

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Institutet för hälsa och välfärd
National Institute for Health and Welfare

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Sosiaaliturva 2014
Socialskydd
Social Protection

SVT

Päihdetilastollinen vuosikirja 2014

ALKOHOLI JA HUUMEET

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2014

Yearbook of alcohol and drug statistics 2014

Päihdetilastollinen vuosikirja 2014

Alkoholi ja huumeet

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2014

Statistical yearbook of alcohol and drug statistics 2014

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Tiedustelut – Förfrågningar – For further information
Tuomo Varis 029 524 7654

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Tilastotuotteiden julkaisutoimikunta –
Publikationskommittén för statistikprodukter –
Publications committee for statistical products

Päivi Hämäläinen, puheenjohtaja – ordförande – Chair
Anna Heino
Pirjo Häkkinen
Nina Knappe
Tuula Nurmi
Outi Räikkönen
Salla Säkkinen
Ari Virtanen
Arto Vuori
Aleksi Yrttiaho

©THL

Svensk översättning: Semantix Finland Oy
English translation: Henna Eronen
Taitto – Layout: Sirpa Virtanen
Kansi – Pärm – Cover: Seija Puro

ISSN–L 1455–7444
ISBN 978-952-302-294-2 (painettu)
ISSN 1795-5165 (Suomen virallinen tilasto, painettu)
ISSN 1455-7444 (Päihdetilastollinen vuosikirja, painettu)

ISBN 978-952-302-295-9 (verkko)
ISSN 1796-0479 (Suomen virallinen tilasto, verkko)
ISSN 1796-7465 (Päihdetilastollinen vuosikirja, verkko)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-295-9>

Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy
Tampere 2014

PÄIHDETILOSTOLLINEN VUOSIKIRJA 2014

Alkoholi ja huumeet

Päihdetilastollinen vuosikirja 2014 on päihdealan yleisteos, joka sisältää keskeiset tilastotiedot Suomen alkoholi- ja huumeoloista sekä yleiskatsauksen Suomen päihdetilanteen kehityksestä. Lisäksi vuosikirja sisältää tietoja alkoholijuomien kulutuksesta muissa maissa.

Päihdetilastollinen vuosikirja ilmestyy nyt kuudennentoista kerran. Se on alkoholitilastojen osalta jatkoa Alkon vuodesta 1932 julkaisemalle Alkoholitilastolliselle vuosikirjalle, mikä mahdollistaa alkoholilojen kehityksen seuraamisen pitkänä vertailukelpoisina aikasarjoina 1930-luvulta lähtien. Vuonna 1995 vuosikirjan sisältöä laajennettiin käsittämään myös huumausaineet ja päihtymystarkoituksessa käytetyt lääkkeet. Vuosikirjassa esitetään keskeinen tietoperusta niin alkoholipoliittiselle päätöksenteolle ja alkoholilojen arviointiin kuin myös huumetilanteen kehityksen seurantaan ja Suomen päihdetilanteen kokonaiskartoitukseen.

Alkoholi- ja huumetilastoja on saatavilla myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Sosiaali- ja terveysalan tilastollisesta vuosikirjasta sekä Huumetilanne Suomessa 2014 -raportista. Alkoholi- ja huumetilannetta kuvaavia indikaattoreita kunnittain ja koko maan tasolla on koottu Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetiin osoitteeseen <http://www.sotkanet.fi>.

Päihdetilastollinen vuosikirja julkaistaan sekä painettuna kirjana että verkkojulkaisuna.

Vuosikirjan vastaavina toimittajina ovat olleet THL:ssa erikoissuunnittelija Tuomo Varis ja suunnittelija Sirpa Virtanen. Vuosikirjan valmisteluun ovat osallistuneet THL:n Tieto-osaston ja laitoksen eri toimialojen asiantuntijat. Myös sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on osallistunut julkaisun laadintaan.

Helsingissä, joulukuussa 2014

Päivi Hämäläinen
Osastojohtaja

Tuomo Varis
Erikoissuunnittelija

STATISTISK ÅRSBOK OM ALKOHOL OCH NARKOTIKA 2014

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2014 är en översikt över alkohol- och narkotikaområdet. Årsboken innehåller central statistisk information om alkohol- och narkotikasituationen i Finland och ger en överblick över utvecklingen inom området. Dessutom innehåller årsboken uppgifter om konsumtion av alkoholdrycker i andra länder.

Den statistiska årsboken om alkohol och narkotika utkommer nu för sextonde gången. För alkoholstatistikens del är den en fortsättning på den alkoholstatistiska årsbok (Alkoholitilastollinen vuosikirja) som Alko började ge ut 1932, vilket gör det möjligt att följa alkoholsituationens utveckling under långa jämförbara tidsperioder ända sedan 1930-talet. År 1995 utvidgades årsbokens innehåll till att omfatta även narkotika och läkemedel som används i berusningssyfte. Årsboken utgör ett viktigt informationsunderlag för det alkoholpolitiska beslutsfattandet, bedömningen av alkoholsituationen, uppföljningen av narkotikasituationen och kartläggningen av rusmedelssituationen i Finland.

Statistik över alkohol och droger finns också i Institutet för hälsa och välfärds statistiska årsbok om social- och hälsovården och i rapporten Huumetilanne Suomesa 2014 (Drogsituationen i Finland). Dessutom har indikatorer som beskriver alkohol- och drogsituationen enligt kommun och för hela landet sammanställts i statistik- och indikatorbanken SOTKANet på adressen <http://www.sotkanet.fi/>.

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika publiceras både i tryckt form och som webbpublikation.

Årsbokens ansvariga redaktörer har varit specialplanerare Tuomo Varis och planerare Sirpa Virtanen vid THL. I utarbetandet av årsboken har deltagit Avdelningen för information vid THL och institutets experter inom olika områden. Även Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har deltagit i utarbetandet av publikationen.

Helsingfors, december 2014

Päivi Hämäläinen
Avdelningsdirektör

Tuomo Varis
Specialplanerare

YEARBOOK OF ALCOHOL AND DRUG STATISTICS 2014

The yearbook of alcohol and drug statistics 2014 provides key statistical information on the alcohol and drug situation and an overview of alcohol and drug trends in Finland. The yearbook also contains information on alcohol beverage consumption in other countries.

The yearbook of alcohol and drug statistics is now in its sixteenth edition. With regard to alcohol statistics, it is a follow-up to the yearbook of alcohol statistics published by Alko since 1932. Alcohol trends can thus be observed as an extended and comparable time series from the 1930s to the present day. In 1995, the yearbook was expanded to include drugs and psychoactive pharmaceuticals. The yearbook offers an essential information base for decision-making on alcohol policy and assessment of the alcohol and drug situation and trends, giving an overall picture of alcohol and drugs in Finland.

Statistics on alcohol and drugs are also available in the Statistical yearbook on social welfare and health care and the report drug situation in Finland 2014. Local- and national-level indicators on alcohol and drugs in Finland can be found online in the SOTKANet statistics and indicator bank at <http://www.sotkanet.fi/>.

The yearbook of alcohol and drug statistics is published both online and in printed form.

The editors in charge are Tuomo Varis, Senior Planning Officer, and Sirpa Virtanen, Planning Officer at THL. The yearbook was prepared by experts at the Information Department and other divisions at THL. The National Supervisory Authority for Welfare and Health has also contributed to the compilation of the yearbook.

Helsinki, December 2014

Päivi Hämäläinen
Director of Department

Tuomo Varis
Senior Planning Officer

Sisällys

Alkusanat

Sisällys

YLEISKATSAUS

1 Alkoholipolitiikka	18
1.1 Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat	18
1.2 Suomalaisten asenteet alkoholipolitiikkaa kohtaan	19
2 Alkoholin kulutus ja käyttö 2013	20
2.1 Alkoholijuomien tuontikiintiöt, verot ja hinnat	20
2.2 Alkoholijuomien kokonaiskulutus	21
2.3 Alkoholijuomien tilastoitu kulutus	22
2.4 Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus	24
2.5 Alkoholijuomien myynti maakunnissa	25
2.6 Alkoholijuomien kulutus Pohjoismaissa ja muualla maailmassa	26
2.7 Alkoholijuomien käytön laajuus	28
3 Huumeepolitiikka ja huumeiden käyttö	29
3.1 Suomen huumausainepolitiikan peruslinjat	29
3.2 Huumeiden kokeilu ja käyttö	29
3.3 Suomalaisten asenteet huumeita kohtaan	30
4 Päihteiden käyttöön liittyviä haittoja	31
4.1 Päihteiden käyttöön liittyvät kuolemat	31
4.1.1 Alkoholin käyttöön liittyvät kuolemat	31
4.1.2 Huumeiden käyttöön liittyvät kuolemat	32
4.2 Päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus	33
4.2.1 Rattijuopumus- ja liikennetrikokset	33
4.2.2 Väkivaltarikokset	33
4.2.3 Huumausainerikokset	35
4.2.4 Muu päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus	35
4.3 Päihtyneiden säilöönnotot	35
4.4 Alkoholitalous ja päihdehaittakustannukset	36
5 Päihdepalvelut	37
5.1 Päihdehuollon erityispalvelut	38
5.1.1 Päihdehuollon kustannukset	39
5.1.2 Huumeasiakkaat	39
5.2 Päihdesairaudet terveydenhuollossa	39
5.2.1 Alkoholisairaudet terveydenhuollossa	39
5.2.2 Huumesairaudet terveydenhuollossa	41
5.2.3 Tartuntataudit	42
6 Alkoholin lupahallinnon ja valvonnan kysymykset	42
6.1 Alkoholihallinnon ohjaus ja organisaatio	42
6.2 Valvontatarkastukset ja myynti- ja anniskelulupien peruutukset	43
6.3 Alkoholijuomien vähittäismyynti	43
6.4 Alkoholijuomien anniskelu	44
6.5 Alkoholijuomien valmistus, maahantuonti ja tukkumyynti	44
6.6 Alkoholijuomien tuotevalvonta	44
6.7 Alkoholijuomien myynninedistämisen valvonta	45
Symbolit	103

TAULUKOT

Alkoholijuomien kulutus

1. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina 1965–2013	104
2. Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2000–2013.....	104
3. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina 1965–2013.....	105
4. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2004–2013	106
5. Alkoholijuomien tilastoitu vähittäiskulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2004–2013	107
6. Alkoholijuomien tilastoitu anniskelukulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2004–2013	108
7. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen arvo juomaryhmittäin 2004–2013	109
8. Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen arvo juomaryhmittäin 2004–2013	110
9. Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen arvo juomaryhmittäin 2004–2013	111
10. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen määrä juomaryhmittäin 2004–2013	112
11. Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen määrä juomaryhmittäin 2004–2013.....	113
12. Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen määrä juomaryhmittäin 2004–2013.....	114
13. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 2009–2013.....	115
14. Alkoholijuomien myynti jakeluteittäin 100 %:n alkoholina 2004–2013.....	116
15. Alkoholijuomien myynti asukasta kohti maakunnissa 2013	117
16. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2013	118
17. Alkoholijuomien vähittäismyynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2013	119
18. Alkoholijuomien anniskelu juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2013	120
19. Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa 2013.....	121
20. Alkoholijuomien myynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2013	122
21. Alkoholijuomien vähittäismyynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2013.....	123
22. Alkoholijuomien anniskelun määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2013.....	124
23. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2013.....	125
24. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2006–2011.....	125

Alkoholin ja huumeiden käyttö

25. Raittiiden 15–64-vuotiaiden osuus 1982–2013	126
26. Humalahakuisesti alkoholia käyttävien 15–64-vuotiaiden osuus 2000–2013	127
27. Alkoholin käyttö 15–64-vuotiailla 2004–2013.....	128
28. Raittiiden 14–20-vuotiaiden osuus sukupuolen ja koulutustason mukaan 2000–2013	129
29. Humalahakuisesti alkoholia kuukausittain juovien 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2013.....	130
30. Kannabista käyttäneiden 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2013	131

Sairaalahoito

31. Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2004–2013	132
32. Huumesairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2004–2013.....	134
33. Päihdesairauksien sairaalahoito maakunnittain 2013	136
34. Päihdesairauksien hoitojaksot ikäryhmittäin terveydenhuollon vuodeosastoilla 2013	137
35. Päihdesairauksien käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa ikäryhmittäin 2013	137
36. Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja hoitovuorokaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla 2009–2013	138
37. Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa 2009–2013	139

Päihdepalvelut

38. Päihdehuollon erityispalvelut 2000–2013	140
39. Päihdepalvelut maakunnittain 2013.....	141
40. Päihdehuollon laitoksissa hoidetut asiakkaat 2013.....	142
41. Hoitojaksot päihdehuollon laitoksissa 2013	142
42. Päihdehuollon huumeasiakkaat 2013	143

Päihde-eläkkeet

43. Päihdesairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet 2009–2013.....	144
--	-----

Päihdekuolemat

44. Alkoholin käytön seurauksena kuolleet 2000–2012.....	146
45. Alkoholiperäisiin syihin kuolleet ikäryhmittäin 2007–2012.....	147
46. Huumeemyrkytyksiin kuolleet ikäryhmittäin 2007–2012.....	147
47. Huumausainelöydökset ruumiinavauksissa 2003–2012.....	148

Liikenne

48. Henkilövahinkoihin johtaneet alkoholitapaukset tieliikenne- onnettomuuksissa 2009–2013.....	149
49. Poliisin tietoon tulleet liikennejuopumustapaukset koko maassa ja maakunnissa 2000–2013	150
50. Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet koko maassa ja maakunnissa 2013	152

Päihderikollisuus

51. Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset 2004–2013.....	153
52. Huumausainerikollisuus 2004–2013	153
53. Takavarikoidut huumausaineet 2004–2013	154
54. Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun määrä 2004–2013	155
55. Väkivaltarikollisuus 2000–2013	155

Säilöönnotot

56. Päihtyneiden säilöönnotot koko maassa ja maakunnissa 2000–2013.....	156
---	-----

Hinnat

57. Alkoholijuomien myynnin nimellishintaindeksejä 2004–2013	157
58. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 2004–2013.....	158

Jakeluverkosto

59. Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto 1995–2013	159
60. Alkoholijuomien anniskeluverkosto 1995–2013	160

Valvonta

61. Mainonnan valvonta 1995–2013	161
62. Vähittäismyyntiä valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2004–2013.....	161
63. Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2004–2013.....	162

Talous

64. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittäin ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista 2004–2013.....	163
65. Valtion alkoholitulot 2004–2013	164
66. Päihdehuollon menot ja tulot 2003–2012.....	164
67. Haittakustannukset pääryhmittäin 2012.....	165

Kauppa

68. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä 2013	166
69. Alkoholijuomien tuonti 2004–2013	166
70. Alkoholijuomien vienti 2004–2013	167

KUVIOT

1. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 1960–2013	21
2. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 1965–2013	22
3. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina 1933–2013	23
4. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen rakenne juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 1950–2013	24
5. Alkoholijuomien myynti 100 %:n alkoholina juomaryhmittäin asukasta kohti maakunnissa 2013	25
6. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 1960–2013	26
7. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2011	27
8. Huumausainekuolemat 2000–2012	32
9. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus ja alkoholin käyttöön liittyviä haittoja 1969–2013	34
10. Päihdehuollon palvelut 1996–2013	38
11. Alkoholisairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 1996–2013	40
12. Huumesairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 1996–2013	41

Päihteitä koskevan lainsäädännön kehitys ja päihdeoloihin vaikuttaneita tapahtumia	168
Tilasto- ja tutkimusaineistot ja tietosisältö	182
Käytetyt käsitteet	191
Lähteet	200

Innehåll

Förord

Innehåll

ALLMÄN ÖVERSIKT

1 Alkoholpolitiken	46
1.1 Grundlinjerna i den finländska alkoholpolitiken	46
1.2 Finländarnas attityder till alkoholpolitiken	47
2 Konsumtion och bruk av alkohol 2013	48
2.1 Alkoholdryckernas importkvoter, skatter och priser	48
2.2 Total alkoholkonsumtion	49
2.3 Registrerad alkoholkonsumtion	51
2.4 Oregistrerad alkoholkonsumtion	52
2.5 Försäljning av alkoholdrycker i landskapen	53
2.6 Konsumtionen av alkoholdrycker i Norden och i den övriga världen	54
2.7 Alkoholkonsumtionens omfattning	56
3 Narkotikapolitiken och användningen av narkotika	57
3.1 Grundlinjerna i Finlands narkotikapolitik	57
3.2 Experimentering med och bruk av narkotika	57
3.3 Finländarnas attityder till narkotika	58
4 Skador i anslutning till användning av alkohol och narkotika	59
4.1 Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall	59
4.1.1 Alkoholrelaterade dödsfall	59
4.1.2 Narkotikarelaterade dödsfall	60
4.2 Alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet	61
4.2.1 Rattfylleri- och trafikbrott	61
4.2.2 Våldsbrott	61
4.2.3 Narkotikabrott	63
4.2.4 Annan alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet	63
4.3 Omhändertagande av berusade	63
4.4 Alkoholekonomin och kostnaderna för alkohol- och narkotikaskador	64
5 Tjänster inom missbrukarvården	65
5.1 Missbrukarvårdens specialtjänster	66
5.1.1 Kostnaderna för missbrukarvården	67
5.1.2 Narkotikaberoende klienter	67
5.2 Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården	67
5.2.1 Alkoholrelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården	68
5.2.2 Narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården	69
5.2.3 Smittsamma sjukdomar	70
6 Alkoholtillståndsförvaltnings- och tillsynsfrågor	70
6.1 Alkoholförvaltningens styrning och organisation	70
6.2 Tillsynsbesök samt återkallelse av försäljnings- och utskänkningstillstånd	71
6.3 Detaljhandel med alkoholdrycker	72
6.4 Servering av alkoholdrycker	72
6.5 Tillverkning, import och partihandel av alkoholdrycker	72
6.6 Produkttillsyn av alkoholdrycker	73
6.7 Säljfrämjande åtgärder	73
Teckenförklaring	103

TABELLER

Alkoholkonsumtion

1.	Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol 1965–2013.....	104
2.	Oregistrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 15 år och över 2000–2013.....	104
3.	Registrerad alkoholkonsumtion 100 % alkohol 1965–2013.....	105
4.	Registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp i 100 % alkohol 2004–2013.....	106
5.	Registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp i 100 % alkohol 2004–2013.....	107
6.	Registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp i 100 % 2004–2013.....	108
7.	Värde av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2004–2013.....	109
8.	Värde av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2004–2013.....	110
9.	Värde av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2004–2013.....	111
10.	Volym av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2004–2013.....	112
11.	Volym av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2004–2013.....	113
12.	Volym av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2004–2013.....	114
13.	Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp 2009–2013.....	115
14.	Försäljning av alkoholdrycker efter distributionsväg, 100 % alkohol, 2004–2013.....	116
15.	Försäljning av alkoholdrycker per invånare landskapsvis 2013.....	117
16.	Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2013.....	118
17.	Detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2013.....	119
18.	Servering av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2013.....	120
19.	Värde av försäljning av alkoholdrycker landskapsvis 2013.....	121
20.	Volym av försäljning av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2013.....	122
21.	Volym av detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2013.....	123
22.	Volym av servering av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2013.....	124
23.	Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder per invånare 15 år och över 2013.....	125
24.	Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över 2006–2011.....	125

Bruk av alkohol och narkotika

25.	Andelen nyktra i åldern 15–64 år 1982–2013.....	126
26.	Andelen 15–64-åriga som varje vecka dricker alkohol i berusningssyfte 2000–2013.....	127
27.	Alkoholkonsumtionen hos 15–64-åringar 2004–2013.....	128
28.	Andelen nyktra 14–20-åringar enligt kön och utbildningsnivå 2000–2013.....	129
29.	Andelen 14–20-åringar som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte 2000–2013.....	130
30.	Andelen 14–24-åringar som använt cannabis 2000–2013.....	131

Sjukhusvård

31.	Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 2004–2013.....	132
32.	Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 2004–2013.....	134
33.	Missbruksrelaterad sjukhusvård landskapvis 2013.....	136
34.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder efter åldersgrupp på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2013.....	137
35.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, besök efter åldersgrupp vid öppenvårdsenheter inom den specialiserade sjukvården 2013.....	137
36.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och vårdtyg på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2009–2013.....	138
37.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och besök vid öppenvårdsenheter inom den specialiserade sjukvården 2009–2013.....	139

Missbrukarvård

38. Missbrukarvårdens specialtjänster 2000–2013	140
39. Missbrukarvård landskapsvis 2013	141
40. Klienter på institutioner för missbrukarvård 2013	142
41. Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård 2013	142
42. Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården 2013	143

Alkohol- och narkotikarelaterade pensioner

43. På grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner, 2009–2013	144
---	-----

Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall

44. Dödsfall till följd av alkoholbruk 2000–2012	146
45. Alkoholrelaterade dödsfall efter åldersgrupp 2007–2012	147
46. Dödsfall till följd av narkotikaförgiftningar efter åldersgrupp 2007–2012	147
47. Narkotikafynd vid obduktioner 2003–2012	148

Trafik

48. Alkoholfall i vägtrafikolyckor med personskada 2009–2013	149
49. Fall av trafikfylleri polisen fått kännedom om i hela landet och landskapsvis 2000–2013	150
50. I alkoholrelaterade vägtrafikolyckor dödade och skadade i hela landet och landskapsvis 2013	152

Alkohol- och narkotikarelaterade brott

51. Brott mot alkohollagstiftningen 2004–2013	153
52. Narkotikabrottslighet 2004–2013	153
53. Narkotikabeslag 2004–2013	154
54. Tullbeslag av alkohol och sprit 2004–2013	155
55. Våldsbrott 2000–2013	155

Omhändertagande

56. Omhändertagna berusade i hela landet och landskapsvis 2000–2013	156
---	-----

Priser

57. Nominella prisindex för försäljning av alkoholdrycker 2004–2013	157
58. Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 2004–2013	158

Distributionsnät

59. Distributionsnät för detaljhandel med alkoholdrycker 1995–2013	159
60. Nät för servering av alkoholdrycker 1995–2013	160

Tillsyn

61. Reklamtillsyn 1995–2013	161
62. Åtgärder i samband med tillsyn av detaljhandel 2004–2013	161
63. Åtgärder i samband med tillsyn av alkoholservering 2004–2013	162

Ekonomi

64. Konsumenternas alkoholutgifter efter distributionsväg samt deras andel av de privata konsumtionsutgifterna 2004–2013	163
65. Statens alkoholinkomster 2004–2013	164
66. Missbrukarvårdens utgifter och inkomster 2003–2012	164
67. Skadekostnader per huvudgrupp 2012	165

Handel

68. Inhemsk och utländska produkter inom försäljningen av alkoholdrycker 2013.....	166
69. Import av alkoholdrycker 2004–2013.....	166
70. Export av alkoholdrycker 2004–2013	167

FIGURER

1. Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 1960–2013	49
2. Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 1965–2013	50
3. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol 1933–2013	51
4. Fördelning av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp I 100 % alkohol 1950–2013	52
5. Försäljning av alkoholdrycker i 100 % alkohol efter varugrupp per invånare landskapsvis 2013	53
6. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder per invånare 15 år och över 1960–2013	54
7. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över 2011	55
8. Narkotikarelaterade dödsfall 2000–2012	60
9. Registrerad alkoholkonsumtion och skador som beror på alkoholbruk 1969–2013.....	62
10. Missbrukarvårdens tjänster 1996–2013	66
11. Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 1996–2013	68
12. Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 1996–2013	69

Utvecklingen av alkohol- och narkotikalagstiftningen samt händelser med inverkan på alkohol- och narkotikaläget.....	172
Statistik- och forskningsmaterial och uppgiftsinnehåll.....	185
Använda begrepp.....	194
Källor	200

Contents

Foreword

Contents

OVERVIEW

1 Alcohol policy	74
1.1 Finnish alcohol policy.....	74
1.2 Alcohol attitudes among Finns	75
2 Alcohol consumption and use in 2013	76
2.1 Alcohol import quotas, taxes and prices	76
2.2 Total consumption of alcoholic beverages	77
2.3 Recorded consumption of alcoholic beverages.....	78
2.4 Unrecorded consumption of alcoholic beverages.....	80
2.5 Sale of alcoholic beverages by region.....	81
2.6 Consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries and elsewhere in the world	82
2.7 Prevalence of alcohol use	84
3 Drug policy and drug use	85
3.1 Finnish drug policy.....	85
3.2 Drug experimentation and use	85
3.3 Drug attitudes among Finns.....	86
4 Alcohol- and drug-related harm	87
4.1 Alcohol- and drug-related deaths	87
4.1.1 Alcohol-related deaths	87
4.1.2 Drug-related deaths	88
4.2 Alcohol- and drug-related crime.....	89
4.2.1 Drink-driving and traffic offences.....	89
4.2.2 Violent offences.....	89
4.2.3 Drug offences	91
4.2.4 Other alcohol- and drug-related crime	91
4.3 Persons taken into police custody for drunkenness	91
4.4 Alcohol economy and costs of alcohol and drug abuse	92
5 Services for substance abusers	93
5.1 Specialised care and services for substance abusers	94
5.1.1 Costs of specialised services for substance abusers	95
5.1.2 Drug clients.....	95
5.2 Alcohol- and drug-related diseases in health care	95
5.2.1 Alcohol-related diseases in health care	96
5.2.2 Drug-related diseases in health care	97
5.2.3 Infectious diseases	98
6 Alcohol licensing and supervision	98
6.1 Alcohol licensing and supervision authorities	98
6.2 Inspection visits and revoked licences.....	99
6.3 Retail sales of alcoholic beverages	100
6.4 Licensed serving of alcoholic beverages	100
6.5 Production, imports and wholesale.....	100
6.6 Product control	101
6.7 Supervision of the advertising of alcoholic beverages	101
Explanation of symbols.....	103

TABLES

Consumption of alcoholic beverages

1.	Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, 1965–2013	104
2.	Unrecorded consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, per capita aged 15 and over, 2000–2013.....	104
3.	Recorded consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, 1965–2013.....	105
4.	Recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 2004–2013	106
5.	Recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 100% alcohol, 2004–2013.....	107
6.	Recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 100% alcohol, 2004–2013.....	108
7.	Value of the recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2004–2013.....	109
8.	Value of the recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 2004–2013	110
9.	Value of the recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 2004–2013.....	111
10.	Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2004–2013.....	112
11.	Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 2004–2013	113
12.	Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 2004–2013	114
13.	Sales of alcoholic beverages by type of beverage, 2009–2013	115
14.	Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100% alcohol, 2004–2013.....	116
15.	Per capita sale of alcoholic beverages by region, 2013.....	117
16.	Sale of alcoholic beverages by type of beverage by region, 100% alcohol, 2013.....	118
17.	Retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2013.....	119
18.	Licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2013.....	120
19.	Value of the sale of alcoholic beverages by region, 2013	121
20.	Volume of the sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2013.....	122
21.	Volume of the retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2013	123
22.	Volume of the licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2013	124
23.	Recorded consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2013.....	125
24.	Recorded consumption of alcohol beverages in some countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2006–2011	125

Use of alcohol and drugs

25.	Proportion of people aged 15–64 who abstain from alcohol, 1982–2013	126
26.	Percentage of 15–64-year-olds who engaged in binge drinking at least once a week, 2000–2013	127
27.	Alcohol use among people aged 15–64, 2004–2013.....	128
28.	Proportion of people aged 14–20 who abstain from alcohol , 2000–2013	129
29.	Percentage of people aged 14–20 who engaged in binge drinking at least once a month, 2000–2013	130
30.	Percentage of people aged 14–20 who use cannabis, 2000–2013.....	131

Hospital care

31. Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 2004–2013	132
32. Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 2004–2013	134
33. Alcohol- and drug-related hospital care by region, 2013	136
34. Alcohol- and drug-related diseases, periods of care in inpatient care by age group, 2013	137
35. Alcohol- and drug-related diseases, specialised outpatient care visits by age group, 2013.....	137
36. Alcohol- and drug-related diseases, patients and inpatient care days, 2009–2013.....	138
37. Alcohol- and drug-related diseases, patients and specialised outpatient care visits, 2009–2013	139

Services for substance abusers

38. Specialised services for substance abusers, 2000–2013	140
39. Services for substance abusers by region, 2013	141
40. Clients in institutions that provide care for substance abusers, 2013	142
41. Care periods in institutions that provide care for substance abusers, 2013	142
42. Drug clients in services for substance abusers 2013	143

Alcohol- and drug-related pensions

43. Disability pensions for alcohol-and drug-related diseases, 2009–2013	144
--	-----

Alcohol- and drug-related deaths

44. Alcohol-related deaths, 2000–2012.....	146
45. Deaths from alcohol-related causes by age group, 2007–2012	147
46. Deaths from drug poisoning by age group, 2007–2012.....	147
47. Drugs found in post-mortem examinations 2003–2012.....	148

Traffic

48. Alcohol-related cases of road traffic accidents involving injury, 2009–2013.....	149
49. Drink driving offences recorded by the police, nationwide and by region, 2000–2013	150
50. Persons killed or injured in road traffic accidents involving alcohol, nationwide and by region, 2013	152

Alcohol- and drug-related crime

51. Offences under the Alcohol Act, 2004–2013	153
52. Drug-related crime, 2004–2013	153
53. Drug seizures 2004–2013.....	154
54. Alcoholic beverage and ethyl alcohol seizures by the Customs, 2004–2013.....	155
55. Violent crimes, 2000–2013	155

Person taken into police custody

56. Persons taken into police custody for drunkenness, nationwide and by region, 2000–2013	156
---	-----

Prices

57. Nominal price indices for the sales of alcoholic beverages, 2004–2013	157
58. Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 2004–2013	158

Distribution network

59. Network for the retail sales of alcoholic beverages, 1995–2013.....	159
60. Network for the licensed serving of alcoholic beverages, 1995–2013	160

Supervision

61. State control of alcohol advertising, 1995–2013.....	161
62. Control measures related to alcohol sales through retail outlets, 2004–2013.....	161
63. Control measures related to licensing supervision, 2004–2013.....	162

Economy

64. Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure, 2004–2013.....	163
65. State revenues from alcohol, 2004–2013.....	164
66. Expenditure and income in services for substance abusers, 2003–2012.....	164
67. Harm-related expenditure by main category, 2012.....	165

Trade

68. Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages, 2013.....	166
69. Imports of alcoholic beverages, 2004–2013.....	166
70. Exports of alcoholic beverages, 2004–2013.....	167

FIGURES

1. Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 1960–2013.....	77
2. Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita, 1965–2013.....	78
3. Recorded consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, 1933–2013.....	79
4. Recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 1950–2013.....	80
5. Per capita sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2013.....	81
6. Recorded consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100 % alcohol per capita aged 15 and over, 1960–2013.....	82
7. Recorded consumption of alcoholic beverages in some countries, 100 % alcohol per capita aged 15 and over, 2011.....	83
8. Drug-related deaths 2000–2012.....	88
9. Recorded consumption of alcoholic beverages and alcohol-related harms, 1969–2013.....	90
10. Treatment services for substance abusers 1996–2013.....	94
11. Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 1996–2013.....	96
12. Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 1996–2013.....	97

Legislation and other issues with an impact on the alcohol and drug situation	177
Statistical and research data as well as data content.....	188
Concepts.....	197
Sources	200

1 Alkoholipolitiikka

1.1 Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä 9. lokakuuta 2003 vahvistettiin Suomen alkoholipolitiikan perustavoitteeksi alkoholilain mukaisesti alkoholista aiheutuviin haittojen vähentäminen. Periaatepäätöksen mukaan alkoholipolitiikan keskeisinä käytännön tavoitteina ovat alkoholin lasten ja perheiden hyvinvoinnille aiheuttamien haittojen vähentäminen, alkoholin riskikäyttöön liittyvien haittojen vähentäminen ja alkoholijuomien kokonaiskulutuksen kääntäminen laskuun. Sitten linjauksia ovat tukeneet tai tarkentaneet kansalliset alkoholiohjelmat 2004–2007 ja 2008–2011, ehkäisevän päihdetyön tehostaminen ja alkoholijuomien valmisteverojen korottaminen viisi kertaa vuoden 2007 jälkeen. Lisäksi alkoholihaitat ovat nousseet vahvasti esiin terveyden edistämisen politiikkaohjelmassa ja sisäisen turvallisuuden ohjelmassa.

Suomeen vuonna 2011 nimetyn hallituksen ohjelman keskeisinä toimenpiteinä ovat olleet alkoholiohjelman jatkaminen, alueellisen koordinaation mallin vakiinnuttaminen, alkoholilain kokonaisuudistuksen valmisteleminen ja alkoholiverotuksen tarkistaminen. Alkoholin käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen perustuu saatavuuden ja hinnan sääntelyyn sekä terveellisten elämäntapojen edistämiseen. Raittiustyölaki tullaan uudistamaan kunnissa tehtävän päihdetyön kehittämiseksi. Lisäksi Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmaan on kirjattu alkoholin käytön varhaisen puuttamisen tehostaminen. Hallitusohjelmassa oli myös erikseen kirjaus siitä, että nykyinen vähittäismyyntimonopoli säilytetään ja Alko Oy:n omistajaohjaus säilytetään sosiaali- ja terveysministeriössä (Valtioneuvosto 2011).

Alkoholilain kokonaisuudistamisen tarkoituksena on ehkäistä alkoholin aiheuttamia haittoja, tehostaa valvonnan vaikuttavuutta ja lisätä kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa oman elinympäristönsä turvallisuuteen ja häiriöttömyyteen. Elokuussa 2013 sosiaali- ja terveysministeriö lähetti alkoholilain uudistarpeita koskevan arviomuisen lausunnon. Palautteen pohjalta sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltiin hallituksen esitystä uudeksi alkoholilaiksi. Kesäkuussa 2014 hallitusohjelmanevotteluissa kuitenkin todettiin, että alkoholilain kokonaisuudistus ei tule valmistumaan aikataulun mukaisesti tällä vaalikaudella.

Osana kokonaisuudistusta muutettiin kuitenkin alkoholilain mainontaa koskevia pykälä 33 ja 40 § erityisesti lasten ja nuorten suojelemiseksi. Muutoksen myötä yleisillä paikoilla toteutetusta alkoholimainonnasta tuli eräin poikkeuksin kiellettyä. Televisiomainonnan kiellettyä esitysaikaa kello 7–21 pidennettiin yhdellä tunnilla kello 22:een ja sama aikarajoitus säädettiin myös radiomainonnalle. Samoin kuluttajien itsensä tuottamaan tai jakamaan sisältöön tai peliin, arpajaisiin tai kilpailuun perustuva alkoholimainonta on kiellettyä. Väkevien alkoholijuomien mainonnan sääntelyä selvennettiin muun muassa poistamalla alan ammattijulkaisujen lupamenettely. Väkevien alkoholijuomien mainontaa koskeva säännös tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014 ja muita alkoholijuomia koskevat säännökset tulevat voimaan 1.1.2015.

Raittiustyölain uudistamisen tarkoituksena on paikallisen päihdehaittojen ehkäisyn kehittäminen. Lain tavoitteena on ehkäistä ja vähentää alkoholista, huumeista, tupakasta, lääkkeiden väärinkäytöstä ja rahapeleistä ihmisille aiheutuvia haittoja. Tar-

koituksena on korvata vuonna 1982 annettu raittiustyölaki kokonaan uudella lailla ehkäisevästä päihdetyöstä. Ehkäisevän päihdetyön lakiluonnos lähetettiin lausunnoille syyskuussa 2014. Tavoitteena on saada laki voimaan vuonna 2015.

Alkoholilolien kehitystä ja alkoholiohjelman toteutumista seurataan useiden indikaattorien avulla. Näitä ovat muun muassa alkoholin tilastoidun ja tilastoimattoman kulutuksen kehitys, alkoholiin liittyvät sairaudet, onnettomuudet ja väkivaltarikollisuus, alkoholiin liittyvä perheväkivalta ja alkoholinkäytön seurauksena kuoleiden määrä. Näitä indikaattoreita on muiden alkoholilolija koskevien indikaattorien ohella koottu tähän julkaisuun. Alkoholi- ja huumetilannetta kuvaavia indikaattoreita kunnittain ja koko maan tasolla löytyy sähköisesti Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetistä osoitteesta www.sotkanet.fi.

1.2 Suomalaisten asenteet alkoholipoliittikkaa kohtaan

Asenteet alkoholipoliittikkaa kohtaan ovat tiukentuneet sitten 1990-luvun puolenvälin. Nykyään selvästi suurempi osa väestöstä kuin lähes kaksi vuosikymmentä sitten tukee vallitsevia alkoholipoliittisia rajoituksia tai niiden tiukentamista. Kun vuoden 1994 alussa TNS Gallupin tekemän mielipidekyselyn mukaan vallitsevia alkoholipoliittisia rajoituksia tai niiden tiukentamista kannatti 55 prosenttia vastanneista, oli vastaava osuus vuoden 2014 tammikuussa suoritettussa tutkimuksessa 70 prosenttia. Vuoden 2012 jälkeen tiedonkeruussa on siirrytty käyntihaastattelusta puhelinhaastatteluihin.

Vuodesta 2012 vuoteen 2014 vallitseviin alkoholipoliittisiin rajoituksiin kantaa ottamattomien osuus nousi yhdestä kahdeksaan prosenttiin, rajoitusten tiukentajien osuus väheni kahdeksan prosenttiyksikköä, rajoitusten väljentäjien osuus nousi 11 prosenttiyksikköä ja rajoituksia sopivina pitävien osuus väheni 10 prosenttiyksikköä. Osa muutoksista johtunee muuttuneesta tiedonkeruutavasta.

Vuoden 2014 alussa tehdyssä tutkimuksessa 53 prosenttia väestöstä piti nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia sopivina. Niiden tiukentamista kannatti 17 prosenttia ja 22 prosenttia vastanneista olisi halunnut niiden lieventämistä. Kahdeksan prosenttia vastanneista ei ottanut kantaa kysymykseen, kun kantaa ottamattomia oli 2010-luvun alussa ollut vain muutama prosentti. Pidemmällä aikavälillä tapahtunutta asenteiden kiristymistä kuvaa hyvin se, että vuoden 1994 tutkimuksessa alkoholipoliittikan lieventämistä kannattavien osuus oli 41 prosenttia.

Väestön valtaenemmistö kannattaa vallitsevia alkoholijuomien ostoon oikeuttavia ikärajoja. Vuoden 2014 alussa tehdyssä tutkimuksessa väkevien alkoholijuomien ostoon oikeuttavaa 20 vuoden ikärajaa piti sopivana 84 prosenttia vastanneista ja 90 prosenttia vastanneista piti viinien ja oluen ostoon oikeuttavaa 18 vuoden ostoikärajaa sopivana. Liian matalana kumpaakin ikärajaa piti noin kymmenesosa vastanneista.

Suomalaiset eivät halua gallup-tutkimusten mukaan väkeviä alkoholijuomia, viinejä tai vahvaa olutta päivittäistavarakauppoihin. Tammikuussa 2014 tehdyssä tutkimuksessa 92 prosenttia haastatelluista oli sitä mieltä, että väkeviä alkoholijuomia tulee saada ostaa vain Alkosta. Vastaava osuus vahvan oluen ja viinien kohdalla oli kummallakin 57 prosenttia. Keskioluen nykyinen myyntijärjestelmä sai väestön enemmistön tuen, sillä 85 prosenttia haastatelluista oli sitä mieltä, että keskiolutta tulee saada ostaa myös päivittäistavarakaupoista.

Viidestä vuoden 2007 jälkeen suoritetusta alkoholiveron korotuksesta huolimatta 62 prosenttia suomalaisista oli tammikuussa 2014 sitä mieltä, että viinien hintataso on sopiva tai liian matala. Vastaava luku oli oluen osalta 56 prosenttia ja väkevien alkoholijuomien osalta 66 prosenttia. Liian korkeana oluen hintoja piti 33 prosenttia vastanneista. Viinien osalta hintoja liian korkeina pitäviä oli 24 prosenttia ja väkevien osalta 20 prosenttia. Vastaajista noin 13 prosenttia ei ottanut kantaa alkoholijuomien hintatasoa koskeviin kysymyksiin. Vuoden 2004 alussa alkoholijuomien hintoja liian korkeina pitäneitä oli noin puolet väestöstä.

2 Alkoholijuomien kulutus ja käyttö 2013

2.1 Alkoholijuomien tuontikiintiöt, verot ja hinnat

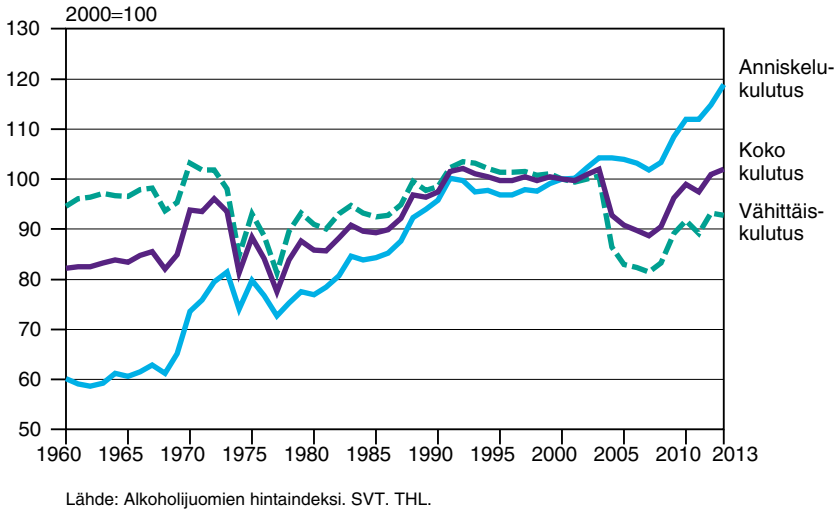
Suomeen toisista EU-maista saapuvien matkustajien verovapaasti omaan käyttöönsä tuomia alkoholijuomia säädelleet määrälliset kiintiöt poistettiin vuonna 2004. EU:n ulkopuolelta omaan käyttöön verovapaasti tuotavien alkoholijuomien tuontikiintiöt pysyivät ennallaan. Nykyään matkustaja saa tuoda Suomeen EU:n ulkopuolelta saapuessaan verovapaasti yhden litran väkeviä alkoholijuomia tai kaksi litraa välituotteita sekä neljä litraa viiniä ja 16 litraa olutta. Myös aikarajat pysyivät ennallaan eli EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelta muutoin kuin lentoteitse Suomeen saapuva Suomessa asuva henkilö saa tuoda verovapaasti alkoholijuomia vain, jos matka on kestänyt yli 20 tuntia.

Määrällisten kiintiöiden poistumisen odotettiin lisäävän alkoholijuomien matkustajatuontia merkittävästi etenkin sen jälkeen, kun Virosta tuli EU:n jäsen toukokuussa 2004. Viron merkitys alkoholin tuontilähteenä perustuu Viron Suomen alkoholijuomien hintoja selvästi alhaisempiin hintoihin, Viron maantieteelliseen läheisyyteen sekä Virosta Suomeen tuotua alkoholimäärää aiemmin rajoittaneen tuontikiintiön ja 20 tunnin säännön poistumiseen.

Matkustajatuonnin kasvun hillitsemiseksi ja siihen liittyvien lieveilmiöiden ehkäisemiseksi alkoholijuomien valmisteveroja alennettiin maaliskuussa 2004 keskimäärin 33 prosenttia siten, että väkevien alkoholijuomien veroja alennettiin 44 prosenttia, välituotteiden veroja 40 prosenttia, viinien veroja 10 prosenttia ja oluiden veroja 32 prosenttia. Vuosien 2005–2007 aikana alkoholijuomien valmisteveroja ei muutettu, mutta vuoden 2007 jälkeen alkoholiveroja on korotettu viidesti.

Vuonna 2013 alkoholijuomien reaali hinnat nousivat prosentin edelliseen vuoteen verrattuna. Vähittäiskulutuksessa hinnat laskivat 0,4 prosenttia, kun taas anniskelukulutuksessa hinnat nousivat 3,6 prosenttia. Reaali hinnoista on poistettu yleisen hintatason muutosten vaikutukset. Vuonna 2013 alkoholijuomien reaali hinnat olivat samalla tasolla kuin ennen merkittävää alkoholiveronalennusta vuonna 2003. Reaali hinnat laskivat vuoden 2004 alkoholiveronalennuksesta lähtien vuoteen 2007 saakka. Alkoholijuomien hinnat ovat nousseet 15 prosenttia vuodesta 2007 vuoteen 2013. Hintojen nousuun ovat vaikuttaneet alkoholijuomien valmisteverojen korotukset vuosina 2008–2012.

Kuvio 1.
Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 1960–2013

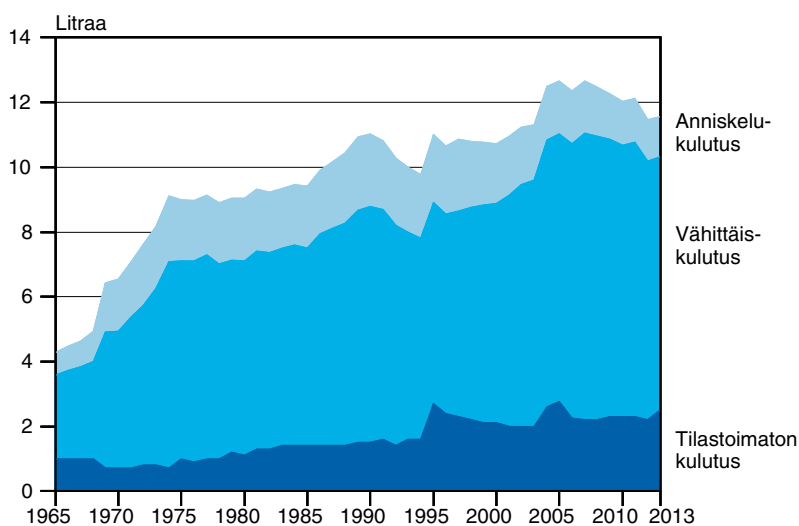
Vuoden 2004 alkoholiveronalennusten vaikutukset alkoholijuomien ravintolahintoihin olivat melko vähäiset. Vuonna 2013 anniskelun reaali hinnat olivat vuoteen 2003 verrattuna 14 prosenttia korkeammat. Alkoholijuomien vähittäismyynnin hinnoissa veronalennuksen vaikutus näkyy yhä, sillä vuonna 2013 reaali hinnat olivat 7,8 prosenttia matalammat kuin vuonna 2003. Hinnanmuutokset ovat vaihdelleet juomaryhmittäin sekä vähittäiskulutuksessa että anniskelukulutuksessa vuosina 2003–2013. Esimerkiksi vähittäiskulutuksessa viinujen reaali hinnat ovat yhä 24,1 prosenttia matalammat, kun puolestaan long drink -juomien hinnat ovat 3,5 prosenttia korkeammat kuin vuonna 2003. Keskioluen hinta on 8,2 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuonna 2003.

2.2 Alkoholijuomien kokonaiskulutus

Vuonna 2013 alkoholijuomien kokonaiskulutus oli 52,6 miljoonaa litraa sataprosenttisenä alkoholina, mikä oli 15 vuotta täyttäneeseen väestöön suhteutettuna 11,6 litraa (asukaslukuun suhteutettuna 9,7). Vuoteen 2012 verrattuna asukaslukuun suhteutettu alkoholin kokonaiskulutus kasvoi noin prosentin vuonna 2013. Alkoholin kokonaiskulutuksen lisääntyminen on kuitenkin näennäistä, koska vuoden 2013 tilastoitui kulutus sisältää vähittäismyynti- ja anniskelupisteiden vuoden 2013 lopulla toteuttaman varastojen kasvattamisen.

Varastojen kasvattaminen johtui tammikuun alussa 2014 voimaan tulleesta alkoholiverojen korotuksesta. Päivittäistavarakaupan ja ravintoloiden osalta alkoholijuomat kirjataan kulutetuksi, kun ne siirtyvät tavarantoimittajalta päivittäistavarakauppaan tai ravintolaan. Alkon myynti kirjataan kulutetuksi, kun asiakas ostaa juoman Alkosta. Tilastointitavasta johtuen kaikki päivittäistavarakaupan ja anniskeluravin-

Kuvio 2.
Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina 15 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti 1965–2013

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira.

toloiden vuonna 2013 ostamat alkoholijuomat kirjattiin kulutetuksi vuonna 2013, vaikka osa niistä jäikin varastoihin sekä myytiin ja kulutettiin vasta vuoden 2014 puolella.

Vuoden 2013 kulutusluku siis yliarvioi vuoden 2013 todellisen kulutuksen. Vertaillua vuoteen 2012 hankaloittaa lisäksi se, että vuoden 2012 kulutusluku taas aliarvioi vuoden 2012 todellisen kulutuksen. Tämä taas johtuu vuoden 2012 alussa toteutetun alkoholiveron korotuksen aiheuttamasta varastoinnista.

Alkoholijuomien kokonaiskulutus sisältää sekä tilastoidun että tilastoimattoman alkoholinkulutuksen. Tilastoitu alkoholijuomien kulutus sisältää myynnin Alkon myymälöistä ja alkoholijuomien tukkumyyjien toimitukset elintarvikeliikkeille, kioskeille ja huoltoasemille sekä anniskeluravintoloille. Tilastoimaton alkoholijuomien kulutus sisältää alkoholijuomien laillisen ja laittoman kotivalmistuksen, matkustajien alkoholin tuonnin, salakuljetuksen ja korvikkeiden nauttimisen sekä suomalaisten Suomen rajojen ulkopuolella kuluttaman alkoholin vähennettynä ulkomaalaisten Suomesta ostamalla alkoholimäärällä. Matkustajatuonnin sekä ulkomailla kulutetun alkoholin määrät lasketaan haastattelututkimusten perusteella. Salakuljetuksen ja kotivalmistuksen osalta tiedot ovat eri lähteisiin perustuvia arvioita.

2.3 Alkoholijuomien tilastoitu kulutus

Vuonna 2013 alkoholijuomien tilastoitu kulutus väheni 1,6 prosenttia edellisestä vuodesta. Alkoholiverojen korottamisen aiheuttamasta varastoinnista ja tilastointitavasta johtuen alkoholijuomien kulutuksen todellinen aleneminen oli kuitenkin tätä suurempi.

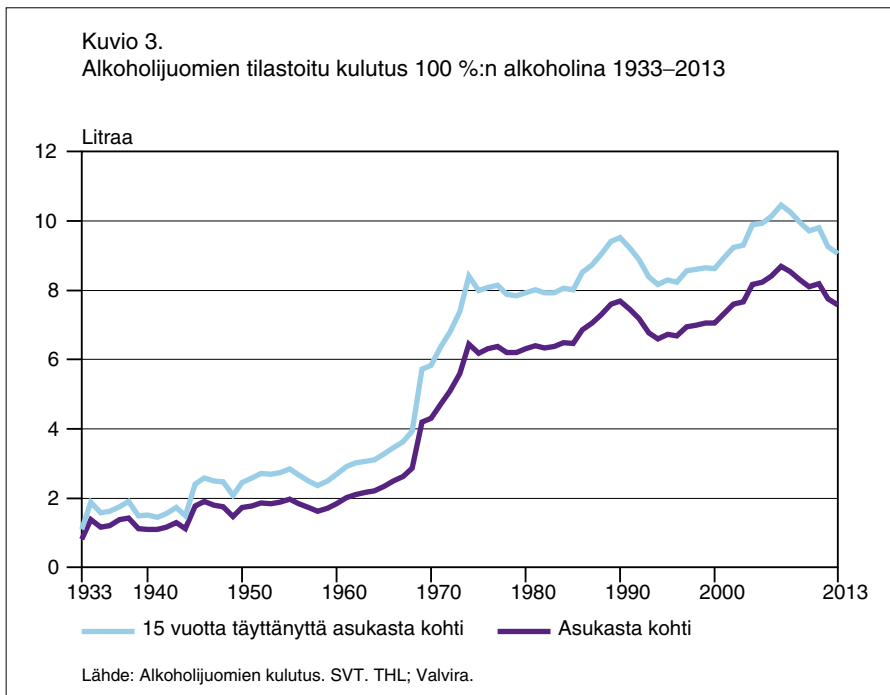
Tilastoidun kulutuksen määrä oli 41,3 miljoonaa litraa sataprosenttista alkoholia. 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti laskettuna alkoholin tilastoitu kulutus oli 9,1 litraa.

Sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnetusta kulutuksesta laskettuna väkevien viinien tilastoitu kulutus väheni 10,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Väkevien alkoholijuomien osalta vastaava väheneminen oli 5,1 prosenttia, long drink -juomien osalta 4,6 prosenttia, siiderien osalta 4,1 prosenttia ja mietojen viinien osalta 1,3 prosenttia. Oluen tilastoitu kulutus kasvoi 0,9 prosenttia.

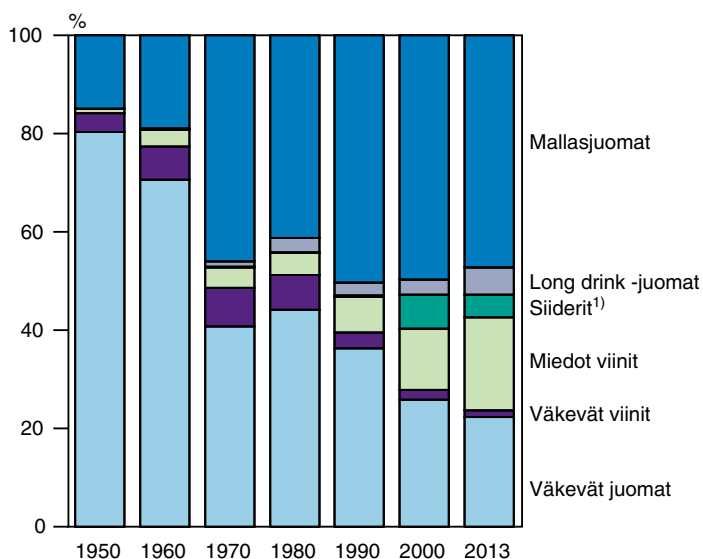
Vähittäiskulutuksen osuus tilastoidusta kulutuksesta pysyi vuonna 2013 edellisen vuoden tasolla ja oli 86,2 prosenttia. Kaikkiaan vähittäismyymälöiden (Alkon myymälöiden, elintarvikeliikkeiden, kioskien ja huoltoasemien) kautta myytiin 35,6 miljoonaa litraa alkoholijuomia sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna. 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti laskettuna kulutus oli 7,8 litraa.

Vuonna 2013 alkoholin tilastoitu anniskelukulutus väheni 2,0 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Anniskeluravintoloissa kulutettiin yhteensä 5,7 miljoonaa litraa alkoholijuomia sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna vuonna 2013. 15 vuotta täyttänyttä väestöä kohti määrä oli 1,3 litraa. Viimeisen kahden vuosikymmenen aikana anniskelukulutus on vähentynyt noin kolmanneksen ja sen osuus alkoholin tilastoidusta kulutuksesta on pudonnut neljänneksestä 13,8 prosenttiin.

Väkevien alkoholijuomien osuus tilastoidusta kulutuksesta oli sataprosenttisena alkoholina mitattuna 22,4 prosenttia, mikä oli 0,8 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2012. Oluen osuus lisääntyi 1,2 prosenttiyksikköä ja oli 47,2 prosenttia tilastoidusta kulutuksesta. Mietojen viinien osuus nousi 0,1 prosenttiyksikköä ja oli 18,9 prosenttia. Long drink -juomien ja siiderien osuudet tilastoidusta kulutuksesta olivat 5,5 ja 4,6 prosenttia. Väkevien viinien osuus oli 1,5 prosenttia.

Kuvio 4.
Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen rakenne juomaryhmittäin
100 %:n alkoholina 1950–2013

¹) Siideri näkyy kuviossa vuodesta 1990 alkaen.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira.

2.4 Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus

Vuonna 2013 tilastoimattoman alkoholinkulutuksen suuruudeksi arvioitiin 2,5 litraa sadan prosentin alkoholia 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti, kun se vuonna 2005 oli ollut 2,7 litraa ja vuonna 2000 2,1 litraa. Vuonna 2013 tilastoimattoman alkoholinkulutuksen osuus alkoholijuomien kokonaiskulutuksesta oli noin 21 prosenttia, kun se edellisvuonna oli ollut noin 19 prosenttia. Matkustajatuonti kattoi noin 79 prosenttia alkoholijuomien tilastoimattomasta kulutuksesta vuonna 2013. Ulkomailla kulutetun alkoholin osuus oli noin 15 prosenttia. Sekä laillisen kotivalmistuksen että laittomasti valmistetun ja salakuljetetun alkoholin osuudet olivat noin 3 prosenttia tilastoimattomasta alkoholinkulutuksesta.

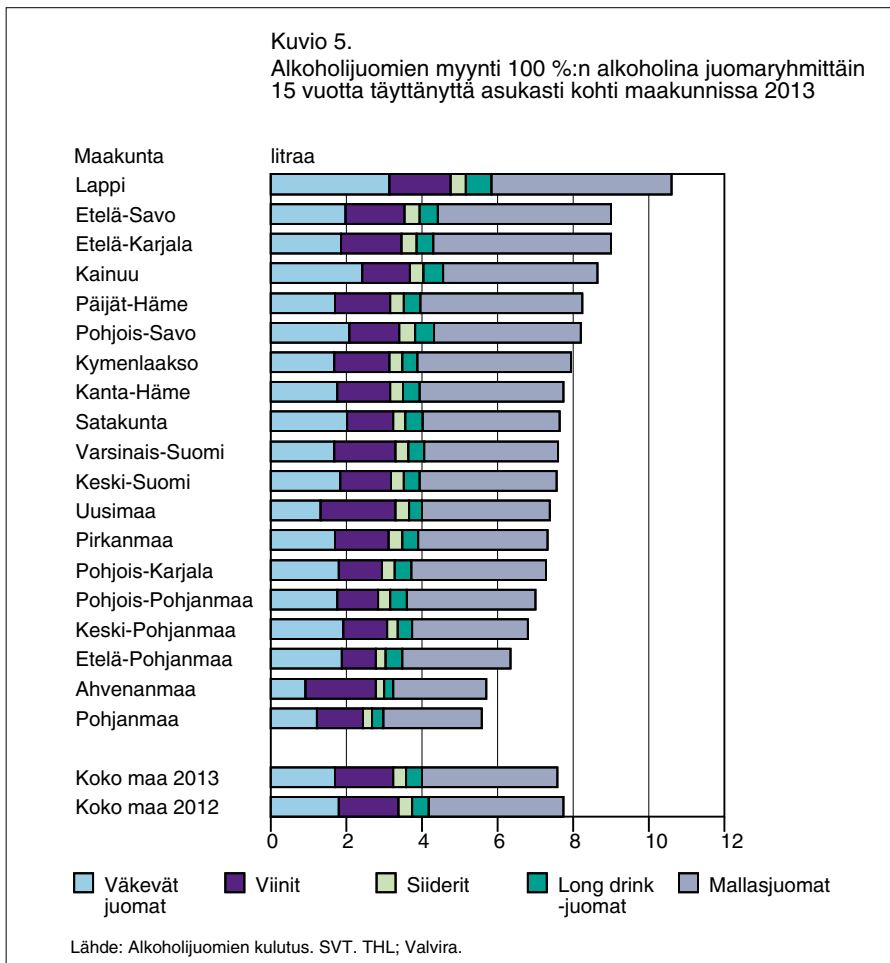
Alkoholijuomien matkustajatuonti oli vuonna 2007 yhä noin puolet suurempi kuin vuonna 2003. Vuonna 2008 matkustajatuonti kasvoi noin 4 prosenttia. Vuonna 2009 kasvua oli lähes 8 prosenttia, mutta sen jälkeen alkoholijuomien matkustajatuonti pysyi lähes ennallaan eli hieman alle 8 miljoonana litrana 100 prosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna. Vuonna 2013 matkustajatuonti kohosi 8,9 miljoonaan litraan.

Kotiviinin ja kotioluen valmistus on vähentynyt 1990-luvun puolivälin jälkeen. Vuonna 2013 näiden arvioidaan edelleen pysyneen alhaisella tasolla. Vuodesta 2004 lähtien alkoholin salakuljetus ja laitton valmistus ovat vähentyneet. Suomalaisten ulkomailla kuluttaman alkoholin määrän on arvioitu pysyneen ennallaan.

2.5 Alkoholijuomien myynti maakunnissa

Vuonna 2013 maakunnittain tarkasteltuna Lapissa myytiin eniten alkoholia sataprosenttisenä alkoholina 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, 12,6 litraa. Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla alkoholia myytiin vähiten, 6,8 litraa. Lapin koko maan keskiarvoa (9,1 litraa) selkeästi suurempi alkoholin myynnin määrä johtuu muun muassa alkoholijuomien rajakaupasta eli ruotsalaisten ja norjalaisten Suomessa tekemistä alkoholistoista sekä matkailijoiden runsaasta määrästä Lapissa.

Vuonna 2013 alkoholijuomien myynti väheni lähes kaikissa maakunnissa edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholin myynti laski eniten Uudellamaalla (-3,6 %) ja Pirkanmaalla (-3,0 %). Alkoholijuomien myynti kasvoi kolmessa maakunnassa: Ahvenanmaalla (2,6 %), Etelä-Karjalassa (1,9 %) ja Keski-Pohjanmaalla (0,1 %).

2.6 Alkoholijuomien kulutus Pohjoismaissa ja muualla maailmassa

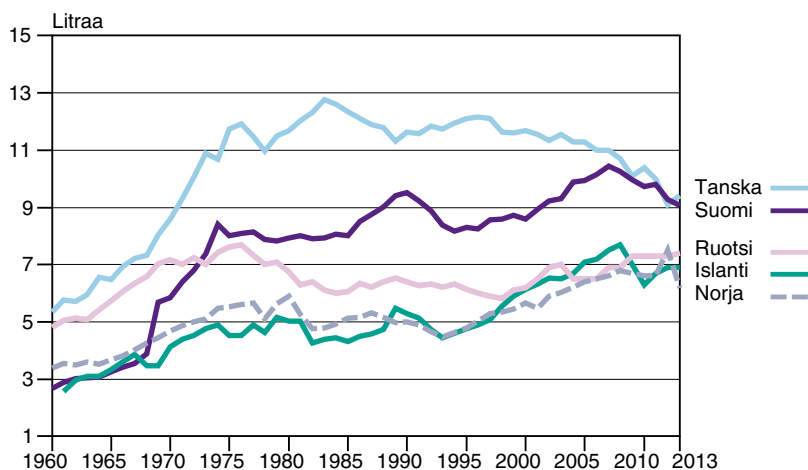
Useimmissa Euroopan maissa alkoholin tilastoitu kulutus on 1970-luvun puolenvälin jälkeen joko pysynyt vakaana tai vähentynyt. Pohjoismaista Islannissa, Norjassa ja Suomessa alkoholijuomien kulutus on vastaavana ajankohtana kasvanut. Ruotsissa ja Tanskassa kulutus on ollut suhteellisen vakaata. Suomessa alkoholin kulutuksen kasvu on ollut niin nopeaa, että Suomi on muuttunut 1960-luvun alun Pohjoismaiden vähäisimmän kulutuksen maasta maaksi, jossa alkoholijuomien kokonaiskulutus on Tanskan tasoa ja selvästi suurempi kuin muissa Pohjoismaissa.

Kaikissa Pohjoismaissa kulutetaan tällä hetkellä väkeviä alkoholijuomia selvästi vähemmän kuin 1970-luvun puolessavälissä. Sen sijaan viinien kulutus on lisääntynyt kaikissa Pohjoismaissa viimeisen puolen vuosisadan aikana. Myös olutta kulutetaan nykyään enemmän kuin 1960-luvun alussa. Oluen kulutuksen kehitys ei kuitenkaan ole ollut yhtenäinen viime vuosikymmeninä. Islannissa oluen kulutus on kasvanut, kun taas Tanskassa se on selvästi vähentynyt. Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa olutta kulutetaan tilastojen mukaan tällä hetkellä lähes saman verran kuin 1980- ja 90-luvuilla.

Tietopohja alkoholin käytöstä maailmanlaajuisesti on selvästi vajavaisempaa kuin tiedot alkoholin käytöstä Euroopassa ja Pohjoismaissa. Maailmanlaajuisesti alkoholin kulutusta vertailtaessa tulee huomioda myös tilastojen ulkopuolelle jäävä tilastoimaton kulutus. Useimmissa Euroopan maissa tilastoitu alkoholinkulutus kattaa valtaosan kaikesta väestön juomasta alkoholista. Sen sijaan useimmissa kehittyvissä maissa tilastoimattoman alkoholin kulutuksen osuus kohoa selvästi suuremmaksi kuin Euroopassa. Maailmanlaajuisesti tilastoimattoman alkoholin kulutuksen osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta on WHO:n arvion mukaan noin 25 prosenttia.

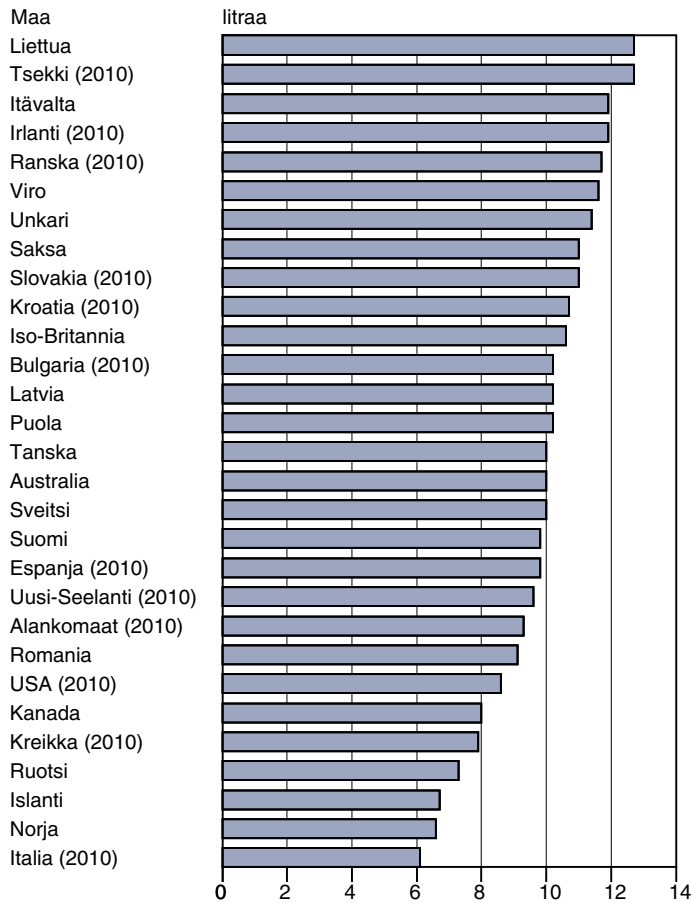
Kuvio 6.

Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 1960–2013

Lähteet: Pohjoismainen alkoholitilasto. THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2014.

Kuvio 7.
Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä
maissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2011

Lähteet: WHO Global Information System on Alcohol and Health; Information on the Nordic Alcohol Market 2012.

Alkoholia kulutetaan eniten Euroopassa ja Venäjällä. Muita korkean kulutuksen alueita ovat Australia, Uusi-Seelanti ja Argentiina sekä eräät Afrikan maat kuten Nigeria ja Uganda. Pääsääntöisesti Saharan eteläpuoleisen Afrikan, Etelä- ja Pohjois-Amerikan sekä Aasian valtioissa alkoholin kulutus on lähellä koko maailman keskiarvoa, joka WHO:n arvion mukaan oli noin 6,2 litraa 15 vuotta täyttäneitä väestöä kohti vuonna 2010 (World Health Organization 2014). Alhaisimmillaan alkoholin kokonaiskulutus on maissa, joissa islaminuskaisia on enemmistö väestöstä. Maantieteellisesti kyse on alueesta, joka ulottuu Atlantin rantavaltioista Pohjois-Afrikassa Lähi-idän kautta Pakistaniin. Myös Indonesia ja eräät muut Tyynenmeren saarivaltiot samoin kuin eräät entisen Neuvostoliiton eteläisen alueen valtiot kuuluvat vähän alkoholia kuluttaviin maihin.

Koko maapallon väestöstä 48 prosenttia ei ole koskaan käyttänyt alkoholia. Viimeksi kuluneen vuoden aikana raittiina on ollut lähes joka toinen mies ja kaksi kolmesta naisesta. Raittiiden lukumäärä selittääkin suurimman osan eri maanosien välisistä eroista asukasta kohti lasketuissa alkoholin kulutusluvuissa.

2.7 Alkoholijuomien käytön laajuus

Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys -tutkimuksen (AVTK) mukaan työikäisen väestön alkoholin käyttö on lisääntynyt pitkällä aikavälillä. Sen sijaan muissa elintavoissa, esimerkiksi tupakoinnissa ja ruokatottumuksissa, on tapahtunut myönteistä kehitystä. (Helldán ym. 2013.)

Raittiiden osuus vähentyi vuodesta 1982 vuosituhannen vaihteeseen ja on sen jälkeen pysynyt samalla tasolla. Vuonna 2013 15–64-vuotiaista naisista 14 prosenttia ja miehistä 13 prosenttia ilmoitti, että ei ollut käyttänyt alkoholia viimeksi kuluneen vuoden aikana. Vuonna 1982 vastaavat osuudet olivat 31 prosenttia naisista ja 15 prosenttia miehistä.

Vuonna 2013 miehistä 49 prosenttia ja naisista 28 prosenttia joi tavallisesti ainakin kerran viikossa alkoholia. Humalahakuisesti (vähintään kuusi alkoholiannosta kerralla) joi ainakin kerran viikossa 23 prosenttia miehistä ja 5 prosenttia naisista. Miesten humalahakuinen juominen oli yleisintä 45–54-vuotiaiden ikäryhmässä. (Helldán ym. 2013.)

Nuorten alkoholin käyttö ja humalajuominen ovat tutkimusten mukaan vähentyneet ja raittiiden nuorten osuus on kasvanut 2000-luvulla. Kouluterveyskyselyn mukaan vähintään kerran kuukaudessa tosi humalaan itsensä juovien nuorten osuus on laskenut etenkin peruskoulun 8. ja 9. -luokkalaisilla. Heillä tosi humalaan juovien osuus on laskenut reilusta neljänneksestä noin kymmenesosaan vuosina 2000–2013. Humalajuominen on vähentynyt viime vuosina myös lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla. Vuonna 2013 lukiolaisista tosi humalaan joi vähintään kerran kuussa joka viides ja ammattiin opiskelevista noin joka kolmas. (Kouluterveyskysely 2013.)

Nuoret ovat nykyisin aiempaa useammin raittiita. Kun 2000-luvun alussa noin neljäsosa peruskoulun 8. ja 9. -luokkalaisista oli raittiita, nykyisin heitä on jo puolet. Myös lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden raittius on lisääntynyt viime vuosina. Vuonna 2013 lukiolaisista oli raittiita noin joka neljäs ja ammattiin opiskelevista noin joka viides. (Kouluterveyskysely 2013.)

Euroopan laajuisen 15–16-vuotiaita koskevan ESPAD-koululaistutkimuksen mukaan suomalaiskoululaiset käyttävät keskimääräistä jonkin verran harvemmin alkoholia. Vuonna 2011 suomalaisista 15–16-vuotiaista koululaisista 75 prosenttia oli käyttänyt alkoholia viimeisten 12 kuukauden aikana. ESPAD-tutkimuksen mukaan nuorten humalajuominen ja toistuva alkoholin käyttö ovat Suomessa pysyneet samalla tasolla vuoteen 2007 verrattuna. Euroopan maihin verrattuna suomalaiset koululaiset kuitenkin humaltuvat keskimääräistä useammin ja juovat suurempia määriä kerralla. (Hibell ym. 2012.)

3 Huumeepolitiikka ja huumeiden käyttö

3.1 Suomen huumausainepolitiikan peruslinjat

Suomalainen huumausainepolitiikka perustuu yleisiin yhteiskuntapoliittisiin toimiin, kansalliseen lainsäädäntöön ja kansainvälisiin sopimuksiin. Näillä kaikilla ehkäistään huumausaineiden kysyntää ja tarjontaa, vähennetään huumausaineiden aiheuttamia haittoja sekä pyritään saattamaan huumeongelmista kärsivät mahdollisimman varhain hoitoon sekä laittomaan toimintaan syyllistyneet rikosoikeudelliseen vastuuseen.

Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainehjelmasta huumausaineiden käytön ja sen aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi hyväksyttiin elokuussa 2012. Toimenpideohjelmassa on viisi osa-aluetta:

- 1) Ehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen
- 2) Huumausainerikollisuuden torjunta
- 3) Huumausainehaittojen ehkäisy ja hoito
- 4) EU:n huumausainepolitiikka ja kansainvälinen yhteistyö
- 5) Huumausaineongelmaa koskeva tiedonkeruu ja tutkimus. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012.)

Aiemmat periaatepäätökset on hyväksytty vuosina 1998, 2000, 2004 ja 2008. Suomeen kesäkuussa 2011 nimetyn hallituksen hallitusohjelmassa on sitouduttu:

- tehostamaan toimia koko väestön sekä erityisesti lasten ja nuorten suojelemiseksi alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja rahapeliongelmien aiheuttamilta haitoilta,
- tekemään toimenpideohjelma huumausaineiden käytön ja sen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi,
- arvioimaan huumausainelainsäädännön kehittämistarpeet,
- lisäämään huumausaineiden käyttäjien matalan kynnyksen palveluja, terveysneuvontaa ja etsivää työtä,
- tehostamaan poliisin tekemää hoitoonohjausta ja
- lisäämään mahdollisuuksia päihdeongelmien hoitoon vankeuden aikana (Valtioneuvosto 2011.)

3.2 Huumeiden kokeilu ja käyttö

Huumeiden käyttö ja siitä aiheutuneet haitat ovat vakiintuneet osaksi suomalaisia päihdekulttuuria. Huumeet yleistyivät 1990-luvun jälkipuoliskolla voimakkaasti. Vaikka ns. ”toinen huumeaalto” taittui 2000-luvun alkuvuosina, käyttö ja haitat jäivät selvästi korkeammalle tasolle kuin 1990-luvun alussa. Viime vuosia on leimannut hiljittely kasvu.

Vuoden 2010 väestötutkimuksen mukaan 17 prosenttia 15–69-vuotiaista suomalaisista on käyttänyt ainakin kerran elämässään jotain laitonta huumetta. Viimeksi kuluneen vuoden aikana käyttäneitä oli 4,5 prosenttia ja viimeksi kuluneen kuukauden aikana käyttäneitä oli 1,5 prosenttia. (Hakkarainen ym. 2011.)

Kokeilut keskittyvät nimenomaan kannabiksen käyttöön. Naisista kannabista oli kokeillut 13 prosenttia ja miehistä 20 prosenttia. 25–34-vuotiaista kannabista oli joskus kokeillut 36 prosenttia. (Hakkarainen ym. 2011.)

Koululaisiin kohdistuneen vuoden 2011 ESPAD-tutkimuksen mukaan 15–16-vuotiaista pojista 12 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia oli joskus elämänsä aikana kokeillut kannabista. Poikien ja tyttöjen osuus oli yhteensä 10 prosenttia vuonna 1999, 11 prosenttia vuonna 2003 ja 8 prosenttia vuonna 2007. Pojista 12 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia ilmoitti tuntevansa jonkun, joka on itse kasvattanut kannabista. Nuorten keskuudessa kasvatus oli kuitenkin hyvin harvinaista. Pojista yksi prosentti ilmoitti joskus itse kasvattaneensa kannabista, ja tytöt eivät olleet lainkaan kasvattaneet kannabista. Jotain muuta laitonta huumetta kuin kannabista elinaikanaan kokeilleiden osuus oli 5 prosenttia vuonna 2011. Muiden huumeiden kohdalla kehitys on ollut melko tasaista. (Raitasalo ym. 2012.)

Koululaisten huumeidenkäyttöä kartoitetaan myös valtakunnallisessa kouluterveyskyselyssä. Kouluterveyskyselyn mukaan laittomia huumeita oli ainakin kerran elämässään kokeillut 9 prosenttia peruskoulun oppilaista, 13 prosenttia lukiolaisista ja 21 prosenttia ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista. (Kouluterveyskysely 2013.)

Opioidien ja amfetamiinien ongelmakäyttöä arvioivan rekisteritutkimuksen mukaan Suomessa oli 18 000–30 000 huumeiden ongelmakäyttäjää vuonna 2012. Tämä on 0,55–0,9 % 15–64-vuotiaista suomalaisista. Amfetamiinien ongelmakäyttäjien määräksi arvioidaan 11 000–18 000 ja opioidien 13 000–15 000 henkilöä. Edellisiin tutkimuksiin verrattuna vaikuttaa siltä, että huumeiden ongelmakäyttäjien määrä on kasvanut Suomessa. Tosin nuoria ongelmakäyttäjää näyttäisi olevan vuonna 2012 vähemmän kuin 2000-luvun alussa. Nyt ongelmakäyttäjistä lähes puolet on 25–34-vuotiaita. Naisia on noin kolmannes. Edellisiin tutkimuksiin verrattuna naisten osuus näyttää kasvaneen. (Ollgren ym. 2014.)

Vuoden 2010 väestötutkimuksen mukaan amfetamiineja tai ekstaasia oli joskus elämänsä aikana kokeillut kaksi prosenttia aikuisväestöstä, kokaiinia 1,5 prosenttia ja opioideja noin prosentti väestöstä. Unilääkkeitä, rauhoittavia lääkkeitä tai kipulääkkeitä oli käyttänyt ei-lääkinnällisiin tarkoituksiin, ilman lääkärin määräystä tai lääkärin määräämää suurempina annoksina elinaikanaan 6,5 prosenttia. Väestötutkimus painottaa myös 25–34-vuotiaiden ikäryhmää, jossa huumeita joskus käyttäneiden osuudet ovat huomattavasti korkeammat – amfetamiineja ja ekstaasia oli joskus kokeillut noin 6 prosenttia, kokaiinia 4 prosenttia ja opioideja 3 prosenttia. Lääkkeiden väärinkäyttöä ilmeni 10 prosentilla tästä ikäryhmästä. (Hakkarainen ym. 2011.)

3.3 Suomalaisten asenteet huumeita kohtaan

Aikuisväestön terveyteen vaikuttavien elintapojen seurantatutkimuksen mukaan 75 prosenttia suomalaisista arvioi vuonna 2007, että huumausaineiden käyttö on vakava tai erittäin vakava ongelma. Luku on laskenut tasaisesti vuodesta 2001, jolloin vastaajista 90 prosenttia oli tätä mieltä. (Piispa ym. 2008.)

Vuosituhannen vaihteen luvut heijastivat käytön nopeaa lisääntymistä 1990-luvun lopulla. Arvioiden lievenemiseen on vaikuttanut se, että huumeiden läsnäoloon on jossain määrin totuttu, kun käytön ja haittojen kasvu on pysähtynyt ja huumetilanne

vakiintunut. Huumeongelma on jossain määrin ”normalisoitunut” ja asettunut osaksi päihdeongelmien laajempaa kokonaisuutta.

Väestökyselyn tulokset kertovat samansuuntaisesta muutoksesta. Kun vielä 2000-luvun alussa alle 30 prosenttia aikuisista piti kannabiksen kokeilun riskejä korkeintaan vähäisinä, vuoden 2010 tulosten mukaan osuus oli jo runsas 40 prosenttia. Riskejä piti vähäisenä 25–34-vuotiaista 65 prosenttia ja ikäryhmän miehistä 75 prosenttia. (Hakkarainen ym. 2011.)

ESPAD-tutkimuksessa on kysytty 15–16-vuotiaiden päihteiden käyttöön liittyvistä riskikäsityksistä. Poikien ja tyttöjen välillä ei ole merkittävää eroa kannabiskokeiluihin liitettyjen riskikäsitysten osalta. Sekä pojista että tytöistä hieman alle 30 prosenttia piti kannabiskokeiluihin liittyviä riskejä suurina vuonna 2011. Niiden osuus, jotka pitivät riskejä suurina, on laskenut tasaisesti lukuun ottamatta väliaikaista nousua vuosien 2003 ja 2007 välillä. Nuoret pitivät myös ekstaasin ja amfetamiinin kokeiluun liittyviä riskejä aiempaa pienempinä. Pojilla lasku on ollut voimakkaampaa kuin tytöillä. (Raitasalo ym. 2012.)

4 Päihteiden käyttöön liittyviä haittoja

4.1 Päihteiden käyttöön liittyvät kuolemat

4.1.1 Alkoholin käyttöön liittyvät kuolemat

Vuonna 2012 alkoholin käyttöön liittyviä kuolemia oli Suomessa 2 532 eli 49 vähemmän kuin edellisellä vuonna. Alkoholin käyttöön liittyvien kuolemien määrä on kokonaisuutena kääntynyt laskuun viime vuosina, kun mukaan lasketaan alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuolleiden lisäksi päihtyneenä tapaturmaan ja väkivaltaan kuolleet.

Vuonna 2012 alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuoli 1 960 henkilöä, joista miehiä oli 1518 ja naisia 442. Näihin syihin kuolleiden määrä kasvoi noin 4 prosenttia edellisvuodesta. Alkoholin käyttöön liittyvien maksasairauksien aiheuttamat kuolemat lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholimaksasairauksiin kuoli 1 099 henkilöä eli 57 henkilöä edellisvuotta enemmän. Alkoholimyrkytyksiin kuolleiden määrä väheni edelleen. Alkoholimyrkytyksiin kuoli 375 henkilöä eli 17 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2011.

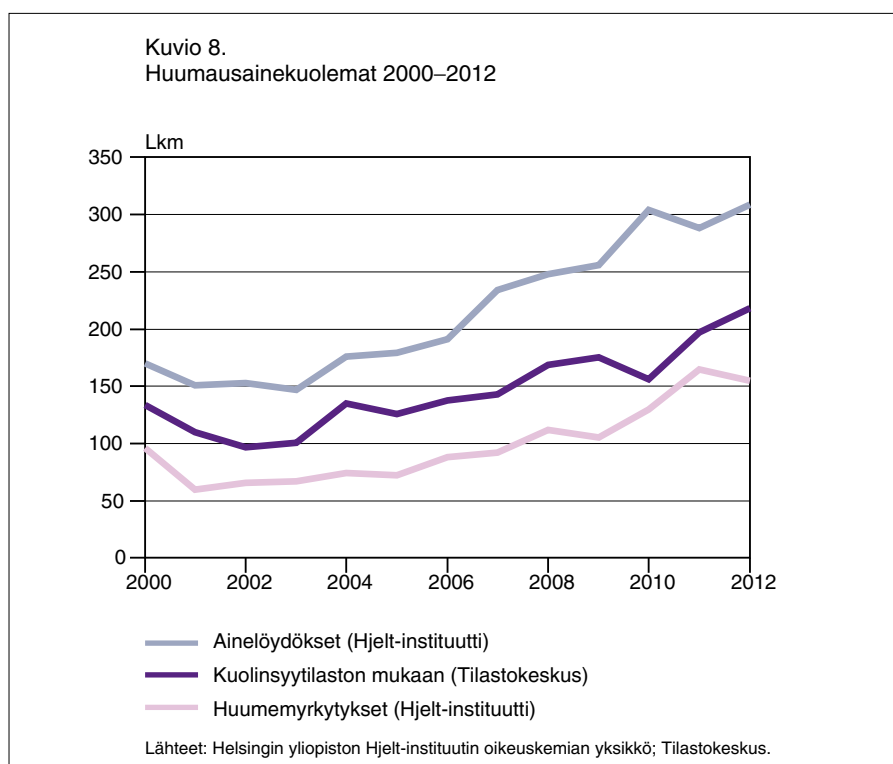
Päihtyneenä tapahtuneet tapaturmaiset ja väkivaltaiset kuolemat vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2012 päihtyneenä tapaturmaan ja väkivaltaan kuoli 572 henkilöä, mikä on 120 henkilöä vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuolee eniten 55–64-vuotiaita. Kuolleista suurin osa oli työikäisiä ja vain noin neljännes oli täyttänyt 65 vuotta. 65 vuotta täyttäneiden osuus kuolleista on kuitenkin ollut kasvussa viime vuosina. Esimerkiksi vuonna 2008 ikääntyneiden osuus kaikista alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuolleista oli noin 17 prosenttia, kun vastaava osuus kuolleista oli yli 24 prosenttia vuonna 2012.

4.1.2 Huumeiden käyttöön liittyvät kuolemat

Huumausainekuolemia voidaan tarkastella kolmella tavalla: ainelöydösten, kuolemansyiden ja tapaturmaisten myrkytysten perusteella. Ainelöydösten määrä perustuu ruumiinavauksissa tehtyihin positiivisiin huumausainelöydöksiin. Tällöin huumausaineella ei välttämättä ole välitöntä tai merkittävää välillistä syytä kuolemaan. Suomessa tutkitaan huumeiden varalta kaikki epäselvät tai epäilyksen alaiset kuolemat. Kuolemansyiden mukainen tilastointi perustuu EMCDDA:n protokollaan¹, jossa huumeekuolemiksi on määritelty tahalliset ja tahattomat myrkytykset sekä huumeiden käytöstä johtuva mielenterveyden häiriö.

Oikeuskemiallisen tutkimuksen paljastamia huumausainelöydöksiä ruumiinavauksissa oli yhteensä 309 vuonna 2012. Vuoteen 2011 verrattuna ainelöydösten määrä nousi 21 tapauksella. Vuonna 2012 huumemyrkytyskuolemia oli 155, mikä oli 10 tapasta vähemmän kuin vuonna 2011. (Hjelt-instituutti 2014.) Tilastokeskuksen kuolemansyytilaston mukaan vuonna 2012 oli 213 huumeekuolemaa.

¹ Kansallisista kuolemansyytilastoista tehdään WHO:n ICD-10-koodiston mukaiset poiminnat. Protokolla saatavana pdf-dokumenttina: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=1419>.

4.2 Päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus

4.2.1 Rattijuopumus- ja liikenne rikokset

Vuonna 2013 poliisin tietoon tuli 17 994 rattijuopumusrikosta eli henkilö oli ajanut alkoholin vaikutuksen alaisena tai huumautuneena. Rattijuopumusrikosten kokonaismäärä väheni kuusi prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Törkeiden rattijuopumusten (9 001 tapausta) osuus kaikista rattijuopumustapauksista oli 50 prosenttia. Törkeiden rattijuopumusten määrä väheni 13 prosenttia edellisvuodesta. Rattijuopumusten määrä puolestaan kasvoi kaksi prosenttia. Rattijuopumusrikoksista huume-tapaukset ovat lisääntyneet vuodesta 2004 vuoteen 2013 yhteensä 53 prosenttia, kun alkoholitapaukset ovat samaan aikaan vähentyneet 42 prosenttia. Vuonna 2013 rattijuopumusrikokseen syylliseksi epäillyistä oli miehiä 88 prosenttia. (Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 2014.)

Vuonna 2013 poliisin tietoon tullessiin rattijuopumusrikoksiin syylliseksi epäillyistä 79 prosenttia oli ollut alkoholin vaikutuksen alaisena, 16 prosenttia muun päihteen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena (huumaus- tai lääkeaine) ja 4 prosenttia oli ollut sekä alkoholin että muun päihteen vaikutuksen alaisena (ns. sekakäyttö). Muun päihteen kuin alkoholin vaikutuksen alaisten (huumaus- tai lääkeaine) osuus rattijuopumusrikoksiin syylliseksi epäillyistä on noussut noin 13 prosentista (vuonna 2012) noin 16 prosenttiin. Vuonna 2003 rattijuopumussäännöksiä muutettiin siten, että huumausaineille asetettiin niin sanottu nollaraja.

Valtakunnallisissa ratsiatutkimuksissa alkoholia maistelleita eli alle 0,5 promillen kuljettajia oli 0,61 prosenttia tutkituista (noin 1/150 kuljettajasta) vuonna 2013. Maistelleiden kuljettajien osuus on viime vuosina ollut noin 0,6 prosenttia kaikista tutkituista kuljettajista. (Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 2014.)

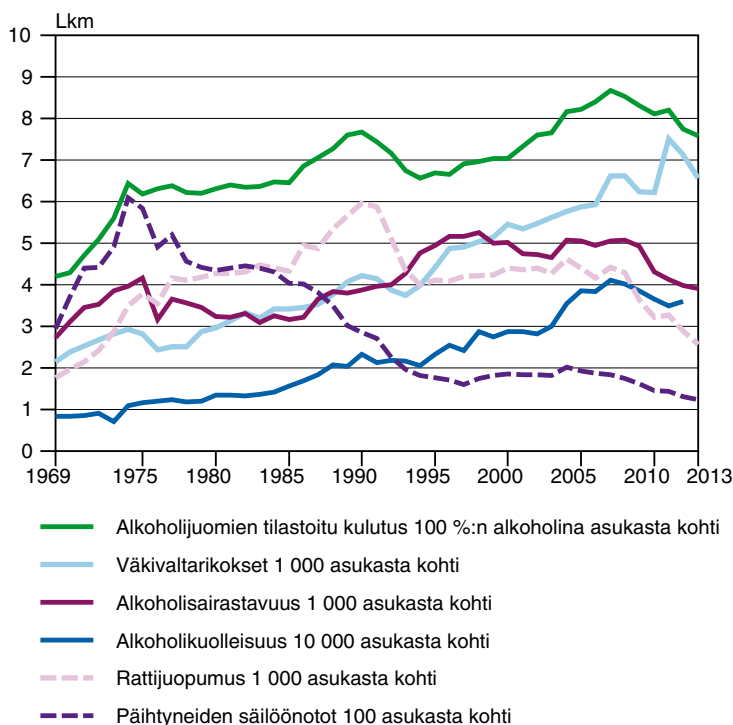
Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuoli 66 henkilöä ja loukkaantui 732 henkilöä vuonna 2013. Alkoholionnettomuuksien määrä kasvoi 4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholionnettomuuksissa kuolleiden määrä kasvoi noin 35 prosenttia ja loukkaantuneiden määrä noin 8 prosenttia edellisvuodesta. Vuonna 2013 alkoholin vaikutuksen alaisten kuljettajien osuus loukkaantumiseen johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa oli 8,9 prosenttia ja kuolemaan johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa 22,1 prosenttia. Kuolemaan johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa alkoholin vaikutuksen alaisten kuljettajien osuus kasvoi noin 4 prosenttiyksikköä vuoteen 2012 verrattuna, ja loukkaantumiseen johtaneissa onnettomuuksissa osuus nousi alle prosenttiyksikön vuonna 2013.

4.2.2 Väkivaltarikokset

Vuonna 2013 poliisin tietoon tuli yhteensä 35 874 väkivaltarikosta. Väkivaltarikosten määrä väheni seitsemän prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Henkirikoksia tehtiin yhteensä 95, mikä on kuusi rikosta enemmän kuin edellisenä vuonna. Pahoinpitelyjä tehtiin yhteensä 35 515 ja niiden määrä väheni seitsemän prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kaikista pahoinpitelyrikoksista (35 515) törkeitä pahoinpitelyjä tehtiin 1 791, pahoinpitelyjä 24 015 ja lieviä pahoinpitelyjä 9 709.

Alkoholin käyttö on yhteydessä väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Poliisin tietoon tullessiin kaikkiin henkirikoksiin syylliseksi epäillyistä noin 47 prosenttia ja kaikkiin

Kuvio 9.
Alkoholijuomien tilastoitu kulutus ja alkoholin käyttöön
liittyviä haittoja 1969–2013

Lähteet: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira; Terveystieteiden tutkimuskeskus. SVT. THL; Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus.

pahoinpitelyrikoksiin syylliseksi epäillyistä noin 53 prosenttia on ollut alkoholin vaikutuksen alaisena vuonna 2013. Tärkeisiin pahoinpitelyihin syylliseksi epäillyistä suurempi osa (58 %) on ollut alkoholin vaikutuksen alaisena kuin pahoinpitelyistä (53 %) tai lievistä pahoinpitelyistä (51 %) epäillyistä. Kaikista pahoinpitelyrikoksista tehtiin noin 56 prosenttia alkoholin ja 2 prosenttia muun päihteen vaikutuksen alaisena vuosina 2010–2013. Alkoholisidonnaisten rikosten osuus kaikista pahoinpitelyrikoksista on laskenut tasaisesti 2000-luvun alun jälkeen. Muutos johtuu etenkin selvänä tehtyjen rikosten määrän nopeammasta kasvusta. (Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 2014.)

Tutkimusten mukaan alkoholin käyttö näyttäisi lisäävän aggressiivista ja väkivaltaista käyttäytymistä. Humalatila muun muassa heikentää arvostelukykä ja ongelmanratkaisutaitoja. Humaltunut henkilö on siten alttiimpi tekemään virhearvioinnin sosiaalisessa tilanteessa, mikä saattaa johtaa ylireagointiin suhteessa todelliseen uhkaan. Humalatila myös lisää impulsiivisuutta ja siten alentaa kynnystä sopimattomaan, esimerkiksi väkivaltaiseen, käyttäytymiseen. Alkoholi vaikuttaa kuitenkin yksilöllisesti, ja on todettu, että alkoholin käyttö lisää väkivaltaista käyttäytymistä etenkin henkilöillä, jotka saattavat käyttäytyä aggressiivisesti silloinkin, kun eivät ole alkoholin vaikutuksen alaisena. (Pahlen & Eriksson 2003.)

4.2.3 Huumausainerikokset

Tilastoitu huumausainerikollisuus lisääntyi voimakkaasti 1990-luvulla. Samoin huumeiden käyttöön liittyvä oheisrikollisuus, kuten omaisuusrikollisuus, kasvoi. Vuosituhannen vaihteen jälkeen kasvu taittui. Muutaman viime vuoden aikana tilastoitu huumausainerikollisuus on ollut jälleen nousussa.

Vuonna 2013 huumausaineiden käyttörikoksia oli 12 778, mikä vastaa noin 56 prosenttia kaikesta tilastoidusta huumausainerikollisuudesta. Huumausainerikoksia oli 8 560. Yksi huumausainerikoksen määrän kasvua selittävä tekijä on kannabiksen kotikasvatuksen yleistyminen ja lukuisat ekstaasiin liittyvät rikostapaukset. Törkeitä huumausainerikoksia oli vuonna 2013 huomattavasti enemmän kuin vuonna 2012, yhteensä 1 237, mikä vastaa hieman yli viittä prosenttia kaikista huumausainerikoksista. Huumausainerikoksen valmistelu ja edistäminen ovat varsin harvoin esiintyviä rikosnimikkeitä. (Keskusrikospoliisi 2014.)

4.2.4 Muu päihteen käyttöön liittyvä rikollisuus

Tietyistä rikoksista huomattava osa tehdään päihtyneinä, niissä alkoholi on huumeita tai sekakäyttöä huomattavasti merkittävämmässä asemassa. Vuonna 2013 kaikista ryöstörikoksista tehtiin 26 prosenttia alkoholin, 3 prosenttia huumausaineiden ja 6 prosenttia sekakäytön vaikutuksen alaisena. Varkausrikoksiin (näpistys, varkaus, törkeä varkaus) syyllisiksi epäillyistä 10 prosenttia toimi alkoholin, 2 prosenttia huumausaineiden ja reilu prosentti sekä alkoholin että huumausaineiden vaikutuksen alaisena. Moottorikulkuneuvojen käyttövarkauksista 20 prosenttia tehtiin alkoholin, 10 prosenttia huumausaineiden ja 4 prosenttia sekakäytön vaikutuksen alaisena.

4.3 Päihtyneiden säilöönnotot

Vuonna 2013 päihtyneenä säilöön otettuja oli 67 699, mikä oli noin 6 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Säilöönottojen määrä on alhaisin vuosien 1970–2013 aikana. 2000-luvun alkuvuosina säilöönottoja tehtiin noin 95 000–97 000 vuodessa, mutta määrä nousi hetkellisesti yli 100 000 vuonna 2004. Päihtyneenä säilöön otettujen määrä on sen jälkeen vähentynyt joka vuosi.

Päihtyneen säilöönnotto on harkinnanvarainen toimenpide, jonka poliisi tekee päihtyneen suojaamiseksi loukkaantumiselta tai hengenvaaralta. Kyse ei ole siten siitä, että päihtynyt olisi välttämättä häiriöksi ympäristölleen, vaan säilöönnotot kohdistuvat usein henkilöihin, jotka ovat julkisilla paikoilla niin vahvassa humalassa, etteivät kykene huolehtimaan itsestään. Poliisi toimittaa päihtyneen henkilön joko selviämis-asemalle, joita on joissakin kunnissa, tai putkaan, jonne päihtyneet useimmiten joudutaan sijoittamaan. Päihtynyt voidaan myös toimittaa kotiinsa tai asuinpaikkaansa, jollei hän käyttäydy väkivaltaisesti eikä hänestä aiheudu vaaraa hänen kanssaan asuville henkilöille.

Päihtyneiden säilöönottojen määrä on ollut yksi perinteisistä mittareista, joilla on kuvattu alkoholin kulutuksen haittavaikutuksia. Alkoholin kulutuksen taso ei kuitenkaan yksin vaikuta säilöönottojen määrään, eivätkä säilöönnotot siten suoraan kuvaa alkoholin kulutuksesta aiheutunutta haittaa. Säilöönottoihin vaikuttaa useita tekijöitä, kuten poliisin oman toiminnan painopisteet ja resurssit, yleinen suvaitsevaisuus jul-

kisella paikalla päihtyneenä esiintyviä kohtaan sekä sääolosuhteet. (Noponen 2005.) Säilöönottojen määrän väheneminen viime vuosina johtuu osaltaan poliisin toimintatapojen muuttumisesta: nykyisin poliisi yhä useammin toimittaa päihtyneen tämän kotiin selviämisaseman tai putkan sijaan.

4.4 Alkoholitalous ja päihdehaittakustannukset

Vuonna 2013 kuluttajien Suomessa tekemiin alkoholiostoihin käyttämä rahamäärä väheni prosentin edelliseen vuoteen verrattuna. Kuluttajien alkoholimenot olivat yhteensä 4 556 miljoonaa euroa. Alkoholijuomia hankittiin 15 vuotta täyttäneestä asukkaasta kohti laskettuna vuoden aikana 1000 eurolla. Alkoholiin käytettiin rahaa 15 euroa vähemmän 15 vuotta täyttäneestä asukkaasta kohti kuin vuonna 2012. Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutusmenoista oli 4,1 prosenttia. Valtion alkoholista saamat verotulot arvonlisävero mukaan luettuna olivat noin 2,2 miljardia euroa, joka on 1,1 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2012.

Vuonna 2012² alkoholin käyttö aiheutti julkiselle sektorille arviolta 906–1 112 miljoonan euron haittakustannukset. Julkiset alkoholihaittakustannukset kasvoivat noin 1,8 prosenttia vuoteen 2011 verrattuna. Julkisilla alkoholihaittakustannuksilla tarkoitetaan sellaisia julkiselle sektorille aiheutuneita kustannuksia, joita ei ilman alkoholin käyttöä olisi aiheutunut. Alkoholihaittakustannukset muodostuvat pääosin haittojen hoitamisesta ja korjaamisesta. Pääryhmittäin tarkasteltuna eniten ovat kasvaneet sosiaalihuollon (7,1 %) ja järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon (1,9 %) haittakustannukset. Haittakustannuksista valtaosa aiheutui sosiaalihuollon, eläkkeiden ja sairauspäivärahojen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon kustannuksista. (Jääskeläinen 2012.)

Suurin osuus alkoholihaittakustannuksista (25 %) aiheutui alkoholin käyttöön liittyvistä sosiaalihuollon kustannuksista, jotka olivat 231–275 miljoonaa euroa vuonna 2012. Alkoholiehtoiset yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon haittakustannukset olivat noin 251 miljoonaa euroa (25 %). Eläkkeiden ja sairauspäivärahojen haittakustannukset olivat 188–278 miljoonaa euroa. Oikeusjärjestelmän ja vankeinhoidon kustannukset olivat 134–142 miljoonaa euroa. Terveystenhuollon alkoholihaittakustannuksiin lasketaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon vuodeosastohoidosta ja avohoidosta aiheutuneita kustannuksia, jotka olivat 81–142 miljoonaa euroa. Erikoissairaanhoidosta aiheutui julkiselle sektorille arviolta 66 miljoonan euron ja perusterveydenhuollosta noin 45 miljoonan euron haittakustannukset. Terveystenhuollon alkoholihaittakustannukset olivat noin 11 prosenttia julkiselle sektorille aiheutuneista kustannuksista.

Vuonna 2012² huumeet aiheuttivat julkiselle sektorille arviolta 253–323 miljoonan euron haittakustannukset. Huumehaittakustannukset kasvoivat 2,6 prosenttia vuoteen 2011 verrattuna. Julkisilla huumehaittakustannuksilla tarkoitetaan julkiselle sektorille aiheutuneita kustannuksia, joita ei ilman huumaussaineiden tai lääkeaineiden väärinkäyttöä olisi aiheutunut. Huumehaittakustannukset muodostuvat pääosin

² Haittakustannuksista lasketaan useimmissa tapauksissa alaraja ("minimi") ja yläraja ("maksimi"), joiden väliin todellisten kustannusten oletetaan sijoittuvan.

haittojen hoitamisesta ja korjaamisesta. Haittakustannusten rakenne painottuu sosiaalihuollon sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon kustannuksiin.

Julkisista huumehaittakustannuksista suurin erä (30 %) oli sosiaalihuollon haittakustannukset, jotka olivat 72–101 miljoonaa euroa vuonna 2012. Suurin osa sosiaalihuollon kustannuksista, noin 46 miljoonaa euroa, aiheutui päihdehuollon kustannuksista. Huume-ehtoiset järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon haittakustannukset olivat puolestaan 75 miljoonaa euroa. Terveysterveysten huollon huumehaittakustannuksiin lasketaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon avo- ja vuodeosastohoidon kustannuksia, jotka olivat yhteensä 38–61 miljoonaa euroa vuonna 2012. Terveysten huollon huumehaittakustannukset olivat noin 17 prosenttia julkiselle sektorille aiheutuneista kustannuksista. Oikeusjärjestelmän ja vankeinhoidon huumehaittakustannukset olivat 57–59 miljoonaa euroa eli noin 20 prosenttia julkisista huumehaittakustannuksista.

Taulukossa 67 esitetyt välittömät kustannukset sisältävät julkisen sektorin lisäksi myös yrityksille ja kotitalouksille aiheutuneet kustannukset. Nämä onnettomuus- ja rikosvahinkojen alkoholihaittakustannukset olivat 358 miljoonaa euroa ja huumehaittakustannukset 111 miljoonaa euroa vuonna 2012.

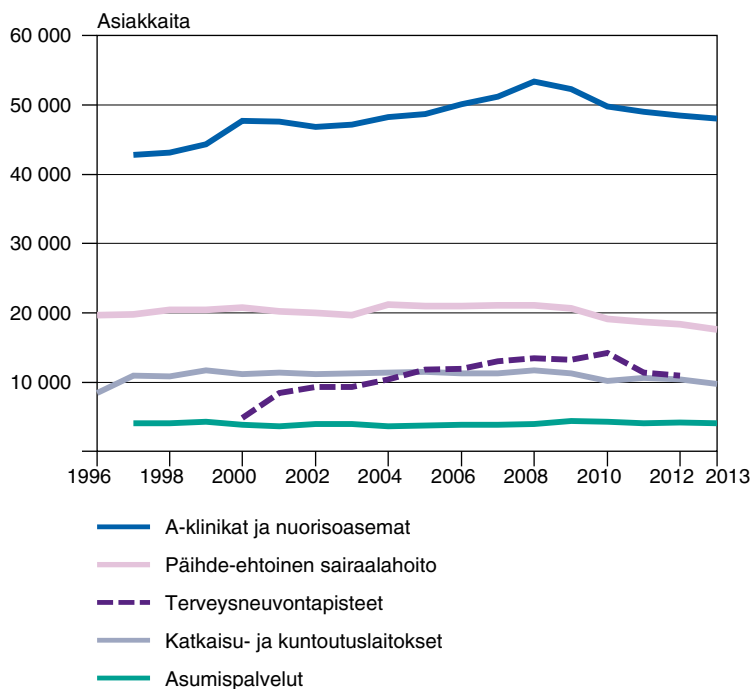
5 Päihdepalvelut

Päihdeongelmaisten palveluiden ytimen muodostavat avohoitopalvelut, joita täydennetään tarvittaessa laitospalveluilla katkaisuhoidolla ja pitkäkestoisemmalla kuntouttavalla laitoshoidolla sekä arjen tukea antavilla päivätoiminnalla, asumispalveluilla ja vertaistuellalla. Päihdeongelmaiset hakevat apua myös yleisistä sosiaali- ja terveyspalveluista. Lisäksi osa päihdeongelmaisista ja heidän läheisistään hakee apua vertaistuesta, kuten AA-ryhmistä. Suuremmissa kunnissa on yleensä monipuolisia avo- ja laitospalveluita erityispalveluja. Pienemmissä kunnissa on pääasiassa tarjolla sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluissa annettavia palveluja, joita täydennetään tarvittaessa ostopalveluilla. (Valtiovarainministeriö 2014.)

Päihdehuoltolain (41/1986) mukaan kunnan tulee järjestää päihdepalvelut kunnassa esiintyvän tarpeen mukaan. Kunnat voivat järjestää palvelut itse tai ostaa muiden tuottamia palveluja. Päihdepalvelut voivat olla joko sosiaali- tai terveydenhuollon palveluja. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja säätelevät erilaiset lait, mistä syystä toimintaa muun muassa tilastoidaan eri tavoin.

THL:n päihdetapauslaskennalla kerätään tietoja kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa tapahtuvasta päihde-ehtoisesta asioinnista yhden vuorokauden aikana lasten päivähoitoa lukuun ottamatta. Vuoden 2011 lokakuussa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin tehtiin vuorokauden aikana 11 738 päihde-ehtoista asiointia. Eniten asiointeja tehtiin terveydenhuoltoon ja päihdehuollon erityispalveluihin. Päihdehuollon erityispalveluiden asiakasmäärät ovat viime vuosina kuitenkin vähentyneet. Erityisesti siirtymä kuntouttavista laitospalveluista asumispalveluiden suuntaan on nähtävissä, mutta samanaikaisesti myös sairaalahoidon osuus on kasvanut. Huomionarvoista on myös se, että perusterveydenhuollon avohoidossa näkyy aiempaa enemmän päihde-ehtoista asiointia. (Kuussaari ym. 2012.)

Kuvio 10.
Päihdehuollon palvelut 1996–2013

Lähteet: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. SVT. Tilastokeskus; Katkaisuhoidon- ja kuntoutuslaitos: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL; Sairaaloiden hoito- ja kuntoutuslaitos: SVT. THL; Perusterveydenhuolto. THL; Virologian yksikkö. THL.

5.1 Päihdehuollon erityispalvelut

Päihdehuollon erityispalvelut kuuluvat pääasiassa sosiaalitoimeen. A-klinikoilla kävi 42 210 asiakasta ja nuorisoseinillä 5 842 asiakasta vuonna 2013. A-klinikoiden asiakasmäärät ovat pienentyneet noin prosentin ja nuorisoseinien kasvaneet noin 3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Kuntien kustantamissa päihdehuollon katkaisuhoidon palveluissa kirjattiin 12 136 asiakasta vuonna 2013. Vuodesta 2008 katkaisuhoidon asiakkaiden määrä on kasvanut 18 prosenttia ja hoitovuorokaudet 6 prosenttia. Päihdehuollon kuntoutuslaitosten asiakasmäärissä kehitys on ollut vastakkainen. Pitkäkestoisemman laituskuntoutuksen asiakkaiden määrä on vähentynyt 25 prosenttia ja hoitovuorokaudet 36 prosenttia vuoteen 2008 verrattuna. Vuonna 2013 kuntouttavan päihdehoidon laitosasiakkaita oli 5 203. Päihdehuollon asumispalveluja käytti 4 137 asiakasta ja ensisuoja 2 375 asiakasta vuonna 2013. Asumispalvelujen asumisvuorokausien määrä on kasvanut noin 4 prosenttia vuoteen 2012 verrattuna.

Huumeiden käyttäjien matalan kynnyksen terveysneuvontapisteissä asioi noin 11 000 asiakasta vuonna 2012. Opioidiriippuvaisten korvaushoidossa oli STM:n selvityksen mukaan 2 439 asiakasta 30.11.2011 (Partanen ym. 2014). Korvaushoitoasiakkaiden määrä on lisääntynyt 2000-luvulla. (Varjonen ym. 2014.)

5.1.1 Päihdehuollon kustannukset

Päihdehuollon menot kuntien kustantamissa palveluissa olivat noin 190 miljoonaa euroa vuonna 2012. Päihdehuollon erityispalveluiden kokonaiskustannukset 18 vuotta täyttänyttä asukasta kohden vaihtelevat huomattavasti kunnittain. Esimerkiksi vuonna 2012 kuudessa suurimmassa kunnassa kokonaiskustannukset vaihtelivat 37 eurosta 120 euroon. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen toteutetusta päihdesairauksien hoidosta ei ole saatavilla vastaavia kuntakohtaisia kustannustietoja. Kuuden suurimman kaupungin arvion mukaan niiden päihdehuollon palveluiden keskimääräiset yksikkökustannukset vuonna 2012 olivat seuraavat: polikliininen käynti 107 euroa/käynti, laitoshoidon 198 euroa/vuorokausi, korvaushoidon 37 euroa/käynti ja asumispalvelut 45 euroa/vuorokausi. (Vartiainen 2013.)

5.1.2 Huumeasiakkaat

THL kerää erillisellä tiedonkeruulla tietoja päihdehuollon huumeasiakkaista. Tiedonkeruun mukaan päihdehuollon huumeasiakkaat olivat vuonna 2013 pääosin miehiä (68 %) ja valtaosin 20–35-vuotiaita (63 %). Huumeasiakkaista vain 9 prosenttia oli työssä käyviä. Asunnottomia oli 9 prosenttia. Suurin osa huumeasiakkaista oli ollut jo aiemmin päihdehoidossa. (Päihdehuollon huumeasiakkaat 2013.)

Päihteiden sekakäyttö oli yleistä. Asiakkaista 62 prosentilla oli ainakin kolme ongelmapäihdettä. Opioidit olivat kolmen ongelmallisimman päihteen joukossa 71 prosentilla asiakkaista. Opioidien käyttäjien osuus hoitoon hakeutuneista huumeiden käyttäjistä on kasvanut voimakkaasti 2000-luvulla. Opioidit johtavat useammin vaikeisiin ongelmiin ja hoitoon hakeutumiseen kuin esimerkiksi kannabis. Opioidiasiakkaiden suhteellisen osuuden kasvaminen ei siis kerro suoraan huumeiden käytön trendeistä Suomessa. (Päihdehuollon huumeasiakkaat 2013.)

5.2 Päihdesairaudet terveydenhuollossa

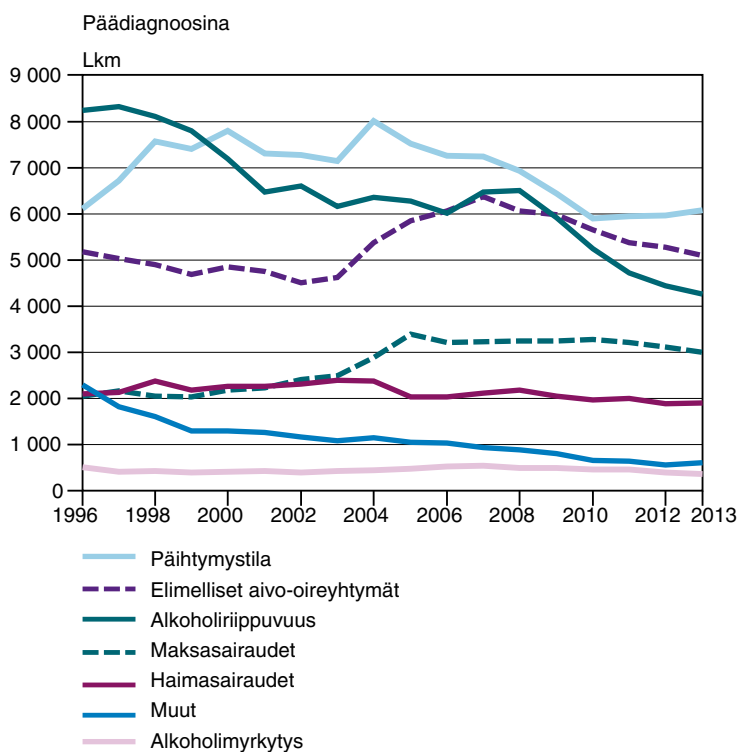
Päihdehoitoa, jossa tahdataan päihteiden käytön lopettamiseen, vähentämiseen tai käytöstä aiheutuvien haittojen vähentämiseen, annetaan myös terveydenhuollossa. Keskusteluapua annetaan sekä perusterveydenhuollossa, kuten esimerkiksi terveyskeskuksissa, työterveyshuollossa ja koulu- ja opiskelijahuollossa että erikoissairaanhoidossa (esim. mielenterveysongelmaisten päihdehoito). Terveyskeskuksissa ja sairaaloissa hoidetaan lisäksi päihteidenkäytön aiheuttamia somaattisia sairauksia.

5.2.1 Alkoholisairaudet terveydenhuollossa

Vuonna 2013 terveydenhuollon vuodeasastoilla rekisteröitiin 21 331 hoitojaksoa, joissa alkoholisairaus oli päädiagnoosina ja 32 431 hoitojaksoa, joissa alkoholisairaus oli pää- tai sivudiagnoosina. Näin kirjattujen hoitojaksojen määrä on vähentynyt noin 19 prosenttia vuodesta 2008. Erityisesti ovat vähentyneet hoitojaksot, joiden päädiagnoosina on alkoholiriippuvuus. Tällaisten hoitojaksojen määrä on vähentynyt noin 34 prosenttia huippuvuodesta 2008 sekä noin 4 prosenttia vuodesta 2012. Myös alkoholin aiheuttamien elimellisten aivo-oireyhtymien ja käyttäytymishäiriöiden hoitojaksot ovat vähentyneet; noin 16 prosenttia vuoteen 2008 verrattuna.

Vuonna 2013 alkoholin käyttöön liittyvien maksasairauksien hoitojaksojen määrät ovat vähentyneet 4 prosenttia edellisvuodesta. Haimasairauksien hoitojaksojen

Kuvio 11.
Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon
vuodeosastoilla 1996–2013

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL.

määrät ovat pysyneet edellisvuoden tasolla. Alkoholimyrkytysten hoitojaksoja terveydenhuollon vuodeosastoilla oli vuonna 2013 yhteensä 376, kun vielä vuonna 2011 niitä oli 473. Alkoholisairauksien hoitojaksot muodostivat noin 85 prosenttia kaikista vuodeosastojen päihdehoitojaksoista.

Alkoholisairauksien erikoissairaanhoidon polikliinisiä käyntejä oli noin 37 200 vuonna 2013. Käyntien määrä kasvoi noin 7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kirjattujen poliklinikkakäyntien määrä kasvoi osin myös niiden sairauksien osalta, joiden vuodeosastohoitojaksot ovat vähentyneet. Poliklinikkakäyntien määrä haimasairauksien ja alkoholimyrkytysten osalta väheni hieman vuoteen 2012 verrattuna.

Alkoholisairauden vuoksi terveydenhuollon vuodeosastolla tai erikoissairaanhoidon avohoidossa hoidettuja asiakkaita oli 23 877 vuonna 2013 (24 044 asiakasta vuonna 2012). Asiakkaiden määrä on pysynyt lähes ennallaan viime vuosina. Kolme neljäsosaa (73 %) alkoholiasiakkaista oli miehiä. Yli puolet (55 %) alkoholiasiakkaista oli yli 50-vuotiaita.

5.2.2 Huumesairaudet terveydenhuollossa

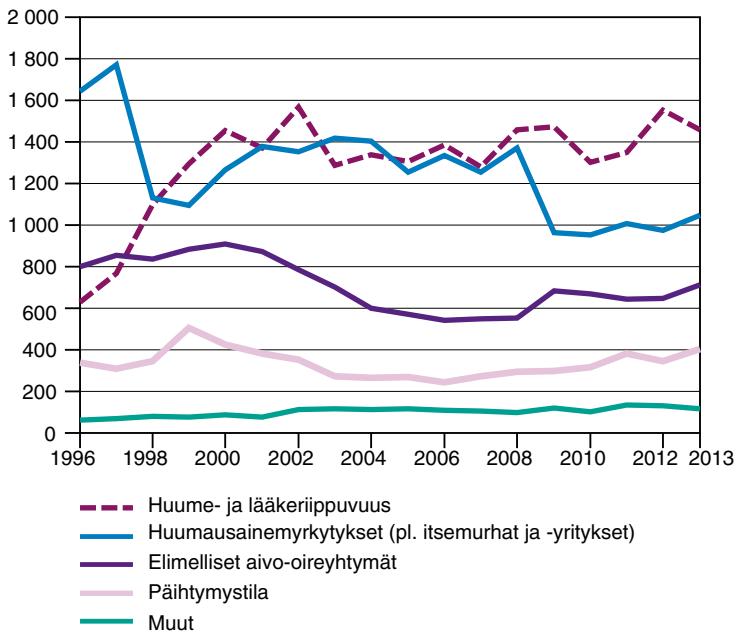
Vuonna 2013 terveydenhuollon vuodeosastoilla rekisteröitiin 3 746 hoitojaksoa, joissa päädiagnoosina oli huumaus- tai lääkeaineisiin liittyvä sairaus, ja 6 526 hoitojaksoa, joissa huumesairaus oli pää- tai sivudiagnoosina. Huumehoitojaksojen määrä pysyi lähes samalla tasolla edellisvuoteen ja koko 2000-lukuun verrattuna. Opioidiriippuvuuden hoitojaksot vähenivät hieman vuonna 2013, mutta vuodesta 2011 alkanut nouseva kehitys heijastanee kuitenkin opioidikorvaushoidon yleistymistä ja tarkentunutta diagnostiikkaa, koska muiden huumeriippuvuushoitojaksojen määrä on vastavasti vähentynyt viime vuosina.

Toisin kuin alkoholisairauksissa, huumesairauksien hoidossa erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynnit ovat hyvin merkittävä osa hoitoa. Erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynnejä, joissa päädiagnoosina oli huumesairaus, oli 84 985 vuonna 2013. Näistä käynneistä 62 349 liittyi opioidiriippuvuuden korvaushoidon toteuttamiseen ja korvaushoitoasiakkailta oli vuoden aikana keskimäärin 87 käyntiä. Huumehoitojaksojen osuus oli vain 15 prosenttia kaikista sairaaloiden päihdehoitojaksoista, mutta 70 prosenttia erikoissairaanhoidon päihdesairauksien avohoitokäynneistä.

Vuonna 2013 huumesairauden vuoksi terveydenhuollon vuodeosastolla tai erikoissairaanhoidon avohoidossa hoidettuja asiakkaita oli 4 773 (4 571 asiakasta vuonna 2012). Huumeasiakkaiden määrä on noussut vuosittain keskimäärin 5 prosenttia. Enemmistö (65 %) huumeasiakkaista oli miehiä. Kaksi kolmasosa asiakkaista oli 20–35-vuotiaita.

Kuvio 12.
Huumesairauksien hoitojaksot terveydenhuollon
vuodeosastoilla 1996–2013

Päädiagnoosina

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL.

5.2.3 Tartuntataudit

Tartuntatautirekisteriin kirjatut ruiskuhuumevälitteiset hiv-tartunnat sekä C-, B- ja A-hepatiittitapaukset ovat selkeästi vähentyneet viimeisen vuosikymmenen aikana. Terveysneuvontapisteiden toiminnalla ja ruiskuhuumeiden käyttäjien A- ja B-hepatiittirokotuksilla on ollut suuri merkitys huumeisiin liittyvien tartuntatautien vähenemisessä.

Uusia hepatiitti C -tartuntoja todettiin 1 172 vuonna 2013. Noin puolessa tapauksista tartuntatavaksi ilmoitettiin ruiskuhuumeiden käyttö. Hepatiitti C -tartuntojen esiintyvyys on ruiskuhuumeiden käyttäjien keskuudessa erittäin korkea (80 %), joten esiintyvyyden saaminen matalammalle tasolle kestää pitkään. (Jaakola ym. 2014.)

Vuonna 2013 THL:n tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 157 uutta hiv-tartuntaa, mikä oli 2 tapausta vähemmän kuin vuonna 2012. Suurin osa tartunnoista oli saatu seksiteitse. Ruiskuhuumeiden käyttöön liittyviä tartuntoja todettiin vain kolme. (Jaakola ym. 2014.)

6 Alkoholin lupahallinnon ja valvonnan kysymykset

6.1 Alkoholihallinnon ohjaus ja organisaatio

Aluehallintovirastot (AVI) vastaavat alueellaan alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyynnin lupahallinnosta ja valvonnasta. Lisäksi aluehallintovirastot valvovat alueellaan tapahtuvaa alkoholijuomien myyninedistämistä, jota harjoitetaan paitsi vähittäismyynti- ja anniskelupaikoissa myös esimerkiksi paikallisilla radiokanavilla, paikallislehdissä ja verkkosivuilla.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) tehtävänä alkoholihallinnossa on aluehallintovirastojen lupahallinnon ja valvonnan ohjaus ja kehittäminen sekä tieto- ja viestintäpalvelujen tuottaminen. Lisäksi virasto valvoo alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä mainontaa ja muuta myyninedistämistä koko maassa. Lupahallinnon ja valvonnan ohjauksen ja kehittämisen keskeisenä tarkoituksena on tehostaa alkoholin käytöstä aiheutuvien yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisyä ja turvata alkoholilain yhdenmukainen soveltaminen koko maassa.

Valtioneuvoston alkoholijuomista ja väkiviinasta antamassa asetuksessa todetaan, että Valvira laatii yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa alkoholihallinnon valtakunnallisen valvontaohjelman. Valvontaohjelma ohjaa alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyynnin sekä mainonnan alueellista lupahallintoa ja valvontaa yhdenmukaiseen ratkaisukäytäntöön ja alkoholilain tehokkaaseen täytäntöönpanoon.

Valvira on työstänyt Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa Pakka-toimintamallin toimintatapojen ottamista laajemmin käyttöön aluehallintovirastojen alkoholihallinnossa. Vuosien 2013–2014 valvontaohjelman mukaisesti sähköisen seutulausuntomenettelyn käyttöä laajennettiin vuonna 2013. Se otettiin koekäyttöön Hämeenlinnan seutukunnassa, Päijät-Hämeessä, Forssan seudulla, Porissa, Salossa ja Vaasassa. Valvira vastaa sähköisen välineen

kehittämisestä ja ylläpidosta. Aluehallintovirastot voivat sähköisen lausuntomenet-
lyn avulla hankkia aiempaa helpommin selvityksiä alkoholin anniskelusta aiheutuvi-
en haittojen ehkäisemiseksi.

6.2 Valvontatarkastukset ja myynti- ja anniskelulupien peruutukset

Alkoholijuomien myynnin ja anniskelun valvonnassa sekä lupahallinnon ennakoivas-
sa valvonnassa valvontaviranomaisten tavoite oli erityisesti vähentää alaikäisille ja
päihtyneille myyntiä sekä estää alkoholijuomien välittämistä alaikäisille.

Vuosien 2013–2014 valvontaohjelmassa anniskeluvalvonnan painopisteeksi ase-
tettiin selvästi päihtyneitä henkilöitä koskevien sääntöjen noudattamisen valvonta.
Aluehallintovirastoja ohjattiin riskinarviointiin valvonnan kohdevalinnassa ja annet-
tiin suuntaviivoja päihtymysasteen määrittelyyn. Valvontaohjelmassa kannustettiin
myös aluehallintovirastojen alkoholitarkastajia käyttämään jo edellisellä valvontaoh-
jelmakaudella vähittäismyynnin valvonnassa kokeilussa ollutta omavalvontaa tuke-
van tarkastuksen konseptia soveltuvin osin myös anniskeluvalvonnassa.

Alkoholijuomien jakeluverkoston valvonta keskittyi anniskelutoiminnan valvon-
taan. Vuoden 2013 aikana aluehallintovirastot suorittivat alkoholilain nojalla yhteensä
4 821 tarkastuskäyntiä. Tarkastuksista 3 956 suoritettiin anniskelupaikkoihin ja 865
vähittäismyyntipaikkoihin. Tarkastuskäyntien määrä on jatkanut vähenemistään.
Aluehallintovirastot peruuttivat 29 anniskelulupaa ja 9 vähittäismyyntilupaa pysyvästi.
Määräajaksi aluehallintovirastot peruuttivat 63 anniskelulupaa ja 6 vähittäismyyn-
tilupaa.

Pysyvissä luvan peruutuksissa on yleensä kyse siitä, että luvanhaltijalla ei enää
ole taloudellisia edellytyksiä jatkaa toimintaansa. Määräaikaisten peruutusten syyt
vaihtelevat ja niissä painottuvat alkoholipoliittiset syyt, esimerkiksi alkoholijuomien
myynti tai anniskelu alaikäisille tai selvästi päihtyneille.

6.3 Alkoholijuomien vähittäismyynti

Vuonna 2013 alkoholijuomien jakeluverkostossa ei tapahtunut merkittäviä muutok-
sia. Elintarvikelikkeiden lukumäärän vähenemistrendi jatkui. Alkon myymälöiden ja
luovutuspaikkojen määrä pysyi ennallaan.

Vuoden 2013 lopussa Alkon myymälöitä oli 352 eli yksi enemmän kuin vuotta ai-
emmin. Alkolla on myös oikeus toimittaa tilauksesta alkoholijuomia luovutuspaikko-
jen kautta, joiden lukumäärä oli vuoden lopussa 107 eli yksi vähemmän kuin edellisenä
vuonna. Elintarvikemyymälöiden vähittäismyyntilupia (enintään 4,7 tilavuusprosent-
tia alkoholia sisältävien käymisteitse valmistettujen juomien myyntiin oikeuttavia lu-
pia) oli vuoden 2013 lopulla 5 354 eli 137 vähemmän kuin vuoden 2012 lopussa. Ti-
laviini- ja sahtimyymlöitä oli vuoden 2013 lopussa yhteensä 31 eli sama määrä kuin
vuotta aiemmin.

Aluehallintovirastot tekivät vuonna 2013 yhteensä 1 372 alkoholijuomien vähittäis-
myyntiä käsittelevää suoritetta (päätöksiä, kirjeitä yms. asiakirjoja) lupa-asioissa ja 75
valvonta-asioissa.

6.4 Alkoholijuomien anniskelu

Anniskeluravintoloiden kokonaismäärässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuonna 2013. A- ja B-ravintoloiden lukumäärä kasvoi hieman ja C-ravintoloiden lukumäärä puolestaan väheni edelleen. Pidemmällä aikavälillä anniskelupaikkojen kokonaismäärä on vähentynyt, tosin viime vuosina muutos on ollut vähäistä. A-luvan ravintoloissa voidaan anniskella kaikkia alkoholijuomia, B-ravintoloissa voidaan anniskella enintään 22 tilavuusprosenttia sisältäviä alkoholijuomia, ja C-ravintoloissa voidaan anniskella enintään 4,7 tilavuusprosenttisia, käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia.

Anniskeluravintoloiden asiakaspaikkoja oli yhteensä noin 2 346 000 vuonna 2013. Asiakaspaikkojen määrä on kasvanut noin 15 000 paikalla edelliseen vuoteen verrattuna.

Aluehallintovirastot tekivät vuonna 2013 yhteensä 6 176 alkoholijuomien anniskelua käsittelevää suoritetta (päätöksiä, kirjeitä yms. asiakirjoja) lupa-asioissa ja 859 valvonta-asioissa.

6.5 Alkoholijuomien valmistus, maahantuonti ja tukkumyynti

Alkoholijuomien valmistus- ja tukkumyyntiluvat myöntää Valvira. Vuonna 2013 myönnettiin kahdeksan alkoholijuomien valmistuslupaa ja peruutettiin kuusi. Vuoden lopussa alkoholijuomien valmistuslupia oli 122, joista 99 oli kaupalliseen tarkoitukseen. Opetus- ja tutkimuskäyttöön myönnettyjä lupia oli 23. Alkoholijuomien tukkumyyntilupia myönnettiin 29 ja peruutettiin 12. Vuoden 2013 lopussa alkoholijuomien tukkumyyntilupia oli 283. Vuonna 2013 alkoholijuomia valmistettiin noin 550 miljoonaa litraa eli noin kaksi prosenttia enemmän kuin vuonna 2012.

6.6 Alkoholijuomien tuotevalvonta

Markkinoilla olevien alkoholituotteiden määrä lisääntyi edelleen vuonna 2013. Uusia tuotteita rekisteröitiin 5 950. Vuoden 2013 lopussa alkoholijuomien tuoterekisterissä oli noin 21 300 tuotetta, joita tukkumyyjät toimittivat kuluneen vuoden aikana anniskelu- ja vähittäismyyntipaikoille.

Valviran tuotevalvonnassa valvotaan laillisesti markkinoilla olevien alkoholijuomien laatua Suomessa. Alkoholijuomien tuotevalvonta koostuu luvanhaltijoiden Valviralle ilmoittamien tuotteiden valvonnasta sekä markkinavalvonnasta. Markkinoilta otetuista alkoholin valvontanäytteistä tehtiin laboratorioanalyysit 70 tuotteesta. Analysoiduista tuotteista säädösten vastaisia oli 6, neljässä tuotteessa pakkauksessa ilmoitettu alkoholipitoisuus erosi analysoidusta alkoholipitoisuudesta yli säädösten salliman poikkeaman ja kahdessa tuotteessa pakkausmerkinnöistä puuttui tieto makeutusaineen käytöstä. Valvontanäytteissä havaittujen epäkohtien lisäksi yksi tuote poistettiin markkinoilta puutteellisten allergeenimerkintöjen ja kaksi tuotetta EU-lainsäädännön vastaisten nimitysten vuoksi.

6.7 Alkoholijuomien myynninedistämisen valvonta

Valvira valvoo koko maan laajuista eli useamman kuin yhden aluehallintoviraston alueella tapahtuvaa tai valtakunnallisesti toteutettua alkoholijuomien mainontaa. Kunkin aluehallintovirasto valvoo mainontaa omalla alueellaan. Vuonna 2013 Valvira antoi 89 ja aluehallintovirastot 43 mainontaan liittyvää päätöstä ja ohjetta. Määrällisesti eniten esille tuli väkevien alkoholijuomien mainontaan liittyviä ongelmia. Mainonnan siirtyminen enenevässä määrin verkkoon ja sosiaaliseen mediaan on näkynyt viime vuosina valvonnan luonteessa.

1 Alkoholpolitiken

1.1 Grundlinjerna i den finländska alkoholpolitiken

I statsrådets principbeslut från den 9 oktober 2003 fastställdes som grundläggande mål för Finlands alkoholpolitik en minskning av alkoholens skadeverkningar enligt alkohollagen. Enligt principbeslutet är alkoholpolitikens viktigaste konkreta målsättningar att minska alkoholens skadliga inverkan på barns och familjers välbefinnande, att reducera skadeverkningarna av riskbruk och att minska totalkonsumtionen av alkoholdrycker. Dessa riktlinjer har senare backats upp eller preciserats av de nationella alkoholprogrammen 2004–2007 och 2008–2011, intensifieringen av det preventiva alkohol- och drogarbetet och höjningen av alkoholaccisen i fem repriser efter 2007. Frågan om alkoholrelaterade skador har lyfts fram i politikprogrammet för hälsofrämjande och i programmet för den inre säkerheten.

I regeringsprogrammet för den regering i Finland som utnämndes i juni 2011 har centrala åtgärder varit att fortsätta med alkoholprogrammet, etablera modellen för den regionala koordineringen, bereda en totalreform av alkohollagen och att justera alkoholbeskattningen. Preventionen av alkoholskador bygger på reglering av tillgången och priset samt på främjande av sunda levnadsvanor. Lagen om nykterhetsarbete kommer att förnyas i syfte att utveckla det alkohol- och drogarbete som bedrivs i kommunerna. Dessutom har i Jyrki Katainens regeringsprogram införts effektivisering av tidigt ingripande i alkoholmissbruk. I regeringsprogrammet har även särskilt fastställts, att det nuvarande monopolet på detaljhandeln kvarstår och att ägarstyrningen av Alko Ab hålls kvar inom social- och hälsovårdsministeriet (Statsrådet 2011).

Syftet med totalrevideringen av alkohollagen är att förebygga de skador som alkoholen förorsakar, öka effekten av tillsynen och medborgarnas möjlighet att påverka säkerheten och störningsfriheten i sin livsmiljö. Social- och hälsovårdsministeriet sände i augusti 2013 en bedömningspromemoria om reformen av alkohollagen på remiss. Utifrån responsen bereddes i Social- och hälsovårdsministeriet regeringens förslag till ny alkohollag. I juni 2014 under regeringsprogramförhandlingarna konstaterades emellertid att totalrevideringen av alkohollagen inte kommer att färdigställas enligt tidschemat under denna valperiod.

Som en del av totalrevideringen ändrades ändå 33 och 40 § i alkohollagen som gäller reklam för att i synnerhet skydda barn och unga. Med ändringen förbjuds med vissa undantag alkoholreklam på allmänna platser. Den förbjudna tiden för visning av alkoholreklam i tv, som var klockan 7–21, förlängdes med en timme till klockan 22 och samma tidsbegränsning ska även gälla för radioreklam. Likaså är alkoholreklam som baserar sig på innehåll som konsumenterna själva producerar eller delar eller på spel, lotterier eller tävlingar förbjuden. Regleringen av reklamen för starka alkoholdrycker förtydligades bland annat genom att tillståndsförfarandet för facktidningar slopas. Bestämmelsen om marknadsföringen av starka alkoholdrycker trädde i kraft den 1 januari 2014 och bestämmelserna om andra alkoholdrycker träder i kraft 1.1.2015.

Syftet med förnyelsen av lagen om nykterhetsarbete är att utveckla förebyggandet av lokala alkohol- och drogrelaterade skador. Målet med lagen är att förebygga

och minska skador som förorsakas människor av alkohol, droger, tobak, missbruk av läkemedel och penningsspel. Syftet är att lagen om nykterhetsarbete från 1982 ska ersättas med en helt ny lag om preventivt alkohol- och drogarbete. Utkastet till lagen om preventivt alkohol- och drogarbete sändes i september 2014 på remiss. Målet är att lagen ska träda i kraft 2015.

Alkoholsituationens utveckling och genomförandet av alkoholprogrammet följs med hjälp av flera indikatorer. Dessa är bland annat utvecklingen av registrerad och oregistrerad alkoholkonsumtion, alkoholrelaterade sjukdomar, olycksfall och våldsbrott, alkoholrelaterat familjevåld samt antal personer som dött till följd av alkoholbruk. En sammanställning av dessa indikatorer och andra indikatorer som beskriver alkoholsituationen ingår i denna publikation. Indikatorer som beskriver alkohol- och narkotikasituationen i de enskilda kommunerna och på riksnivå finns tillgängliga i elektronisk form i Statistik- och indikatorbanken SOTKANet på adressen <http://www.sotkanet.fi/>

1.2 Finländarnas attityder till alkoholpolitiken

Attityderna till alkoholpolitiken har skärpts sedan mitten av 1990-talet. I dagens läge anser en klart större del av befolkningen att de alkoholpolitiska restriktionerna är berättigade eller bör skärpas än för knappt två decennier sedan. Enligt den undersökning som utfördes av TNS-Gallup i början av 1994 ansåg 55 procent av svarspersonerna att de dåvarande alkoholpolitiska restriktionerna var berättigade eller borde skärpas. Motsvarande andelar i undersökningen som genomfördes i januari 2014 var 70 procent. Efter 2012 har man vid datainsamlingen övergått från besöksintervjuer till telefonintervjuer.

Från 2012 till 2014 har andelen av dem som inte tog ställning till de rådande alkoholpolitiska begränsningarna ökat från en till åtta procent, andelen av dem som vill skärpa begränsningarna minskade med åtta procentenheter, andelen av dem som vill lindra på begränsningarna ökade med elva procentenheter och andelen som ansåg att begränsningarna var lämpliga minskade med tio procentenheter. En del av förändringarna beror på förändrade datainsamlingsmetoder.

Enligt den undersökning som genomfördes i början av 2014 ansåg 53 procent av befolkningen att de nuvarande alkoholpolitiska restriktionerna är lämpliga. Av svarspersonerna ansåg 17 procent att de borde skärpas och 22 procent att de borde lindras. Åtta procent av svarspersonerna tog inte ställning till frågan medan motsvarande andel i början av 2010-talet var endast några procent. Ett tydligt tecken på att attityderna under en längre tidsperiod har skärpts är att andelen svarspersoner i 1994 års undersökning som ville lindra alkoholpolitiken var 41 procent.

En stor majoritet av befolkningen vill hålla fast vid de nuvarande åldersgränserna för inköp av alkoholdrycker. I en undersökning som genomfördes i början av 2014 ansåg 84 procent av de tillfrågade att åldersgränsen på 20 år för inköp av starka alkoholdrycker var lämplig, och 90 procent ansåg att åldersgränsen på 18 år för inköp av vin och öl var lämplig. Omkring 10 procent av svarspersonerna ansåg att båda åldersgränserna var alltför låga.

Enligt gallupundersökningarna vill finländarna inte att dagligvarubutikerna ska få sälja starka alkoholdrycker, vin eller starköl. Enligt den gallupundersökning som genomfördes i januari 2014 ansåg 92 procent av de tillfrågade att endast Alko bör ha rätt att saluföra starka alkoholdrycker. Motsvarande andel för starkölens och viners del var för båda 57 procent. Det nuvarande systemet för mellanölsförsäljning fick majoritetens stöd, eftersom 85 procent av de tillfrågade ansåg att mellanöl bör få köpas också i livsmedelshandeln.

Trots de fem förhöjningar av alkoholskatten som gjorts sedan 2007 ansåg 62 procent av finländarna i januari 2014 att prisnivån på viner är lämplig eller för låg. Motsvarande andel var 56 procent för öl och 66 procent för starka alkoholdrycker. Totalt 33 procent av svarspersonerna ansåg att ölpriserna var för höga. Vad gäller viner ansåg 24 procent av svarspersonerna att priserna var för höga, medan motsvarande andel för starka alkoholdrycker var 20 procent. Av svarspersonerna tog cirka 13 procent inte ställning till frågor som gällde prisnivån på alkoholdrycker. I början av 2004 ansåg cirka hälften av befolkningen att priserna på alkoholdrycker är för höga.

2 Konsumtion och bruk av alkohol 2013

2.1 Alkoholdryckernas importkvoter, skatter och priser

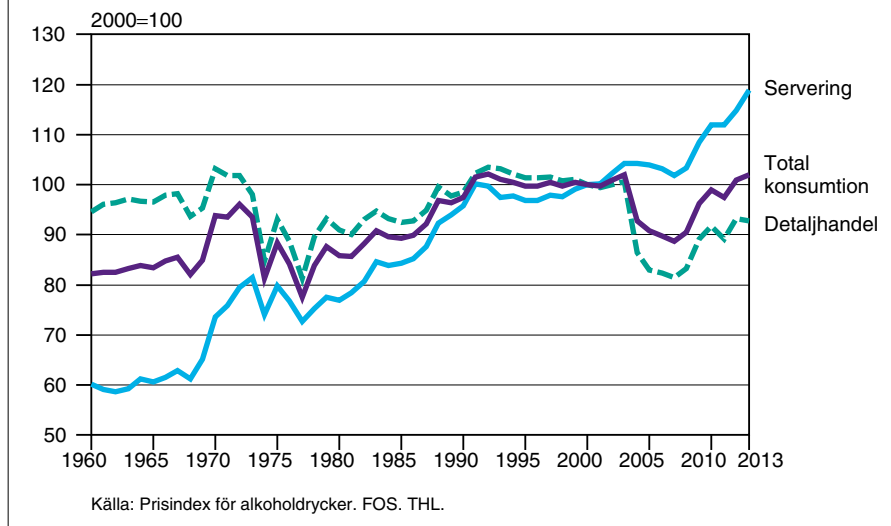
De kvantitativa restriktionerna på skattefri införsel av alkoholdrycker för eget bruk vid resor inom EU slopades 2004. De kvantiteter för eget bruk som skattefritt får föras in i landet från länder utanför EU är oförändrade. I dag får en passagerare som kommer till Finland från ett land utanför EU skattefritt införa en liter starka alkoholdrycker eller två liter mellanprodukter samt fyra liter vin och 16 liter öl. Även tidsgränserna är desamma som tidigare. En person som är bosatt i Finland och anländer till Finland från ett land utanför EU och EES på annat sätt än med flyg får skattefritt föra in alkoholdrycker i landet, endast om resan har varat i över 20 timmar.

Avskaffandet av de kvantitativa införselkvoterna väntades leda till en påtaglig ökning av resandeförseln, särskilt efter Estlands inträde i EU i maj 2004. Estlands betydelse som källa för införsel av alkohol grundar sig på den avsevärt lägre prisnivån på alkoholdrycker jämfört med Finland, landets geografiska närhet samt avskaffandet av införselkvoterna för alkohol och slopandet av 20-timmarsregeln för skattefri införsel.

I syfte att dämpa ökningen av resandeförseln och därmed sammanhängande icke-önskvärda fenomen sänktes skatten på alkoholdrycker i mars 2004 med i snitt 33 procent, så att skatten på starka alkoholdrycker sänktes med 44 procent, skatten på mellanprodukter med 40 procent, skatten på vin med 10 procent och skatten på öl med 32 procent. Skattesatserna hölls oförändrade åren 2005–2007, men efter år 2007 har skatten på alkoholdrycker höjts fem gånger.

År 2013 var realpriserna för alkoholdrycker en procent högre än året innan. Inom detaljhandelskonsumtionen sjönk priserna med 0,4 procent medan priserna på serverad alkohol steg med 3,6 procent. Från realpriserna har effekterna av förändringarna i den allmänna prisnivån eliminerats. År 2013 var realpriserna på alkoholdrycker på

Figur 1.
Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 1960–2013

samma nivå som före den betydande skattesänkningen 2003. Realpriserna sjönk från och med alkoholskattesänkningen år 2004 fram till år 2007. Priserna på alkoholdrycker har stigit med 15 procent från år 2007 till år 2013. Prisstegringen har delvis berott på accishöjningarna åren 2008–2012.

Alkoholskattesänkningen år 2004 hade ganska liten effekt på alkoholdryckernas restaurangpriser. År 2013 var realpriserna på serverad alkohol 14 procent högre än år 2003. Skattesänkningens inverkan på detaljhandelspriserna syns fortfarande, eftersom realpriserna år 2013 var 7,8 procent lägre än år 2003. Prisändringarna har varierat mellan de olika varugrupperna både inom detaljhandelskonsumtionen och konsumtionen av serverad alkohol under åren 2003–2013. Till exempel inom detaljhandelskonsumtionen är realpriserna på brännvin fortfarande 24,1 procent lägre, medan priserna på long drink-drycker är 3,5 procent högre än år 2003. Priset på mellanöl är på en 8,2 procent lägre nivå än 2003.

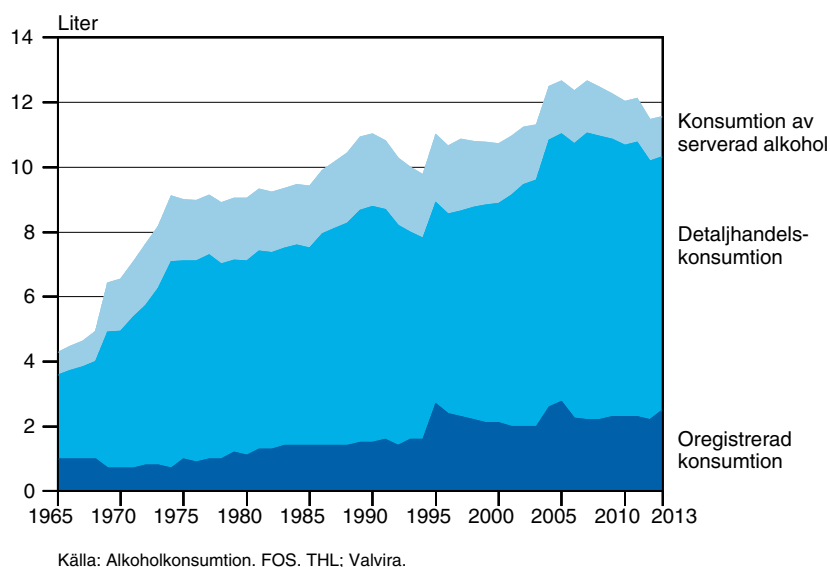
2.2 Total alkoholkonsumtion

Totalkonsumtionen av alkoholdrycker 2013 motsvarade 52,6 miljoner liter hundra-procentig alkohol. Ställt i relation till befolkningen som fyllt 15 år innebär detta en konsumtion om 11,6 liter alkohol (i relation till folkmängden 9,7). Jämfört med 2012 ökade totalkonsumtionen av alkohol i relation till folkmängden med cirka en procent 2013. Ökningen av totalkonsumtionen av alkohol är emellertid skenbar, eftersom den registrerade konsumtionen 2013 inkluderar ökningarna av lagren som detaljhandels- och serveringsställena gjorde i slutet av 2013.

Ökningen av lagren berodde på höjningarna av alkoholskatten som trädde i kraft i början av januari 2014. Inom dagligvaruhandeln och restaurangerna registreras

Figur 2.

Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 15 år och över 1965–2013

alkoholdryckerna som konsumtion när de övergår från varuleverantören till dagligvaruhandeln eller till restaurangen. Alkos försäljning registreras som konsumtion, när kunden köper drycken i Alko. På grund av statistikföringssättet registreras alla de alkoholdrycker som dagligvaruhandeln och restauranger med serveringstillstånd köpt under 2013 som konsumtion 2013, trots att en del av dryckerna hölls i lager och såldes samt konsumerades först 2014.

Konsumtionssiffran för 2013 överskattar alltså den verkliga konsumtionen 2013. Jämförelsen med 2012 försvåras av att konsumtionssiffrorna för 2012 igen underskattar den verkliga konsumtionen 2012. Det här beror igen på lagringen som orsakades av höjningen av alkoholskatten som genomfördes vid ingången av 2012.

Totalkonsumtionen av alkoholdrycker inbegriper både registrerad och oregistrerad alkoholkonsumtion. I den registrerade konsumtionen ingår försäljningen i Alkos butiker samt partihandelsleveranser till livsmedelsaffärer, kiosker, bensinstationer och restauranger med serveringstillstånd. Den oregistrerade konsumtionen omfattar legal och illegal hemtillverkning, resandeförsel, smuggling, konsumtion av surrogatsprit samt finländares alkoholkonsumtion under utlandsvistelser, minus den mängd alkoholmängd som köpts och konsumerats av utlänningar i Finland. Resandeförseln och andelen alkohol som konsumerats utomlands beräknas utgående från intervjuundersökningar. Uppgifterna om smuggling och hemtillverkning är bedömningar som baserar sig på olika källor.

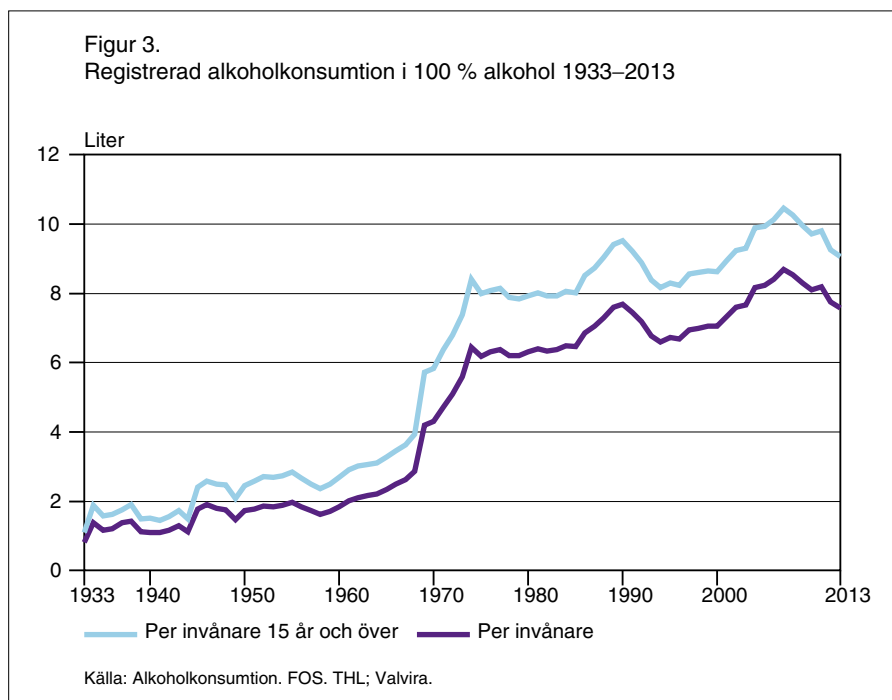
2.3 Registrerad alkoholkonsumtion

Den registrerade alkoholkonsumtionen minskade 2013 med 1,6 procent jämfört med året innan. På grund av lagringen som orsakades av höjningen av alkoholskatten samt till följd av statistikföringssättet är den reella minskningen av alkoholkonsumtionen dock klart större än detta. Den totala registrerade konsumtionen uppgick till 41,3 miljoner liter hundra procentig alkohol. Beräknat enligt invånare som fyllt 15 år var den registrerade konsumtionen 9,1 liter.

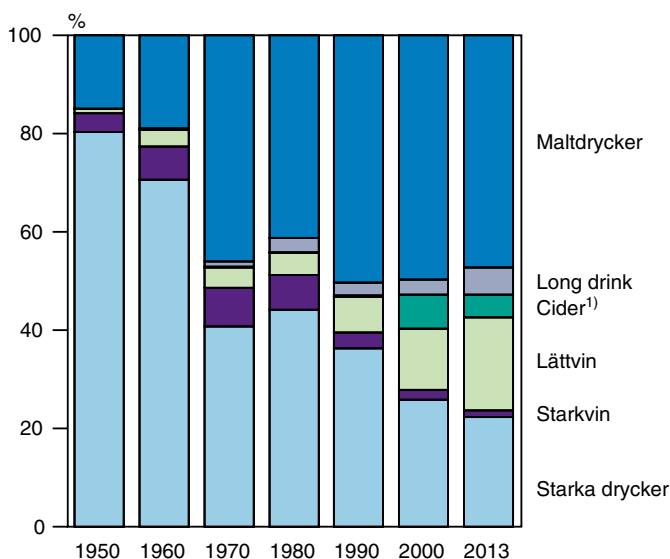
Beräknat enligt att konsumtionen omvandlas till hundra procentig alkohol minskade den registrerade konsumtionen med 10,1 procent jämfört med föregående år. För starka alkoholdrycker var motsvarande minskning 5,1 procent, för long drink-drycker 4,6 procent, för cider 4,1 procent och för lättvin 1,3 procent. Den registrerade konsumtionen av öl ökade med 0,9 procent.

Detaljhandelskonsumtionens andel av den registrerade konsumtionen hölls 2013 på samma nivå som året innan och var 86,2 procent. Den totala detaljhandelsförsäljningen (via Alkobutiker, livsmedelshandeln, kiosker och bensinstationer) motsvarade 35,6 miljoner liter hundra procentig alkohol. Beräknat enligt invånare som fyllt 15 år var den registrerade konsumtionen 7,8 liter.

År 2013 minskade den registrerade serveringen av alkoholdrycker med 2,0 procent jämfört med året innan. År 2013 konsumerades i restauranger som får servera alkohol totalt 5,7 miljoner liter alkoholdrycker omräknat till hundra procentig alkohol. Beräknat enligt invånare som fyllt 15 år var den registrerade konsumtionen 1,3 liter. Under de senaste tjugo åren har konsumtionen av serverad alkohol minskat med en tredjedel och dess andel av den registrerade alkoholkonsumtionen har minskat med en fjärdedel till 13,8 procent.

Figur 4.
Fördelning av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp
i 100 % alkohol 1950–2013

¹) Cider ingår i figuren från och med år 1990.

Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira.

De starka alkoholdryckernas andel av den registrerade konsumtionen räknat som hundra procentig alkohol var 22,4 procent, vilket innebär en minskning på 0,8 procentenheter från 2012. Ölets andel ökade med 1,2 procentenheter och uppgick till 47,2 procent av den registrerade konsumtionen. Andelen av lättvin ökade med 0,1 procentenheter och var 18,9 procent. Long drink-dryckernas och ciderns andelar av den registrerade konsumtionen var 5,5 respektive 4,6 procent. Starkvinernas andel var 1,5 procent.

2.4 Oregistrerad alkoholkonsumtion

År 2013 uppskattades den oregistrerade alkoholkonsumtionen till 2,5 liter hundra procentig alkohol per invånare som fyllt 15 år, mot 2,7 liter år 2005 och 2,1 liter år 2000. Den oregistrerade alkoholkonsumtionens andel av den totala konsumtionen av alkoholdrycker år 2013 var cirka 21 procent, när motsvarande siffra året innan hade varit cirka 19 procent. Resandeförseln omfattade cirka 79 procent av den oregistrerade alkoholkonsumtionen 2013. Andelen alkohol som konsumerats utomlands var cirka 15 procent. Den legala hemtillverkningen samt den illegala hemtillverkningen och smugglingen stod för cirka 3 procent av den oregistrerade alkoholkonsumtionen.

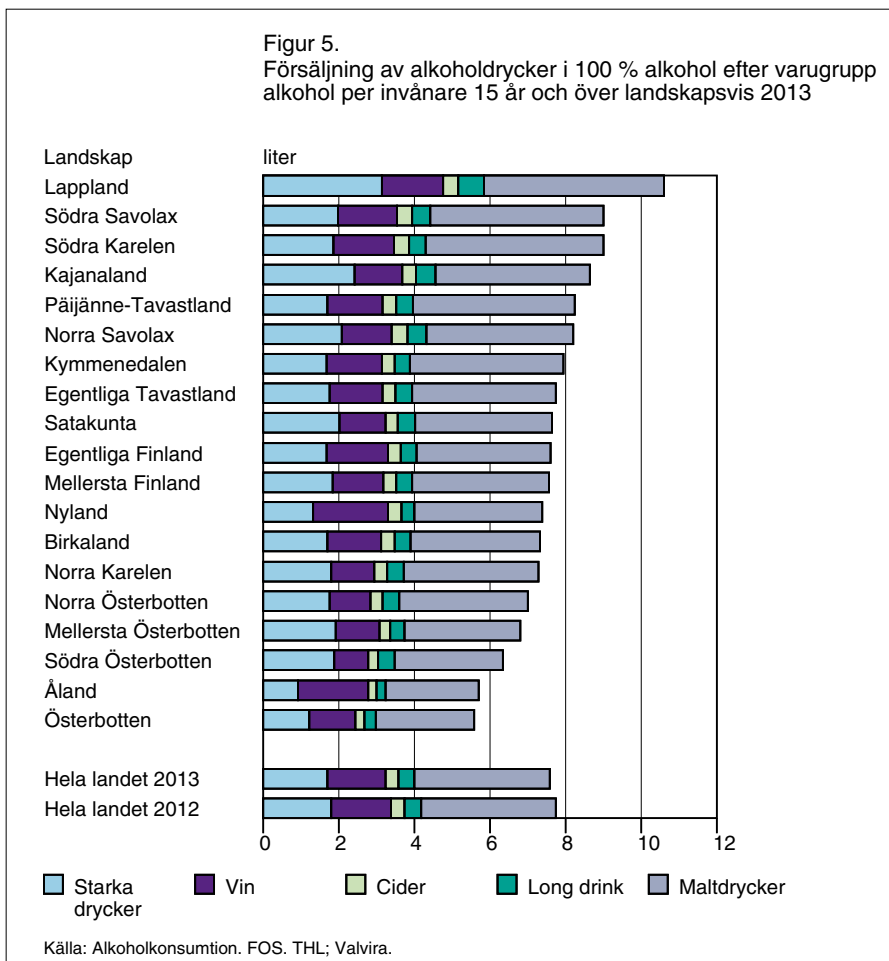
År 2007 var resandeförseln av alkoholdrycker fortfarande ungefär hälften större än år 2003. År 2008 ökade resandeförseln med cirka 4 procent. År 2009 var ökningen nästan 8 procent, men därefter har resandeförseln av alkoholdrycker legat ungefär på samma nivå, dvs. något under 8 miljoner liter omräknat till hundra procentig alkohol. År 2013 steg motsvarande mängd till 8,9 miljoner liter.

Hemtillverkningen av öl och vin har minskat sedan mitten av 1990-talet. År 2013 bedöms dessa fortsättningsvis ha hållit sig på en låg nivå. Sedan 2004 har den illegala tillverkningen och smugglingen av alkohol minskat. Finländarnas alkoholkonsumtion under utlandsvistelser uppskattas ha förblivit oförändrad.

2.5 Försäljning av alkoholdrycker i landskapen

När man utgår från landskapen, såldes 2013 mest alkohol omräknat till hundraprocentig alkohol per invånare som fyllt 15 år i Lappland, nämligen 12,6 liter. I Österbotten och på Åland såldes minst alkohol, 6,8 liter. Att alkoholförsäljningen i Lappland är klart större än genomsnittet för hela landet (9,1 liter) beror bland annat på gränshandeln med alkoholdrycker, dvs. på svenskers och norrmäns alkoholinköp i Finland, och på det stora antalet turister i Lappland.

År 2013 minskade försäljningen av alkoholdrycker nästan i samtliga landskap jämfört med året innan. Mest minskade alkoholförsäljningen i Nyland (-3,6 %) och Birkaland (-3,0 %). Försäljningen av alkoholdrycker ökade i tre landskap: på Åland (2,6 %), i Södra Karelen (1,9 %) och i Mellersta Österbotten (0,1 %).

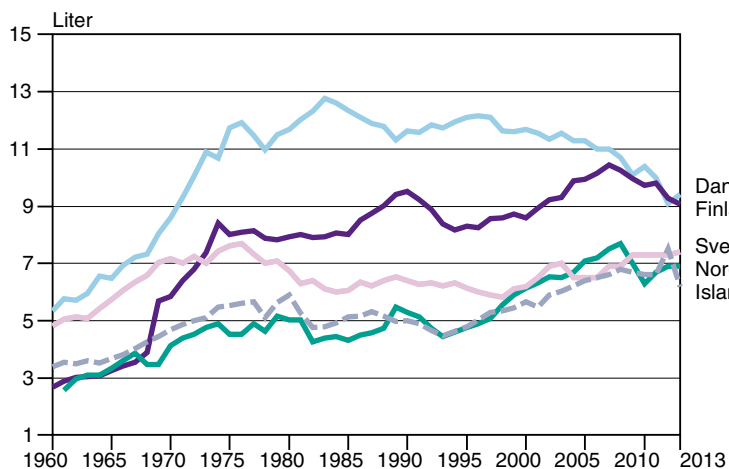
2.6 Konsumtionen av alkoholdrycker i Norden och i den övriga världen

I de flesta Europeiska länder har den registrerade alkoholkonsumtionen sedan mitten av 1970-talet varit antingen stabil eller minskat. Av de nordiska länderna har konsumtionen av alkoholdrycker under motsvarande tidsperiod ökat på Island, i Norge och i Finland. I Sverige och Danmark har konsumtionen varit rätt stabil. I Finland har alkoholkonsumtionen stigit så snabbt att Finland sedan början av 1960-talet har förvandlats från Nordens minst konsumerande land till ett land där den totala konsumtionen av alkoholdrycker ligger på samma nivå som i Danmark och är klart större än i de övriga nordiska länderna.

För närvarande är konsumtionen av starka alkoholdrycker i alla nordiska länder klart mindre än i mitten av 1970-talet. Däremot har konsumtionen av vin ökat i alla nordiska länder under det senaste halvsekllet. Även ölkonsumtionen är större i dag än i början av 1960-talet. Utvecklingen av ölkonsumtionen har dock inte varit enhetlig under de senaste decennierna. På Island har konsumtionen av öl ökat, medan den i Danmark har klart minskat. Enligt statistiken konsumeras i Norge, Sverige och Finland i dag i stort sett lika mycket öl som på 1980- och 1990-talen.

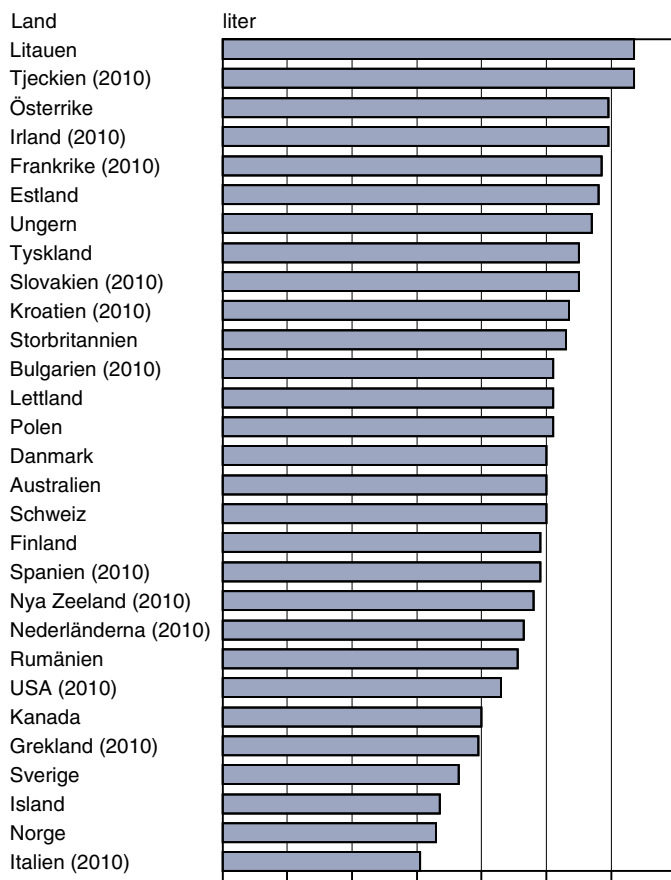
Informationsgrunden om alkoholkonsumtionen globalt är klart bristfälligare än uppgifterna om alkoholkonsumtionen i Europa och Norden. Vid en global jämförelse av alkoholkonsumtionen ska också den oregistrerade konsumtionen beaktas som blir utanför statistiken. I de flesta Europeiska länder omfattar den registrerade alkoholkonsumtionen merparten av den alkohol som befolkningen konsumerar. I de flesta utvecklingsländer är andelen oregistrerad alkoholkonsumtion däremot betydligt större än i Europa. Enligt WHO:s uppskattning utgör den globala oregistrerade alkoholkonsumtionen cirka 25 procent av den totala alkoholkonsumtionen i världen.

Figur 6.
Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder
per invånare 15 år och över 1960–2013

Källor: Nordisk alkoholstatistik. THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2014.

Figur 7.
Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder
per invånare 15 år och över 2011

Källor: WHO Global Information System on Alcohol and Health; Information on the Nordic Alcohol Market 2012.

Alkoholkonsumtionen är störst i Europa och Ryssland. Andra områden med hög konsumtion är Australien, Nya Zeeland och Argentina samt vissa länder i Afrika, såsom Nigeria och Uganda. Alkoholkonsumtionen i staterna i Afrika söder om Sahara, i Syd- och Nordamerika samt i Asien är i regel nära genomsnittet för hela världen, som enligt WHO:s uppskattning år 2010 var cirka 6,2 liter per person som fyllt 15 år (World Health Organization 2014). Lägst är den totala alkoholkonsumtionen i länder där majoriteten av befolkningen är muslimer. Geografiskt handlar det om ett område som sträcker sig från Atlantens kuststater i Nordafrika via Mellanöstern till Pakistan. Även Indonesien samt vissa andra östater i Stilla Havet liksom vissa stater i de södra delarna av tidigare Sovjetunionen tillhör gruppen av länder med låg alkoholkonsumtion.

Sammanlagt 48 procent av världens befolkning har aldrig använt alkohol. Under det senaste året har nästan varannan man och två av tre kvinnor varit helnyktra. Antalet helnyktra förklarar största delen av skillnaderna mellan de olika världsdelarna i alkoholkonsumtionen per invånare.

2.7 Alkoholkonsumtionens omfattning

Enligt undersökningen Den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK) har alkoholkonsumtionen bland befolkningen i arbetsför ålder ökat på lång sikt. Däremot har en positiv utveckling skett i de övriga levnadsvanorna, till exempel rökning och kostvanor. (Helldán m.fl. 2013.)

Andelen helnyktra minskade från 1982 till millennieskiftet, varefter den varit på samma nivå. År 2013 meddelade 14 procent av kvinnorna och 13 procent av männen i åldern 15–64 år att de inte använt alkohol under det senaste året. År 1982 var motsvarande andelar 31 procent av kvinnorna och 15 procent av männen.

År 2013 konsumerade 49 procent av männen och 28 procent av kvinnorna vanligen alkohol minst en gång i veckan. Sammanlagt 23 procent av männen och 5 procent av kvinnorna drack alkohol i berusningssyfte (minst sex alkoholportioner åt gången) minst en gång i veckan. Drickande i berusningssyfte bland män var vanligast i åldersgruppen 45–54 år. (Helldán m.fl. 2013.)

Bland ungdomar har alkoholbruket och förekomsten av berusningsdrickande enligt undersökningarna minskat, och andelen ungdomar som är helnyktra har ökat under 2000-talet. Enkäten Hälsa i skolan visar att andelen ungdomar som dricker sig ordentligt berusade minst en gång i månaden har minskat, särskilt bland grundskolelever i årskurserna 8 och 9. Bland dem har andelen ungdomar som dricker sig ordentligt berusade minskat från en dryg fjärdedel till cirka en tiondel under perioden 2000–2013. Alkoholförtäring i berusningssyfte har minskat under de senaste åren också bland första och andra årets studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter. År 2013 drack var femte gymnasieelev sig ordentligt berusad minst en gång i månaden, och bland elever i yrkesinriktade läroanstalter var motsvarande andel cirka var tredje. (Enkäten Hälsa i skolan 2013.)

Allt fler ungdomar är i dag nyktra. I början av 2000-talet var cirka en fjärdedel av grundskoleleverna i årskurserna 8 och 9 helnyktra, men nu är andelen redan hälften. Nykterheten har ökat under de senaste åren även bland första och andra årets studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter. År 2013 var cirka var fjärde gymnasiestuderande nykter och cirka var femte yrkesstuderande. (Enkäten Hälsa i skolan 2013.)

Enligt ESPAD, en europeisk undersökning av 15–16-åriga skolelevs alkoholvanor, använder finländska elever något mera sällan alkohol än genomsnittet. År 2011 hade 75 procent av alla finländska 15–16-åringar använt alkohol under de senaste 12 månaderna. Enligt ESPAD-undersökningen har ungdomarnas drickande i berusningssyfte och återkommande alkoholförtäring bland unga i Finland hållits på samma nivå jämfört med 2007. Jämfört med skoleleverna i övriga Europa dricker de finländska skoleleverna sig oftare berusade och konsumerar större mängder alkohol per gång. (Hibell m.fl. 2012.)

3 Narkotikapolitiken och användningen av narkotika

3.1 Grundlinjerna i Finlands narkotikapolitik

Den finländska narkotikapolitiken bygger på allmänna samhällspolitiska insatser, nationell lagstiftning och internationella avtal i syfte att begränsa efterfrågan på och utbudet av narkotika samt minska de skador som narkotikabruket leder till. Målet för narkotikapolitiken är att personer med narkotikaproblem ska erbjudas vård så tidigt som möjligt och att personer som gjort sig skyldiga till olaglig verksamhet ska ställas inför straffrättsligt ansvar.

Statsrådets principbeslut om ett åtgärdsprogram för en minskning av användningen av narkotika och de skador användningen av narkotika orsakar fastställdes i augusti 2012. Åtgärdsprogrammet har fem delområden:

- 1) Förebyggande arbete och ingripande i ett tidigt skede
- 2) Bekämpning av narkotikabrottslighet
- 3) Förebyggande av narkotikaskador samt missbrukarvård
- 4) EU:s narkotikapolitik och internationellt samarbete
- 5) Insamling av data och forskning om narkotikaproblem (Social- och hälsovårdsministeriet 2012.)

Tidigare principbeslut har godkänts åren 1998, 2000, 2004 och 2008. I regeringsprogrammet för Finlands regering som utnämndes i juni 2011 har man förbundigt sig till att:

- effektivera åtgärder för att skydda hela befolkningen samt i synnerhet barn och ungdomar mot skador orsakade av alkohol, tobak, narkotika och penningsspelproblem
 - utarbeta ett verksamhetsprogram för att minska användningen av narkotika och de skador användningen av narkotika orsakar
 - bedöma behovet av att utveckla narkotikalagstiftning,
 - utöka lågtröskeltjänster, hälsorådgivning för och uppsökande arbete bland narkotikamissbrukare
 - effektivisera polisens vårdhänvisning
 - utöka möjligheterna till vård av missbruksproblem under fängelsestraff.
- (Statsrådet 2011.)

3.2 Experimentering med och bruk av narkotika

Bruket av narkotika och de skador detta förorsakar har blivit en del av den etablerade finländska drogkulturen. Narkotikan blev mycket vanligare under andra hälften av 1990-talet. Trots att den s.k. ”andra narkotikavågen” bröts under början av 2000-talet, stannade användningen och skadeeffekterna på en klart högre nivå än under början av 1990-talet. De senaste åren har kännetecknats av en behärskad ökning.

Enligt en befolkningsundersökning 2010 har 17 procent av finländarna i åldern 15–69 år åtminstone en gång i sitt liv använt någon olaglig narkotika. Under det

senaste gångna året hade 4,5 procent använt narkotika och under den senaste månaden 1,5 procent. (Hakkarainen m.fl. 2011.)

Främst hade man provat på cannabis. Av kvinnor hade 13 procent provat på cannabis och av män 20 procent. Av personerna i åldern 25–34 år hade 36 procent provat cannabis någon gång. (Hakkarainen m.fl. 2011.)

Enligt ESPAD-studien 2011, som riktade sig till skolelever, hade 12 procent av pojkarna och 10 procent av flickorna i åldern 15–16 år provat på cannabis någon gång i livet. Den sammanlagda andelen för pojkar och flickor var 10 procent år 1999, 11 procent år 2003 och 8 procent år 2007. Sammanlagt 12 procent av pojkarna och 10 procent av flickorna meddelade att de kände någon som själv odlat cannabis. Odling var emellertid mycket sällsynt bland de unga. En procent av pojkarna meddelade att de själva odlat cannabis någon gång, medan inga flickor hade någonsin odlat cannabis. Andelen unga som provat på någon annan olaglig drog någon gång i livet var 5 procent år 2011. För andra droger har utvecklingen varit relativt jämn. (Raitasalo m.fl. 2012.)

Drogbruk bland skolelever kartläggs också med en riksomfattande enkät om hälsa i skolan. Enligt enkäten hälsa i skolan hade 9 procent av eleverna i grundskolan, 13 procent av gymnasisterna och 21 procent av studerande vid yrkesläroanstalterna provat olagliga droger åtminstone en gång i sitt liv. (Enkäten Hälsa i skolan 2013.)

Enligt en registerundersökning uppskattas missbruk av opioider och amfetamin i Finland omfatta 18 000–30 000 drogmissbrukare år 2012. Detta utgör 0,55–0,9 % av finländarna i åldern 15–64 år. Antalet missbrukare av amfetamin uppskattas vara 11 000–18 000 och av opioider 13 000–15 000 personer. Jämfört med tidigare undersökningar verkar det som om antalet drogmissbrukare har ökat i Finland. Visserligen ser det ut som om det skulle finnas färre unga missbrukare 2012 än i början av 2000-talet. Nu är nästan hälften av missbrukarna i åldern 25–34 år. Cirka en tredjedel är kvinnor. Jämfört med tidigare undersökningar ser kvinnornas andel ut att ha ökat. (Ollgren m.fl. 2014.)

Enligt uppgifterna från befolkningsundersökningen 2010 var andelen vuxna som någon gång provat på amfetamin eller ecstasy 2 procent, på kokain 1,5 procent och på opiatier ungefär en procent. Ungefär 6,5 procent av befolkningen hade någon gång använt sömnmedel, lugnande läkemedel eller smärtstillande läkemedel i icke-medicinskt syfte utan läkarordination eller i större dos än den ordinerade. Befolkningsundersökningen betonar också åldersgruppen 25–34 år, där andelen av dem som någon gång provat på droger var avsevärt högre – där cirka 6 procent hade någon gång provat på amfetamin eller ecstasy, 4 procent hade provat på kokain och 3 procent hade provat på opiatier. Tio procent av åldersgruppen hade missbrukat läkemedel. (Hakkarainen m.fl. 2011.)

3.3 Finländarnas attityder till narkotika

Enligt den uppföljningsstudie av den vuxna befolkningens hälsorelaterade beteende som genomfördes 2007 ansåg 75 procent av finländarna att användning av narkotika är ett allvarligt eller mycket allvarligt problem. Antalet har minskat stadigt sedan 2001, då 90 procent av svarspersonerna hade denna uppfattning. (Piispa m.fl. 2008.)

Siffrorna från millennieskiftet speglade den kraftiga ökningen av narkotikabruket under slutet av 1990-talet. En orsak till att attityderna har dämpats är att man i viss utsträckning har vant sig vid förekomsten av narkotika, när användningen och skadeverkningarna har slutat öka och narkotikasituationen har stabiliserats. Narkotikaproblemet har i viss mån ”normaliserats” och blivit en del av ett vidare missbrukssammanhang.

Resultaten av befolkningsenkäten visar en likartad förändring. I början av 2000-talet ansåg under 30 procent av den vuxna befolkningen att riskerna med cannabisexperiment är små. År 2010 var andelen redan uppe i drygt 40 procent. Cirka 65 procent av åldersgruppen 25–34 år bedömde riskerna som små. Bland männen i åldersgruppen var andelen 75 procent. (Hakkarainen m.fl. 2011.)

I ESPAD-studien ställdes frågor om 15–16-åringarnas uppfattningar om risker i anslutning till användning av narkotika. Det fanns inga stora skillnader mellan pojkar och flickor vad gäller uppfattningarna om risker i anslutning till experiment med cannabis. Av såväl pojkar som flickor ansåg något under 30 procent år 2011 att riskerna i anslutning till cannabisexperiment är höga. Andelen av unga som betraktar riskerna i anslutning till cannabisexperiment som höga har minskat jämnt med undantag av en tillfällig ökning mellan 2003 och 2007. Även andelen unga som ansåg att riskerna i anslutning till experiment med ecstasy och amfetamin är höga var mindre än tidigare. Minskningen var kraftigare bland pojkar än bland flickor. (Raitasalo m.fl. 2012.)

4 Skador i anslutning till användning av alkohol och narkotika

4.1 Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall

4.1.1 Alkoholrelaterade dödsfall

År 2012 uppgick antalet alkoholrelaterade dödsfall i Finland till sammanlagt 2 532, vilket var 49 färre än året innan. Antalet alkoholrelaterade dödsfall har totalt börjat minska under de senaste åren, då man inräknar utöver de personer som avled av alkoholrelaterade sjukdomar eller alkoholförgiftning också de som avlidit i alkohol- eller narkotikapåverkat tillstånd genom olycksfall eller våld.

År 2012 avled 1 960 personer i alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftning. Av dessa var 1 518 män och 442 kvinnor. Antalet som dog av dessa orsaker ökade med cirka 4 procent jämfört med föregående år. Antalet dödsfall till följd av alkoholrelaterade leversjukdomar ökade jämfört med ett år tidigare. I alkoholrelaterade leversjukdomar dog 1 099 personer, dvs. 57 personer färre än ett år tidigare. Antalet personer som dog i alkoholförgiftning minskade fortfarande. Totalt 375 personer, dvs. 17 personer färre än 2011, dog av alkoholförgiftning.

Antalet dödsfall till följd av olycksfall och våld i alkohol- eller narkotikapåverkat tillstånd minskade jämfört med ett år tidigare. År 2012 dog 572 personer i alkohol- eller narkotikapåverkat tillstånd genom olycksfall eller våld, vilket är 120 personer färre än året innan.

I alkoholrelaterade sjukdomar eller alkoholförgiftning dör mest personer i åldern 55–64 år. Av de avlidna var den största delen i arbetsför ålder och endast en fjärdedel

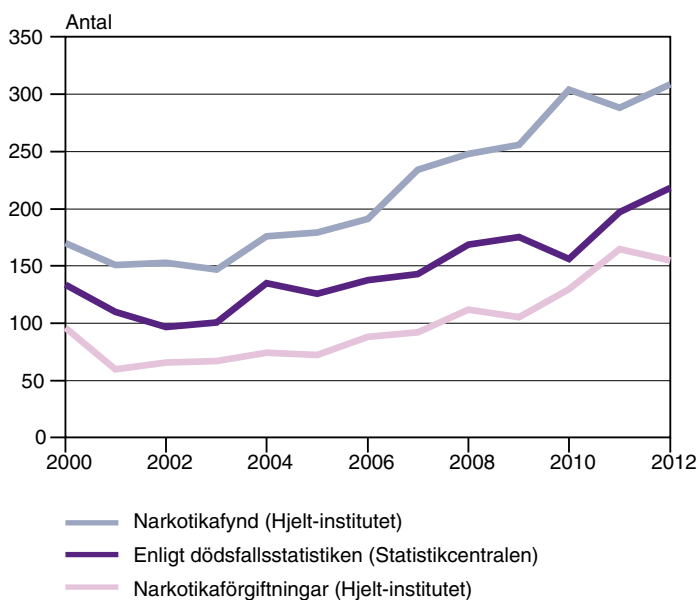
hade fyllt 65 år. Andelen avlidna som fyllt 65 år har emellertid ökat under de senaste åren. Exempelvis 2008 utgjorde de äldres andel av alla de som dog i alkoholrelaterade sjukdomar eller alkoholförgiftning cirka 17 procent, medan motsvarande andel av de döda var över 24 procent 2012.

4.1.2 Narkotikarelaterade dödsfall

Narkotikarelaterade dödsfall kan betraktas på tre olika sätt: på basis av narkotikafynd, dödsorsaker och förgiftningar genom olycksfall. Antalet narkotikafynd baserar sig på positiva narkotikafynd i samband med obduktion. Den narkotiska substansen är i sådana fall inte en direkt eller väsentlig indirekt orsak till dödsfallet. I Finland undersöks alla oklara eller misstänkta dödsfall med tanke på narkotikafynd. Statistikföringen enligt dödsorsak baserar sig på EMCDDA:s protokoll¹, där som narkotikarelaterade dödsfall anges avsiktliga och oavsiktliga förgiftningar samt psykisk störning till följd av narkotikabruk.

År 2012 observerades vid obduktioner totalt 309 narkotikafynd som avslöjades av rättskemisk undersökning. Jämfört med år 2011 ökade antalet narkotikafynd med 21 fall. År 2012 var antalet dödsfall till följd av narkotikaförgiftning totalt 155, vilket innebar en ökning med 10 fall jämfört med år 2011. (Hjelt-institutet 2014.) Enligt Statistikcentralens statistik över dödsorsaker var antalet narkotikarelaterade dödsfall 213 år 2012.

Figur 8.
Narkotikarelaterade dödsfall 2000–2012

Källor: Hjelt-institutet rättskemiska enhet vid Helsingfors Universitet; Statistikcentralen.

¹ Av den nationella dödsorsaksstatistiken görs inhämtningar enligt WHO:s ICD-10-koder. Protokollet finns som pdf-dokument: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=1419>.

4.2 Alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet

4.2.1 Rattfylleri- och trafikbrott

År 2013 fick polisen kännedom om 17 994 fall av rattfylleri där personen hade kört alkohol- eller narkotikapåverkad. Totalantalet rattfylleribrott minskade med sex procent jämfört med året innan. Andelen fall av grovt rattfylleri (9 001 fall) var 50 procent av samtliga rattfyllerifall. Antalet fall med grovt rattfylleri minskade med 13 procent jämfört med föregående år. Antalet rattfyllerifall ökade däremot med två procent. Av rattfylleribrotten har narkotikafallen ökat från 2004 till 2013 totalt 53 procent, medan alkoholfallen under samma tid har minskat med 42 procent. Av samtliga personer misstänkta för rattfylleribrott år 2013 var cirka 88 procent män. (Rättspolitiska forskningsinstitutet 2014.)

I 79 procent av de rattfyllerifall som kom till polisens kännedom år 2013 var föraren påverkad av alkohol. I 16 procent av fallen var föraren påverkad av någon annan drog än alkohol (narkotika eller läkemedel) och i 4 procent av fallen var föraren påverkad av både alkohol och något annat berusande ämne (s.k. blandmissbruk). Andelen misstänkta för rattfylleribrott under påverkan av andra berusande ämnen än alkohol (narkotika eller läkemedel) har stigit från cirka 13 procent (år 2012) till cirka 16 procent. År 2003 ändrades bestämmelserna om rattonykerhet och man gick in för en så kallad nollgräns för narkotika.

Vid riksomfattande trafikkontroller år 2013 var andelen förare som smakat på alkohol, dvs. blåst under 0,5 promille, 0,61 procent av alla testade förare (cirka 1/150 förare). Andelen förare som ”smakat” har under de senaste åren varit cirka 0,6 procent av alla testade förare. (Rättspolitiska forskningsinstitutet 2014.)

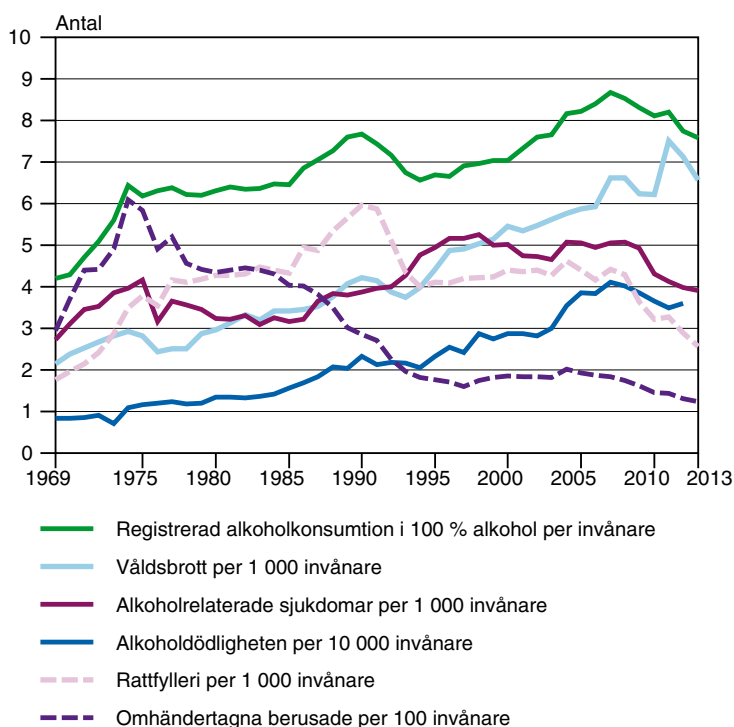
År 2013 avled 66 personer i samband med alkoholrelaterade olycksfall i vägtrafiken, medan 732 personer skadades. Antalet alkoholrelaterade olycksfall ökade med 4 procent jämfört med året innan. Antalet avlidna i alkoholrelaterade olyckor ökade med cirka 35 procent och antalet skadade ökade med cirka 8 procent från föregående år. År 2013 var alkoholpåverkade förare inblandade i 8,9 procent av de vägtrafikolyckor som ledde till personskador och i 22,1 procent av vägtrafikolyckor med dödlig utgång. Andelen alkoholpåverkade förare i vägtrafikolyckor med dödlig utgång ökade med cirka 4 procentenheter jämfört med år 2012, och i olyckor som ledde till personskador var ökningen något mindre än en procentenhet år 2013.

4.2.2 Våldsbrott

År 2013 fick polisen kännedom om sammanlagt 35 874 våldsbrott. Antalet alkoholrelaterade våldsbrott minskade med sju procent jämfört med året innan. Antalet fall av brott mot liv var 95, vilket är sex brott fler än ett år tidigare. Antalet fall av misshandel uppgick totalt till 35 515 och deras antal minskade med sju procent jämfört med året innan. Av samtliga misshandelsbrott (35 515) var 1 791 grov misshandel, 24 015 misshandel och 9 709 lindrig misshandel.

Alkoholbruket har ett samband med våldsamt beteende. I de samtliga fall av dödligt våld som kommit till polisens kännedom år 2013 har den misstänkte gärningsmannen i cirka 47 procent av fallen och i fråga om samtliga misshandelsbrott i cirka

Figur 9.
Registrerad alkoholkonsumtion och skador som beror
på alkoholbruk 1969–2013

Källor: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira; Slutenvård inom hälso- och sjukvården. FOS. THL; Dödsorsaker. FOS. Statistikcentralen; Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen.

53 procent av fallen varit påverkad av alkohol. Av de personer som misstänkts som skyldiga till grov misshandel har en större andel (58 %) varit påverkade av alkohol än de som misstänks för misshandel (53 %) eller för lindrig misshandel (51 %). Åren 2010–2013 begicks cirka 56 procent av samtliga misshandelsbrott under påverkan av alkohol och 2 procent under påverkan av andra droger. Andelen alkoholrelaterade brott av det totala antalet misshandelsbrott har minskat i jämn takt från början av 2000-talet. Förändringen beror i synnerhet på den snabbare ökningen av brott som begåtts i nyktert tillstånd. (Rättspolitiska forskningsinstitutet 2014.)

Med stöd av undersökningar verkar det som om användning av alkohol ökar benägenheten till aggressivt och våldsamt beteende. Berusningstillståndet försämrar bland annat bedömningsförmågan och förmågan att lösa problem. En berusad person är således mer benägen att göra en felbedömning i en social situation, vilket kan leda till en överreaktion i förhållande till det verkliga hotet. Berusningstillståndet ökar även impulsiviteten och sänker således tröskeln till ett olämpligt beteende, till exempel våldsamt beteende. Alkoholen påverkar emellertid individuellt, och man har konstaterat att alkoholen ökar våldsamt beteende speciellt hos människor som kan bete sig aggressivt även då de inte är under påverkan av alkohol. (Pahlen och Eriksson 2003.)

4.2.3 Narkotikabrott

Den registrerade narkotikabrottsligheten ökade kraftigt på 1990-talet. Detsamma gäller den relaterade brottsligheten, såsom egendomsbrott. Tillväxten avtog efter millennieskiftet. Under de senaste åren har den registrerade narkotikabrottsligheten åter ökat.

År 2013 var antalet fall av straffbart bruk av narkotika 12 778, vilket utgör 56 procent av den registrerade narkotikabrottsligheten. Antalet narkotikabrott var 8 560. En faktor som förklarar ökningen av narkotikabrott är att hemodling av cannabis blivit vanligare och ett stort antal brottsfall i anslutning till ecstasy. Antalet grova narkotikabrott år 2013 var avsevärt fler än 2012, totalt 1 237, vilket utgör över fem procent av samtliga narkotikabrott. Förberedelse till narkotikabrott och främjande av narkotikabrott är relativt sällsynta brottsrubriceringar. (Centralkriminalpolisen 2014.)

4.2.4 Annan alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet

En stor del av vissa brott begås i berusat tillstånd. Alkoholen spelar i dem en betydligt större roll än narkotikan och blandmissbruket. Av samtliga rånbrott 2013 begicks 26 procent under påverkan av alkohol, 3 procent under påverkan av narkotika och 6 procent under påverkan av blandmissbruk. Av dem som misstänktes för stöldbrott (snatteri, stöld, grov stöld) var 10 procent påverkade av alkohol, 2 procent påverkade av narkotika och drygt en procent påverkade av både alkohol och narkotika. Av fordonsstöldrarna begicks 20 procent under påverkan av alkohol, 10 procent under påverkan av narkotika och 4 procent under påverkan av blandmissbruk.

4.3 Omhändertagande av berusade

År 2013 togs 67 699 berusade personer i förvar, vilket var 6 procent färre än året innan. Antalet fall där person tagits i förvar var det lägsta under perioden 1970–2013. I början av 2000-talet uppgick antalet taganden i förvar till cirka 95 000–97 000 per år, men antalet ökade momentant till över 100 000 år 2004. Därefter har antalet berusade som tagits i förvar minskat varje år.

Tagande i förvar av en berusad person görs enligt polisens prövning i syfte att skydda den berusade mot skada eller livsfara. Tagande i förvar handlar inte nödvändigtvis om att den berusade uppträder störande, utan föranleds ofta av att personen är så kraftigt berusad på ett offentligt ställe att han eller hon inte kan ta hand om sig själv. Polisen för den berusade personen antingen till en tillnyktringsstation, som finns i vissa kommuner, eller till häktet, där den berusade personen oftast måste placeras. Den berusade kan även föras till sitt hem eller till sin bostad om han/hon inte beter sig våldsamt och inte utgör någon fara för personerna i samma bostad.

Antalet taganden i förvar av berusade personer har varit en av de traditionella mätare med vilka man beskrivit skadeverkningarna av alkoholkonsumtionen. Nivån på alkoholkonsumtionen påverkar dock inte ensam antalet taganden i förvar, och de beskriver således inte heller direkt den olägenhet som alkoholkonsumtionen medför. Flera faktorer, bland annat polisens prioriteringar och resurser, allmänhetens tolerans av berusade personer på offentliga platser och väderleksförhållandena, påverkar beslutet att ta någon i förvar. (Noponen 2005.) Minskningen av antalet taganden i

förvar under de senaste åren beror delvis på att polisens verksamhetssätt har förändrats: nu för tiden för polisen allt oftare den berusade personen hem i stället för till en tillnyktringsstation eller häkte.

4.4 Alkoholekonomin och kostnaderna för alkohol- och narkotikaskador

Konsumenternas utgifter för alkoholinköp i Finland minskade med en procent 2013 jämfört med året innan. Konsumenternas utgifter för alkoholinköp var totalt 4 556 miljoner euro. Beräknat per invånare som fyllt 15 år köptes alkoholdrycker under året för 1 000 euro. Per invånare som fyllt 15 år var beloppet 15 euro mindre än 2012. Alkoholutgifternas andel av de totala utgifterna för privat konsumtion var 4,1 procent. Statens skatteintäkter från alkoholen, mervärdesskatten inbegripen, uppgick till cirka 2,2 miljarder euro, vilket är cirka 1,1 procent mindre än 2012.

År 2012² orsakade alkoholbruket offentliga sektorn skadekostnader på uppskattningsvis 906–1 112 miljoner euro. De offentliga alkoholskadekostnaderna ökade med 1,8 procent jämfört med år 2011. Med offentliga alkoholskadekostnader avses sådana kostnader för den offentliga sektorn som inte skulle ha orsakats utan alkoholbruk. Kostnaderna för alkoholskador bestod i huvudsak av behandling och reparation av skador. Granskade per huvudgrupp har skadekostnaderna mest ökat inom socialvården (7,1 %) samt för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet (1,9 %). En betydande del av kostnaderna för alkoholskador utgjordes av kostnader för socialservice, pensioner och sjukdagpenningar samt för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet. (Jääskeläinen 2012.)

Den största andelen av kostnaderna för alkoholskador (25 %) orsakades av alkoholrelaterade kostnader för socialvården, vilka uppgick till cirka 231–275 miljoner euro år 2012. Alkoholrelaterade skadekostnader för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet var cirka 251 miljoner euro (25 %). Skadekostnaderna för pensioner och sjukdagpenningar var 188–278 miljoner euro. Rättssystemets och fängsvårdens kostnader var 134–142 miljoner euro. Till de alkoholrelaterade skadekostnaderna inom hälso- och sjukvården räknas kostnader som orsakas av specialiserad sjukvård samt vårdavdelningsvård och öppenvård inom primärvården, de var 81–142 miljoner euro. Skadekostnaderna som orsakades den offentliga sektorn för specialiserad sjukvård var cirka 66 miljoner euro och för primärvård cirka 45 miljoner euro. Alkoholskadekostnaderna för hälso- och sjukvården utgjorde cirka 11 procent av de kostnader som totalt orsakades den offentliga sektorn.

År 2012² orsakade narkotika offentliga sektorn skadekostnader på uppskattningsvis 253–323 miljoner euro. Kostnaderna för narkotikaskador ökade med 2,6 procent jämfört med år 2011. Med offentliga skadekostnader för narkotika avses sådana kostnader för den offentliga sektorn som inte skulle ha orsakats utan missbruk av narkotika och läkemedelssubstanser. Kostnaderna för narkotikaskador bestod i huvudsak av behandling och reparation av skador. Upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet betonas i strukturen av kostnaderna för narkotikaskador.

2 För skadekostnaderna beräknas i de flesta fallen en nedre gräns ("minimi") och övre gräns ("maximi"), mellan vilka de verkliga kostnaderna väntas ligga.

Den största andelen av kostnaderna för narkotikaskador (30 %) orsakades av skadestnaderna inom socialvården, vilka uppgick till 72–101 miljoner euro år 2012. Majoriteten av kostnaderna, cirka 46 miljoner euro, orsakades av missbrukarvård. Narkotikarelaterade skadestnader för upprätthållande av ordning och säkerhet var 75 miljoner euro. Till de narkotikarelaterade skadestnaderna inom hälso- och sjukvården räknas kostnader som orsakas av specialiserad sjukvård samt öppenvård och vårdavdelningsvård inom primärvården, vilka uppgick till sammanlagt 38–61 miljoner euro år 2012. De narkotikarelaterade skadestnaderna för hälso- och sjukvården utgjorde cirka 17 procent av de kostnader som totalt orsakades den offentliga sektorn. Rättssystemets och fängsvårdens narkotikarelaterade skadestnader var 57–59 miljoner euro eller cirka 20 procent av de offentliga narkotikarelaterade skadestnaderna.

De indirekta kostnaderna som presenteras i tabell 67 innefattar kostnaderna för såväl den offentliga sektorn som för företag och hushåll. Dessa alkoholskadestnader orsakade av olycksfalls- och brottsskador uppgick till 358 miljoner euro och narkotikaskadestnaderna till 111 miljoner euro år 2012.

5 Tjänster inom missbrukarvården

Kärnan i tjänsterna inom missbrukarvården utgörs av öppenvårdstjänster som vid behov kompletteras med avgiftningsvård på institution och med längre rehabiliterande institutionsvård samt med dagverksamhet, bostadstjänster och kamrattstöd som ger hjälp i vardagen. Missbrukare söker också hjälp i de allmänna social-, hälso- och sjukvårdstjänsterna. Dessutom söker en del av missbrukarna och deras närstående hjälp av tjänster som erbjuder kamrattstöd, såsom i AA-grupper. De större kommunerna har i allmänhet mångsidiga specialtjänster inom öppenvård eller slutenvård. Mindre kommuner erbjuder främst tjänster som ges inom social- och hälsovårdens tjänster på basnivå och som vid behov kompletteras med köptjänster. (Finansministeriet 2014.)

Enligt lagen om missbrukarvård (41/1986) ska kommunen ordna vården så att den motsvarar behovet i kommunen. Kommunerna kan ordna tjänsterna själva eller köpa tjänster som produceras av andra. Tjänsterna inom missbrukarvården kan vara tjänster inom socialvården eller inom hälso- och sjukvården. Tjänsterna inom socialvården och hälso- och sjukvården regleras av olika lagar, och därför bland annat statistikförs verksamheten på olika sätt.

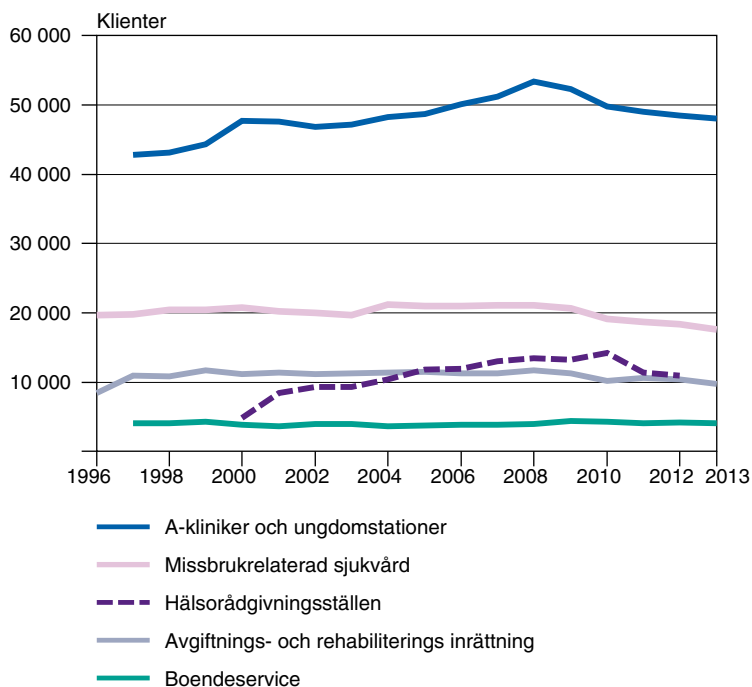
Vid THL:s inventering av alkohol- och narkotikarelaterade fall samlas uppgifter in om alla de missbruksrelaterade ärenden som förekommer under ett dygn inom social-, hälso- och sjukvården, med undantag av barndagvården. I oktober 2011 gjordes under ett dygn 11 738 alkohol- och narkotikarelaterade besök hos tjänsterna inom socialvården och hälso- och sjukvården. Flest besök gjordes inom hälso- och sjukvården och specialtjänsterna inom missbrukarvården. Antalet klienter inom missbrukarvårdens specialtjänster har emellertid minskat under de senaste åren. Övergången från rehabiliterande institutionsvård till boendetjänster kan tydligt ses, men samtidigt har även sjukhusvårdens andel ökat. Det bör också noteras att det finns ett ökat antal alkohol- och narkotikarelaterade besök inom primärvården. (Kuussaari m.fl. 2012.)

5.1 Missbrukarvårdens specialtjänster

Den specialiserade missbrukarvården hör huvudsakligen till socialförvaltningens ansvarsområde. År 2013 besöktes A-klinikerna av 42 210 klienter och ungdomsstationerna av 5 842 klienter. A-klinikernas klientmängder har minskat med cirka en procent och ungdomsstationernas har ökat med cirka tre procent jämfört med ett år tidigare.

Vid avgiftningsenheter som fick kommunal finansiering registrerades 12 136 klienter år 2013. Antalet klienter inom avgiftningsbehandlingen har ökat sedan 2008 med 18 procent och antalet vårddygn med sex procent. Vid rehabiliteringsinrättningarna inom missbrukarvården har utvecklingen gått i motsatt riktning. Antalet klienter inom långvarig institutionsrehabilitering har minskat med 25 procent och antalet vårddygn med 36 procent jämfört med år 2008. År 2013 var antalet klienter på institutioner inom den rehabiliterande missbrukarvården 5 203. År 2013 betjänade missbrukarvårdens boendeservice 4 137 klienter och skyddshärbärgena 2 375 klienter. Antalet boendedygn inom boendeservicen har ökat med cirka 4 procent jämfört med år 2012.

Figur 10.
Missbrukarvårdens tjänster 1996–2013

Källor: Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet. FOS. Statistikcentralen; Avgiftnings- och rehabiliteringsinrättning: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL; Vårdperiod på sjukhus: Specialiserad sjukvård. FOS. THL; Primär vård. THL; Enheten för virologi. THL.

Hälsorådgivningsställen med s.k. lågtröskeltjänster för narkomaner hade cirka 11 000 klienter år 2012. Enligt SHM:s utredning fick 2 439 klienter 30.11.2011 läkemedelsbehandling mot opioidberoende (Partanen m.fl. 2014). Antalet klienter inom substitutionsbehandlingen har ökat under hela 2000-talet. (Varjonen m.fl. 2014.)

5.1.1 Kostnaderna för missbrukarvården

Utgifterna för missbrukarvården inom service som finansieras av kommunerna utgjorde ca 190 miljoner euro år 2012. De totala kostnaderna för missbrukarvårdens specialtjänster per invånare som fyllt 18 år varierar avsevärt beroende på kommun. Exempelvis i de sex största kommunerna år 2012 varierade totalkostnaderna mellan 37 euro och 120 euro per invånare. Motsvarande uppgifter om de kommunspecifika utgifterna finns inte tillgängliga om behandlingen av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården. Enligt de sex största städernas uppskattning var de genomsnittliga enhetskostnaderna för tjänsterna inom missbrukarvården år 2012 följande: polikliniskt besök 107 euro/besök, institutionsvård 198 euro/dygn, substitutionsvård 37 euro/besök och boendeservice 45 euro/dygn. (Vartiainen 2013.)

5.1.2 Narkotikaberoende klienter

THL samlar in uppgifter om de narkotikaberoende klienterna inom missbrukarvården med en separat datainsamling. Enligt datainsamlingen var de narkotikaberoende klienterna inom missbrukarvården år 2013 i huvudsak män (68 %) och främst i åldern 20–35 år (63 %). Endast 9 procent av de narkotikaberoende klienterna hade arbete. Totalt 9 procent av klienterna var bostadslösa. Största delen av de narkotikaberoende klienterna hade fått missbrukarvård tidigare. (Narkotikaklienter i missbrukarvården 2013.)

Blandmissbruk av berusande ämnen var allmänt. Sammanlagt 62 procent av klienterna hade åtminstone tre problematiska berusningsmedel. Opioider var bland de tre mest problematiska berusningsmedlen hos 71 procent av klienterna. Andelen användare av opioider av de narkotikaberoende som sökt sig till vård har ökat kraftigt under 2000-talet. Opioider orsakar oftare svåra problem och leder oftare till att klienten söker vård än exempelvis cannabis. Den relativt ökade andelen klienter som använder opioider återspeglar alltså inte direkt trenderna inom narkotikaanvändningen i Finland. (Narkotikaklienter i missbrukarvården 2013.)

5.2 Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

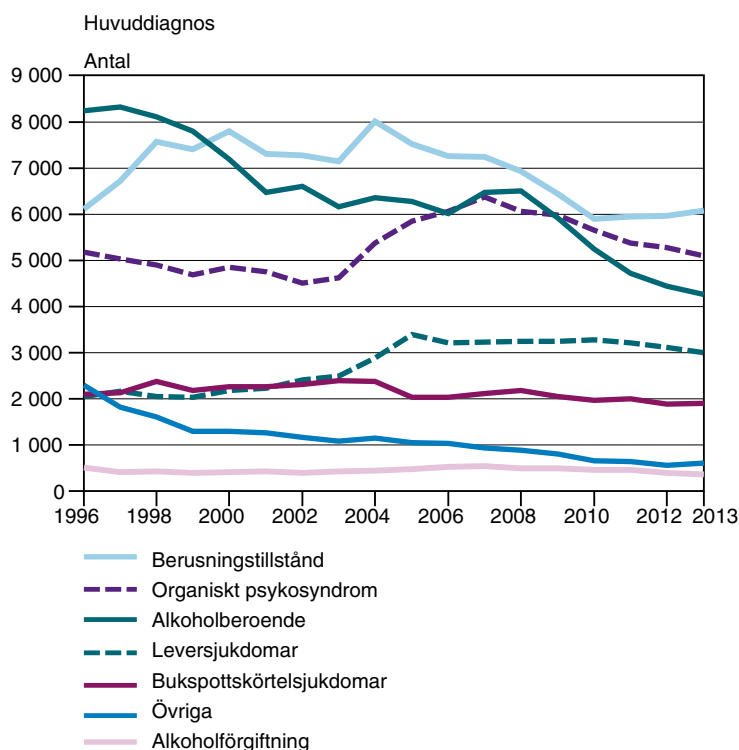
Missbrukarvård som siktar på att klienten slutar eller minskar sitt missbruk eller på att de olägenheter som orsakas av missbruket minskas ges även inom hälso- och sjukvården. Samtalshjälp ges både inom primärvården, exempelvis på hälsovårdscentralerna, inom företagshälsovården, inom elev- och studerandehälsovården samt inom den specialiserade sjukvården (t.ex. missbrukarvården för personer med psykiska problem). Hälsovårdscentralerna och sjukhusen behandlar dessutom somatiska sjukdomar som orsakats av missbruk.

5.2.1 Alkoholrelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

År 2013 registrerades på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 21 331 vårdperioder där huvuddiagnosen var en alkoholrelaterad sjukdom, och 32 431 vårdperioder där en alkoholrelaterad sjukdom angavs som huvud- eller bidiagnos. Antalet vårdperioder som registrerats på detta sätt har minskat med cirka 19 procent sedan år 2008. Särskilt vårdperioder med huvuddiagnosen alkoholberoende har minskat. Antalet sådana vårdperioder har minskat med cirka 34 procent från toppåret 2008 och med cirka 4 procent från år 2012. Även antalet vårdperioder till följd av organiska hjärnsyndrom och beteendestörningar som orsakats av alkohol har minskat med cirka 16 procent jämfört med 2008.

Antalet vårdperioder som berodde på alkoholrelaterade leversjukdomar år 2013 har minskat med 4 procent från året innan. Vårdperioder för sjukdomar i bukspottskörteln hölls på samma nivå som året innan. Antalet vårdperioder på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården för alkoholförgiftning var år 2013 totalt 376, medan motsvarande antal ännu år 2011 var 473. Sammanlagt 85 procent av alla missbruksrelaterade vårdperioder på vårdavdelningar sammanhänger med alkoholrelaterade sjukdomar.

Figur 11.
Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 1996–2013

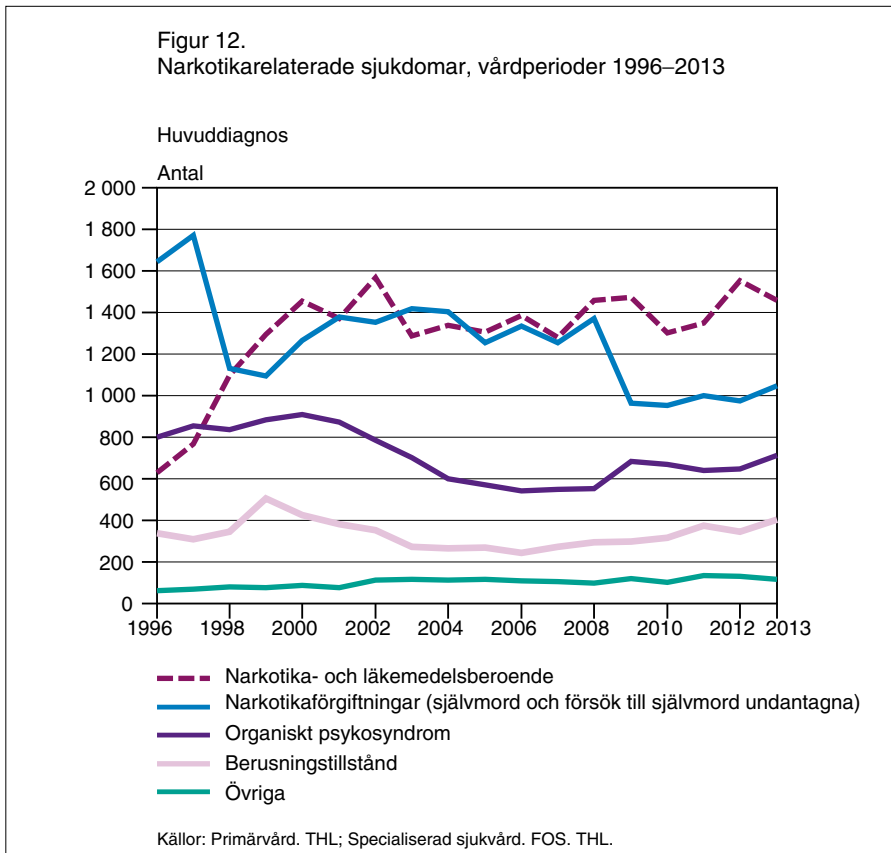
Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL.

Inom den specialiserade sjukvården gjordes på grund av alkoholrelaterade sjukdomar totalt cirka 37 200 besök år 2013. Antalet besök ökade med cirka 7 procent jämfört med året innan. Antalet registrerade poliklinikbesök ökade även för de sjukdomar för vilka vårdavdelningsperioderna har minskat. Antalet poliklinikbesök för sjukdomar i bukspottkörteln och för alkoholförgiftningar minskade något jämfört med 2012.

Antalet klienter som vårdades på vårdavdelning inom hälso- och sjukvården eller inom den specialiserade sjukvårdens öppenvård var 23 877 år 2013 (24 044 klienter år 2012). Antalet klienter har varit i stort sett oförändrat under de senaste åren. Tre fjärdedelar (73 %) av alkoholklienterna var män. Över hälften (55 %) av alkoholklienterna var i åldersgruppen över 50 år.

5.2.2 Narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

År 2013 registrerades på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården 3 746 vårdperioder där huvuddiagnosen var en narkotika- eller läkemedelsrelaterad sjukdom, samt 6 526 vårdperioder där huvud- eller bidiagnosen var en narkotikarelaterad sjukdom. Antalet narkotikarelaterade vårdperioder har hållits i stort sett på samma nivå jämfört med året innan och hela 2000-talet. Vårdperioderna för opioidberoende minskade något 2013, men den ökande utvecklingen sedan 2011 torde framför allt bero på att substitutionsbehandling för opioidberoende blivit allmännare och på exaktare diagnostik, eftersom mängden vårdperioder för andra narkotikaberoenden i motsvarande grad minskade.

Avvikande från de alkoholrelaterade sjukdomarna utgör poliklinikbesök inom den specialiserade sjukvården en betydande del av behandlingen av narkotikarelaterade sjukdomar. Poliklinikbesök inom den specialiserade sjukvården, där huvuddiagnosen var en narkotikarelaterad sjukdom, var 84 985 år 2013. Av dessa besök gällde 62 349 besök genomförandet av substitutionsbehandling av opioidberoende, och klienter med substitutionsbehandling gjorde i genomsnitt 87 besök under året. Andelen vårdperioder för narkotikarelaterade sjukdomar utgjorde endast 15 procent av alla vårdperioder för alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, men 70 procent av alla öppenvårdsbesök inom den specialiserade sjukvården till följd av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar.

Antalet klienter som år 2013 på grund av narkotikarelaterade sjukdomar vårdades på vårdavdelning inom hälso- och sjukvården eller inom den specialiserade sjukvårdens öppenvård var 4 773 (4 571 klienter år 2012). Antalet narkotikaklienter har årligen stigit med i genomsnitt 5 procent. Majoriteten (65 %) av narkotikaklienterna var män. Två tredjedelar av klienterna var i åldern 20–35 år.

5.2.3 Smittsamma sjukdomar

Antalet i registret över smittsamma sjukdomar införda HIV-, C-, B- och A-hepatitfall som sammanhänger med narkotikasprutor har minskat avsevärt under det senaste decenniet. Hälsorådgivningsenheternas verksamhet och vaccineringen av injektionsmissbrukare mot hepatit A och B har haft stor inverkan på spridningen av smittsamma sjukdomar.

År 2013 konstaterades 1 172 nya fall av C-hepatit. Som smittväg angavs i ungefär hälften av fallen injektionsmissbruk. Förekomsten av C-hepatit bland injektionsmissbrukarna är så hög (80 %) att det dröjer länge innan förekomsten kan reduceras till en lägre nivå. (Jaakola m.fl. 2014.)

År 2013 anmäldes 157 nya fall av HIV till THL:s register över smittsamma sjukdomar, vilket var 2 fall färre än 2012. De flesta hade ådragit sig smittan på sexuell väg. Endast tre sprutrelaterade smittfall konstaterades. (Jaakola m.fl. 2014.)

6 Alkoholtilståndsförvaltnings- och tillsynsfrågor

6.1 Alkoholförvaltningens styrning och organisation

Regionförvaltningsverken (RFV) ansvarar för tillståndsförvaltningen och övervakningen gällande detaljhandeln med och serveringen av alkoholdrycker i sina respektive regioner. Regionförvaltningsverken övervakar även säljfrämjandet av alkoholdrycker i sina respektive regioner. Säljfrämjande kan förekomma i detaljhandeln och på serveringsställena, men också till exempel i de lokala radiokanalerna, tidningarna och på webbplatser.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira uppgift i alkoholförvaltningen är att styra och utveckla regionförvaltningsverkens tillståndsförvaltning och övervakning samt att producera data- och kommunikationstjänster. Valvira övervakar därtill detaljhandeln med och serveringen av alkoholdrycker samt reklamen

och andra försäljningsfrämjande åtgärder i hela landet. Det viktigaste syftet med styrningen och utvecklingen av tillståndsförvaltningen och övervakningen är att effektivisera förebyggandet av samhälleliga, sociala och hälsomässiga skador som förorsakas av alkoholbruk och att säkerställa en enhetlig tillämpning av alkohollagen i hela landet.

I statsrådets förordning om alkoholdrycker och sprit konstateras, att Valvira i samarbete med regionförvaltningsverken utarbetar ett riksomfattande tillsynsprogram för alkoholförvaltningen. Tillsynsprogrammet styr den regionala tillståndsförvaltningen för servering av och detaljhandel med och reklam för alkoholdrycker för att införa enhetlig beslutspraxis och åstadkomma en effektiv tillämpning av alkohollagen.

Valvira har tillsammans med Institutet för hälsa och välfärd (THL) och Regionförvaltningsverket i Södra Finland arbetat för att i en större omfattning ta i bruk Pakka-verksamhetsmodellen i regionalförvaltningsverkens alkoholförvaltning. I enlighet med tillsynsprogrammet för 2013–2014 utvidgades användningen av det elektroniska förfarandet med regionala utlåtanden år 2013. Förfarandet togs i provdrift i Tavastehus ekonomiska region, i Päijänne-Tavastland, Forssaregionen, Björneborg, Salo och Vasa. Valvira svarar för utvecklingen och upprätthållandet av det elektroniska verktyget. Regionförvaltningsverken kan genom ett elektroniskt remissförfarande lättare än hittills skaffa utredningar för att förebygga skador som orsakas av alkoholservering.

6.2 Tillsynsbesök samt återkallelse av försäljnings- och utskänkningstillstånd

Vid tillsynen över försäljningen och serveringen av alkoholdrycker och vid tillståndsförvaltningens föregripande tillsyn var tillsynsmyndigheternas målsättning framför allt att bromsa försäljningen till minderåriga och berusade personer samt att förebygga förmedling av alkoholdrycker till minderåriga.

I tillsynsprogrammet för 2013–2014 fastställdes som prioriteringsområde för serveringstillsynen att övervakningen av bestämmelser som gäller tydligt berusade personer efterlevs. Regionförvaltningsverken styrdes till riskbedömning vid valet av tillsynsobjekt och riktlinjer gavs för fastställande av berusningsgrad. I tillsynsprogrammet uppmuntrades också regionförvaltningsverkens alkoholkontrollörer att i tillämpliga delar också inom serveringstillsynen utnyttja det koncept med egenkontroll som stödjer övervakningen och som testats under föregående tillsynsprogramperiod vid tillsynen av detaljhandeln.

Övervakningen av nätet för distribution av alkoholdrycker koncentrerades till övervakningen av serveringsverksamheten. Under år 2013 gjorde regionförvaltningsverken totalt 4 821 inspektionsbesök med stöd av alkohollagen. Av inspektionerna gjordes 3 956 på serveringsställen och 865 till detaljhandelsställen. Antalet inspektionsbesök har fortsatt att minska. Regionförvaltningsverken återkallade 29 serveringstillstånd och 9 detaljhandelstillstånd permanent. Temporärt återkallade regionförvaltningsverken 63 serveringstillstånd och 6 detaljhandelstillstånd.

Orsaken till de permanenta återkallelserna är i allmänhet att tillståndsinnehavaren inte längre hade ekonomiska förutsättningar att fortsätta verksamheten. Orsakerna till de temporära återkallelserna är olika, men i allmänhet av alkoholpolitisk karaktär. Bland orsakerna kan nämnas försäljning eller servering av alkoholdrycker till minderåriga eller klart berusade personer.

6.3 Detaljhandel med alkoholdrycker

År 2013 skedde inga betydande förändringar i alkoholdryckernas distributionsnät. Antalet livsmedelsbutiker fortsatte att minska. Antalet Alkobutiker och utlämningsställen var oförändrat.

I slutet av 2013 uppgick antalet Alkobutiker till 352, dvs. en fler än året innan. Alko har även rätt att på beställning leverera alkoholdrycker via utlämningsställen. I slutet av året var antalet utlämningsställen 107, dvs. en färre än året innan. Antalet tillstånd till detaljhandelsförsäljning i livsmedelsaffärer (tillstånd som berättigar till försäljning av drycker med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsning) var 5 354 i slutet av år 2013, vilket är 137 färre än vid utgången av 2012. Antalet gårdsvins- och sahtibutiker var totalt 31 i slutet av år 2013, vilket är samma antal som året innan.

Regionförvaltningsverken utförde år 2013 totalt 1 372 prestationer som gällde tillståndsärenden i samband med detaljhandeln med alkoholdrycker (beslut, brev el.dyl. dokument) samt 75 prestationer som gällde tillsynsärenden.

6.4 Servering av alkoholdrycker

År 2013 skedde ingen betydande förändring i det totala antalet utskänkingsrestauranger. Antalet restauranger med A- och B-tillstånd ökade något, medan antalet restauranger med C-tillstånd fortsatte att minska. På längre sikt har det totala antalet serveringsställen minskat, visserligen mycket litet under de senaste åren. Restauranger med A-tillstånd får servera alla alkoholdrycker, restauranger med B-tillstånd får servera alkoholdrycker med högst 22 volymprocent alkohol och restauranger med C-tillstånd får servera drycker med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsning.

Antalet kundplatser i restauranger med serveringstillstånd var totalt cirka 2 346 000 år 2013. Antalet kundplatser ökade med cirka 15 000 jämfört med året innan.

Regionförvaltningsverken utförde år 2013 totalt 6 176 prestationer som gällde servering av alkoholdrycker (beslut, brev el.dyl. dokument) samt 859 prestationer som gällde tillsynsärenden.

6.5 Tillverkning, import och partihandel av alkoholdrycker

Tillstånd att bedriva tillverkning och partihandel med alkoholdrycker beviljas av Valvira. År 2013 beviljades åtta tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker. Sex tillstånd återkallades. I slutet av året uppgick antalet tillverkningstillstånd till 122, varav 99 gällde kommersiell tillverkning. Antalet tillstånd för undervisnings- och forskningsändamål var 23. Under året beviljades 29 tillstånd att bedriva partihandel med alkoholdrycker, medan 12 tillstånd återkallades. Vid utgången av år 2013 fanns det totalt 283 tillstånd att bedriva partihandel med alkoholdrycker. År 2013 tillverkades cirka 550 miljoner liter alkoholdrycker, dvs. cirka två procent mer än år 2012.

6.6 Produkttillsyn av alkoholdrycker

Antalet alkoholprodukter på marknaden fortsatte att öka år 2013. Sammanlagt registrerades 5 950 nya produkter. I slutet av år 2013 fanns det cirka 21 300 produkter i produktregistret över alkoholdrycker som partihandeln under det gångna året levererade till serveringsställena och detaljhandeln.

Kvaliteten hos de lagliga alkoholdryckerna på den finländska marknaden övervakas inom ramen för Valvira produkttillsyn. Produkttillsynen omfattar övervakning av de produkter som tillståndsinnehavarna har anmält till Valvira samt marknads-tillsyn. Kontrollprov gjordes på alkoholprodukter på marknaden och 70 produkter analyserades i laboratorier. Av de analyserade produkterna var sex lagstridiga, i fyra produkter avvek den på förpackningen angivna alkoholhalten från den analyserade alkoholhalten mer än vad föreskrifterna tillåter och för två produkter saknade förpackningen information om användning av sötningsmedel. Utöver de missförhållanden som upptäcktes vid kontrollproven drogs en produkt från marknaden på grund av bristfälliga allergimärkningar och två produkter på grund av benämningar som stred mot EU-lagstiftning.

6.7 Tillsyn över marknadsföringen av alkoholdrycker

Valvira övervakar reklam för alkoholdrycker som gäller hela landet, dvs. fler än ett regionförvaltningsområde eller riksomfattande reklam. Varje regionförvaltningsverk övervakar reklamen inom sitt eget område. År 2013 utfärdade Valvira 89 och regionförvaltningsverken 43 beslut eller instruktioner som gällde reklam. Antalsmässigt upptäcktes mest problem i anslutning till reklam av starka alkoholdrycker. Att reklamen i allt större omfattning sprider sig till nätet och de sociala medierna har under de senaste åren avspeglats sig på tillsynen.

1 Alcohol policy

1.1 Finnish alcohol policy

As specified in the Alcohol Act and the Government Resolution on Strategies in Alcohol Policy from 9 October 2003, the fundamental objective of Finnish alcohol policy is to reduce alcohol-related harm. According to the Government Resolution, the key objectives of alcohol policy are to reduce alcohol-related harm to the well-being of children and families, to reduce the hazardous use of alcoholic beverages and related problems, and to invert the trend in the overall consumption of alcoholic beverages. These policy statements were subsequently supported and specified by the National Alcohol Programmes 2004–2007 and 2008–2011, the intensification of substance abuse prevention and the raising of alcohol taxes five times since 2007. In addition, alcohol-related harms have been strongly emphasised in the Government's Policy Programme for Health Promotion and in the Internal Security Programme.

Key measures in the programme of the Finnish Government appointed in 2011 include the extension of the National Alcohol Programme, the establishment of a regional co-ordination model, a comprehensive reform of the Alcohol Act, and a review of the taxation of alcohol. Prevention of alcohol-related harm is based on regulation alcohol availability and prices as well as on promoting healthy lifestyles. The Temperance Work Act will be revised to improve substance abuse prevention in municipalities. Also, the efficiency of early intervention in alcohol-related problems will be improved. Further, the Government Programme had a separate entry to the effect that the current retail monopoly on spirits and wines will be retained, and that the ownership steering of Alko Inc. will be retained at the Ministry of Social Affairs and Health (Valtioneuvosto/Finnish Government 2011).

The comprehensive reform of the Alcohol Act aims to prevent alcohol-related harm, to improve the effectiveness of supervision and to increase people's possibilities to improve the safety of their own neighbourhoods and to reduce public nuisance. In August 2013, the Ministry of Social Affairs and Health also circulated for comments an assessment memorandum on the needs to reform the Alcohol Act. Based on the comments, the Ministry of Social Affairs and Health started to draft a government proposal for a new Alcohol Act. In the government programme talks in June 2014 it was stated, however, that the comprehensive reform of the Alcohol Act will not be completed on time before the end of the parliamentary term.

As part of the comprehensive reform, the sections 33 and 40 of the Alcohol Act have already been amended so as to protect children and young people from alcohol advertising. As a result, alcohol advertising in public spaces is now prohibited with some exceptions. The current ban on alcohol advertising on the television between 7 and 21 o'clock was extended by one hour until 22 o'clock, and the same time limit applies now to advertising on the radio. Similarly, the ban applies to alcohol advertising based on content and games produced or distributed by consumers as well as advertising based on lotteries or competitions. The regulations on advertising of strong alcoholic beverages were clarified by removing the licensing procedure for trade journals. The provision on the advertising of strong alcoholic beverages entered into force on 1 January 2014, while the other provision on alcoholic beverages will take effect on 1 January 2015.

The amendments to the Temperance Work Act aim to develop local measures for the prevention of harmful impacts of substance abuse. The purpose is to prevent and reduce harmful effects of alcohol, drugs, tobacco, gambling, and medicine misuse. The intention is to replace the 1982 Temperance Work Act with a completely new act on substance abuse prevention. A draft of the act on substance abuse prevention was circulated for comments in September 2014. The goal is that the act enters into force in 2015.

Alcohol trends and the implementation of the Alcohol Programme are monitored by several indicators, including trends in recorded and unrecorded consumption of alcohol, alcohol-related diseases, accidents and violent offences, alcohol-related domestic violence and alcohol-related deaths. The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics deals with these and other indicators of alcohol trends. Local- and national-level indicators on alcohol and drugs in Finland can be found online in the SOTKANet Statistics and Indicator Bank at www.sotkanet.fi.

1.2 Alcohol attitudes among Finns

Attitudes towards alcohol policy have become less liberal since the mid-1990s. The proportion of the population in favour of the present or higher levels of restrictive alcohol policy measures is now clearly higher than nearly 20 years ago. In an opinion poll by TNS Gallup in January 2014, 70 per cent of the respondents were satisfied with the present restrictions or in favour of stricter regulations, compared with 55 per cent in early 1994. Since 2012 data are collected using telephone interviews instead of face-to-face interviews.

The proportion of people who did not express their view on the present restrictions imposed through alcohol policy measures rose from one per cent to eight per cent between 2012 and 2014, while there was an eight percentage-point decrease in those who favour stricter restrictions, an 11 percentage-point increase in those who favour less strict restrictions, and a 10 percentage-point decrease in those who view the present level appropriate. The change in the mode of data collection probably explains some of these changes.

In the survey from 2014, 53 per cent of the population considered the present level of restrictive alcohol policy measures appropriate. In the opinion of 17 per cent of respondents, measures could be made even stricter, while 22 per cent wanted less strict measures. Eight per cent of the respondents did not express their view, compared with only a couple of per cent in the early 2010s. The long-term shift towards less liberal attitudes is clearly evident: in the 1994 poll, 41 per cent of respondents were in favour of less strict regulations.

An overwhelming majority of the population regard the present age limits for buying alcoholic beverages as appropriate. In the survey from 2014, the age limit of 20 years for buying strong alcoholic beverages was regarded as appropriate by 84 per cent of respondents, and the age limit of 18 for buying beer and wine by 90 per cent. Both age limits were regarded as too low by about one tenth of the respondents.

According to opinion polls, a majority of Finns are of the opinion that strong alcoholic beverages, wine or strong beer should not be on sale in grocery shops. In the survey conducted in January 2014, 92 per cent of the respondents said that strong

alcoholic beverages should be on sale only in state-owned Alko stores. The corresponding figure was 57 per cent for both strong beer and wines. Most Finns, 85 per cent of respondents, supported the present system of selling medium beer in grocery shops.

Despite the fact that alcohol taxes have been raised five times since 2007, 62 per cent of the population felt in January 2014 that the price level of wines was suitable or too low. The corresponding figure was 56 per cent for beer and 66 per cent for strong alcoholic beverages. The price of beer was regarded as too high by 33 per cent of the respondents. The corresponding figure was 24 per cent for wines and 20 per cent for strong beverages. Some thirteen per cent of the respondents did not express a view on the price level of alcoholic beverages. At the beginning of 2004, about half of the population considered the price of alcoholic beverages too high.

2 Alcohol consumption and use in 2013

2.1 Alcohol import quotas, taxes and prices

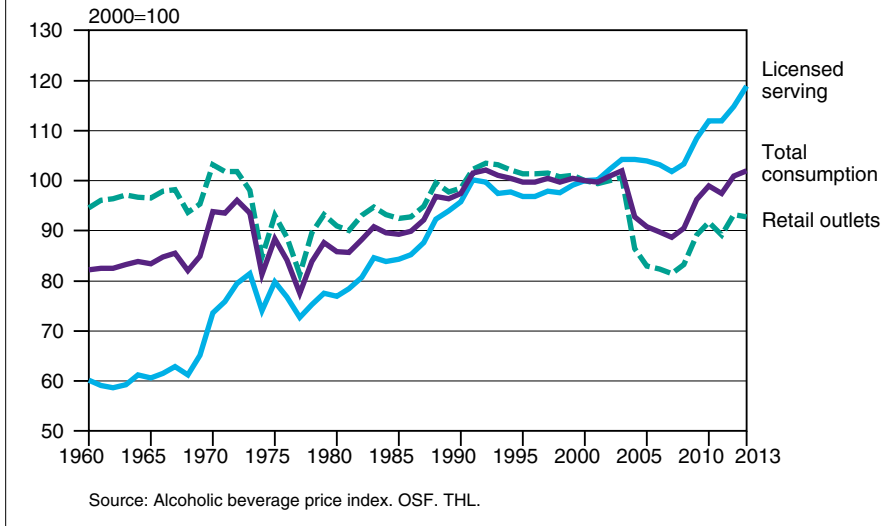
Quotas on tax-free imports of alcoholic beverages for personal use by passengers arriving in Finland from other EU countries were abolished in 2004. No changes were made as regards the amounts of alcoholic beverages that can be imported without tax from outside the EU for personal use: one litre of strong alcoholic beverages or two litres of medium-strength beverages and four litres of wine and 16 litres of beer. The time limits also remained unchanged, that is, a person residing in Finland who arrives in Finland from outside the EU and the EEA countries by other means than by flight is allowed tax free import of alcoholic beverages only if the journey has taken more than 20 hours.

The abolishment of the quotas was expected to significantly increase imports of alcoholic beverages by passengers, especially after Estonia's accession to the EU in May 2004. The role of Estonia as a major source of alcohol imports is due to the clearly lower price level, geographical proximity, the abolishment of import quotas, and the elimination of the 20-hour rule, which previously restricted alcohol imports.

To curb the growth of passenger imports and prevent related side-effects, excise taxes on alcoholic beverages were lowered by an average of 33 per cent in March 2004: taxes on strong alcoholic beverages were reduced by 44 per cent, taxes on medium-strength beverages by 40 per cent, taxes on wines by 10 per cent and taxes on beers by 32 per cent. Between 2005 and 2007, excise taxes on alcoholic beverages were not changed at all, while they have been raised five times since 2007.

In 2013, real prices of alcoholic beverages rose by one per cent on the previous year. In retail consumption the prices dropped by 0.4 per cent, while in licensed consumption the prices rose by 3.6 per cent. The real prices have been adjusted to remove the effects of general price level changes over time. Real prices of alcoholic beverages were in 2013 at the same level as in 2003, which was the year preceding a considerable cut in alcohol taxes. The real prices fell from the 2004 tax reduction until 2007. The prices of alcoholic beverages have increased by 15 per cent between 2007 and 2013: the raised excise taxes on all alcoholic beverages in 2008–2012 are a contributing factor.

Figure 1.
Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 1960–2013

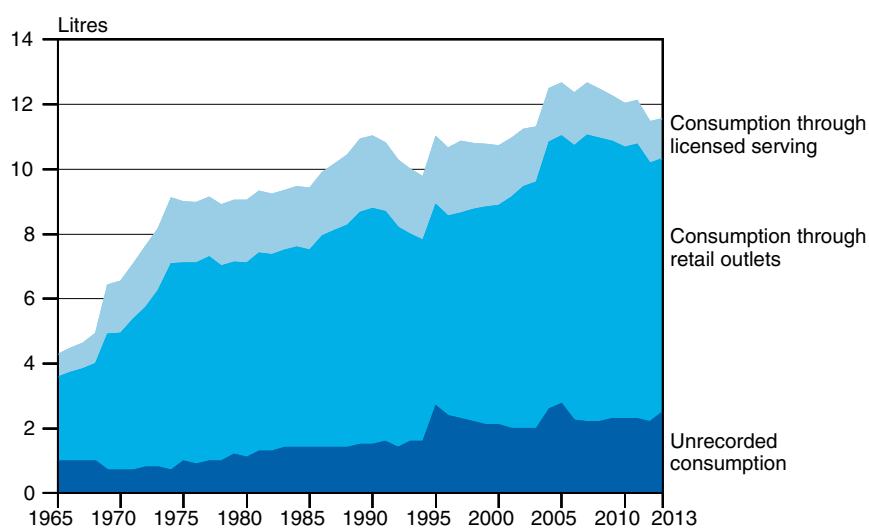
The 2004 tax reduction had only a minor impact on prices in licensed serving. In 2013, the prices in licensed serving were 14 per cent higher than in 2003. The effects of the tax cut can still be seen in the retail prices of alcoholic beverages, as real-term retail prices were 7.8 per cent lower in 2013 than in 2003. In 2003–2013, the changes in prices have varied between beverage types both in retail consumption and licensed consumption. For example, the real prices of wines in retail consumption are still 24.1 per cent lower than in 2003, while the prices of long drinks are 3.5 per cent higher than in 2003. The prices of medium beer are 8.2 per cent lower than in 2003.

2.2 Total consumption of alcoholic beverages

In 2013, the total consumption of alcoholic beverages amounted to 52.6 million litres of pure alcohol, being 11.6 litres per population aged 15 and over per year and 9.7 litres per total population. The total per-capita consumption of alcohol was about one per cent higher in 2013 than in 2012. The growth in the total consumption of alcohol is, however, only apparent: at the end of 2013, retail outlets and licensed restaurants increased their stocks of alcoholic beverages considerably.

The reason for the considerable stock increases was the alcohol tax rise on 1 January 2014. Sales by grocery stores and restaurants are recorded as consumption the moment the supplier hands over the alcoholic beverages to the grocery store or restaurant. Sales by Alko stores are recorded as consumption the moment the customer buys the beverage. All alcoholic beverages bought in by grocery shops and licensed restaurants in 2013 were recorded as consumed in 2013, although some of the beverages were put in stock and sold and consumed only in 2014.

Figure 2.
Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita aged
15 and over, 1965–2013

Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

As a result, the total consumption figure for 2013 overestimates the real consumption in 2013. On the other hand, the consumption figure for 2012 underestimates the real consumption in 2012 because large amounts of alcoholic beverages were stocked in 2011 in anticipation of the tax rise in 2012.

Total consumption includes both recorded and unrecorded consumption of alcoholic beverages. Recorded consumption includes sales in Alko stores and wholesalers' deliveries of alcoholic beverages to grocery stores, kiosks, petrol stations and licensed restaurants. Unrecorded consumption includes legal and illegal home preparation of alcoholic beverages, passenger imports, smuggling, surrogates, and alcohol consumed by Finns outside Finland minus the alcohol purchased in Finland by foreigners. The volume of passenger imports and alcohol consumed abroad are estimates based on interview studies. The data on smuggling and home preparation are estimates based on several sources.

2.3 Recorded consumption of alcoholic beverages

In 2013, recorded consumption of alcoholic beverages was down 1.6 per cent on the previous year. The real drop in alcohol consumption was, however, greater. This is because the considerable stock increases at the end of 2013, in anticipation of the tax rise in 2014, were included in the 2013 statistics on alcohol consumption. Recorded consumption amounted to 41.3 million litres of pure alcohol and to 9.1 litres of pure alcohol per population aged 15 and over.

In terms of pure alcohol, recorded consumption of strong wines fell by 10.1 per cent on the previous year. Similarly, recorded consumption decreased by 5.1 per cent for strong alcoholic beverages, by 4.6 per cent for long drinks, by 4.1 per cent for ciders, and by 1.3 per cent for light wines. Recorded consumption of beer increased by 0.9 per cent.

The volume of retail consumption remained at the level of the previous year, accounting for 86.2 per cent of recorded consumption in 2013. An equivalent of 35.6 million litres of pure alcohol was sold through retail outlets (Alko stores, grocery stores, kiosks and petrol stations). Retail consumption per population aged 15 and over amounted to 7.8 litres.

In 2013, recorded licensed consumption dropped by 2.0 per cent on the previous year. In 2013, the total consumption of alcoholic beverages at licensed restaurants was the equivalent of 5.7 million litres of pure alcohol, or 1.3 litres per population aged 15 and over. Licensed consumption has decreased by one third in the past 20 years, and its share of recorded consumption has dropped by one fourth to 13.8 per cent.

Strong alcoholic beverages accounted for 22.4 per cent of recorded consumption in pure alcohol, a decrease of 0.8 percentage point on 2012. The percentage of beer out of recorded consumption increased by 1.2 percentage points, to 47.2 per cent. The percentage of light wine rose by 0.1 percentage points, reaching 18.9 per cent. Long drinks and ciders accounted for 5.5 and 4.6 per cent, respectively. The percentage of fortified wines was 1.5 per cent.

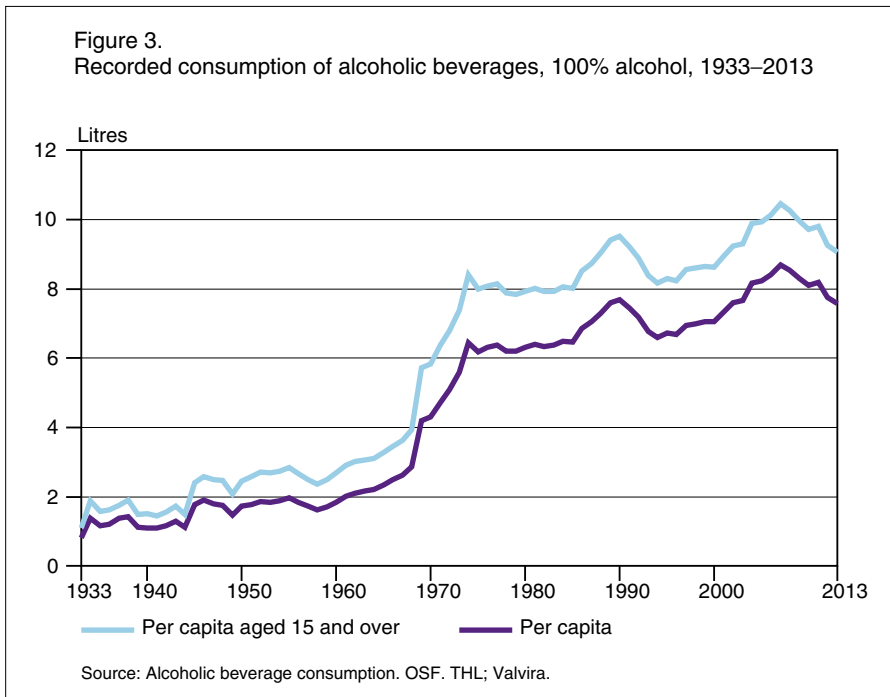
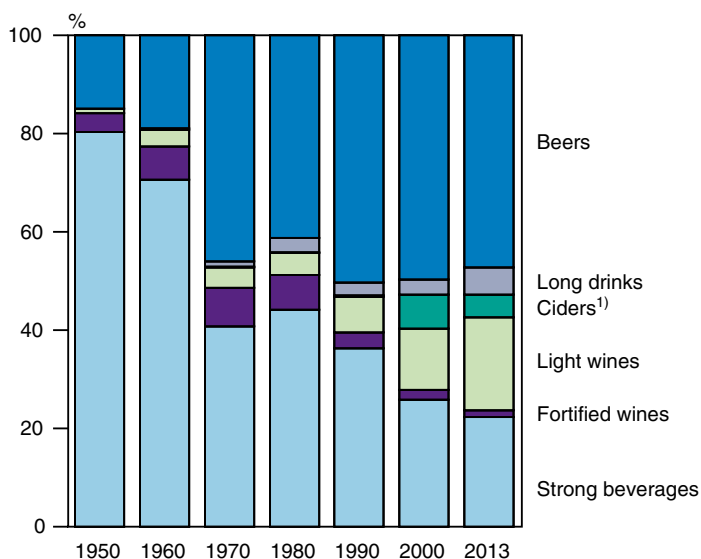

Figure 4.
Recorded consumption of alcoholic beverages by
type of beverage, 100% alcohol, 1950–2013

¹) Cider is shown in this figure from 1990 onward.

Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

2.4 Unrecorded consumption of alcoholic beverages

In 2013, unrecorded consumption of alcohol was estimated to amount to 2.5 litres of pure alcohol per population aged 15 and over, compared with 2.7 litres in 2005 and 2.1 litres in 2000. Unrecorded consumption accounted for 21 per cent of total alcohol consumption in 2013, compared with 19 per cent in the previous year. Passenger imports accounted for some 79 per cent of unrecorded consumption of alcoholic beverages in 2013. Alcohol consumed by Finns abroad represented some 15 per cent. Legal home preparation, illegal preparation and smuggling represented some three per cent of unrecorded consumption of alcohol.

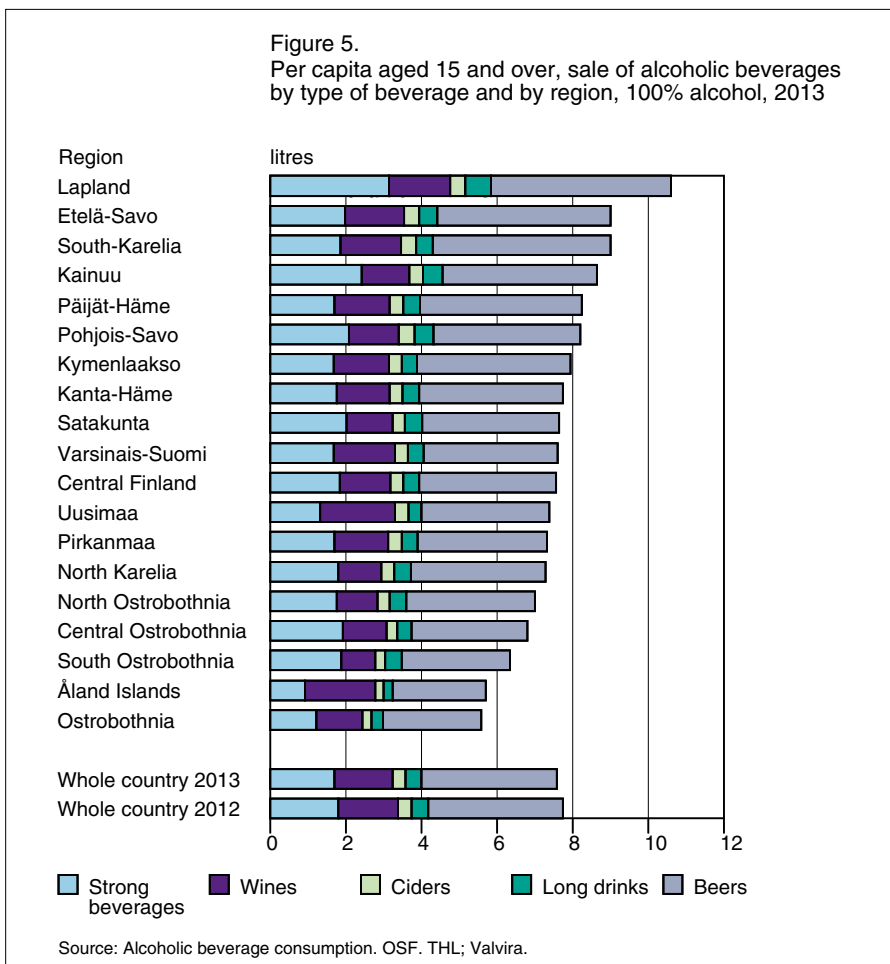
Passenger imports of alcohol were still about 50 per cent higher in 2007 than in 2003. Passenger imports increased by about four per cent in 2008. In 2009, passenger imports grew by nearly eight per cent, but since then the import volumes remained nearly unchanged at just under 8 million litres in pure alcohol. In 2013, passenger imports increased to 8.9 million litres.

Home preparation of wine and beer has been decreasing since the mid-1990s. It is estimated that the low trend will have continued in 2013. Alcohol smuggling and illegal home preparation have been decreasing since 2004. The amount of alcohol consumed by Finns abroad is estimated to have remained unchanged.

2.5 Sale of alcoholic beverages by region

An analysis by region shows that in 2013 Lapland had the highest sales of pure alcohol per population aged 15 and over, at 12.6 litres, while Ostrobothnia and the Åland Islands had the lowest sales at 6.8 litres. Reasons for the clearly above-average sales figures (9.1 litres) in Lapland include cross-border trade (Swedes and Norwegians buy alcohol in Finnish municipalities across the border) and also the high level of tourism in Lapland.

In 2013, alcohol sales decreased in nearly all regions on the previous year. The biggest decreases in alcohol sales were recorded in Uusimaa (-3.6%) and Pirkanmaa (-3.0%). Alcohol sales increased in three regions: Åland (2.6%), South Karelia (1.9%), and Central Ostrobothnia (0.1%).

2.6 Consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries and elsewhere in the world

Recorded consumption of alcohol has been either stable or declining in most European countries since the mid-1970s. At the same time, in the Nordic countries the consumption of alcoholic beverages has increased in Finland, Iceland and Norway, while consumption has remained relatively stable in Denmark and Sweden. In Finland, the growth in alcohol consumption has been so rapid that Finland has transformed from the Nordic country with the lowest alcohol consumption in the early 1960s to the country where alcohol is consumed at the same level as in Denmark and clearly more than in the other Nordic countries.

In all Nordic countries, the consumption of strong alcoholic beverages has decreased significantly since the mid-1970s, while the consumption of wines has increased in the past 50 years. Also the consumption of beer is now higher than in the 1960s, although the trend has not been consistent in the past decades. Consumption of beer has increased in Iceland, while it has decreased clearly in Denmark. Statistics show that in Norway, Sweden and Finland the consumption of beer is now nearly at the level of the 1980s and 1990s.

There are clearly less data available on the consumption of alcohol worldwide than on the consumption of alcohol in Europe and the Nordic countries. Global comparisons of alcohol consumption should also take into account unrecorded consumption, which is often excluded from statistics. In most European countries, recorded alcohol consumption covers the majority of the alcohol consumed, while in most developing countries, the share of unrecorded consumption of alcohol is significantly higher than in Europe. Globally, unrecorded consumption of alcohol accounts for around 25 per cent of the total consumption of alcohol, according to WHO estimates.

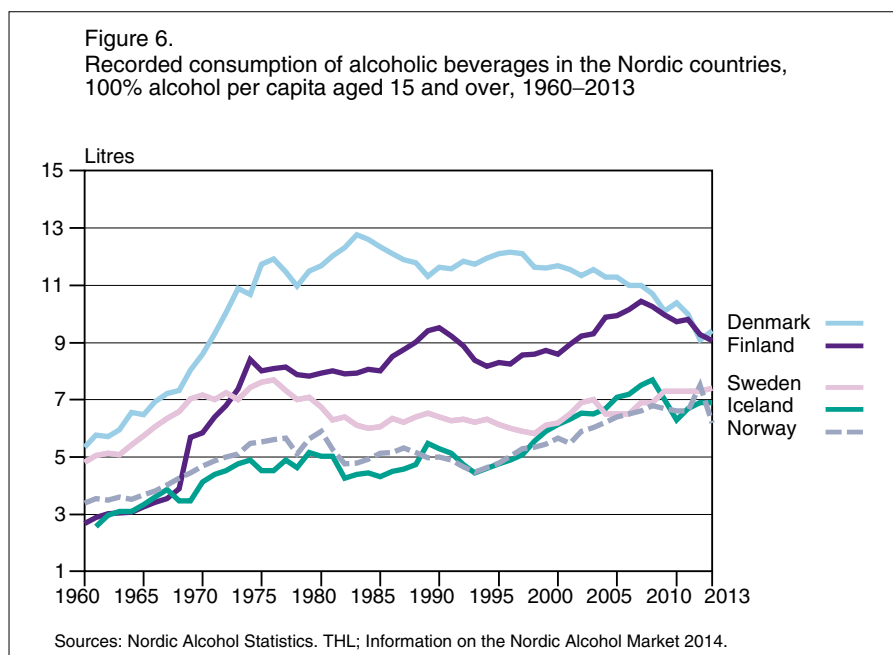
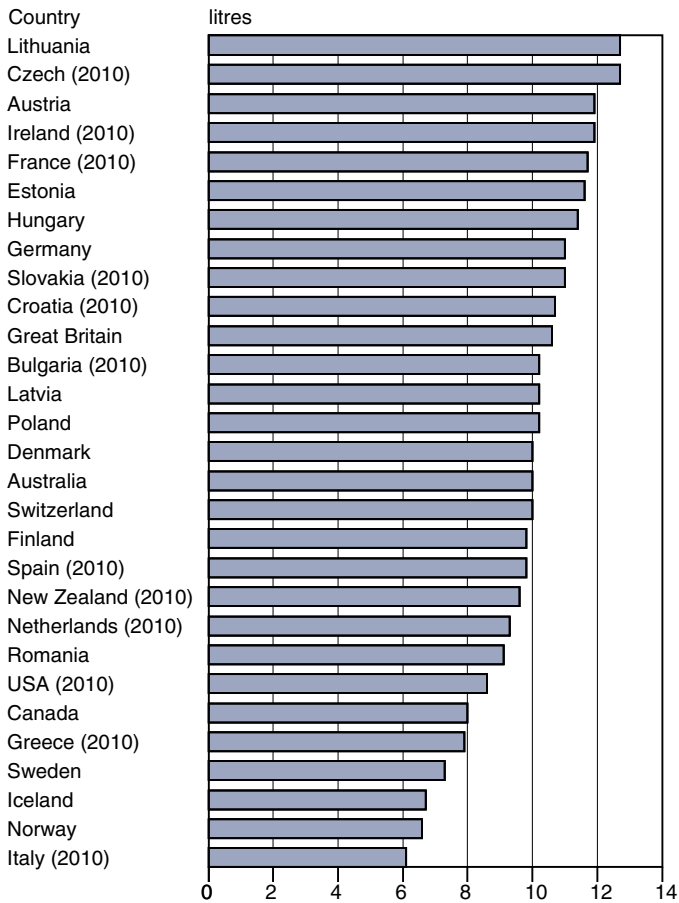

Figure 7.
Documented consumption of alcoholic beverages in some
countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2011

Sources: WHO Global Information System on Alcohol and Health; Information on the Nordic Alcohol Market 2012.

Most alcohol is consumed in Europe and Russia. Other regions with a high level of alcohol consumption include Australia, New Zealand and Argentina as well as some African countries such as Nigeria and Uganda. As a rule, countries in Sub-Saharan Africa, South America, North America and Asia have a level of alcohol consumption close to the global average, which is around 6.2 litres per population aged 15 according to WHO estimates in 2010 (World Health Organization 2014). Countries where Muslims are in the majority have the lowest levels of alcohol consumption. Geographically, this area extends from Northwest Africa via the Middle East to Pakistan. Consumption of alcohol is low also in Indonesia and some Pacific Islands as well as in some countries in Central Asia.

Of the total global population, 48 per cent have never used alcohol. During the past year, nearly one in two men and two in three women abstained from alcohol. The number of people who abstain from alcohol explains most of the differences between continents in terms of per-capita consumption of alcohol.

Of the total global population, 45 per cent have never used alcohol. During the past year, nearly one in two men and two in three women abstained from alcohol. The number of people who abstain from alcohol explains most of the differences between continents in terms of per capita consumption of alcohol.

2.7 Prevalence of alcohol use

According to the Survey on Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population (AVTK), alcohol use of the working age population has increased in the long term, while other lifestyles, especially smoking and eating habits, show positive development (Helldán et al. 2013).

The proportion of people who abstain from alcohol fell between 1982 and the millennium and has since then stabilised. In 2013, 14 per cent of women and 13 per cent of men aged 15–64 reported that they had not used any alcohol during the previous year, compared with 31 per cent and 15 per cent, respectively, in 1982.

In 2013, 49 per cent of men and 28 per cent of women drank alcohol once a week or more often, while 23 per cent of men and 5 per cent of women engaged in binge drinking (at least six units at one occasion) once a week or more often. Binge drinking among men was most common in the age group 45–54 (Helldán et al. 2013).

In contrast, alcohol use among young people has decreased and the proportion of young people abstaining from alcohol has increased in the past decade. According to the School Health Promotion Study, the percentage of young people who get very drunk once a month or more often has been falling since the early 2000s. This applies especially to students in the 8th and 9th year of comprehensive school. In the same group, the percentage of those who get very drunk has fallen from just over 25 per cent to about 10 per cent in 2000–2013. In recent years, binge drinking has also decreased among students in the 1st and 2nd year of upper secondary school and vocational school. In 2013, one in five students in upper secondary school and one in three students in vocational school got very drunk at least three times a month (School Health Promotion Study 2013).

An increasing number of young people are abstaining from alcohol. Nowadays about half of all students in the 8th and 9th year of comprehensive school abstain from alcohol, compared with about one quarter in the early 2000s. Abstaining from alcohol is becoming more common also among students in the 1st and 2nd year of upper secondary school and vocational school. In 2013, about one in four students in upper secondary school and about one in five students in vocational school abstained from alcohol (School Health Promotion Study 2013).

On average, Finnish schoolchildren drink alcohol less frequently than their European peers, according to an ESPAD (the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs) report on 15–16-year-olds. In 2011, 75 per cent of Finnish schoolchildren aged 15–16 had used alcohol during the previous 12 months. The ESPAD School Survey also showed that binge drinking and recurrent use of alcohol among young people in Finland has remained at the same level as in 2007. On average, though, Finnish schoolchildren get drunk more often and drink larger amounts in one session than other European schoolchildren (Hibell et al. 2012).

3 Drug policy and drug use

3.1 Finnish drug policy

Finnish drug policy is based on general public policy measures, national legislation and international agreements, all of which help reduce the demand for drugs, restrain the supply of drugs, reduce harm from drug use, refer drug abusers to treatment as early as possible and bring to justice persons involved in drug-related illegal actions.

The Government resolution on an action plan to reduce drug use and related harm was adopted in August 2012. The action plan has five sub-sections:

- 1) Preventive work and early intervention;
- 2) Combating drug-related crime;
- 3) Prevention and treatment of drug-related harm;
- 4) EU drug policy and international co-operation; and
- 5) Information collection and research regarding drug problems (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012.)

The previous Government resolutions date from 1998, 2000, 2004 and 2008. The Government, appointed in June 2011, commits to the following in its Government Programme:

- to enhance measures to protect the entire population, but especially children and young people, from the adverse effects caused by alcohol, tobacco, other drugs and gambling problems;
- to draft an action plan to reduce drug abuse and its effects;
- to evaluate the need to improve drug legislation;
- to increase low-threshold services, medical counselling and outreach work for drug users;
- to enhance the efficiency of treatment referrals carried out by the police; and
- to increase opportunities for the treatment of drug problems during imprisonment (Finnish Government/Valtioneuvosto 2011).

3.2 Drug experimentation and use

Drug use and its harmful effects have become an established part of the Finnish culture of substance use. Drugs became significantly more common in the late 1990s. Although the second drug wave subsided in the early 2000s, drug use and drug-related harm remained at a significantly higher level compared to the early 1990s. A restrained increase has characterised the trends in recent years.

According to the 2010 population survey, 17 per cent of Finns aged 15–69 had tried at least one illegal drug at least once in their life. In the past 12 months, 4.5 per cent had used drugs and in the past month 1.5 per cent (Hakkarainen et al. 2011).

Experimentation principally involved cannabis. The percentage was 13 per cent for women and some 20 per cent for men. Thirty-six per cent of people aged 25–34 had experimented with cannabis at least once (Hakkarainen et al. 2011).

The 2011 ESPAD School Survey indicated that 12 per cent of boys and 10 per cent of girls aged 15–16 had experimented with cannabis at least once in their lifetime. Combined, boys and girls accounted for 10 per cent in 1999, 11 per cent in 2003, and 8 per cent in 2007. Twelve per cent of boys and 10 per cent of girls reported that they knew someone who had grown cannabis at home. Among young people themselves, however, home growing was extremely rare: one per cent of boys and none of the girls reported having grown cannabis at home at some point. In 2011, five per cent reported that they had tried an illegal drug besides cannabis at some point in their lives. For other drugs, the trend has been rather stable (Raitasalo et al. 2012).

Drug use among school pupils is also surveyed in the School Health Promotion Study. The School Health Promotion Study indicates that 9 per cent of comprehensive school pupils, 13 per cent of upper secondary school students and 21 per cent of vocational school students had experimented with illegal drugs at least once (School Health Promotion Study 2013).

According to a register study estimating the problem use of opioids and amphetamines, there were between 18 000 and 30 000 problem drug users in Finland in 2012. This is 0.55–0.9 per cent of people aged 15–64. It was estimated that there are between 11 000 and 18 000 problem users of amphetamines and between 13 000 and 15 000 problem users of opioids. Compared with earlier studies, this would seem to indicate an increase in the number of problem drug users in Finland. However, according to the 2012 study there were fewer young problem users than in the early 2000s. In the most recent study, almost half of the problem users were in the age group 25–34. About one third of all problem users were women. The share of women seems to have grown, compared to earlier studies (Ollgren et al. 2014).

According to a population study conducted in 2010, two per cent of the adult population had experimented with amphetamines or ecstasy at least once in their lifetime, 1.5 per cent with cocaine and about one per cent with opioids. A total of 6.5 per cent had used sleeping pills, sedatives or analgesics for non-medicinal purposes, without a prescription or in doses exceeding the prescription at some point in their life. The population study also emphasises the 25–34 age group where a significantly higher proportion of people have used drugs at some point: 6 per cent had tried amphetamines and ecstasy, 4 per cent cocaine and 3 per cent opioids. Medicine misuse was recorded for 10 per cent of this age group (Hakkarainen et al. 2011).

3.3 Drug attitudes among Finns

According to a follow-up study of lifestyles and their impact on the health of the adult population, 75 per cent of Finns thought in 2007 that drug use is a serious or very serious problem. The percentage has been decreasing steadily since 2001, when it was 90 per cent (Piispa et al. 2008).

The high percentage in the early 2000s can be seen as a reaction to the rapid increase in drug use in the late 1990s. The more lenient attitudes in recent years are associated with the fact that people have, to some degree, become used to the existence of drugs, as the growth of drug use and harms has stopped and the drug situation has stabilised. In some ways, the drug problem has 'normalised' and become part of the broader context of substance abuse problems.

Results from population surveys are in line with this trend. In the early 2000s, less than 30 per cent of the adult population considered the risks involved with cannabis experimentation to be negligible, but the corresponding figure for 2010 was already over 40 per cent. In the 25–34 age group, 65 per cent overall and 75 per cent of men considered the risks to be negligible (Hakkarainen et al. 2011).

The ESPAD Survey also included questions on appreciation of the risk involved in alcohol and drug use. There was no significant difference between boys and girls in appreciation of the risks involved in trying cannabis. In 2011, just under 30 per cent of both boys and girls considered that trying cannabis involved high risk. The percentage of those who considered the risks of trying cannabis to be high has decreased steadily except for a slight climb between 2003 and 2007. Appreciation of the risks involved in trying ecstasy or amphetamines has also decreased among young people, more among boys than among girls (Raitasalo et al. 2012).

4 Alcohol- and drug-related harm

4.1 Alcohol- and drug-related deaths

4.1.1 Alcohol-related deaths

In 2012, there were 2532 alcohol-related deaths in Finland, 49 less than in the previous year. The total number of alcohol-related deaths has taken a downward turn in recent years. This figure includes both deaths from alcohol-related diseases and alcohol poisonings and deaths from accidental injury and violence under the influence of alcohol.

A total of 1960 persons, i.e. 1518 men and 442 women, died from alcohol-related diseases and alcohol poisonings in 2012, showing an increase of some 4 per cent on the previous year. Deaths from alcohol-related diseases of the liver increased on the previous year, 1099 deaths being 57 more than in 2011. The number of deaths from alcohol poisonings continued to decrease, 375 deaths being 17 less than in 2011.

Compared with the previous year, deaths from accidental injury and violence under the influence of alcohol decreased; 572 deaths in 2012 being 120 less than in the previous year.

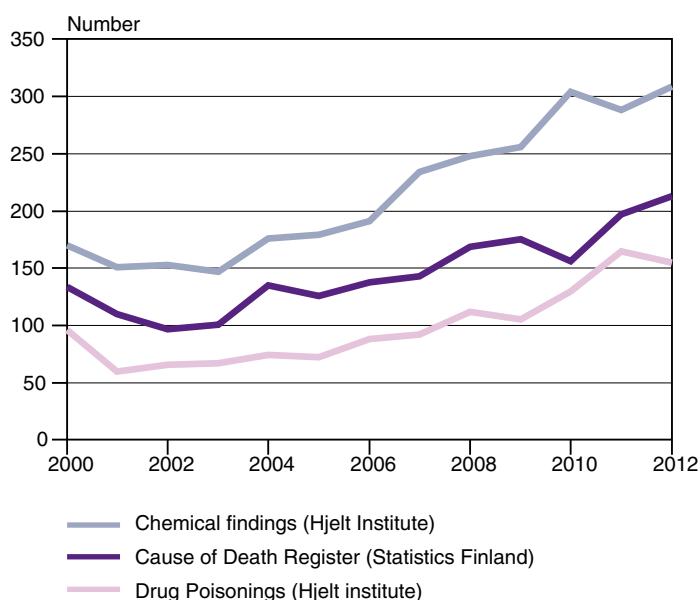
Deaths from alcohol-related diseases and alcohol poisonings are most common in the age group 55–64. Most of the deceased were of working age, and only around one in four were 65 years or older, although the share of the latter group has been on the rise in recent years. For example, in 2008 people aged 65 years or more accounted for some 17 per cent of all deaths from alcohol-related diseases and alcohol poisonings, compared with more than 24 per cent in 2012.

4.1.2 Drug-related deaths

Drug-related deaths in Finland can be analysed using three different types of statistics: chemical findings, causes of death, and accidental poisoning. Since the number of chemical findings is based on positive drug findings in forensic autopsies, the drug itself is not necessarily always the direct cause or a major indirect cause of death. In Finland, all cases involving an unclear or doubtful cause of death are examined for drugs. Statistics by cause of death are kept based on the EMCDDA protocol¹ under which drug-related deaths include cases of intentional and unintentional poisoning (i.e. overdosing) and mental health disturbances due to drug use.

Drug findings in forensic toxicology totalled 309 in 2012, being 21 cases more than in 2011. A total of 155 cases of drug-related poisonings were reported in 2012, which is 10 cases less than in 2011 (Hjelt Institute 2014). According to the Cause of Death Statistics at Statistics Finland, drug-related deaths amounted to 213 cases in 2012.

Figure 8.
Drug-related deaths 2000–2012

Hjelt Institute, forensic toxicology unit, University of Helsinki; Statistics Finland.

¹ Data are extracted from the national cause of death statistics on the basis of WHO ICD-10 codes. The protocol is available as a PDF document at: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=1419>.

4.2 Alcohol- and drug-related crime

4.2.1 Drink-driving and traffic offences

In 2013, the police recorded 17 994 cases of drunk-driving, in which a driver was under the influence of alcohol or drugs. The total number of drunk-driving offences was six per cent down on the previous year. Aggravated cases of drunk driving, totalling 9001 cases, accounted for 50 per cent of all drunk-driving cases. The number of aggravated cases of drunk driving dropped by 13 per cent on the previous year, while the number of drunk-driving offences rose by two per cent. Driving under the influence of drugs has increased by 53 per cent from 2004 to 2013, while at the same time driving under the influence of alcohol has decreased by 42 per cent. In 2013, men accounted for some 88 per cent of suspects (National Research Institute of Legal Policy 2014).

The intoxicant involved in the drunk-driving incidents recorded by the police in 2013 was alcohol in 79 per cent of cases, some other intoxicant substance (drugs or pharmaceuticals) in 16 per cent of cases, and both alcohol and another substance in four per cent of cases. The percentage of drunk-driving incidents where the intoxicant involved was other than alcohol (drugs or pharmaceuticals) increased from around 13 per cent in 2012 to around 16 per cent in 2013. In 2003, legislation on drunk driving was amended by provisions on zero limits for drugs.

National studies of road-side tests show that, in 2013, the percentage of breath-tested drivers who had consumed some alcohol, i.e. have had a breath test result below 0.5 per mil, was just over 0.61 per cent of all drivers tested (around one in 150 drivers). In recent years, this category of breath-tested drivers has been at a level of 0.6 per cent of all drivers tested (National Research Institute of Legal Policy 2014).

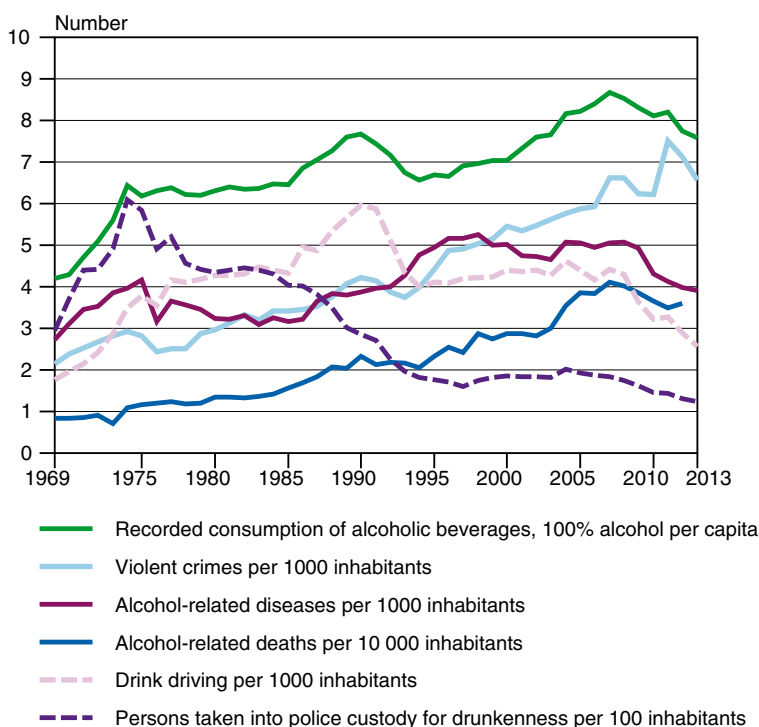
In 2013, 66 persons were killed and 732 persons injured in road traffic accidents involving alcohol. This was four per cent up on the previous year. The number of deaths in alcohol-related road traffic accidents rose by about 35 per cent on the previous year and the number of injured people by about eight per cent. In 2013, 8.9 per cent of road traffic accidents with non-fatal injuries involved a driver under the influence of alcohol, compared with 22.1 per cent for fatal road accidents. The percentage of drivers under the influence of alcohol involved in fatal road accidents rose by four percentage points compared with 2012, while the percentage for non-fatal road accidents rose by less than one percentage point in 2013.

4.2.2 Violent offences

In 2013, violent offences recorded by the police totalled 35 874, a seven-per-cent drop on the previous year. There were 95 fatal violent offences, which is six offences more than in the previous year. A total of 35 515 assaults were recorded, which was seven per cent less than in the previous year. There were 1791 cases of aggravated assault, 24 015 cases of assault, and 9709 cases of petty assault.

Alcohol use is linked with violent behaviour. In cases recorded by the police in 2013, some 47 per cent of all homicide suspects and some 53 per cent of all assault suspects were under the influence of alcohol. The percentage of aggravated assault suspects (58%) under the influence of alcohol was higher than the corresponding

Figure 9.
Recorded consumption of alcoholic beverages and
alcohol-related harms, 1969–2013

Sources: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira; Inpatient health care. OSF. THL; Causes of death OSF. Statistics Finland; Offences known to the police. OSF. Statistics Finland.

figure for assault suspects (53%) or for petty assault suspects (51%). In 2010–2013, some 56 per cent of all assault offences were committed under the influence of alcohol and two per cent under the influence of some other intoxicant. The proportion of alcohol-related offences of all assault offences has been decreasing steadily since the early 2000s. This is because the number of offences committed while sober has been increasing rapidly (National Research Institute of Legal Policy 2014).

Studies indicate that alcohol use may contribute to aggressive and violent behaviour. The effects of intoxication include impaired judgement and poorer problem-solving skills. Intoxicated persons are, thus, more prone to misjudge a social situation, which may lead them to overreact to a situation that is perceived as threatening. Intoxication also magnifies impulsive behaviours and thus lowers the threshold to inappropriate conduct, such as violence. However, the effects of alcohol vary from one individual to the next, and it has been found that alcohol use increases violent behaviour especially among individuals who have a tendency to violence even when they are not under the influence of alcohol (Pahlen & Eriksson 2003).

4.2.3 Drug offences

Statistics show that drug offences increased rapidly in the 1990s. Drug-related crime, such as crimes against property, also increased. However, growth levelled off after the beginning of the 2000s. Drug offences are on the rise again, according to statistics for the past few years.

In 2013, 12 778 cases of drug use offences were recorded, which is about 56 per cent of all documented drug offences. There were a total of 8560 cases of drug offences. Explanations for the increase in drug offences include the increasing popularity of home growing of cannabis and the high number of ecstasy-related offences. In 2013, the number of aggravated drug offences was at 1237 considerably higher than in 2012, accounting for more than five per cent of all drug offences. Preparation or abetting of drug offences appears only rarely as a documented offence (National Bureau of Investigation 2014).

4.2.4 Other alcohol- and drug-related crime

A considerable percentage of certain types of offences are committed by intoxicated persons, although generally the intoxicant in question is alcohol; drugs or a combination of drugs and alcohol account for a small percentage. Of all robberies in 2013, 26 per cent were committed under the influence of alcohol, three per cent under the influence of drugs, and six per cent under the combined influence of alcohol and drugs. Where suspects of theft (petty theft, theft, aggravated theft) are concerned, 10 per cent acted under the influence of alcohol, two per cent under the influence of drugs, and more than one per cent under the combined influence of alcohol and drugs. Where stealing of a motor vehicle for temporary use is concerned, 20 per cent were committed under the influence of alcohol, 10 per cent under the influence of drugs, and four per cent under the combined influence of alcohol and drugs.

4.3 Persons taken into police custody for drunkenness

In 2013 the number of persons taken into police custody for drunkenness totalled 67 699, which is about six per cent down on the previous year. The number of persons taken into police custody was at its lowest in 1970–2013. In the early 2000s, about 95 000–97 000 persons were taken into police custody per year, but the number rose to over 100 000 in 2004. Since then, it has been falling steadily every year.

Taking an intoxicated person into custody is a discretionary measure performed by the police in the interests of protecting the person in question from injury or death. This is not necessarily a question of an intoxicated person creating a disturbance; people are generally taken into custody because they are so intoxicated in a public place that they are unable to look after themselves. The police will take an intoxicated person into custody either to a sobering-up shelter, which exist in some municipalities or, more often, to the police station. An intoxicated person may also be taken to their home or place of residence, as long as they are not violent or likely to be dangerous to other residents.

The number of intoxicated persons taken into custody is one of the traditional measures for describing the harmful effects of alcohol. However, the level of alcohol consumption is not the only factor that affects the number of persons taken into custody, and thus that number is not feasible as a direct measure of the harmful effects of alcohol consumption. A number of different factors affect the number of persons taken into custody, notably the priorities and resources of police work, the general public's tolerance of intoxication in public places, and the prevailing weather conditions (Noponen 2005). The fall in the number of persons taken into custody over the past few years is, in fact, due in part to a change in the operating methods of the police: today, the police tend to take intoxicated people home rather than to a sobering-up shelter or the police station.

4.4 Alcohol economy and costs of alcohol and drug abuse

In 2013, domestic consumer expenditure on alcohol purchases decreased by about one per cent on the previous year, totalling EUR 4556 million. Expenditure on alcoholic beverages was EUR 1000 per population aged 15 and over, which was EUR 15 less than in 2012. Alcohol expenditure accounted for 4.1 per cent of private consumption expenditure. Compared with the previous year, state alcohol tax revenue (including value-added tax) decreased by around 1.1 per cent, to EUR 2.2 billion.

In 2012² the direct costs of alcohol use to society were estimated at approximately EUR 906–1112 million, which was about 1.8 per cent more than in 2011. Direct costs of alcohol use to society are costs to the public sector that would not exist without the harmful effects of alcohol use. Direct costs of alcohol use consist mainly of treating and repairing the harm caused by alcohol use. The greatest increase in direct costs of alcohol use has been in social welfare costs (7.1%) and costs of the enforcement of public order and security (1.9%). Most direct costs of alcohol use were social welfare costs, pension costs, sickness allowance costs, and costs of enforcement of public order and security (Jääskeläinen 2012).

Social welfare costs attributable to alcohol use accounted for the highest proportion of the direct costs of alcohol use (25%), totalling EUR 231–275 million in 2012. Alcohol-related costs of the enforcement of public order and security were around EUR 251 million (25%). Pensions and sickness allowances as a result of alcohol use cost EUR 188–278 million, while alcohol-related costs for the legal system and prison service totalled EUR 134–142 million. Health care costs attributable to alcohol use include costs caused by inpatient and outpatient care in specialised health care and primary health care, totalling EUR 81–142 million. Alcohol-related costs amounted to approximately EUR 66 million in specialised health care and to some EUR 45 million in primary health care. Health care costs attributable to alcohol use accounted for about 11 per cent of all alcohol-related costs to society.

In 2012², direct costs of drug use to society totalled approximately EUR 253–323 million, showing an increase of 2.6 per cent on 2011. Direct costs of drug use to society are costs to the public sector that would not exist without the harmful effects of the

² In most cases, both the minimum and maximum level of costs of alcohol and drug use are given, and the real costs are assumed to be somewhere in between the two.

abuse of drugs and medicines. Direct costs of drug use consist mainly of treating and repairing the harm caused by drug use. The pattern of drug-use costs is centred on social welfare and the enforcement of public order and security.

Social welfare costs attributable to drug use, totalling EUR 72–101 million in 2012, accounted for the biggest share (30%) of all drug-related costs to society. Most of these costs, around EUR 46 million, were caused by care and services for substance abusers. Drug-related costs of the enforcement of public order and security were around EUR 75 million. Health care costs attributable to drug use include costs caused by inpatient and outpatient care in specialised health care and primary health care. They totalled EUR 38–61 million in 2012 and accounted for about 17 per cent of all drug-related costs to society. Drug-related costs to the legal system and prison service totalled EUR 57–59 million, accounting for some 20 per cent of all drug-related costs to society.

The direct costs presented in Table 67 include costs to both the public sector and to enterprises and households. With regard to accident and crime damage, the direct costs of alcohol use amounted to EUR 358 million and direct costs of drug use to EUR 111 million in 2012.

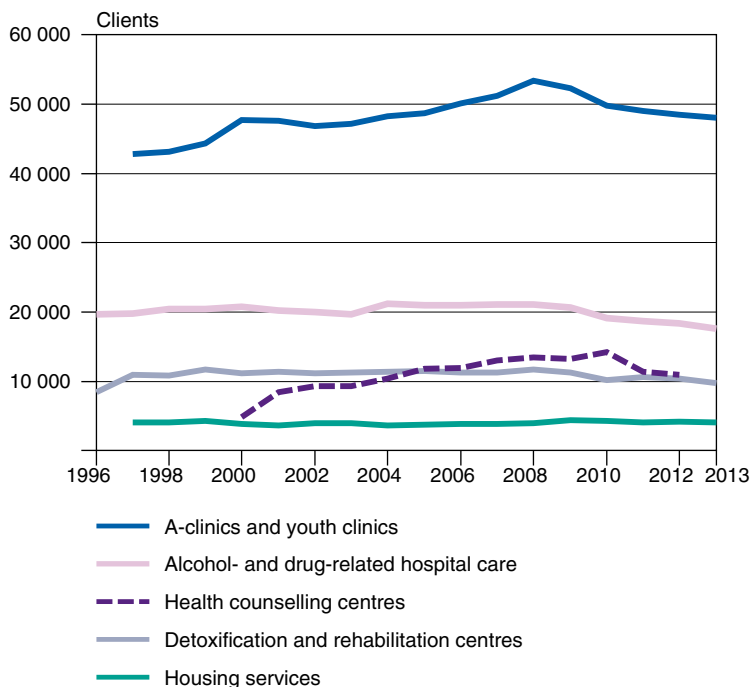
5 Services for substance abusers

Outpatient services form the core of services for substance abusers. These services are complemented, if necessary, by institutional detoxification and more long-term rehabilitative institutional treatment as well as by day activities, housing services and peer support that give support for daily life. Persons with substance abuse problems can also seek help from general health and social services. Some persons with substance abuse problems and persons close to them can also seek help from peer support, such as AA groups. Larger municipalities usually provide a variety of specialised outpatient and inpatient services, while smaller municipalities as a rule provide only basic social and health care services, which are then supplemented with purchased services where necessary (Valtiovarainministeriö 2014).

The Act on Welfare of Substance Abusers (41/1986) stipulates that the municipality must provide services for substance abusers that are in accordance with the local needs. Municipalities can provide services on their own or purchase them from other service providers. Services for substance abusers can be either social welfare services or health care services. Social welfare services, on the one hand, and health care services, on the other, are governed by different legislation, and the statistics on these operations are also compiled in differing ways.

THL's Survey of Substance Abuse Cases in Health and Social Services collects data on the number of service visits during one day involving alcohol or drug use within all health and social services, with the exception of child day care. In October 2011, there were a total of 11 738 visits in health and social services involving alcohol or drug use. Most visits concerned health care services as well as specialised care and services for substance abusers. However, client numbers in specialised care and services for substance abusers have been decreasing in recent years. There is a clear shift from

Figure 10.
Treatment services for substance abusers 1996–2013

Sources: Finances and activities of municipalities and joint municipal boards. OSF. Statistics Finland; Detoxification and rehabilitation centres: Institutional care and housing Services in social care. OSF. THL; Periods of hospital care: Specialised health care. OSF. THL; Primary health care. THL; Virology Unit. THL.

rehabilitative institutional services towards housing services, although at the same time the share of hospital care has been on the rise. Another noteworthy trend is the increasing number of alcohol- and drug-related visits in outpatient primary health care (Kuussaari et al. 2012).

5.1 Specialised care and services for substance abusers

Specialised care and services for substance abusers are mainly provided by municipal social care departments. A-clinics had a total of 42 210 client visits and youth clinics 5842 client visits in 2013. Client numbers at A-clinics have fallen by approximately one per cent, while client numbers at youth clinics have increased by some three per cent on the previous.

The municipally funded detoxification centres for substance abusers had 12 136 clients in 2013. Since 2008, the number of detoxification clients has increased by 18 per cent and the number of care days by six per cent, while rehabilitation centres for substance abusers have seen an opposite trend. The number of clients in more long-term institutional rehabilitation has dropped by 25 per cent and the number of care days by

36 per cent compared to 2008. The total number of clients in rehabilitative inpatient care of substance abusers was about 5203 in 2013. In 2013, housing services for substance abusers had 4137 clients and overnight shelters 2375 clients. The number of resident days in housing services has risen by some 4 per cent on 2012.

Around 11 000 clients visited the low-threshold health counselling centres for drug users in 2012. Opioid substitution treatment was received by 2439 clients on 30 November 2011, according to a survey carried out by the Ministry of Social Affairs and Health (Partanen et al. 2014). The number of substitution treatment clients has been on the rise in the 2000s (Varjonen et al. 2014).

5.1.1 Costs of specialised services for substance abusers

Expenditure on services for substance abusers, funded by municipalities, was around EUR 190 million in 2012. The total costs of services for substance abusers per population aged 18 and over vary considerably between municipalities. For example, the total costs varied between EUR 37 to EUR 120 in the six largest municipalities in 2012. No similar municipality-specific data are available on the costs of treating alcohol- or drug-related diseases within health care services. The six largest municipalities estimated that, in 2012, the unit costs of services for substance abusers were on average EUR 107 per visit to an outpatient clinic, EUR 198 per day in inpatient care, EUR 37 per substitution-treatment visit, and EUR 45 per day in housing services (Vartiainen 2013).

5.1.2 Drug clients

THL uses a separate data collection to compile data on drug clients in services for substance abusers. The data collection shows that, in 2013, the majority of drug clients in services for substance abusers were men (68%) and aged 20–35 years (63%). Only nine per cent of drug clients had a job, and nine per cent were homeless. The majority of drug clients had been treated for substance addiction already previously (Päihdehuollon huumeasiakkaat 2013).

Polydrug use was common with 62 per cent of drug clients using three or more problem drugs. Opioids were among the top three problem drugs for 71 per cent of clients. The percentage of opioid users among drug users seeking treatment increased significantly in the 2000s. Opioid users have more often difficult problems and seek more often treatment than for example cannabis users. Therefore, the relative increase in the proportion of opioid user clients does not directly describe drug use trends in Finland (Päihdehuollon huumeasiakkaat 2013).

5.2 Alcohol- and drug-related diseases in health care

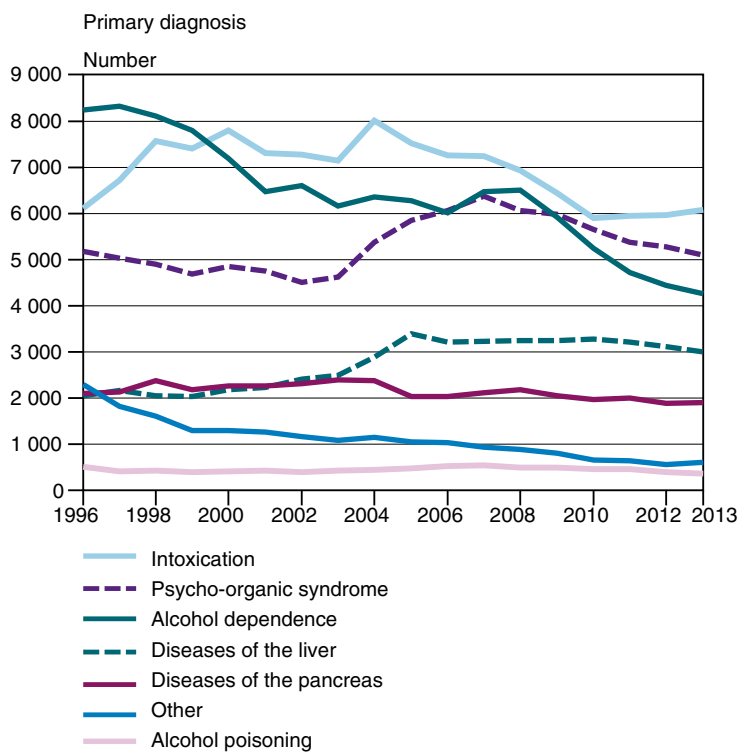
Alcohol- and drug-use treatments, which aim at ending or reducing alcohol and drug use or their harmful effects, are also provided within health care services. Discussion therapies are available both in primary health care (e.g. health centres, occupational health care, school and student welfare) and in specialised health care (e.g. substance abuse services for persons with mental problems). Health centres and hospitals also treat somatic diseases caused by alcohol or drug abuse.

5.2.1 Alcohol-related diseases in health care

In 2013, inpatient wards registered 21 331 periods of care where the primary diagnosis was an alcohol-related disease, and 32 431 periods of care where the primary or secondary diagnosis was an alcohol-related disease. The number of periods of care with alcohol-related diagnoses has decreased by about 19 per cent since 2008. Especially periods of care where the primary diagnosis was an alcohol-related disease have decreased, showing a 34-per-cent drop compared to the peak years 2007 and 2008 and a four-per-cent drop compared to 2012. The number of periods of care associated with mental and behavioural disorders due to alcohol use has also decreased; by some 16 per cent on 2008.

In 2013, the number of period of care associated with alcohol-related diseases of the liver decreased by four per cent on the previous year, while the number of periods of care due to diseases of the pancreas remained unchanged. The number of periods of care due to alcohol poisonings totalled 376 in 2013 compared to 473 in 2011. Periods of care associated with alcohol-related diseases accounted for about 85 per cent of all substance-abuse-related periods of inpatient care.

Figure 11.
Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 1996–2013

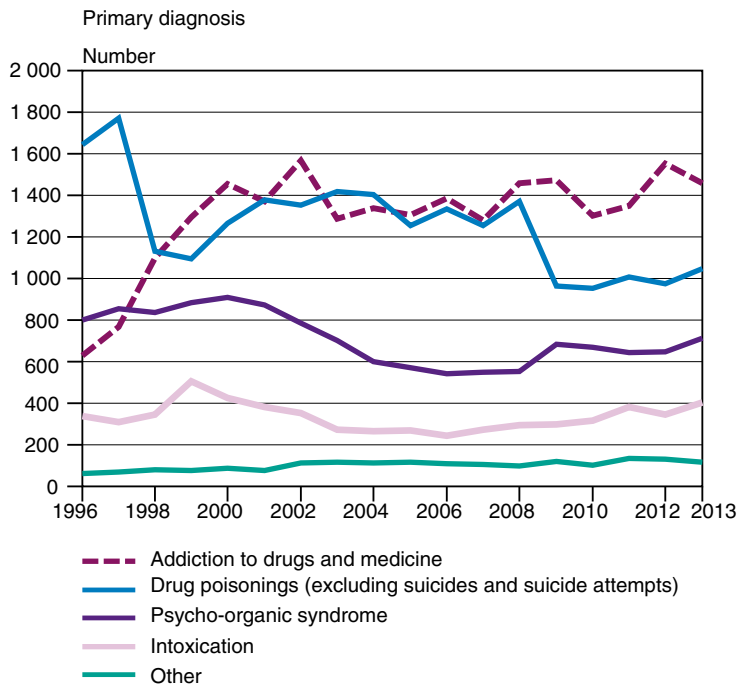
The number of outpatient visits in specialised health care due to alcohol-related diseases totalled around 37 200 in 2013. This was about seven per cent up on the previous year. The number of registered outpatient visits increased in part also for diseases that require fewer periods in inpatient care than before. The number of outpatient visits due to pancreatic diseases and alcohol poisonings decreased a little on 2012.

A total of 23 877 clients with an alcohol-related disease were treated either in health centre wards or specialised outpatient care in 2013, compared to 24 044 clients in 2012. Overall, the client numbers have remained nearly unchanged over the past few years. Three in four (73%) alcohol clients were men. More than half of all alcohol clients (55%) were aged 50 years and over.

5.2.2 Drug-related diseases in health care

In 2013, inpatient wards registered 3746 periods of care in which a drug-related disease, i.e. a disease related to narcotics or medicines, was the primary diagnosis, and 6526 care periods in which a drug-related disease was the primary or secondary diagnosis. The number of drug-related periods of care has remained nearly at the same level as in the previous year and throughout the 2000s. The number of opioid-related periods of care decreased a little in 2013. However, the upward trend that started in

Figure 12.
Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 1996–2013

2011 is a reflection of an increasing prevalence of opioid substitution treatment and improved diagnostics, since the number of periods of care for other treatment options for drug addiction has decreased in recent years.

Unlike for alcohol-related diseases, outpatient visits in specialised health care play a significant role in the treatment of drug-related diseases. There were 84 985 outpatient visits in specialised health care where the primary diagnosis was some drug-related disease. Substitution treatment for opioid addicts accounted for a total of 62 349 outpatient visits, and each substitution treatment client had on average 87 visits in 2013. Drug-related periods of care represented only 15 per cent of all hospital care periods involving substance abuse, while they accounted for 70 per cent of all outpatient visits in specialised health care due to alcohol- or drug-related disease.

A total of 4773 clients with a drug-related disease were treated either in health centre wards or specialised outpatient care in 2013, compared to 4571 clients in 2012. The average annual increase in the number of drug clients has been five per cent. Most of drug clients are men (65%). Two thirds of the clients were aged 20–35 years.

5.2.3 Infectious diseases

The numbers of HIV infections and cases of hepatitis C, B and A due to intravenous drug use, reported to the National Infectious Diseases Register, have decreased noticeably over the past decade. Health counselling centres, and the provision of hepatitis A and B immunisation for intravenous drug users, have contributed a great deal to reducing infections associated with intravenous drug use.

In 2013, the number of new hepatitis C infections was 1172. The mode of transmission reported was intravenous drug use in about half of the cases. The incidence of hepatitis C infections among intravenous drug users is so high (80%) that bringing it down is a slow process (Jaakola et al. 2014).

In 2013, THL's National Infectious Diseases Register received 157 notifications of new HIV infections, two cases less than in 2012. Most of the infections were contracted through sexual intercourse. Only three infections were related to intravenous drug use (Jaakola et al. 2014).

6 Alcohol licensing and supervision

6.1 Alcohol licensing and supervision authorities

Regional state administrative agencies are responsible for granting licences for the retail sales and licensed serving of alcoholic beverages and supervising the sales of alcoholic beverages within their area. In addition, the regional state administrative agencies are responsible for supervising the advertising and sales promotion of alcoholic beverages within their area (in addition to points of sale and licensed serving, this covers channels such as local radio, local papers and the internet).

The National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) is responsible for guiding and developing licence management and supervision at regional state administrative agencies and for providing information and communication services for

the alcohol administration. Valvira is also responsible for supervising the retail sales, serving, advertising and sales promotion of alcoholic beverages throughout the country. A key aim of guiding and developing licence management and supervision is to improve the prevention of detrimental societal, social and health effects caused by alcoholic substances, and to ensure that the Act is applied uniformly throughout Finland.

The Government decree on alcoholic beverages and industrial ethyl alcohol assigns Valvira the task of drafting a national alcohol supervision programme in co-operation with the regional state administrative agencies. The purpose of the alcohol supervision programme is to regulate the regional licensing and supervision of alcohol advertising, licensed serving and retail sales of alcohol, with the aim of introducing uniform decision-making and effective implementation of the Alcohol Act.

Valvira has been developing the PAKKA model for local alcohol policy together with the National Institute for Health and Welfare (THL) and the Regional State Administrative Agency for Southern Finland. The aim is to expand its use also to other regional state administrative agencies. The use of the electronic comment system for regions was extended in 2013, in accordance with the supervision programme for 2013–2014. The system was in test use in the regions of Hämeenlinna, Päijät-Häme and Forssa and the cities of Pori, Salo and Vaasa. Valvira is responsible for the development and maintenance of the electronic tool. The system gives regional state administrative agencies easier access to relevant reports regarding the prevention of harm caused by licensed serving of alcohol.

6.2 Inspection visits and revoked licences

In the supervision of alcohol sales and licensed serving and the guidance of licence holders, special efforts were made to reduce the selling of alcohol to under-age and intoxicated persons, and to prevent alcohol procurement for the under-18s.

In the supervision programme 2013–2014, priority was given to compliance with regulations on selling alcohol to intoxicated persons. The regional state administrative agencies were instructed to conduct risk assessments when choosing the inspection sites. They were also provided with guidelines to determine the level of intoxication. Regarding the supervision of licensed restaurants, the supervision programme even encouraged the alcohol inspectors at the regional state administrative agencies to utilise, where appropriate, the method of supporting self-supervision which was in test use in the supervision of retail sales during the previous supervision programme term.

Supervision of the distribution network for alcoholic beverages focused on licensed serving. In 2013, the regional state administrative agencies made a total of 4821 inspection visits by virtue of the Alcohol Act. Of these visits, 3956 visits were made to licensed premises and 865 to retail sales outlets. The number of inspection visits has continued to fall. The regional state administrative agencies revoked 29 serving licenses and 9 retail sales licences and suspended 63 serving licenses and 6 retail sales licences.

A common reason for revoking a permit is that a permit holder no longer has the financial means to continue operations. The reasons for suspending permits vary a great deal but generally focus on alcohol policy reasons, such as selling or serving alcohol to under-age and intoxicated persons.

6.3 Retail sales of alcoholic beverages

There were no major changes in the distribution network for alcoholic beverages in 2013. The decrease in the total number of grocery stores continued, while the number of Alko stores and delivery points remained unchanged.

At the end of 2013, Alko stores totalled 352, which is one more than in 2012. Alko also has the right to supply alcoholic beverages in response to orders through its delivery points, which totalled 107 at the end of the year (one less than in 2012). The number of licences for retail sales of fermented beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume amounted to 5354 licences at the end of 2013, which is 137 down on the previous year. At the end of 2013, there were 31 shops selling fruit wine produced by farms or traditional beer sahti, which is the same amount as in the previous year.

In 2013, the regional state administrative agencies drew up a total of 1372 documents dealing with retail sales licences and 75 documents dealing with retail sales supervision.

6.4 Licensed serving of alcoholic beverages

No major changes took place in the total number of licensed restaurants in 2013. The number of restaurants with an A or B licence grew slightly while the number of restaurants with a C licence continued to fall. The total number of licensed premises has been falling in the long term, although in recent years the decrease has been only minor. Restaurants with licence A are allowed to serve all alcoholic beverages, restaurants with licence B are allowed to serve beverages containing no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol, and restaurants with licence C are allowed to serve beverages produced by fermentation, containing no more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol.

Licensed restaurants had some 2 346 000 customer places in 2013. This was about 15 000 places up on the previous year. In 2013, the regional state administrative agencies drew up a total of 6176 documents dealing with serving licences and 859 documents dealing with supervision of licensed serving.

6.5 Production, imports and wholesale

Valvira is the authority responsible for granting licences for the production and wholesale of alcoholic beverages. In 2013, eight licences for the production of alcoholic beverages were granted, and six licences were revoked. At the end of 2013, licences for the production of alcoholic beverages totalled 122; out of these, 99 were commercial licences. Licences granted for research and education purposes came to 23 licences. Twenty-nine licences for the wholesale of alcoholic beverages were granted, and 12 wholesale licences were revoked. At the end of 2013, licences for the wholesale of alcoholic beverages totalled 283. Around 550 million litres of alcohol was produced in 2013, which is some two per cent up on the previous year.

6.6 Product control

The number of alcohol products on the market continued to increase in 2013, with 5950 new products registered. At the end of 2013, the product register of alcoholic beverages listed some 21 300 alcoholic beverage products delivered by wholesalers to licensed restaurants and retail outlets during the year.

Valvira's product control focuses on the quality of alcoholic beverages that are legally marketed in Finland. Product control focuses on products that licence holders report to Valvira and control of marketing. Samples were taken and analysed from 70 alcohol beverage products on the market. Analyses showed that six of these were in breach of legislation, for four products the difference between the alcohol content indicated in the labelling and the analysed alcohol content was greater than the permitted deviation, and two products had insufficient labelling concerning sweetening agents. One product was removed from the market because of insufficient allergen labelling and two products because the product names were in breach of EU legislation.

6.7 Supervision of the advertising of alcoholic beverages

Valvira supervises advertising of alcoholic beverages when the advertising is nationwide or when it extends over two or more regions. Each regional state administrative agency supervises the advertising of alcoholic beverages in its area. In 2013, Valvira reached decisions in 89 cases and regional state administrative agencies in 43 cases involving alcohol advertising. Problems in the advertising of strong alcoholic beverages were dealt with most frequently. Advertising online and in social media is increasing considerably, which has also been reflected on the nature of supervision measures.

TAULUKOT
TABELLER
TABLES

Symbolit

0,0	Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
-	Ei yhtään havaintoa
.	Tieto on epälooginen esitettäväksi
..	Tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen
*	Ennakkotieto
**	Arvio

Teckenförklaring

0,0	Mindre än hälften av den använda enheten
-	Värdet noll
.	Uppgift kan inte förekomma
..	Uppgift inte tillgänglig, alltför osäker för att anges eller sekretessbelagd
*	Preliminär uppgift
**	Uppskattning

Explanation of symbols

0,0	<i>Magnitude less than half of unit employed</i>
-	<i>Nil observations</i>
.	<i>Category not applicable</i>
..	<i>Data not available or too uncertain for presentation, or subject to secrecy</i>
*	<i>Preliminary data</i>
**	<i>Estimate</i>

1. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina 1965–2013
 Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol 1965–2013
 Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, 1965–2013

Vuosi År Year	Litraa 100 %:n alkoholia 15 vuotta täyttäneitä kohti Liter 100 % alkohol per invånare 15 år och över 100% alcohol, litres per capita aged 15 and over			Litraa 100 %:n alkoholia asukasta kohti Liter 100 % alkohol per invånare 100% alcohol, litres per capita		
	Tilastoitu kulutus Registrerad konsumtion Recorded consumption	Tilastoimaton kulutus Oregistrerad konsumtion Unrecorded consumption	Kokonais- kulutus Konsumtion totalt Total consumption	Tilastoitu kulutus Registrerad konsumtion Recorded consumption	Tilastoimaton kulutus Oregistrerad konsumtion Unrecorded consumption	Kokonais- kulutus Konsumtion totalt Total consumption
1965	3,3	1,0	4,3	2,4	0,7	3,1
1970	5,8	0,7	6,5	4,3	0,5	4,8
1975	8,0	1,0	9,0	6,2	0,8	7,0
1980	7,9	1,1	9,0	6,3	0,9	7,2
1985	8,0	1,4	9,4	6,5	1,1	7,6
1990	9,5	1,5	11,0	7,7	1,2	8,9
1995	8,3	2,7	11,0	6,7	2,2	8,9
2000	8,6	2,1	10,7	7,0	1,8	8,8
2001	9,0	2,0	11,0	7,3	1,6	8,9
2002	9,2	2,0	11,2	7,6	1,7	9,3
2003	9,3	2,0	11,3	7,7	1,7	9,4
2004	9,9	2,6	12,5	8,2	2,1	10,3
2005	10,0	2,7	12,7	8,2	2,3	10,5
2006	10,1	2,2	12,3	8,4	1,9	10,3
2007	10,5	2,2	12,7	8,7	1,8	10,5
2008	10,3	2,2	12,5	8,5	1,9	10,4
2009	10,0	2,3	12,3	8,3	1,9	10,2
2010	9,7	2,3	12,0	8,1	1,9	10,0
2011	9,8	2,3	12,1	8,2	1,9	10,1
2012	9,3	2,2	11,5	7,7	1,9	9,6
2013	9,1	2,5	11,6	7,6	2,1	9,7

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

2. Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina 15 täyttäneitä asukasta kohti 2000–2013
 Oregistrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 15 år och över 2000–2013
 Unrecorded consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2000–2013

	2000	2005	2011	2012	2013
	Litraa • Liter • Litres				
Kotivalmistus • Hemtillverkning • Home brewing and distillation	0,23	0,14	0,07	0,07	0,06
Matkustajatuonti • Resandeinförsel • Passenger imports	1,23	2,11	1,74	1,69	1,94
Ulkomailla nautittu • Konsumerats utomlands • Consumption abroad	0,40	0,39	0,38	0,38	0,38
Laiton valmistus ja salakuljetus • Olaglig tillverkning och smuggling • Illegal distillation and smuggling	0,28	0,09	0,08	0,08	0,08
Yhteensä • Totalt • Total	2,14	2,73	2,27	2,22	2,46

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

3. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina 1965–2013
 Registrerad alkoholkonsumtion 100 % alkohol 1965–2013
Recorded consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol 1965–2013

Vuosi År Year	Litraa 100 %:n alkoholia 15 vuotta täyttäneeltä kohti Liter 100 % alcohol per invånare 15 år och över 100% alcohol, litres per capita aged 15 and over			Litraa 100 %:n alkoholia asukasta kohti Liter 100 % alcohol per invånare 100% alcohol, litres per capita		
	Kulutus Konsumtion Consumption	Vähittäis- kulutus Detaljhandels- konsumtion Consumption through retail outlets	Anniskelu- kulutus Konsumtion av serverad alkohol Consumption through licensed serving	Kulutus Konsumtion Consumption	Vähittäis- kulutus Detaljhandels- konsumtion Consumption through retail outlets	Anniskelu- kulutus Konsumtion av serverad alkohol Consumption through licensed serving
1965	3,28	2,59	0,69	2,35	1,86	0,49
1970	5,84	4,24	1,61	4,30	3,12	1,18
1975	8,00	6,11	1,89	6,19	4,73	1,47
1980	7,94	6,00	1,94	6,31	4,77	1,54
1985	8,02	6,09	1,93	6,46	4,91	1,56
1990	9,53	7,28	2,25	7,69	5,87	1,82
1995	8,31	6,19	2,12	6,73	5,01	1,72
2000	8,59	6,76	1,84	7,04	5,54	1,51
2001	8,95	7,14	1,81	7,34	5,86	1,49
2002	9,24	7,46	1,78	7,60	6,13	1,46
2003	9,31	7,59	1,71	7,67	6,26	1,41
2004	9,89	8,24	1,65	8,17	6,80	1,36
2005	9,95	8,33	1,62	8,23	6,89	1,34
2006	10,14	8,51	1,64	8,41	7,05	1,36
2007	10,45	8,85	1,61	8,69	7,35	1,33
2008	10,26	8,75	1,51	8,54	7,29	1,26
2009	9,96	8,56	1,40	8,31	7,14	1,17
2010	9,72	8,38	1,34	8,12	7,00	1,12
2011	9,81	8,46	1,36	8,20	7,06	1,13
2012	9,27	7,99	1,28	7,75	6,67	1,07
2013	9,08	7,82	1,25	7,59	6,54	1,05

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

4. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2004–2013
 Registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp i 100 % alkohol 2004–2013
 Recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 2004–2013

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres									
2004	8 343	3 722	875	6 146	2 474	1 450	1 441	18 308	42 760
2005	8 249	4 006	855	6 390	2 487	1 328	1 306	18 644	43 265
2006	8 285	4 226	812	6 774	2 699	1 585	1 270	18 731	44 382
2007	8 231	4 350	792	7 238	2 802	1 910	1 195	18 537	46 053
2008	7 743	4 190	800	7 426	2 691	2 165	1 145	19 341	45 501
2009	7 209	3 868	774	7 513	2 428	2 394	1 117	19 150	44 454
2010	6 722	3 728	720	7 607	2 339	2 416	1 050	19 044	43 625
2011	6 492	3 675	667	7 867	2 249	2 512	1 068	19 740	44 271
2012	6 242	3 516	671	7 906	1 979	2 367	1 038	18 318	42 037
2013	5 944	3 312	603	7 807	1 897	2 257	1 055	18 474	41 349
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres									
2004	1,93	0,86	0,20	1,42	0,57	0,34	0,33	4,24	9,89
2005	1,90	0,92	0,20	1,47	0,57	0,31	0,30	4,29	9,95
2006	1,89	0,97	0,19	1,55	0,62	0,36	0,29	4,28	10,14
2007	1,87	0,99	0,18	1,64	0,64	0,43	0,27	4,43	10,45
2008	1,75	0,94	0,18	1,67	0,61	0,49	0,26	4,36	10,26
2009	1,62	0,87	0,17	1,68	0,54	0,54	0,25	4,29	9,96
2010	1,50	0,83	0,16	1,70	0,52	0,54	0,23	4,24	9,72
2011	1,44	0,81	0,15	1,74	0,50	0,56	0,24	4,37	9,81
2012	1,38	0,78	0,15	1,74	0,44	0,52	0,23	4,04	9,27
2013	1,30	0,73	0,13	1,71	0,42	0,50	0,23	4,05	9,08
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres									
2004	1,59	0,71	0,17	1,17	0,47	0,28	0,28	3,50	8,17
2005	1,57	0,76	0,16	1,22	0,47	0,25	0,25	3,55	8,23
2006	1,57	0,80	0,15	1,28	0,51	0,30	0,24	3,55	8,41
2007	1,55	0,82	0,15	1,37	0,53	0,36	0,23	3,69	8,69
2008	1,45	0,79	0,15	1,39	0,51	0,41	0,21	3,63	8,54
2009	1,35	0,72	0,14	1,40	0,45	0,45	0,21	3,58	8,31
2010	1,25	0,69	0,13	1,42	0,44	0,45	0,20	3,54	8,12
2011	1,20	0,68	0,12	1,46	0,42	0,47	0,20	3,65	8,20
2012	1,15	0,65	0,12	1,46	0,36	0,44	0,19	3,38	7,75
2013	1,09	0,61	0,11	1,43	0,35	0,41	0,19	3,39	7,59

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

5. Alkoholijuomien tilastoitu vähittäiskulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2004–2013
 Registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp i 100 % alkohol 2004–2013
Recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 100% alcohol, 2004–2013

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres									
2004	7 448	3 241	861	5 639	1 910	1 123	882	14 518	35 623
2005	7 348	3 487	841	5 850	1 933	970	770	15 010	36 209
2006	7 353	3 651	799	6 193	2 114	1 152	732	15 233	37 226
2007	7 308	3 752	778	6 604	2 234	1 406	687	16 207	38 978
2008	6 911	3 614	787	6 765	2 178	1 627	646	16 283	38 813
2009	6 465	3 361	763	6 877	1 958	1 828	639	16 324	38 215
2010	6 034	3 239	709	6 929	1 896	1 846	589	16 376	37 617
2011	5 794	3 167	657	7 121	1 810	1 938	575	17 092	38 154
2012	5 612	3 034	661	7 156	1 578	1 832	540	15 805	36 218
2013	5 351	2 857	593	7 065	1 510	1 735	531	16 006	35 648
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres									
2004	1,72	0,75	0,20	1,30	0,44	0,26	0,20	3,36	8,24
2005	1,69	0,80	0,19	1,35	0,44	0,22	0,18	3,45	8,33
2006	1,68	0,83	0,18	1,42	0,48	0,26	0,17	3,48	8,51
2007	1,66	0,85	0,18	1,50	0,51	0,32	0,16	3,68	8,85
2008	1,56	0,81	0,18	1,53	0,49	0,37	0,15	3,67	8,75
2009	1,45	0,75	0,17	1,54	0,44	0,41	0,14	3,66	8,56
2010	1,34	0,72	0,16	1,54	0,42	0,41	0,13	3,65	8,38
2011	1,28	0,70	0,15	1,58	0,40	0,43	0,13	3,79	8,46
2012	1,24	0,67	0,15	1,58	0,35	0,40	0,12	3,48	7,99
2013	1,17	0,63	0,13	1,55	0,33	0,38	0,12	3,51	7,82
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres									
2004	1,42	0,62	0,16	1,08	0,36	0,21	0,17	2,77	6,80
2005	1,40	0,66	0,16	1,11	0,37	0,18	0,15	2,86	6,89
2006	1,39	0,69	0,15	1,17	0,40	0,22	0,14	2,89	7,05
2007	1,38	0,71	0,15	1,25	0,42	0,27	0,13	3,06	7,35
2008	1,30	0,68	0,15	1,27	0,41	0,31	0,12	3,06	7,29
2009	1,21	0,63	0,14	1,29	0,37	0,34	0,12	3,05	7,14
2010	1,12	0,60	0,13	1,29	0,35	0,34	0,11	3,05	7,00
2011	1,07	0,59	0,12	1,32	0,34	0,36	0,11	3,16	7,06
2012	1,03	0,56	0,12	1,32	0,29	0,34	0,10	2,91	6,67
2013	0,98	0,52	0,11	1,30	0,28	0,32	0,10	2,94	6,54

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

6. Alkoholijuomien tilastoitu anniskelukulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2004–2013
 Registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp i 100 % 2004–2013
*Recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage,
 100% alcohol, 2004–2013*

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres									
2004	895	482	14	507	564	327	559	3 789	7 137
2005	901	520	14	540	554	358	536	3 634	7 057
2006	932	575	13	581	585	433	538	3 497	7 156
2007	923	597	13	634	567	503	508	3 329	7 076
2008	832	575	13	661	513	538	498	3 058	6 688
2009	744	507	11	636	471	566	478	2 827	6 239
2010	688	489	11	678	442	570	461	2 668	6 008
2011	698	507	11	746	438	574	493	2 648	6 117
2012	630	482	11	750	400	535	498	2 512	5 819
2013	592	456	10	742	387	522	523	2 468	5 700
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres									
2004	0,21	0,11	0,00	0,12	0,13	0,08	0,14	0,88	1,65
2005	0,21	0,12	0,00	0,12	0,13	0,08	0,13	0,84	1,62
2006	0,21	0,13	0,00	0,13	0,13	0,10	0,12	0,80	1,64
2007	0,21	0,14	0,00	0,14	0,13	0,11	0,12	0,76	1,61
2008	0,19	0,13	0,00	0,15	0,12	0,12	0,12	0,69	1,51
2009	0,17	0,11	0,00	0,14	0,11	0,13	0,11	0,63	1,40
2010	0,15	0,11	0,00	0,15	0,10	0,13	0,11	0,59	1,34
2011	0,15	0,11	0,00	0,17	0,10	0,13	0,10	0,59	1,36
2012	0,14	0,11	0,00	0,17	0,09	0,12	0,11	0,55	1,28
2013	0,13	0,10	0,00	0,16	0,09	0,11	0,11	0,54	1,25
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres									
2004	0,17	0,09	0,00	0,10	0,11	0,06	0,11	0,72	1,36
2005	0,17	0,10	0,00	0,10	0,11	0,07	0,10	0,69	1,34
2006	0,18	0,11	0,00	0,11	0,11	0,08	0,10	0,66	1,36
2007	0,17	0,11	0,00	0,12	0,11	0,09	0,10	0,63	1,33
2008	0,16	0,11	0,00	0,12	0,10	0,10	0,09	0,57	1,26
2009	0,14	0,09	0,00	0,12	0,09	0,11	0,09	0,53	1,17
2010	0,13	0,09	0,00	0,13	0,08	0,11	0,09	0,50	1,12
2011	0,13	0,09	0,00	0,14	0,08	0,11	0,09	0,49	1,13
2012	0,12	0,09	0,00	0,14	0,07	0,10	0,09	0,46	1,07
2013	0,11	0,08	0,00	0,14	0,07	0,10	0,10	0,45	1,05

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

7. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen arvo juomaryhmittäin 2004–2013

Värde av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2004–2013

Value of the recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2004–2013

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	--	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin • Löpande priser • At current prices

1 000 €

2004	594 232	397 494	61 201	508 163	302 936	159 045	138 857	1 589 445	3 751 371
2005	571 543	441 064	48 263	534 644	309 299	172 707	130 735	1 563 610	3 771 866
2006	578 026	504 987	46 851	568 647	337 225	208 822	131 018	1 550 105	3 925 681
2007	586 316	500 839	45 269	621 948	351 538	255 859	128 167	1 607 193	4 097 131
2008	597 080	531 128	48 217	668 894	346 988	296 871	130 911	1 606 821	4 226 910
2009	590 402	513 126	50 166	700 647	325 059	337 676	131 890	1 681 822	4 330 787
2010	576 566	512 123	49 362	739 786	309 804	342 177	127 941	1 741 933	4 399 691
2011	567 549	517 782	47 263	791 266	304 355	367 010	135 058	1 799 387	4 529 671
2012	572 360	518 123	50 181	822 078	290 218	371 591	142 379	1 836 355	4 603 285
2013	548 663	493 850	46 201	829 424	278 914	360 868	148 032	1 850 215	4 556 169

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro •

Per capita aged 15 and over, EUR

2004	137	92	14	118	70	37	32	368	868
2005	131	101	11	123	71	40	30	360	867
2006	132	115	11	130	77	48	30	354	897
2007	133	114	10	141	80	58	29	365	930
2008	135	120	11	151	78	67	30	362	953
2009	132	115	11	157	73	76	30	377	970
2010	128	114	11	165	69	76	29	388	980
2011	126	115	10	175	67	81	30	399	1 004
2012	126	114	11	181	64	82	31	405	1 015
2013	120	108	10	182	61	79	32	406	1 000

Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR

2004	113	76	12	97	58	30	27	304	716
2005	109	84	9	102	59	33	25	298	718
2006	110	96	9	108	64	40	25	294	744
2007	111	94	9	117	66	48	24	303	773
2008	112	100	9	126	65	56	25	302	794
2009	110	96	9	131	61	63	25	314	809
2010	107	95	9	138	58	64	24	324	819
2011	105	96	9	147	56	68	25	333	839
2012	105	95	9	151	53	68	26	338	848
2013	101	91	8	152	51	66	27	339	836

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

8. Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen arvo juomaryhmittäin 2004–2013
Värde av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2004–2013
Value of the recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by
type of beverage, 2004–2013

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	---	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin • Löpande priser • At current prices

1 000 €

2004	382 517	238 280	57 990	409 788	168 086	84 632	57 465	969 668	2 368 425
2005	353 638	260 572	45 082	425 843	174 486	87 530	51 187	963 256	2 361 593
2006	353 433	277 725	43 845	453 994	193 386	105 968	50 831	981 386	2 460 568
2007	352 778	279 107	42 072	489 646	206 176	132 256	49 082	1 050 400	2 601 517
2008	375 306	300 615	45 070	522 227	208 999	159 406	49 452	1 056 135	2 717 209
2009	384 986	304 249	47 265	553 700	195 696	190 075	53 186	1 136 079	2 865 237
2010	381 207	304 461	46 261	577 604	188 063	191 629	50 927	1 193 764	2 933 915
2011	369 066	300 291	43 887	606 306	180 723	212 641	51 153	1 244 353	3 008 420
2012	384 690	302 078	46 977	625 736	170 518	217 006	52 115	1 264 483	3 063 603
2013	370 185	291 356	43 187	631 937	163 906	209 778	53 497	1 281 939	3 045 787

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro •
 Per capita aged 15 and over, EUR

2004	89	55	13	95	39	20	13	224	548
2005	81	60	10	98	40	20	12	222	543
2006	81	63	10	104	44	24	12	224	562
2007	80	63	10	111	47	30	11	238	590
2008	85	68	10	118	47	36	11	238	613
2009	86	68	11	124	44	43	12	255	642
2010	85	68	10	129	42	43	11	266	654
2011	82	67	10	134	40	47	11	276	667
2012	85	67	10	138	38	48	11	279	676
2013	81	64	9	139	36	46	12	281	668

Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR

2004	73	46	11	78	32	16	11	185	452
2005	67	50	9	81	33	17	10	183	449
2006	67	53	8	86	37	20	10	186	466
2007	67	53	8	92	39	25	9	198	491
2008	70	56	8	98	39	30	9	198	510
2009	72	57	9	103	37	36	10	212	535
2010	71	57	9	107	35	36	9	222	546
2011	68	56	8	112	33	39	9	230	557
2012	71	56	9	115	31	40	10	233	565
2013	68	53	8	116	30	38	10	235	559

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

9. Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen arvo juomaryhmittäin 2004–2013
 Värde av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2004–2013
 Value of the recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by
 type of beverage, 2004–2013

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	---	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin • Löpande prise • At current prices

1 000 €

2004	211 715	159 213	3 211	98 375	134 851	74 413	81 392	619 776	1 382 946
2005	217 906	180 492	3 182	108 801	134 814	85 177	79 548	600 354	1 410 273
2006	224 593	227 263	3 006	114 653	143 840	102 854	80 187	568 718	1 465 113
2007	233 538	221 732	3 197	132 303	145 362	123 603	79 085	556 793	1 495 614
2008	221 774	230 513	3 148	146 666	137 989	137 466	81 459	550 685	1 509 701
2009	205 416	208 876	2 901	146 947	129 362	147 601	78 704	545 743	1 465 550
2010	195 360	207 662	3 101	162 182	121 740	150 548	77 014	548 169	1 465 776
2011	198 483	217 491	3 376	184 961	123 632	154 369	83 905	555 034	1 521 251
2012	187 670	216 046	3 204	196 342	119 700	154 586	90 264	571 871	1 539 683
2013	178 478	202 494	3 014	197 487	115 008	151 090	94 535	568 276	1 510 382

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro •
 Per capita aged 15 and over, EUR

2004	49	37	1	23	31	17	19	143	320
2005	50	42	1	25	31	20	18	138	324
2006	51	52	1	26	33	24	18	130	335
2007	53	50	1	30	33	28	18	126	339
2008	50	52	1	33	31	31	18	124	340
2009	46	47	1	33	29	33	18	122	328
2010	44	46	1	36	27	34	17	122	327
2011	44	48	1	41	27	34	19	123	337
2012	41	48	1	43	26	34	20	126	339
2013	39	44	1	43	25	33	21	125	332

Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR

2004	40	30	1	19	26	14	16	118	264
2005	41	34	1	21	26	16	15	114	268
2006	43	43	1	22	27	19	15	108	278
2007	44	42	1	25	27	23	15	105	282
2008	42	43	1	28	26	26	15	103	283
2009	38	39	1	27	24	28	15	102	274
2010	36	39	1	30	23	28	14	102	273
2011	37	40	1	34	23	29	16	103	282
2012	35	40	1	36	22	28	17	105	284
2013	33	37	1	36	21	28	17	104	277

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

10. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen määrä juomaryhmittäin 2004–2013

Volym av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2004–2013

Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2004–2013

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
---------------------	---	---	--	---	-----------------------------	---	---	--

1 000 litraa • liter • litres

2004	22 621	10 896	5 026	50 675	52 550	25 314	25 803	402 745
2005	22 447	12 194	4 927	52 182	52 872	25 443	23 246	410 317
2006	22 602	13 151	4 715	54 859	57 446	30 422	22 614	412 342
2007	22 500	13 364	4 572	58 339	59 700	37 253	21 179	430 524
2008	21 169	12 988	4 647	59 541	57 345	42 548	20 292	426 304
2009	19 795	11 825	4 442	60 054	51 613	47 514	19 691	422 237
2010	18 550	11 376	4 150	61 129	49 677	48 227	18 512	419 567
2011	17 980	11 184	3 806	63 913	47 666	50 334	18 767	435 083
2012	17 368	10 624	3 799	63 554	41 946	47 543	18 203	404 498
2013	16 598	9 976	3 413	62 583	40 208	45 258	18 452	408 956

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter •
Per capita aged 15 and over, litres

2004	5,23	2,52	1,16	11,72	12,16	5,86	5,97	93,18
2005	5,16	2,80	1,13	12,00	12,16	5,85	5,35	94,35
2006	5,17	3,01	1,08	12,54	13,13	6,95	5,17	94,23
2007	5,11	3,03	1,04	13,24	13,55	8,46	4,81	97,72
2008	4,77	2,93	1,05	13,42	12,93	9,59	4,58	96,12
2009	4,44	2,65	1,00	13,46	11,56	10,65	4,41	94,61
2010	4,13	2,54	0,92	13,62	11,07	10,75	4,13	93,49
2011	3,98	2,48	0,84	14,16	10,56	11,15	4,16	96,42
2012	3,83	2,34	0,84	14,01	9,25	10,48	4,01	89,19
2013	3,64	2,19	0,75	13,74	8,82	9,93	4,05	89,76

Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres

2004	4,32	2,08	0,96	9,68	10,04	4,83	4,93	76,91
2005	4,27	2,32	0,94	9,93	10,06	4,84	4,42	78,07
2006	4,28	2,49	0,89	10,40	10,89	5,77	4,29	78,14
2007	4,24	2,52	0,86	11,01	11,26	7,03	4,00	81,22
2008	3,97	2,44	0,87	11,18	10,77	7,99	3,81	80,04
2009	3,70	2,21	0,83	11,22	9,64	8,88	3,68	78,90
2010	3,45	2,12	0,77	11,37	9,24	8,97	3,44	78,06
2011	3,33	2,07	0,70	11,83	8,83	9,32	3,47	80,55
2012	3,20	1,96	0,70	11,71	7,73	8,76	3,35	74,54
2013	3,04	1,83	0,63	11,48	7,38	8,30	3,38	75,02

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

11. Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen määrä juomaryhmittäin 2004–2013
Volym av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2004–2013
Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages through retail outlets by
type of beverage, 2004–2013

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa • liter • litres								
2004	20 274	9 380	4 944	46 616	40 555	19 310	15 234	319 106
2005	20 078	10 499	4 846	47 886	41 107	18 695	13 127	330 167
2006	20 148	11 013	4 637	50 270	45 024	22 333	12 492	335 241
2007	20 071	11 386	4 494	53 344	47 659	27 884	11 672	357 136
2008	18 975	11 061	4 573	54 330	46 484	32 590	10 988	358 887
2009	17 829	10 130	4 380	55 021	41 662	37 017	10 780	359 954
2010	16 720	9 745	4 088	55 748	40 329	37 686	9 909	360 801
2011	16 123	9 479	3 744	57 938	38 402	39 712	9 586	376 779
2012	15 692	9 005	3 739	57 584	33 489	37 605	8 981	349 250
2013	15 019	8 451	3 358	56 664	32 034	35 575	8 757	354 445
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres								
2004	4,69	2,17	1,14	10,79	9,38	4,47	3,52	73,83
2005	4,62	2,41	1,11	11,01	9,45	4,30	3,02	75,92
2006	4,60	2,52	1,06	11,49	10,29	5,10	2,85	76,61
2007	4,56	2,58	1,02	12,11	10,82	6,33	2,65	81,06
2008	4,28	2,49	1,03	12,25	10,48	7,35	2,48	80,92
2009	3,99	2,27	0,98	12,33	9,33	8,29	2,42	80,65
2010	3,73	2,17	0,91	12,42	8,99	8,40	2,21	80,40
2011	3,57	2,10	0,83	12,84	8,51	8,80	2,12	83,50
2012	3,46	1,99	0,82	12,70	7,38	8,29	1,98	77,01
2013	3,30	1,85	0,74	12,44	7,03	7,81	1,92	77,79
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres								
2004	3,87	1,79	0,94	8,90	7,74	3,69	2,91	60,94
2005	3,82	2,00	0,92	9,11	7,82	3,56	2,50	62,82
2006	3,82	2,09	0,88	9,53	8,53	4,23	2,37	63,53
2007	3,79	2,15	0,85	10,06	8,99	5,26	2,20	67,38
2008	3,56	2,08	0,86	10,20	8,73	6,12	2,06	67,38
2009	3,33	1,89	0,82	10,28	7,79	6,92	2,01	67,26
2010	3,11	1,81	0,76	10,37	7,50	7,01	1,84	67,12
2011	2,98	1,76	0,69	10,73	7,11	7,35	1,77	69,76
2012	2,89	1,66	0,69	10,61	6,17	6,93	1,65	64,36
2013	2,76	1,55	0,62	10,39	5,88	6,53	1,61	65,02

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

12. Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen määrä juomaryhmittäin 2004–2013
Volym av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2004–2013
Volume of the recorded consumption of alcoholic beverages through licensed serving by
type of beverage, 2004–2013

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa • liter • litres								
2004	2 347	1 516	82	4 058	11 994	6 004	10 568	83 639
2005	2 369	1 695	81	4 296	11 765	6 748	10 119	80 149
2006	2 454	2 139	78	4 589	12 422	8 089	10 121	77 101
2007	2 429	1 978	78	4 995	12 041	9 369	9 508	73 388
2008	2 193	1 927	74	5 211	10 861	9 958	9 304	67 417
2009	1 966	1 695	62	5 032	9 951	10 497	8 910	62 283
2010	1 830	1 632	63	5 381	9 348	10 541	8 603	58 767
2011	1 858	1 704	62	5 975	9 264	10 622	9 180	58 304
2012	1 677	1 619	60	5 970	8 457	9 938	9 222	55 248
2013	1 580	1 524	55	5 919	8 174	9 683	9 695	54 511
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres								
2004	0,54	0,35	0,02	0,94	2,78	1,39	2,45	19,35
2005	0,54	0,39	0,02	0,99	2,71	1,55	2,33	18,43
2006	0,56	0,49	0,02	1,05	2,84	1,85	2,31	17,62
2007	0,55	0,45	0,02	1,13	2,73	2,13	2,16	16,66
2008	0,49	0,43	0,02	1,17	2,45	2,25	2,10	15,20
2009	0,44	0,38	0,01	1,13	2,23	2,35	2,00	13,96
2010	0,41	0,36	0,01	1,20	2,08	2,35	1,92	13,10
2011	0,41	0,38	0,01	1,32	2,05	2,35	2,03	12,92
2012	0,37	0,36	0,01	1,32	1,86	2,19	2,03	12,18
2013	0,35	0,33	0,01	1,30	1,79	2,13	2,13	11,96
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres								
2004	0,45	0,29	0,02	0,78	2,29	1,15	2,02	15,97
2005	0,45	0,32	0,02	0,82	2,24	1,28	1,93	15,25
2006	0,47	0,41	0,01	0,87	2,35	1,53	1,92	14,61
2007	0,46	0,37	0,01	0,94	2,27	1,77	1,79	13,85
2008	0,41	0,36	0,01	0,98	2,04	1,87	1,75	12,66
2009	0,37	0,32	0,01	0,94	1,86	1,96	1,67	11,64
2010	0,34	0,30	0,01	1,00	1,74	1,96	1,60	10,93
2011	0,34	0,32	0,01	1,11	1,72	1,97	1,70	10,79
2012	0,31	0,30	0,01	0,10	1,56	1,83	1,70	10,18
2013	0,29	0,28	0,01	1,09	1,50	1,78	1,78	10,00

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

13. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 2009–2013
Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp 2009–2013
Sales of alcoholic beverages by type of beverage, 2009–2013

Juomaryhmä • Varugrupp • Drink category	2009	2010	2011	2012	2013
1 000 litraa • liter • litres					
Väkevät juomat • Starka drycker • <i>Strong beverages</i>	31 620	29 926	29 165	27 992	26 574
Maustamattomat viinat • Okryddat brännvin • <i>Unflavoured plain spirits</i>	17 833	16 618	15 983	15 219	14 535
Maustetut viinat • Kryddat brännvin • <i>Flavoured spirits</i>	1 962	1 932	1 998	2 149	2 063
Hedelmäviinat • Fruktbrännvin • <i>Fruit spirits</i>	50	49	52	46	41
Konjakit ja brandyt • Konjak och brandy • <i>Cognac and brandy</i>	3 174	3 062	3 025	2 895	2 666
Viskit • Whisky • <i>Whisky</i>	2 135	2 092	2 085	2 044	2 015
Rommit • Rom • <i>Rum</i>	878	837	783	815	755
Liköörit ja punssit • Likör och punsch • <i>Liqueurs and punch</i>	4 267	4 132	4 093	3 977	3 777
Katkerot • Bitter • <i>Bitters</i>	364	365	354	334	313
Juomasekoitus ¹⁾ • Blanddryck ¹⁾ • <i>Pre-mixed drink¹⁾</i>	957	839	792	513	409
Väkevät viinit • Starkvin • <i>Fortified wines</i>	4 442	4 150	3 806	3 799	3 413
Miedot viinit • Lättvin • <i>Light wines</i>	60 054	61 129	63 912	63 554	62 583
Punaviinit • Rödvin • <i>Red wines</i>	29 626	29 534	29 935	30 196	28 838
Roseviinit • Rosévin • <i>Rosé wines</i>	715	780	788	814	826
Valkoviinit • Vitvin • <i>White wines</i>	22 041	22 228	22 963	23 087	23 520
Kuohuviinit • Mousserande vin • <i>Sparkling wines</i>	4 901	5 303	5 681	5 773	6 069
Muut miedot viinit • Andra lättviner • <i>Other light wines</i>	2 771	3 284	4 545	3 684	3 330
Siiderit • Cider • <i>Ciders</i>	51 613	49 677	47 666	41 946	40 208
Long drink -juomat • Long drink • <i>Long drinks</i>	47 514	48 227	50 334	47 543	45 258
Vahva olut • Starköl • <i>Strong beer</i>	19 691	18 512	18 767	18 203	18 452
Keskiolut • Mellanöl • <i>Medium beer</i>	422 237	419 567	435 083	404 498	408 956
Yhteensä 100 %:n alkoholina • Totalt 100 % alkohol • Total 100% alcohol	44 454	43 625	44 271	42 037	41 349

1) Valmis juomasekoitus joka sisältää yhtä tai useampaa alkoholijuomaa. • Blanddryck som innehåller en eller flera alkoholdrycker. •
Contains at least one type of alcoholic beverage.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • *Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.*

14. Alkoholijuomien myynti jakeluteittäin 100 %:n alkoholina 2004–2013
Försäljning av alkoholdrycker efter distributionsväg, 100 % alkohol, 2004–2013
Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100% alcohol, 2004–2013

Vuosi År Year	Vähittäismyynti • Detaljhandel • <i>Retail sales</i>	Anniskelu • Servering • <i>Licensed serving</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>		
	Alkon myymälät Alkos butiker <i>Alko stores</i>	Muu vähittäismyynti Övrig detaljhandel <i>Other retail sales</i>	A+B-ravintolat A+B-restauranger <i>A+B-restaurants</i>	C-ravintolat C-restauranger <i>C-restaurants</i> ≤ 4.7 %	
1 000 litraa • liter • <i>litres</i>					
2004	18 801	16 822	6 373	764	42 760
2005	18 885	17 323	6 435	621	43 265
2006	19 376	17 850	6 657	498	44 382
2007	19 751	19 226	6 681	394	46 053
2008	19 376	19 437	6 372	316	45 501
2009	18 686	19 529	5 988	251	44 454
2010	18 006	19 611	5 791	217	43 625
2011	17 727	20 426	5 920	197	44 271
2012	17 437	18 780	5 653	166	42 037
2013	16 797	18 851	5 550	150	41 349
Prosenttia • procent • <i>per cent</i>					
2004	44,0	39,3	14,9	1,8	
2005	43,6	40,0	14,9	1,4	
2006	43,7	40,2	15,0	1,1	
2007	42,9	41,7	14,5	0,9	
2008	42,6	42,7	14,0	0,7	
2009	42,0	43,9	13,5	0,6	
2010	41,3	45,0	13,3	0,5	
2011	40,0	46,1	13,4	0,4	
2012	41,5	44,7	13,4	0,4	
2013	40,6	45,6	13,4	0,4	

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

15. Alkoholijuomien myynti maakunnissa 2013
Försäljning av alkoholdrycker landskapsvis 2013
Sales of alcoholic beverages by region, 2013

Maakunta Landskap Region	15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti Per invånare 15 år och över Per capita, aged 15 and over	Asukasta kohti Per invånare Per capita
Litraa 100 %:n alkoholia • Liter 100 % alkohol • 100% alcohol, litres		
Koko maa • Hela landet • Whole country	9,08	7,59
Uusimaa • Nyland	8,89	7,39
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	8,99	7,59
Satakunta	9,01	7,64
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	9,29	7,76
Pirkanmaa • Birkaland	8,76	7,32
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	9,73	8,24
Kymenlaakso • Kymmenedalen	9,29	7,95
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	10,48	9,00
Etelä-Savo • Södra Savolax	10,42	9,02
Pohjois-Savo • Norra Savolax	9,68	8,20
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	8,56	7,30
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	9,06	7,56
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	7,66	6,33
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	6,79	5,61
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	8,38	6,80
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	8,80	6,99
Kainuu • Kajanaland	10,10	8,63
Lappi • Lappland • Lapland	12,55	10,61
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	6,81	5,71
Euroa • Euro • EUR		
Koko maa • Hela landet • Whole country	1 000	836
Uusimaa • Nyland	1 055	877
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	990	836
Satakunta	940	798
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	957	800
Pirkanmaa • Birkaland	985	823
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	1 067	904
Kymenlaakso • Kymmenedalen	999	855
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	1 132	972
Etelä-Savo • Södra Savolax	1 080	935
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 036	877
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	872	743
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	956	798
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	781	646
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	706	584
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	854	693
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	924	734
Kainuu • Kajanaland	1 002	857
Lappi • Lappland • Lapland	1 355	1 145
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	819	686

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

16. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2013
Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2013
Sale of alcoholic beverages by type of beverage by region, 100% alcohol, 2013

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	9 256	8 410	1 897	2 257	19 528	41 349
Uusimaa • Nyland	2 087	3 160	576	548	5 345	11 716
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	794	762	160	194	1 666	3 576
Satakunta	454	277	71	104	810	1 715
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	311	248	60	73	671	1 362
Pirkanmaa • Birkaland	857	712	180	209	1 704	3 662
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	345	296	72	88	867	1 669
Kymenlaakso • Kymmenedalen	306	262	64	73	732	1 437
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	247	210	54	59	620	1 191
Etelä-Savo • Södra Savolax	301	238	61	76	699	1 375
Pohjois-Savo • Norra Savolax	517	333	101	121	966	2 038
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	299	187	56	74	592	1 207
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	505	369	93	120	995	2 082
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	367	175	50	85	552	1 229
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	223	223	41	55	471	1 012
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	132	80	19	27	208	467
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	714	431	132	178	1 365	2 820
Kainuu • Kajanaland	194	100	29	42	325	690
Lappi • Lappland • Lapland	575	293	73	126	869	1 936
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	27	53	6	7	71	164
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita, aged 15 and over, litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	2,03	1,84	0,42	0,50	4,28	9,08
Uusimaa • Nyland	1,58	2,40	0,44	0,42	4,06	8,89
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	2,00	1,92	0,40	0,42	4,19	8,99
Satakunta	2,38	1,46	0,37	0,54	4,25	9,01
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	2,12	1,69	0,41	0,50	4,57	9,29
Pirkanmaa • Birkaland	2,05	1,70	0,43	0,50	4,08	8,76
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	2,01	1,73	0,42	0,51	5,05	9,73
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1,98	1,69	0,41	0,47	4,73	9,29
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	2,17	1,85	0,48	0,52	5,46	10,48
Etelä-Savo • Södra Savolax	2,28	1,80	0,46	0,58	5,30	10,42
Pohjois-Savo • Norra Savolax	2,46	1,58	0,48	0,58	4,59	9,68
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	2,12	1,32	0,40	0,52	4,20	8,56
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	2,20	1,61	0,41	0,52	4,33	9,06
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	2,28	1,09	0,31	0,53	3,44	7,66
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	1,49	1,49	0,28	0,37	3,16	6,79
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	2,38	1,44	0,34	0,48	3,74	8,38
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	2,23	1,34	0,41	0,55	4,26	8,80
Kainuu • Kajanaland	2,84	1,46	0,42	0,62	4,76	10,10
Lappi • Lappland • Lapland	3,73	1,90	0,47	0,81	5,63	12,55
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	1,12	2,22	0,24	0,30	2,94	6,81

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

17. Alkoholijuomien vähittäismyynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2013
Detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2013
Retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2013

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker <i>Strong beverages</i>	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	8 208	7 658	1 510	1 735	16 537	35 648
Uusimaa • Nyland	1 770	2 758	430	392	4 105	9 454
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	701	702	124	149	1 420	3 096
Satakunta	413	261	59	81	726	1 541
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	284	234	52	60	601	1 230
Pirkanmaa • Birkaland	755	652	138	159	1 406	3 110
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	308	279	58	65	725	1 435
Kymenlaakso • Kymmenedalen	270	251	52	57	633	1 263
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	220	198	44	46	530	1 039
Etelä-Savo • Södra Savolax	275	226	51	62	623	1 236
Pohjois-Savo • Norra Savolax	463	309	82	97	860	1 812
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	275	177	48	61	543	1 104
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	456	346	76	92	883	1 854
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	339	168	43	69	508	1 127
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	199	210	35	43	425	911
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	121	77	17	22	190	427
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	644	405	112	143	1 226	2 530
Kainuu • Kajanaland	182	95	25	35	303	640
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	511	265	59	99	773	1 708
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	20	45	5	5	57	131
15 vuotta täyttänyt asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • <i>Per capita, aged 15 and over, litres</i>						
Koko maa • Hela landet • Whole country	1,80	1,68	0,33	0,38	3,63	7,82
Uusimaa • Nyland	1,34	2,09	0,33	0,30	3,11	7,17
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1,76	1,76	0,31	0,37	3,57	7,79
Satakunta	2,17	1,37	0,31	0,43	3,81	8,09
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	1,94	1,59	0,35	0,41	4,10	8,39
Pirkanmaa • Birkaland	1,81	1,56	0,33	0,38	3,36	7,44
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	1,80	1,62	0,34	0,38	4,23	8,36
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1,75	1,62	0,34	0,37	4,09	8,16
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	1,94	1,74	0,39	0,41	4,66	9,14
Etelä-Savo • Södra Savolax	2,08	1,71	0,39	0,47	4,72	9,37
Pohjois-Savo • Norra Savolax	2,20	1,47	0,39	0,46	4,09	8,61
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	1,95	1,26	0,34	0,43	3,85	7,83
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	1,98	1,51	0,33	0,40	3,84	8,06
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	2,11	1,04	0,27	0,43	3,17	7,02
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	1,34	1,41	0,23	0,29	2,85	6,11
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	2,18	1,39	0,30	0,39	3,41	7,66
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	2,01	1,26	0,35	0,45	3,83	7,90
Kainuu • Kajanaland	2,66	1,39	0,37	0,51	4,43	9,36
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	3,31	1,72	0,38	0,64	5,01	11,07
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	0,84	1,87	0,19	0,20	2,37	5,46

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • *Includes fortified wines.*

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • *Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.*

18. Alkoholijuomien anniskelu juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2013
Servering av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2013
Licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2013

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	1 048	752	387	522	2 991	5 700
Uusimaa • Nyland	318	402	146	157	1 240	2 262
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	93	61	36	45	246	480
Satakunta	41	16	12	22	84	174
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	27	14	8	13	70	132
Pirkanmaa • Birkaland	102	59	42	51	298	552
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	37	18	14	23	142	233
Kymenlaakso • Kymmenedalen	36	11	12	16	100	174
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	27	13	10	12	90	152
Etelä-Savo • Södra Savolax	27	12	10	14	76	139
Pohjois-Savo • Norra Savolax	54	24	19	24	106	226
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	25	9	8	13	49	103
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	49	23	17	28	111	229
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	27	8	7	16	44	102
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	23	3	7	12	46	101
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	11	3	2	5	19	40
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	70	26	20	35	139	290
Kainuu • Kajanaland	12	5	4	7	22	50
Lappi • Lappland • Lapland	64	28	14	27	96	228
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	7	8	1	3	14	32
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita, aged 15 and over, litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	0,23	0,16	0,09	0,11	0,66	1,25
Uusimaa • Nyland	0,24	0,31	0,11	0,12	0,94	1,72
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	0,23	0,15	0,09	0,11	0,62	1,21
Satakunta	0,21	0,08	0,06	0,12	0,44	0,91
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	0,18	0,09	0,06	0,09	0,48	0,90
Pirkanmaa • Birkaland	0,24	0,14	0,10	0,12	0,71	1,32
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	0,22	0,10	0,08	0,13	0,83	1,36
Kymenlaakso • Kymmenedalen	0,23	0,07	0,08	0,11	0,64	1,13
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	0,23	0,11	0,09	0,11	0,79	1,34
Etelä-Savo • Södra Savolax	0,20	0,09	0,07	0,11	0,57	1,05
Pohjois-Savo • Norra Savolax	0,25	0,12	0,09	0,11	0,50	1,07
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	0,17	0,07	0,06	0,09	0,35	0,73
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	0,21	0,10	0,08	0,12	0,48	0,99
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	0,17	0,05	0,04	0,10	0,27	0,63
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	0,16	0,09	0,04	0,08	0,31	0,67
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	0,20	0,05	0,04	0,09	0,33	0,72
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	0,22	0,08	0,06	0,11	0,43	0,91
Kainuu • Kajanaland	0,18	0,07	0,05	0,11	0,33	0,73
Lappi • Lappland • Lapland	0,41	0,18	0,09	0,17	0,62	1,48
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	0,28	0,35	0,05	0,10	0,57	1,35

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

19. Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa 2013
 Värdet av försäljning av alkoholdrycker landskapsvis 2013
 Value of the sale of alcoholic beverages by region, 2013

Maakunta Landskap Region	Vähittäismyynti Detailhandel Retail sale	Anniskelu Servering Licensed serving	Yhteensä Totalt Total
1 000 €			
Koko maa • Hela landet • Whole country	3 045 787	1 510 382	4 556 169
Uusimaa • Nyland	810 090	58 0431	1 390 521
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	265 092	128 575	393 667
Satakunta	131 403	47 703	179 106
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	105 008	35 455	140 463
Pirkanmaa • Birkaland	265 122	146 395	411 517
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	122 441	60 567	183 007
Kymenlaakso • Kymmenedalen	108 070	46 520	154 590
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	88 595	40 006	128 601
Etelä-Savo • Södra Savolax	105 420	37 136	142 556
Pohjois-Savo • Norra Savolax	155 038	62 919	217 956
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	94 268	28 652	122 920
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	157 411	62 322	219 733
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	96 445	28 923	125 368
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	77 587	27 757	105 344
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	36 313	11 262	4 7576
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	216 433	79 592	296 026
Kainuu • Kajanaland	54 524	13 993	68 517
Lappi • Lappland • Lapland	145 408	63 626	209 035
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	11 118	8 547	19 665
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro • Per capita, aged 15 and over, EUR			
Koko maa • Hela landet • Whole country	668	332	1 000
Uusimaa • Nyland	615	440	1 055
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	667	323	990
Satakunta	690	250	940
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	716	242	957
Pirkanmaa • Birkaland	634	350	985
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	714	353	1 067
Kymenlaakso • Kymmenedalen	698	301	999
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	780	352	1 132
Etelä-Savo • Södra Savolax	799	281	1 080
Pohjois-Savo • Norra Savolax	737	299	1 036
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	669	203	872
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	685	271	956
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	601	180	781
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	520	186	706
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	652	202	854
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	676	248	924
Kainuu • Kajanaland	798	205	1 002
Lappi • Lappland • Lapland	943	412	1 355
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	463	356	819

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

20. Alkoholijuomien myynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2013
 Volym av försäljning av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2013
 Volume of the sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2013

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	26 574	65 996	40 208	45 258	427 407
Uusimaa • Nyland	5 934	24 787	12 156	10 896	116 704
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	2 279	6 013	3 366	3 886	36 593
Satakunta	1 305	2 191	1 510	2 078	17 723
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	891	1 955	1 271	1 467	14 737
Pirkanmaa • Birkaland	2 454	5 585	3 816	4 182	37 109
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	990	2 338	1 536	1 752	19 029
Kymenlaakso • Kymmenedalen	885	2 065	1 356	1 467	16 132
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	710	1 656	1 156	1 186	13 627
Etelä-Savo • Södra Savolax	868	1 866	1 293	1 535	15 319
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 505	2 609	2 149	2 454	21 144
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	860	1 461	1 193	1 494	12 998
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	1 450	2 890	1 975	2 398	21 696
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	1 064	1 381	1 062	1 717	12 091
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	634	1 737	877	1 105	10 332
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	382	624	401	541	4 571
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	2 069	3 361	2 817	3 586	29 923
Kainuu • Kajanaland	562	780	606	859	7 117
Lappi • Lappland • Lapland	1 660	2 283	1 545	2 513	19 039
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	74	415	123	144	1 525
15 vuotta täyttänyt asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita, aged 15 and over, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	5,83	14,49	8,82	9,93	93,81
Uusimaa • Nyland	4,50	18,81	9,22	8,27	88,56
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	5,73	15,12	8,47	9,77	92,03
Satakunta	6,85	11,50	7,93	10,91	93,06
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	6,07	13,32	8,66	10,00	100,46
Pirkanmaa • Birkaland	5,87	13,36	9,13	10,00	88,78
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	5,77	13,63	8,95	10,21	110,90
Kymenlaakso • Kymmenedalen	5,72	13,34	8,76	9,48	104,26
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	6,25	14,58	10,18	10,44	119,94
Etelä-Savo • Södra Savolax	6,58	14,14	9,79	11,63	116,08
Pohjois-Savo • Norra Savolax	7,15	12,40	10,21	11,66	100,48
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	6,10	10,36	8,46	10,60	92,19
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	6,30	12,57	8,59	10,43	94,35
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	6,63	8,60	6,62	10,69	75,33
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	4,25	11,64	5,88	7,41	69,27
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	6,85	11,21	7,21	9,71	82,06
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	6,46	10,49	8,79	11,19	93,39
Kainuu • Kajanaland	8,23	11,41	8,87	12,57	104,11
Lappi • Lappland • Lapland	10,76	14,80	10,01	16,29	123,41
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	3,08	17,28	5,11	5,98	63,53

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

21. Alkoholijuomien vähittäismyynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2013
Volym av detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2013
Volume of the retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2013

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	23 470	60 022	32 034	35 575	363 201
Uusimaa • Nyland	5 018	21 579	9 111	8 007	90 323
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1 998	5 534	2 625	3 058	31 290
Satakunta	1 182	2 065	1 264	1 667	15 927
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	811	1 845	1 092	1 222	13 220
Pirkanmaa • Birkaland	2 149	5 110	2 928	3 246	30 721
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	879	2 197	1 236	1 330	15 986
Kymenlaakso • Kymmenedalen	778	1 981	1 104	1 163	13 965
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	631	1 555	941	958	11 658
Etelä-Savo • Södra Savolax	789	1 767	1 087	1 267	13 672
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 341	2 416	1 749	2 000	18 853
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	787	1 388	1 026	1 252	11 929
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	1 301	2 710	1 605	1 883	19 297
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	980	1 321	913	1 418	11 133
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	564	1 637	738	885	9 324
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	348	601	352	445	4 164
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	1 862	3 158	2 383	2 935	26 906
Kainuu • Kajanaland	525	742	531	722	6 633
Lappi • Lapland • Lapland	1 473	2 068	1 246	2 020	16 955
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	54	349	100	97	1 245
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita, aged 15 and over, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	5,15	13,18	7,03	7,81	79,71
Uusimaa • Nyland	3,81	16,37	6,91	6,08	68,54
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	5,03	13,92	6,60	7,69	78,69
Satakunta	6,21	10,84	6,64	8,75	83,63
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	5,53	12,58	7,45	8,33	90,11
Pirkanmaa • Birkaland	5,14	12,22	7,01	7,77	73,50
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	5,13	12,80	7,21	7,75	93,17
Kymenlaakso • Kymmenedalen	5,03	12,80	7,14	7,51	90,25
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	5,55	13,69	8,28	8,43	102,61
Etelä-Savo • Södra Savolax	5,98	13,39	8,24	9,60	103,60
Pohjois-Savo • Norra Savolax	6,37	11,48	8,31	9,51	89,59
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	5,58	9,84	7,27	8,88	84,61
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	5,66	11,78	6,98	8,19	83,92
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	6,10	8,23	5,69	8,83	69,35
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	3,78	10,97	4,95	5,94	62,52
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	6,25	10,79	6,32	8,00	74,76
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	5,81	9,86	7,44	9,16	83,98
Kainuu • Kajanaland	7,68	10,86	7,77	10,57	97,04
Lappi • Lapland • Lapland	9,55	13,41	8,08	13,10	109,91
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	2,26	14,54	4,15	4,06	51,84

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

22. Alkoholijuomien anniskelun määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2013

Volym av servering av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2013

Volume of the licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2013

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	3 104	5 974	8 174	9 683	64 206
Uusimaa • Nyland	917	3 208	3 045	2 889	26 381
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	280	479	741	827	5 303
Satakunta	123	126	246	411	1 796
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	80	109	178	246	1 517
Pirkanmaa • Birkaland	305	475	888	936	6 387
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	111	141	299	423	3 043
Kymenlaakso • Kymmenedalen	106	84	252	304	2 167
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	79	102	215	229	1 969
Etelä-Savo • Södra Savolax	79	99	206	268	1 648
Pohjois-Savo • Norra Savolax	164	192	400	454	2 290
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	74	73	168	242	1 069
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	149	181	370	515	2 399
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	84	59	149	299	958
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	70	100	139	219	1 008
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	33	24	49	96	407
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	207	203	434	651	3 017
Kainuu • Kajanaland	37	37	75	137	483
Lappi • Lappland • Lapland	187	215	298	492	2 083
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	20	66	23	46	281
15 vuotta täyttänyt asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita, aged 15 and over, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	0,68	1,31	1,79	2,13	14,09
Uusimaa • Nyland	0,70	2,43	2,31	2,19	20,02
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	0,70	1,21	1,86	2,08	13,34
Satakunta	0,65	0,66	1,29	2,16	9,43
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	0,54	0,75	1,22	1,67	10,34
Pirkanmaa • Birkaland	0,73	1,14	2,12	2,24	15,28
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	0,65	0,82	1,74	2,46	17,73
Kymenlaakso • Kymmenedalen	0,69	0,54	1,63	1,97	14,00
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	0,69	0,89	1,89	2,01	17,33
Etelä-Savo • Södra Savolax	0,60	0,75	1,56	2,03	12,49
Pohjois-Savo • Norra Savolax	0,78	0,91	1,90	2,16	10,88
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	0,52	0,52	1,19	1,72	7,58
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	0,65	0,79	1,61	2,24	10,43
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	0,52	0,37	0,93	1,86	5,97
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	0,47	0,67	0,93	1,47	6,76
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	0,60	0,42	0,89	1,72	7,30
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	0,65	0,63	1,35	2,03	9,42
Kainuu • Kajanaland	0,54	0,55	1,10	2,00	7,07
Lappi • Lappland • Lapland	1,22	1,40	1,93	3,19	13,51
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	0,81	2,74	0,96	1,92	11,69

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Sources: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

23. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2013
Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i de nordiska länderna per invånare 15 år och över 2013
Recorded consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100% alcohol, per capita aged 15 and over, 2013

Maa • Land • Country	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Mallasjuomia Maltdrycker Beers	Yhteensä Totalt Total
litraa • liter • litres				
Suomi • Finland • Finland	2,0	2,8	4,3	9,1
Islanti • Island • Iceland	1,1	2,0	3,7	6,9
Norja • Norge • Norway	1,1	2,4	2,7	6,2
Ruotsi • Sverige • Sweden	1,1	3,6	2,7	7,4
Tanska • Danmark • Denmark	1,6	4,4	3,5	9,4

1) Viinit sisältää siiderin ja ready-to-drink -juomat (kuten long drink-juomat). • I vinerna ingår cider och ready-to-drink -drinker (såsom long drink). • The category wine includes cider and 'ready-to-drink' beverages (such as long drinks).

Lähteet: • Källor: • Sources: THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2014.

24. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2007–2011
Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över 2007–2011
Recorded consumption of alcohol beverages in some countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2007–2011

Maa • Land • Country	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Litraa 100 %:n alkoholina • Liter 100 % alkohol • 100% alcohol, litres						
Suomi • Finland • Finland	10,2	10,5	10,3	10,0	9,7	9,8
Islanti • Island • Iceland	7,2	7,5	7,7	7,0	6,3	6,7
Norja • Norge • Norway	6,5	6,6	6,8	6,7	6,6	6,6
Ruotsi • Sverige • Sweden	6,5	6,9	6,9	7,3	7,3	7,3
Tanska • Danmark • Denmark	11,0	11,0	10,7	10,1	10,4	10,0
Alankomaat • Nederländerna • Netherlands	9,8	9,5	9,6	9,2	9,3	..
Australia • Australien • Australia	10,3	10,6	10,6	10,4	10,4	10,0
Bulgaria • Bulgarien • Bulgaria	10,0	10,2	10,5	10,2	10,2	..
Espanja • Spanien • Spain	11,9	11,1	10,2	10,0	9,8	..
Irlandi • Irland • Ireland	13,4	13,4	12,4	11,3	11,9	..
Iso-Britannia • Storbritannien • Great Britain	11,1	11,2	10,4	10,5	10,3	10,6
Italia • Italien • Italy	7,3	7,2	6,8	6,4	6,1	..
Itävalta • Österrike • Austria	12,5	12,5	12,0	11,7	12,1	11,9
Kanada • Kanada • Canada	8,0	8,1	8,2	8,2	8,2	8,0
Kreikka • Grekland • Greece	8,8	9,0	8,8	8,3	7,9	..
Kroatia • Kroatien • Croatia	10,6	11,4	10,9	11,0	10,7	..
Latvia • Lettland • Latvia	10,4	12,1	11,8	9,9	9,8	10,2
Liettua • Litauen • Lithuania	12,7	13,4	13,3	12,4	12,9	12,7
Puola • Polen • Poland	10,4	10,9	11,4	10,7	10,7	10,2
Ranska • Frankrike • France	12,4	12,2	11,9	11,8	11,7	..
Romania • Rumänien • Romania	8,5	10,6	11,9	10,4	9,0	9,1
Saksa • Tyskland • Germany	11,8	11,5	11,4	11,2	11,2	11,0
Slovakia • Slovakien • Slovakia	10,9	11,1	11,9	11,2	11,0	..
Sveitsi • Schweiz • Switzerland	10,3	10,5	10,3	10,2	10,0	10,0
Tšekki • Tjeckien • Czech	13,0	13,4	13,3	13,2	12,7	..
Unkari • Ungern • Hungary	13,2	12,6	11,6	11,5	10,8	11,4
USA • USA • USA	8,6	8,7	8,7	8,7	8,6	..
Uusi-Seelanti • Nya Zeeland • New Zealand	9,3	9,2	9,5	9,3	9,6	..
Viro • Estland • Estonia	13,4	14,7	14,2	11,9	11,4	11,6

Lähteet: • Källor: • Sources: WHO Global Information System on Alcohol and Health; Information on the Nordic Alcohol Market 2012.

25. Raittiiden¹⁾ 15–64-vuotiaiden osuus 1982–2013Andelen nyktra¹⁾ i åldern 15–64 år 1982–2013Proportion of people aged 15–64 who abstain from alcohol¹⁾, 1982–2013

Vuosi År Year	Ikäryhmä ja sukupuoli • Åldersgrupp och kön • Age group and gender						N	Naiset ²⁾ • Kvinnor ²⁾ • Women ²⁾						N
	Miehet ²⁾ • Män ²⁾ • Men ²⁾					Yhteensä Totalt Total							Yhteensä Totalt Total	
	15– 24 ²⁾	25– 34 ²⁾	35– 44	45– 54	55– 64									
%														
1982	24	8	11	15	24	15	2 081	21	18	24	37	57	31	1 886
1985	23	6	9	14	19	14	1 630	28	17	21	31	53	29	1 758
1990	23	7	8	12	18	13	1 796	20	13	17	24	41	22	1 971
1995	15	6	5	8	15	10	1 681	16	9	10	14	29	15	1 936
2000	22	6	5	9	12	10	1 560	15	14	8	14	30	15	1 875
2001	19	5	4	9	14	10	1 566	15	9	8	14	25	14	1 860
2002	25	5	9	8	10	11	1 468	16	5	8	13	26	14	1 764
2003	22	7	6	8	12	11	1 498	18	9	11	15	22	15	1 798
2004	22	8	5	8	10	10	1 525	17	8	11	9	19	13	1 827
2005	20	6	6	6	12	10	1 504	21	9	9	14	18	14	1 751
2006	25	7	8	9	8	11	1 448	19	11	7	11	21	14	1 757
2007	22	7	9	7	10	11	1 397	17	11	11	14	17	14	1 808
2008	26	7	6	7	12	11	1 350	17	10	12	9	15	13	1 778
2009	24	5	6	10	13	12	1 248	16	9	9	10	20	13	1 632
2010	24	10	5	6	12	10	1 224	19	12	12	11	15	14	1 561
2011	25	7	7	8	15	12	1 185	24	12	9	12	19	15	1 578
2012	27	6	9	8	9	11	1 096	28	13	10	9	12	13	1 470
2013	29	9	8	10	11	13	1 081	23	14	11	9	16	14	1 424

1) Raittiiksi on määriteltä vastaaja, joka ei ole juonut alkoholi juomia viimeisten 12 kuukauden aikana. • Som nykter definieras den som inte har druckit alkohol under de senaste 12 månaderna. • People who abstain from alcohol are respondents who have not used any alcohol at all in the past 12 months.

2) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Ver-rattaessa vuosien 2009–2013 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan uppgifterna för 2009–2013 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • In recent years the response rate has been declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2013 are compared with preceding years.

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL. • Källa: Undersökningen Den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL. • Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population –survey (AVTK). THL.

26. Humalahakuisesti¹⁾ alkoholia viikoittain käyttävien 15–64-vuotiaiden osuus 2000–2013
Andelen 15–64-åriga som varje vecka dricker alkohol i berusningssyfte¹⁾ 2000–2013
Percentage of 15–64-year-olds who engaged in binge drinking¹⁾ at least once a week, 2000–2013

Vuosi År Year	Ikäryhmä ja sukupuoli • Åldersgrupp och kön • Age group and gender													
	Miehet ²⁾ • Män ²⁾ • Men ²⁾						N	Naiset ²⁾ • Kvinnor ²⁾ • Women ²⁾						N
	15–	25–	35–	45–	55–	Yhteensä		15–	25–	35–	45–	55–	Yhteensä	
	24 ²⁾	34 ²⁾	44	54	64	Totalt Total		24	34	44	54	64	Totalt Total	
%														
2000	18	26	26	27	21	24	1 535	9	5	6	5	7	6	1 864
2001	18	21	30	28	21	24	1 542	10	6	10	6	6	8	1 851
2002	23	23	26	28	25	25	1 459	10	5	6	7	6	7	1 752
2003	22	27	23	25	21	23	1 487	10	8	7	8	5	7	1 804
2004	18	24	28	31	26	26	1 505	9	5	8	11	9	8	1 803
2005	21	27	30	30	25	27	1 493	13	6	7	8	7	8	1 740
2006	19	24	25	31	25	25	1 428	8	8	10	9	6	8	1 749
2007	27	27	27	31	27	28	1 376	7	9	7	10	11	9	1 792
2008	16	25	26	34	24	26	1 334	11	7	8	13	8	9	1 771
2009	25	19	24	29	22	24	1 231	9	7	4	7	7	7	1 618
2010	13	24	24	31	23	24	1 210	12	7	5	8	8	8	1 550
2011	13	25	23	27	24	23	1 172	9	5	5	8	7	7	1 567
2012	18	23	20	26	23	23	1 090	5	3	6	8	9	7	1 457
2013	14	22	24	26	24	23	1 077	5	4	4	8	4	5	1 419

1) Kuusi annosta alkoholia tai enemmän kerralla vähintään kerran viikossa juovat • Antal personer som dricker sex portioner alkohol eller mer per gång minst en gång i veckan. • Those who drink at least six units of alcohol at one sitting at least once a week.

2) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Verrattaessa vuosien 2009–2013 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan uppgifterna för 2009–2013 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • In recent years the response rate has been declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2013 are compared with preceding years.

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL. • Källa: Undersökningen Den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL. • Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population –survey (AVTK). THL.

27. Alkoholien käyttö 15–64-vuotiailla 2004–2013
 Alkoholikonsumtion hos 15–64-åringar 2004–2013
 Alcohol use among people aged 15–64, 2004–2013

Vuosi År Year	Ei koskaan Aldrig Never	Muutaman kerran vuodessa tai harvemmin Några gånger per år eller ännu mer sällan Couple of times a year or less often	2–3 kertaa kuukaudessa 2–3 gånger i månaden 2–3 times a month	Kerran viikossa En gång i veckan Once a week	2–3 kertaa viikossa 2–3 gånger i veckan 2–3 times a week	Päivittäin Dagligen Daily	N
%							
Miehet ¹⁾ • Män ¹⁾ • Men ¹⁾							
2004	10	19	24	18	24	6	1 506
2005	9	22	22	15	25	7	1 489
2006	11	22	22	17	23	6	1 422
2007	10	20	20	18	25	7	1 373
2008	11	20	21	18	25	6	1 337
2009	10	20	21	17	25	6	1 229
2010	10	20	21	17	25	7	1 217
2011	12	19	20	17	28	5	1 170
2012	11	17	23	18	27	5	1 091
2013	12	17	22	16	27	6	1 078
Naiset ¹⁾ • Kvinnor ¹⁾ • Women ¹⁾							
2004	12	33	26	15	13	2	1 797
2005	14	32	27	13	13	2	1 733
2006	13	33	26	14	13	2	1 741
2007	13	30	27	14	14	2	1 784
2008	11	30	29	14	14	2	1 763
2009	11	32	27	14	14	1	1 616
2010	12	32	26	15	13	1	1 544
2011	14	31	28	13	13	1	1 565
2012	13	32	25	14	15	2	1 451
2013	13	33	26	14	13	1	1 406

1) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Ver-
 rattaessa vuosien 2009–2013 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har
 svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan
 uppgifterna för 2009–2013 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • In recent years the response rate has been
 declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into
 account when the years 2009–2013 are compared with preceding years.

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL. • Källa: Undersökningen Den finländska
 vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL. • Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population –survey
 (AVTK). THL.

28. Raittiiden¹⁾ 14–20-vuotiaiden osuus sukupuolen ja koulutusasteen mukaan 2000–2013
Andelen nyktra¹⁾ 14–20-åringar enligt kön och utbildningsnivå 2000–2013
Proportion of people aged 14–20 who abstain from alcohol¹⁾, 2000–2013

Koulutyyppi ja sukupuoli Skoltyp och kön Type of school and gender	N	2000– 2001	2002– 2003	2004– 2005	2006– 2007	2008– 2009	2010– 2011	2013
		144 539	152 664	157 405	161 134	198 102	190 785	182 864

Peruskoulun 8.– ja 9.-luokkalaiset • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan •
Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	26	32	37	41	42	44	50
	N	47 462	50 970	52 772	54 516	53 842	50 726	50 223
Tytöt • Flickor • Girls	%	24	30	35	40	41	42	51
	N	47 019	49 271	51 627	54 064	53 871	50 967	49 255

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet •
Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	14	17	20	21	23	24	28
	N	21 065	22 164	22 437	22 506	21 103	20 505	20 839
Tytöt • Flickor • Girls	%	12	15	18	20	21	21	25
	N	29 085	30 465	30 040	30 168	29 197	27 731	27 771

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter •
Students in the 1st and 2nd grade of vocational school

Pojat • Pojkar • Boys	%	15	16	19
	N	22 716	23 263	19 336
Tytöt • Flickor • Girls	%	14	14	17
	N	17 563	17 826	15 440

1) Raittiiksi määritellään vastaaja, joka ei käytä alkoholijuomia. • Som nykter definieras den som inte dricker alkohol. • *People who abstain from alcohol are respondents who do not use alcoholic beverages at all.*

Lähde: Kouluterveyskysely. THL. • Källa: Enkäten Hälsa i skolan. THL. • Source: The School Health Promotion Study. THL.

29. Humalahakuisesti¹⁾ alkoholia kuukausittain juovien 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2013
Andelen 14–20-åringar som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte¹⁾ 2000–2013
Percentage of people aged 14–20 who engaged in binge drinking¹⁾ at least once a month, 2000–2013

Koulutyyppi ja suku- puoli Skoltyp och kön Type of school and gender		2000– 2001	2002– 2003	2004– 2005	2006– 2007	2008– 2009	2010– 2011	2013
	N	144 539	152 664	157 405	161 134	198 102	190 785	182 864

Peruskoulun 8.– ja 9.-luokkalaisten • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan •
Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	28	21	23	18	17	15	13
	N	47 435	50 860	53 095	54 452	53 758	50 619	50 223
Tytöt • Flickor • Girls	%	24	18	21	17	16	16	11
	N	46 983	49 219	51 745	54 045	53 832	50 921	49 255

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet •
Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	31	28	33	30	28	26	21
	N	21 050	22 149	22 500	22 482	21 073	20 478	20 839
Tytöt • Flickor • Girls	%	19	18	24	23	23	23	18
	N	29 071	30 436	30 065	30 155	29 168	27 703	27 771

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter •
Students in the 1st and 2nd grade of vocational school

Pojat • Pojkar • Boys	%	43	42	37
	N	22 715	23 236	19 336
Tytöt • Flickor • Girls	%	37	36	32
	N	17 556	17 828	15 440

1) Humalahakuisesti alkoholia kuukausittain juovaksi määritellään vastaaja, joka juo alkoholia tosi humalaan asti joko 1–2 kertaa kuukaudessa tai useammin. • Den som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte är en person som 1–2 gånger per månad eller oftare dricker sig verkligen full. • People who binge-drink at least once a month are defined as those who drink enough alcohol to become very drunk either 1–2 times a month or more often.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL. • Källa: Enkäten Hälsa i skolan, THL. • Source: The School Health Promotion Study, THL.

30. Kannabista käyttäneiden 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2013
Andelen 14–24-åringar som använt cannabis 2000–2013
Percentage of people aged 14–20 who use cannabis, 2000–2013

Koulutyyppi ja sukupuoli Skoltyp och kön Type of school and gender		2000– 2001	2002– 2003	2004– 2005	2006– 2007	2008– 2009	2010– 2011	2013
	N	144 539	152 664	157 405	161 134	198 102	190 785	182 864
Peruskoulun 8.– ja 9.–luokkalaiset • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan • Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school								
Pojat • Pojkar • Boys	%	10	9	7	6	7	9	10
	N	47 026	50 485	53 027	54 373	53 692	50 943	49 546
Tytöt • Flickor • Girls	%	8	8	6	5	4	6	6
	N	46 824	49 082	51 705	54 034	53 823	50 999	48 917
Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet • Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school								
Pojat • Pojkar • Boys	%	16	16	14	11	12	15	15
	N	21 012	22 065	22 471	22 459	21 081	20 497	20 668
Tytöt • Flickor • Girls	%	14	14	12	9	9	12	11
	N	29 013	30 397	30 041	30 136	29 162	27 711	27 635
Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter • Students in the 1st and 2nd grade of vocational school								
Pojat • Pojkar • Boys	%	16	21	21
	N	22 673	23 276	19 069
Tytöt • Flickor • Girls	%	16	19	20
	N	17 540	17 827	15 325

Lähde: Kouluterveyskysely. THL • Källa: Enkäten Hälsa i skolan. THL • Source: The School Health Promotion Study. THL.

31. Alkoholisairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2004–2013
Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 2004–2013
Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 2004–2013

Vuosi År Year	Alkoholi- pääntymystila Alkohol- berusnings- tillstånd <i>Alcohol intoxication</i>	Alkoholi- riippuvuus Alkohol- beroende <i>Alcohol dependence</i>	Alkohol aiheuttamat elimelliset aivo- oireyhtymät ja käyttäytymis- häiriöt Psykkiska störningar och beteendestörnin- gar orsakade av alkohol <i>Psycho-organic syndrome caused by alcohol</i>	Alkoholi- myrkytys Alkohol- förgiftning <i>Alcohol poisoning</i>	Alkohol aiheuttamat maksasairaudet Alkoholrelate- rade leversjuk- domar <i>Liver diseases caused by alcohol</i>	Alkohol aiheuttamat haimasairaudet Alkoholrelaterad bukspottskörtel- sjukdomar <i>Pancreatic diseases caused by alcohol</i>
ICD- 10 ¹⁾	F10.0-1	F10.2	F10.3-9	T51	K70	K86.00-01, K86.08, K85.2

Alkoholisairaus päädiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos • *An alcohol-related disease as the primary disease*

2004	8 009	6 354	5 370	444	2 885	2 380
2005	7 514	6 279	5 846	488	3 398	2 042
2006	7 260	6 007	6 067	529	3 220	2 036
2007	7 247	6 474	6 377	553	3 231	2 113
2008	6 922	6 499	6 057	504	3 245	2 181
2009	6 431	5 912	5 977	499	3 251	2 055
2010	5 907	5 239	5 658	470	3 281	1 975
2011	5 955	4 713	5 373	473	3 216	2 012
2012	5 960	4 443	5 278	395	3 112	1 888
2013 ¹⁾	6 076	4 265	5 094	376	3 002	1 903

Alkoholisairaus pää- tai sivudiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • *An alcohol-related disease as the primary or secondary disease*

2004	11 369	10 140	6 238	490	3 868	2 576
2005	10 948	10 267	6 856	521	4 553	2 286
2006	10 723	9 937	7 093	567	4 520	2 252
2007	10 818	10 565	7 503	608	4 532	2 303
2008	10 746	10 707	7 270	558	4 601	2 397
2009	10 259	9 911	7 279	544	4 693	2 274
2010	9 554	8 855	6 847	512	4 720	2 173
2011	9 652	8 269	6 643	508	4 681	2 240
2012	9 746	7 704	6 527	441	4 847	2 097
2013 ¹⁾	10 077	7 537	6 351	411	4 648	2 146

1) ICD-10 on kansainvälinen tautiluokitusjärjestelmä. • ICD-10 är det internationella systemet för klassificering av sjukdomar. • *ICD-10 is the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems.*

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • *Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.*

Alkohol aiheuttama mahakatarri Gastrit orsakad av alkohol <i>Gastritis caused by alcohol</i>	Alkohol aiheuttama kardiomyo- patia Alkoholrela- terad kardio- myopati <i>Cardiomyo- pathy caused by alcohol</i>	Äidin alkohol- käytön vaikutus sikiöön Effekt på fostret av moderns alkoholbruk <i>Foetal effects from alcohol use during pregnancy</i>	Muut alkoholi- sairaudet Övriga alkohol- relaterade sjukdomar <i>Other alcoholrelated disease</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare <i>Per 100 000 inhabitants</i>	Vuosi År <i>Year</i>
K29.2	I42.6	O35.4, Q86.0, P04.3	E24.4, E52, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, Z50.2 Z71.4, Z72.1, R78.0			ICD- 10 ¹⁾
Alkoholisairaus päädiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos • <i>An alcohol-related disease as the primary disease</i>						
149	26	21	951	26 589	507,8	2004
126	35	32	862	26 622	506,5	2005
145	22	29	835	26 150	495,6	2006
116	21	22	786	26 940	508,3	2007
100	37	20	736	26 301	493,8	2008
64	25	22	700	24 936	466,0	2009
52	19	11	574	23 186	431,3	2010
70	13	18	541	22 384	414,4	2011
37	8	18	501	21 640	398,8	2012
33	18	23	541	21 331	391,3	2013 ¹⁾
Alkoholisairaus pää- tai sivudiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • <i>An alcohol-related disease as the primary or secondary disease</i>						
166	54	86	1 293	36 280	692,8	2004
147	71	81	1 306	37 036	704,7	2005
162	49	65	1 254	36 622	694,0	2006
129	49	56	1 188	37 751	712,2	2007
117	72	59	1 216	37 743	708,6	2008
87	63	52	1 166	36 328	678,8	2009
67	39	47	1 032	33 846	629,7	2010
84	34	66	1 005	33 182	614,3	2011
50	31	64	999	32 506	599,0	2012
55	39	73	1 094	32 431	594,9	2013 ¹⁾

32. Huumesairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2004–2013
Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 2004–2013
Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 2004–2013

Vuosi År Year	Huumeriippuvuus Opioidit Opioids	• Narkotikaberoende Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>	• <i>Addiction to drugs</i> Muut huumeet ja sekakäyttö Övriga narkotiska preparat och blandmissbruk <i>Other drugs and mixed use</i>	Huumeiden aiheutta- mat elimelliset aivo-oireyhtymät Organisk psykiska störningar orsakade av narkotika <i>Psycho-organic syndrome caused by drugs</i>	Päihtymystilat Berusnings- tillstånd <i>Intoxication</i>
ICD- 10 ¹⁾	F11.2	F13.2	F12.2, F14.2, F15.2, 16.2, F18.2, F19.2	F11.3-9, F12.3-9, F13.3-9, F14.3-9, F15.3-9, F16.3-9, F18.3-9, F19.3-9	F11.0-1, F12.0-1, F13.0-1, F14.0-1, F15.0-1, F16.0-1, F18.0-1, F19.0-1
Huumesairaus päädiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos • <i>A drug-related disease as the primary disease</i>					
2004	469	132	740	601	267
2005	485	177	646	571	270
2006	581	220	586	542	247
2007	571	163	549	551	273
2008	651	179	630	553	296
2009	707	142	625	687	300
2010	627	124	551	671	319
2011	701	122	529	644	382
2012	915	128	512	649	349
2013 ¹⁾	896	109	456	713	404
Huumesairaus pää- tai sividiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • <i>A drug-related disease as the primary or secondary disease</i>					
2004	560	617	1 587	770	687
2005	595	626	1 390	714	635
2006	704	600	1 409	705	667
2007	742	555	1 265	706	659
2008	819	550	1 495	676	689
2009	923	551	1 437	818	776
2010	896	479	1 417	842	856
2011	997	476	1 407	798	932
2012	1 285	404	1 466	832	852
2013 ¹⁾	1 243	412	1 313	900	900

1) ICD-10 on kansainvälinen tautiluokitusjärjestelmä. • ICD-10 är det internationella systemet för klassificering av sjukdomar. • *ICD-10 is the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems.*

2) Poislukien itsemurhat ja niiden yritykset. Päihtymistarkoituksessa käytettyjä huumaus- ja lääkeaineita kuten opioideja ja uni- ja rauhoittavia lääkkeitä: T40.0-0, T36 ja seuraavat ATC-koodit N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Lisäksi X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7. • Självsmord och försök till självmord undantagna. Narkotiska medel och läkemedel, såsom opioider, sömnmedel och sedativa som använts i berusningssyfte: T40.0-0, T36 och följande ATC-koder N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Dessutom X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7. • *Excluding suicides and attempted suicides. Drugs and medicines used for intoxicating purposes, including opioids and soporifics and sedatives: T40.0-0, T36 and ATC-codes N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Also X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7.*

3) Poislukien itsemurhat ja niiden yritykset. Myrkytykset, joiden aiheuttamaa lääkeainetta ei ole tarkennettu. Oletettavasti ryhmään kuuluu a) runsaasti sekakäytöstä aiheutuneita myrkytyksiä b) myös muiden kuin päihdyttävien aineiden myrkytyksiä c) itsemurhia ja niiden yrityksiä, joita ei ole kirjattu. • Självsmord och försök till självmord undantagna. Förgiftningar som orsakats av icke specificerade läkemedel.

Myrkytykset • Förgiftningar • Poisonings			Muut Övriga Others	Yhteensä ⁵⁾ Totalt ⁵⁾ Totalt ⁵⁾	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants	Vuosi År Year
Varmennetut huumausaineet ²⁾ Specificerade narkotiska medel ²⁾ Specified drugs ²⁾	Tarkentamattomat huumaus- ja lääke- aineet ³⁾ Icke specificerade narkotiska medel och läkemedel ³⁾ Unspecified drugs and pharma- ceuticals ³⁾	Muut lääkeaineet ⁴⁾ Övriga läkemedel ⁴⁾ Other pharma- ceuticals ⁴⁾				
T40.0-9, T36+ATC	T36+0	X69, X44, X40, T36+ATC	F55, R78.1-5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1			ICD- 10 ¹⁾
Huumesairaus päädiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos • A drug-related disease as the primary disease						
206	1 199	3 010	114	3 728	71,2	2004
199	1 056	2 972	119	3 523	67,0	2005
181	1 154	3 006	112	3 623	68,7	2006
155	1 101	3 045	109	3 472	65,5	2007
182	1 192	3 294	101	3 784	71,0	2008
184	783	3 948	122	3 550	66,3	2009
183	772	3 458	104	3 351	62,3	2010
188	822	3 511	136	3 524	65,2	2011
189	788	3 395	133	3 663	67,5	2012
195	854	2 983	119	3 746	68,7	2013 ¹⁾
Huumesairaus pää- tai sivudiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • A drug-related disease as the primary or secondary disease						
216	1 488	3 202	251	6 176	117,9	2004
225	1 405	3 203	259	5 849	111,3	2005
208	1 490	3 225	216	5 999	113,7	2006
175	1 503	3 335	251	5 856	110,5	2007
206	1 613	3 549	225	6 273	117,8	2008
204	1 100	4 255	267	6 076	113,5	2009
218	1 193	3 673	243	6 144	114,3	2010
225	1 204	3 745	283	6 322	117,0	2011
209	1 152	3 633	283	6 483	119,5	2012
225	1 230	3 220	303	6 526	119,7	2013 ¹⁾

Till gruppen hör förmodligen a) ett stort antal förgiftningar orsakade av blandmissbruk, b) också förgiftningar orsakade av andra medel än berusningsmedel, c) självmord och försök till självmord som inte har registrerats • Excluding suicides and suicide attempts. Poisonings by unspecified medicinal substance. Presumably the group includes a) poisonings due to excessive mixed use; b) poisonings caused by other than intoxicating substances; and c) suicides and suicide attempts.

- 4) Kaikki huumaus- ja lääkeainemyrkytykset, joissa tarkoituksena on ollut itsemurha tai sen yritys, sekä kaikkien muiden kuin huumausaineeksi alaviitett²⁾ määrättyjen lääkeaineiden myrkytykset. • Alla förgiftningar som orsakats av narkotiska medel och läkemedel och där syftet varit självmord eller försök till självmord, och alla förgiftningar orsakade av andra medel än de läkemedel som definieras som narkotika i fotnot²⁾. • All drug and medicine poisonings where the intention has been suicide or suicide attempt as well as poisonings caused by medicines that are not classified as drugs in footnote²⁾.

- 5) Poislukien muut lääkeainemyrkytykset. • Övriga läkemedelsförgiftningar undantagna. • Excluding other pharmaceutical poisonings.

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.

33. Päihdesairauksien¹⁾ sairaalahoito maakunnittain 2013
 Missbruksrelaterad¹⁾ sjukhusvård landskapvis 2013
 Alcohol- and drug-related¹⁾ hospital care by region, 2013

Maakunta Landskap Region	Asiak- kaat Klienter Clients	Sairaaloiden hoitojaksot Vårdperioder på sjukhus Periods of hospital care	Sairaaloiden hoitopäivät Care days in hospitals Yhteensä Total Total	niistä alkoholi alkohol alcohol	• av vilka • huumaus- aine narkotika narcotic drug	• of which • lääkaine- myrkytykset ²⁾ läkemedel förgiftningar ²⁾ medicine poisoning ²⁾	/1 000 asukasta invånare inhabitants
Koko maa • Hela landet • Whole country	17 630	28 057	179 149	146 310	25 397	7 445	32,9
Uusimaa • Nyland	3 616	5 266	40 615	32 993	6 009	1 614	25,6
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1 342	2 037	13 296	10 123	2 381	792	28,2
Satakunta	888	1 509	7 480	6 149	923	408	33,3
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	587	868	5 547	4 087	1 284	176	31,6
Pirkanmaa • Birkaland	1 727	2 878	23 933	18 810	4 359	764	47,9
Päijät-Häme • Päijänne- Tavastland	853	1 337	8 819	7 899	559	361	43,6
Kymenlaakso • Kymmenedalen	589	904	5 015	4 139	633	243	27,7
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	479	769	6 173	5 036	1055	82	46,7
Etelä-Savo • Södra Savolax	536	815	4 997	4 145	632	220	32,8
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 316	2 250	11 012	7 896	2 585	532	44,3
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	937	1 626	8 342	7 258	707	377	50,4
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	1 040	1 724	8 304	7 243	606	455	30,2
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	564	1 074	6 618	6 057	530	31	34,1
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	342	525	5 164	4 456	543	165	28,6
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	226	346	1 475	1 215	160	100	21,5
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	1 312	2 149	9 686	7 955	1 185	547	24,0
Kainuu • Kajanaland	318	467	2 941	2 543	309	89	36,8
Lappi • Lappland • Lapland	825	1 358	9 177	7 870	851	456	50,3
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	53	66	259	183	60	16	9,0

1) Päihdesairauksien sairaalahoito tarkoittaa hoitoa, jossa päädiagnoosina on alkoholin tai huumeiden käytöstä aiheutunut sairaus, kts. tarkempi luettelo diagnooseista kohdasta Käytetyt käsitteet • Alkohol- och narkotikarelaterad sjukhusvård avser sådan vård där huvuddiagnosen är en sjukdom som orsakats av alkohol eller narkotika, en närmare förteckning över diagnoserna finns under Använda begrepp. • Alcohol- and drug-related hospital care refers to hospital care where the primary diagnosis is a condition caused by alcohol or drug use. A list of specific diagnoses is available in the section 'Concepts'.

2) Tarkentamattomat huumaus- ja lääkeaineet • Ospecificerade droger, läkemedel och andra läkemedel. • Unspecified narcotic drugs and pharmaceuticals and other pharmaceuticals.

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.

34. Päihdesairauksien hoitojaksot ikäryhmittäin terveydenhuollon vuodeosastoilla 2013
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder efter åldersgrupp på vårdavdelningar
inom hälso- och sjukvården 2013
Alcohol- and drug-related diseases, periods of care in inpatient care by age group, 2013

Ikäryhmä Åldersgrupp Age group	Alkoholi Alkohol		Huumausaineet Narkotika Drugs		Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>		Lääkeaine- myrkytykset Läkemedel förgiftningar <i>Medicine poisoning</i>		Yhteensä Totalt Total
	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	%
Päädiaagnoosi • Huvuddiagnos • Primary diagnosis									
–14	218	1,0	60	2,4	9	2,6	214	5,6	1,8
15–19	306	1,4	188	7,4	13	3,8	331	8,6	3,0
20–24	332	1,6	578	22,7	19	5,5	429	11,2	4,8
25–34	1 401	6,6	1 028	40,4	46	13,4	729	19,0	11,4
35–44	2 604	12,2	405	15,9	60	17,4	582	15,2	13,0
45–54	5 684	26,6	154	6,1	60	17,4	715	18,6	23,6
55–64	6 719	31,5	66	2,6	55	16,0	460	12,0	26,0
65–	4 067	19,1	66	2,6	82	23,8	377	9,8	16,4
Yhteensä • Totalt • Total	21 331	100	2 545	100	344	100	3 837	100	100
Miehet • Män • Men	16 775	78,6	1 751	68,8	168	48,8	1 627	42,4	72,4
Naiset • Kvinnor • Women	4 556	21,4	794	31,2	176	51,2	2 210	57,6	27,6

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. THL. •
 Sources: Primary health care. OSF. THL; Specialised health care. OSF. THL.

35. Päihdesairauksien käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa ikäryhmittäin 2013
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, besök efter åldersgrupp vid öppenvårdsenheter
inom den specialiserade sjukvården 2013
Alcohol- and drug-related diseases, specialised outpatient care visits by age group, 2013

Ikäryhmä Åldersgrupp Age group	Alkoholi Alkohol		Huumausaineet Narkotika Drugs		Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>		Lääkeaine- myrkytykset Läkemedel förgiftningar <i>Medicine poisoning</i>		Yhteensä Totalt Total
	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	%
Päädiaagnoosi • Huvuddiagnos • Primary diagnosis									
–14	626	1,7	146	0,2	12	0,6	337	4,7	0,9
15–19	1 705	4,6	1 897	2,5	36	1,9	683	9,6	3,5
20–24	2 327	6,3	10 240	13,5	92	5,0	987	13,8	11,2
25–34	4 743	12,8	42 246	55,6	431	23,2	1 450	20,3	40,0
35–44	5 918	15,9	16 967	22,3	498	26,9	1 157	16,2	20,1
45–54	9 658	26,0	2 958	3,9	314	16,9	1 254	17,6	11,6
55–64	8 412	22,6	1 395	1,8	290	15,6	744	10,4	8,9
65–	3 765	10,1	129	0,2	181	9,8	532	7,4	3,8
Yhteensä • Totalt • Total	37 154	100	75 978	100	1 854	100	7 144	100	100
Miehet • Män • Men	25 965	69,9	49 439	65,1	827	44,6	3 018	42,2	64,9
Naiset • Kvinnor • Women	11 189	30,1	26 539	34,9	1 027	55,4	4 126	57,8	35,1

Lähde: Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Specialised health care. OSF. THL.

36. Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja hoitovuorokaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla 2009–2013

Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och vårddygn på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2009–2013

Alcohol- and drug-related diseases, patients and inpatient care days, 2009–2013

	2009	2010	2011	2012	2013
	Lkm • Antal • Number				
Alkoholisairaudet ¹⁾ (potilaita vuoden aikana) • Alkoholrelaterade sjukdomar ¹⁾ (patienter under året) • <i>Alcohol-related diseases¹⁾ (patients during year)</i>	15 277	14 214	13 648	13 287	12 912
Huumesairaudet ¹⁾ (potilaita vuoden aikana) • Narkotikarelaterade sjukdomar ¹⁾ (patienter under året) • <i>Drug-related diseases¹⁾ (patients during year)</i>	2 806	2 702	2 772	2 807	2 769
pl. tarkentamattomat huumaus- ja lääkeainemyrkytykset ²⁾ • exkl. ospecifiserade narkotika- och läkemedelsförgiftningar ²⁾ • <i>excl. unspecified drugs and medicinal substances²⁾</i>	2 113	2 028	2 060	2 115	2 020
Alkoholisairaudet (hoitovuorokausia) • Alkoholrelaterade sjukdomar (vårddygn) • <i>Alcohol-related diseases (care days)</i>	204 860	189 784	170 551	161 714	146 310
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	28 715	24 725	27 327	27 014	24 373
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	44 624	39 683	33 472	32 071	25 769
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	69 765	68 267	56 411	49 726	47 947
maksasairaudet • leversjukdomar • <i>liver diseases</i>	29 271	28 183	28 344	26 576	26 595
haimasairaudet • bukspottskörtelsjukdomar • <i>pancreatic diseases</i>	11 820	12 086	11 173	11 464	10 515
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	767	770	740	719	543
Huumesairaudet (hoitovuorokausia) • Narkotikarelaterade sjukdomar (vårddygn) • <i>Drug-related diseases (care days)</i>	33 660	30 445	30 490	34 036	30 439
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	2 071	2 316	2 406	2 691	2 150
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	19 255	17 077	16 139	19 706	14 965
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	7 057	6 176	6 812	6 347	6 610
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	2 274	1 980	1 913	2 136	2 403

1) Poimintaa on muutettu edellisen vuoden Päihdetilastolliseen vuosikirjaan verrattuna. • Urvalet har ändrats jämfört med föregående Statistisk årsbok om alkohol och narkotika. • *The sampling has been revised since the previous Yearbook of alcohol and drug statistics.*

2) pl. T36+0 • exkl. T36+0 • excl. T36+0.

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. •
Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.

37. Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa 2009–2013
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och besök vid öppenvårdsenheter
inom den specialiserade sjukvården 2009–2013
Alcohol- and drug-related diseases, patients and specialised outpatient care visits, 2009–2013

	2009	2010	2011	2012	2013
	Lkm • Antal • Number				
Alkoholisairaudet ¹⁾ (potilaita vuoden aikana) • Alkoholrelaterade sjukdomar ¹⁾ (patienter under året) • <i>Alcohol-related diseases¹⁾ (patients during year)</i>	14 404	15 358	16 677	17 614	17 824
Huumesairaudet (potilaita vuoden aikana) • Narkotikarelaterade sjukdomar (patienter under året) • <i>Drug-related diseases (patients during year)</i>	8 426	8 885	9 346	9 686	9 527
pl. tarkentamattomat huumaus- ja lääkeainemyrkytykset ²⁾ • exkl. ospecifierade narkotika- och läkemedelsförgiftningar ²⁾ • <i>excl. unspecified drugs and medicinal substances²⁾</i>	3 447	3 595	4 125	4 332	4 605
Alkoholisairaudet (käyntejä) • Alkoholrelaterade sjukdomar (besök) • <i>Alcohol-related diseases (visits)</i>	26 027	29 119	32 169	34 831	37 154
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	7 631	9 536	11 669	12 842	13 533
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	5 611	6 281	6 643	7 436	7 664
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	4 158	4 497	4 763	5 244	5 273
maksasairaudet • leversjukdomar • <i>liver diseases</i>	3 839	4 104	4 205	4 019	4 069
haimasairaudet • bukspottskörtelsjukdomar • <i>pancreatic diseases</i>	2 181	2 050	2 189	2 187	2 111
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	631	748	591	529	458
Huumesairaudet (käyntejä) • Narkotikarelaterade sjukdomar (besök) • <i>Drug-related diseases (visits)</i>	51 405	55 280	56 792	79 391	84 985
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	40 700	43 572	44 363	66 106	70 493
niistä opioidiriippuvuus av vilka opioidberoende of which, opioid addiction	37 751	39 971	40 670	62 090	66 347
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	1 114	1 183	1 290	1 474	2 226
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	995	1 331	1 871	2 041	2 208
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	7 325	7 916	7 701	8 145	7 537
niistä varmennetut huumausaineet av vilka specificerade narkotiska medel of which, specified drugs	321	214	292	356	393

1) Poimintaa on muutettu edellisen vuoden Päihdetilastolliseen vuosikirjaan verrattuna. • Urvalet har ändrats jämfört med föregående Statistisk årsbok om alkohol och narkotika. • *The sampling has been revised since the previous Yearbook of alcohol and drug statistics.*

2) pl. T36+0 • exkl. T36+0 • excl. T36+0

Lähteet: Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Specialised health care. OSF. THL.

38. Päihdehuollon erityispalvelut 2000–2013
Missbrukarvårdens specialtjänster 2000–2013
Specialised services for substance abusers, 2000–2013

	2000	2005	2011	2012	2013
	Lkm • Antal • <i>Number</i>				
A-Klinikat ¹⁾ • A-kliniker ¹⁾ • <i>A-Clinics¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	42 115	42 775	43 560	42 779	42 210
Nuorisoasemat ¹⁾ • Ungdomsstationer ¹⁾ • <i>Youth clinics¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	5 601	5 939	5 514	5 664	5 842
Terveysneuvontapisteeet • Hälsoadgivningsställen • <i>Health counselling centres</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	4 800	11 800	11 432	11 015	..
Käyntikertoja • Besök • <i>Visits</i>	32 900	80 400	84 586	75 327	..
Katkaisuhoitoasemat ¹⁾ • Akutvårdsstationer ¹⁾ • <i>Detoxification centres¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	10 136	9 641	11 681	11 897	12 136
Hoitovuorokausia • Vårddygner • <i>Care days</i>	94 141	100 465	106 846	106 371	107 274
Kuntoutuslaitokset ¹⁾ • Rehabiliteringsinrättningar ¹⁾ • <i>Rehabilitation centres¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	6 927	7 152	5 552	5 377	5 203
Hoitovuorokausia • Vårddygner • <i>Care days</i>	223 389	301 460	232 400	221 887	198 068
Ensisuojat ¹⁾ • Skyddshärbärgen ¹⁾ • <i>Overnight shelters¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	1 090	1 291	2 343	2 246	2 375
Hoitovuorokausia • Vårddygner • <i>Care days</i>	70 872	62 801	69 368	62 899	66 447
Asumispalvelut ¹⁾ • Boendeservice ¹⁾ • <i>Housing services¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	3 833	3 809	4 145	4 163	4 137
Hoitovuorokausia • Vårddygner • <i>Care days</i>	504 565	575 984	680 671	750 690	781 775

1) Kuntien kustantamat palvelut. • Service finansierad av kommuner. • *Services funded by municipalities.*

Lähde: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet. FOS. Statistikcentralen. • *Source: Finances and activities of municipalities and joint municipal boards. OSF. Statistics Finland.*

39. Päihdepalvelut maakunnittain 2013
Missbrukarvård landskapvis 2013
Services for substance abusers by region, 2013

Maakunta Landskap Region	A-klinikat ja nuorisoasemat A-kliniker och ungdomsstationer <i>A-clinics and youth clinics</i>		Asumispaalvelut ja ensisuoajat Boendeservice och skyddshärbärgen <i>Housing services and overnight shelters</i>		Katkaisuhoito- ja kuntoutuslaitokset Avgiftnings- och rehabi- teringsinrättningar <i>Detoxification and rehabilitation centres</i>			
	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	Hoitopäi- viä/vuosi Vård- dygn/år <i>Care days/year</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	Hoitopäi- viä/vuosi Vård- dygn/år <i>Care days/year</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>
Koko maa • Hela landet • Whole country	48 052	8,8	6 512	848 222	155,6	9 737	256 692	47,1
Uusimaa • Nyland	14 068	8,9	2 623	259 383	163,6	3 874	107 531	67,8
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	3 328	7,1	623	72 919	154,9	1 066	22 775	48,4
Satakunta	2 191	9,8	225	25 546	113,8	81	2 780	12,4
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	2 033	11,6	125	23 897	136,2	271	9 056	51,6
Pirkanmaa • Birkaland	3 448	6,9	865	119 797	239,5	796	16 751	33,5
Päijät-Häme • Päijänne- Tavastland	1 684	8,3	239	21 259	105,0	446	14 816	73,2
Kymenlaakso • Kymmenedalen	2 521	13,9	153	37 382	206,7	672	13 687	75,7
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	904	6,8	122	25 358	191,7	355	7 557	57,1
Etelä-Savo • Södra Savolax	1 633	10,7	192	22 784	149,4	318	14 803	97,1
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 927	7,8	380	42 015	169,1	401	7 928	31,9
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	1 547	9,4	52	9 214	55,7	278	10 699	64,7
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	2 266	8,2	578	123 725	449,4	473	8 249	30,0
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	914	4,7	31	6 825	35,2	51	1 361	7,0
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	1 604	8,9	56	13 960	77,4	236	7 013	38,9
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	662	9,6	36	8 290	120,7	11	429	6,2
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	4 616	11,4	178	27 094	67,2	149	3 380	8,4
Kainuu • Kajanaland	765	9,6	1	365	4,6	69	2 551	31,9
Lappi • Lappland • Lapland	1 640	9,0	33	8 409	46,1	246	5 024	27,5
Åhvenanmaa • Åland • Åland Islands	301	10,5	-	-	-	10	248	8,7

Lähteet: A-klinikat, nuorisoasemat, asumispaalvelut ja ensisuoajat: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. SVT. Tilastokeskus; Katkaisuhoito- ja kuntoutuslaitokset: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispaalvelut. SVT. THL. • Källor: A-kliniker, ungdomsstationer, boendeservice och skyddshärbärgen: Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet. FOS. Statistikcentralen; Avgiftnings- och rehabiliteringsinrättning: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL. • Sources: A-clinics, youth clinics, housing services and overnight shelters: Finances and activities of municipalities and joint municipal boards. OSF. Statistics Finland; Detoxification and rehabilitation centres: Institutional care and housing services in social care. OSF. THL.

40. Päihdehuollon laitoksissa¹⁾ hoidetut asiakkaat 2013
Klienter på institutioner för missbrukarvård¹⁾ 2013
Clients in institutions that provide care for substance abusers¹⁾, 2013

Ikäryhmä Åldersgrupp Age group	Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	
	Lkm • Antal • <i>Number</i>	%
–19	130	1,3
20–24	702	7,2
25–29	924	9,5
30–34	1 119	11,5
35–44	1 957	20,1
45–54	2 496	25,6
55–64	1 816	18,7
65–	593	6,1
Yhteensä • Totalt • <i>Total</i>	9 737	100,0
Miehet • Män • <i>Men</i>	7 167	73,6
Naiset • Kvinnor • <i>Women</i>	2 570	26,4

1) Päihdehuollon laitoksiksi määritellään tässä Kelan kuntoutusraahan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhuoltoasemat. • Här avses med institutioner för missbrukarvård: alla akutvårdsstationer samt institutioner som berättigar till FPA:s rehabiliteringspenning. • *Institutions providing care for substance abusers: facilities providing care that entitles to the rehabilitation allowance granted by the Social Insurance Institution and all detoxification centres.*

Lähde: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL. • Källa: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL. • *Source: Institutional care and housing services in social care. OSF. THL.*

41. Hoitojaksot päihdehuollon laitoksissa¹⁾ 2013
Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård¹⁾ 2013
Care periods in institutions that provide care for substance abusers¹⁾, 2013

Jakson pituus, vrk Periodens längd, dygn <i>Length of period, days</i>	Päätyneet hoitojaksot • Avslutade vårdperioder • <i>Discharges</i>	
	Lkm • Antal • <i>Number</i>	%
–8	11 996	64,4
8–14	3 081	16,5
15–30	1 976	10,6
31–60	972	5,2
61–90	294	1,6
90–	301	1,6
Yhteensä • Totalt • <i>Total</i>	18 620	100,0

1) Päihdehuollon laitoksiksi määritellään tässä Kelan kuntoutusraahan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhuoltoasemat. • Här avses med institutioner för missbrukarvård: alla akutvårdsstationer samt institutioner som berättigar till FPA:s rehabiliteringspenning. • *Institutions providing care for substance abusers: facilities providing care that entitles to the rehabilitation allowance granted by the Social Insurance Institution and all detoxification centres.*

Lähde: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL. • Källa: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL. • *Source: Institutional care and housing services in social care. OSF. THL.*

42. Päihdehuollon huumeasiakkaat 2013

Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården 2013

Drug clients in services for substance abusers, 2013

Huumeiden käytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneet asiakkaat¹⁾ • Klienter som sökt sig till missbrukarvård på grund av narkotikamissbruk¹⁾ • Clients visiting services for substance abusers on account of drug use¹⁾

	Kaikki asiakkaat Alla klienter All clients	Miehet Män Men	Naiset Kvinnor Women	Uusimaa- laiset Nylännin- gar Residents of Uusimaa	Korvaus- hoito- asiakkaat Substitutions- klienter Opioid substitution clients	1. kertaa hoitoon hakeutuneet Sökt vård för första gången Seeking treatment for the first time
	n=2 089	n=1 411	n=678	n=722	n=730	n=216
Mies • Man • Man, %	68	100	-	67	70	62
Nainen • Kvinna • Woman, %	32	-	100	33	30	38
Ikäkeskiarvo, vuotta • Medelålder, år • Average age, years	31,1	31,8	29,5	33,3	34,3	26,3
Opioidit ongelmallisin päihde • Opioider det mest problematiska berusningsmedlet • Opioids as primary drug, %	59	58	60	63	83	30
Kannabis ongelmallisin päihde • Cannabis det mest problematiska berusningsmedlet • Cannabis as primary drug, %	11	12	9	9	3	26
Käyttänyt joskus huumeita pistämällä • Har någon gång injicerat narkotika • Have used drugs intravenously at some point, %	79	79	78	83	96	41
Aikaisempia hoitokontakteja • Tidigare vårdkontakter • Previous service contacts, %	87	88	86	93	98	-
Avohoidossa • Öppenvård • Outpatient care, %	63	64	65	83	80	65

Hoitoon hakeutumiseen johtaneet päihtteet²⁾ • Berusningsmedel som lett till att personen sökt vård²⁾ • Intoxicants that caused a client to seek treatment²⁾

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
% asiakkaista • % av klienter • % of clients							
Opioidit • Opioider • Opioids	58	61	66	74	78	65	71
Stimulantit • Stimulant • Stimulants	50	46	45	49	47	41	43
Kannabis • Cannabis • Cannabis	48	46	45	50	44	49	48
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet • Sömnmedel och sedativa • Soporifics and sedatives	46	47	46	41	40	41	39
Alkoholi • Alkohol • Alcohol	37	36	33	31	30	32	31

1) Tiedot perustuvat vapaaehtoiseen tiedonkeruuseen terveydenhuollon ja sosiaalihuollon avo- ja laitoshuollon yksiköiltä, jotka hoitavat huumeiden tai lääkkeiden päihdekäytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneita asiakkaita. 66 yksikköä toimitti tiedot yhteensä 2 089 asiakkaasta vuonna 2013. • Uppgifterna bygger på frivillig datainsamling från enheter för öppen- och slutenvård inom hälso- och sjukvården och socialvården som vårdar klienter som sökt tjänster inom missbrukarvården på grund av användning av narkotika eller läkemedel i berusningssyfte. Totalt 66 enheter inlämnade uppgifter om sammanlagt 2 089 klienter år 2013. • The data are based on voluntary data collection by outpatient and inpatient units in health care and social services that treat clients who have sought treatment in substance abuse services for drug use or for the use of medicines for intoxication purposes. In 2013, 66 units submitted the data for a total of 2089 clients..

2) Enintään 3 ongelmallista päihdetta. • Högst 3 av de berusningsmedel som orsakat mest problem. • Maximum 3 drugs causing most problems.

Lähde: Päihdehuollon huumeasiakkaat, THL. • Källa: Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården, THL. • Source: Drug clients in services for substance abusers, THL.

43. Päihdesairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet 2009–2013
 På grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner, 2009–2013
Disability pensions for alcohol and drug-related diseases, 2009–2013

Alkoholisairauden perusteella myönnetty työkyvyttömyyseläkkeet • På grund av alkoholrelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner • *Disability pensions for alcohol-related diseases*

Vuosi År	Alkoholin aiheut- amat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymis- häiriöt Psykisk störning och beteende- störning orskad av alkohol <i>Psycho-organic syndrome caused by alcohol</i>	Alkoholi- myrkytys Alkohol förgiftning <i>Alcohol poisoning</i>	Krooniset maksasai- raudet ja maksakirroosi Kroniska leversjuk- domar och levercirros <i>Chronic liver diseases and liver cirrhosis</i>	Haiman sairaudet Bukspott- körtelsjuk- domar <i>Diseases of the pancreas</i>	Muut alkoholi- sai- raudet Övriga alkohol relaterade sjukdomar <i>Other alcohol- related diseases</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Osuus voimassa olevista työ- kyvyttömyyseläk- keistä Andel av alla invalidpensioner som utbetalas <i>As a percentage of all disability pensions in receipt</i>
ICD-9 ¹⁾	303, 291	980	571	577			
ICD-10 ¹⁾	F10	T51	K70	K86	Z50, Z71, Z72		%

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy alkoholisairaus. • Av Folkpensionsanstalten beviljade pensioner med koppling till alkoholrelaterad sjukdom. • *Pensions granted by the Social Insurance Institution involving an alcohol-related disease.*

2009	11 777	24	395	213	4	12 413	7,4
2010	11 645	24	388	297	5	12 269	7,4
2011	11 396	23	384	201	4	12 008	7,4
2012	10 948	22	353	191	6	11 520	7,3
2013	9 959	20	367	209	9	10 564	6,9

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. • Varav med alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with an alcohol-related disease as the primary disease.*

2009	2 989	16	210	109	–	3 324	2,0
2010	2 805	15	207	108	–	3 135	1,9
2011	2 635	14	205	103	–	2 957	1,8
2012	2 412	14	178	93	1	2 698	1,7
2013	2 263	14	151	87	3	2 518	1,7

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet²⁾, joissa esiintyy alkoholisairaus. • Den privata och den offentliga sektorns²⁾ arbetspensioner med koppling till alkoholrelaterad sjukdom. • *Employment pensions in the private and public sectors²⁾ involving an alcohol-related disease.*

2009	10 624	24	420	220	20	11 308	5,2
2010	10 225	21	421	217	17	10 901	5,2
2011	9 527	20	409	205	19	10 180	5,0
2012	8 727	21	386	194	18	9 346	4,8
2013	7 874	20	352	187	18	8 451	4,6

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. • Varav med alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with an alcohol-related disease as the primary disease.*

2009	4 880	12	291	149	11	5 343	2,5
2010	4 545	12	290	152	10	5 009	2,4
2011	4 163	11	282	144	11	4 611	2,3
2012	3 732	10	262	132	9	4 145	2,2
2013	3 307	9	234	130	10	3 690	2,0

1) ICD-9 ja ICD-10 ovat kansainvälisiä tautiluokitusjärjestelmiä. • ICD-9 och ICD-10 är de internationella systemen för klassificering av sjukdomar. • *ICD-9 and ICD-10 are the International Statistical Classifications of Diseases and Related Health Problems.*

2) Henkilöt ovat suurimmalta osin samat kuin Kansaneläkelaitoksen sarjassa. • Personerna är till största delen desamma som i Folkpensionersanstaltens serie. • *The persons are mostly the same as in the series of the Social Insurance Institution.*

Huumesairauksien perusteella myönnetty työkyvyttömyyseläkkeet • På grund av narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner • *Disability pensions for drug-related diseases*

Huumeiden aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt Psykisk störning och beteendestörning orsakade av narkotika <i>Psycho-organic syndrome caused by drugs</i>	Myrkytykset, muut huumesairaudet Förgiftningar, övriga narkotikabetingade sjukdomar <i>Poisonings, other drug-related diseases</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Osuus voimassa olevista työkyvyttömyyseläkkeistä Andel av alla invalidpensioner som utbetalas <i>As a percentage of all disability pensions in receipt</i>	Vuosi År <i>Year</i>
292, 304, 305	965, 967, 969, 982			ICD-9 ¹⁾
F11-F16, F18, F19	T39, T40, T42, T43, T50, T52, R78, F55		%	ICD-10 ¹⁾

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy huumesairaus. • Av Folkpensionsanstalten beviljade pensioner med koppling till narkotikarelaterad sjukdom. • *Pensions granted by the Social Insurance Institution involving a drug-related disease.*

1 818	21	1 839	1,1	2009
1 942	21	1 963	1,2	2010
2 028	20	2 048	1,3	2011
2 132	20	2 152	1,4	2012
2 017	15	2 032	1,3	2013

Näistä huumesairaus pääsairautena. • Varav med narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with a drug-related disease as the primary disease.*

240	12	252	0,2	2009
242	12	254	0,2	2010
239	11	250	0,2	2011
246	10	256	0,2	2012
257	9	266	0,2	2013

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet²⁾, joissa esiintyy huumesairaus. • Den privata och den offentliga sektorns²⁾ arbetspensioner med koppling till narkotikarelaterad sjukdom. • *Employment pensions in the private and public sectors²⁾ involving a drug-related disease.*

745	33	778	0,4	2009
769	27	796	0,4	2010
761	31	792	0,4	2011
763	28	791	0,4	2012
755	30	785	0,4	2013

Näistä huumesairaus pääsairautena. • Varav med narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with a drug-related disease as the primary disease.*

229	23	252	0,1	2009
229	18	247	0,1	2010
216	21	237	0,1	2011
210	19	229	0,1	2012
204	19	223	0,1	2013

Luvuissa ovat mukana varsinaiset työkyvyttömyyseläkkeet ja yksilölliset varhaiseläkkeet. • I siffrorna ingår egentliga invalidpensioner och individuella förtidspensioner. • *The figures include ordinary disability pensions and individual early retirement pensions.*

Lähteet: Kelan eläkkeet. SVT. Kela; Työkyvyttömyyseläkkeet, Eläketurvakeskus. • Källor: Pensioner från FPA. FOS. Folkpensionsanstalten; Invalidpensioner, Pensionsskyddscentralen. • Sources: Pensions provided by Kela. OSF. Social Insurance Institution of Finland; Disability pension, Finnish Centre for Pensions.

44. Alkoholin käytön seurauksena kuolleet 2000–2012
Dödsfall till följd av alkoholbruk 2000–2012
Alcohol-related deaths, 2000–2012

	2000	2005	2010	2011	2012
	Lkm • Antal • Number				
Alkoholikuolemat¹⁾ • Alkoholrelaterade dödsfall¹⁾ • <i>Alcohol-related deaths¹⁾</i>	2 355	3 011	2 708	2 581	2 532
Peruskuolinsyy: alkoholisairaus tai -myrkytys • Huvudsaklig dödsorsak: alkoholrelaterad sjukdom eller alkoholförgiftning • <i>Main cause of death: alcohol-related disease or alcohol poisoning</i>	1474	2 033	1 966	1 889	1 960
Sairauksiin kuolleet • Dödsfall på grund av sjukdomar • <i>Deaths from disease</i>	936	1 472	1 560	1 497	1 585
Kardiomyopatia • Kardiomyopati • <i>Cardiomyopathy</i>	95	115	112	89	119
Maksasairaudet • Leversjukdomar • <i>Diseases of the liver</i>	536	976	1 070	1 042	1 099
Haiman sairaudet • Bukspottskörtel- sjukdomar • <i>Diseases of the pancreas</i>	88	111	109	122	98
Muut • Andra • <i>Others</i>	217	270	269	244	269
Tapaturmaiset alkoholimyrkytykset • Alkoholiförgiftningar på grund av olyckshändelse • <i>Accidental alcohol poisonings</i>	538	561	406	392	375
Päihtyneenä tapaturmaan ja väkivaltaan kuolleet yhteensä • Dödsfall genom olycksfall och våld i berusat tillstånd, totalt • <i>Accidental and violent deaths under the influence of alcohol</i>	881	978	742	692	572
Tapaturmaan kuolleet • Död genom olycksfall • <i>Accidental deaths</i>	486	577	442	381	332
Kuljetustapaturmat • Transportolycka • <i>Transport accidents</i>	122	134	100	95	50
Tapaturmaiset putoamiset ja kaatumiset • Fall genom olyckshändelse • <i>Accidental falls</i>	121	186	122	114	114
Hukkumiset • Drunkningar • <i>Drownings</i>	77	83	73	63	33
Kuumuus, kylmyys, tuli • Hetta, köld, eld • <i>Heat-induced, cold-induced burns</i>	75	95	101	79	95
Muut • Andra • <i>Others</i>	91	77	49	30	40
Väkivaltaan kuolleet • Dödsfall på grund av våld • <i>Violent deaths</i>	395	401	300	311	240
Itsemurhat ja vastaavat • Självmod och motsvarande • <i>Suicides and the like</i>	304	304	223	237	183
Murha, tappo, pahoinpitely • Mord, dråp, misshandel • <i>Murder, manslaughter, assault</i>	57	56	57	43	27
Muut (epäselvät) • Andra (oklara) • <i>Others (undetermined)</i>	34	43	20	31	30

1) WHO:n päättelysääntö muuttunut vuonna 2005. Kaikki taulukon luvut on laskettu uusien päättelysääntöjen mukaisesti. • WHO:s inferensregel ändrades 2005. Alla sifferuppgifter har beräknats enligt den nya inferensregeln. • *The WHO rule of inference was changed in 2005. All figures have been calculated based on the new rule.*

Lähde: Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; THL. • Källa: Dödsorsaker. FOS. Statistiskcentralen; THL. • *Source: Causes of death. OSF. Statistics Finland; THL.*

45. Alkoholiperäisiin syihin kuolleet ikäryhmittäin 2007–2012
Alkoholrelaterade dödsfall efter åldersgrupp 2007–2012
Deaths from alcohol-related causes by age group, 2007–2012

Peruskuolemansyy alkoholiperäinen tauti tai alkoholimyrkytys • Huvudsaklig dödsorsak alkoholrelaterad sjukdom eller alkoholförgiftning • *Primary cause of death an alcohol-related disease or an accidental alcohol poisoning*

Ikäryhmä • Åldersgrupp • Age group	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	Lkm • Antal • Number					
–19	–	–	–	2	–	1
20–29	23	15	18	24	19	24
30–39	121	86	86	73	73	61
40–44	155	167	148	100	97	104
45–49	254	245	242	200	195	195
50–54	419	396	359	310	310	277
55–59	481	498	403	401	361	397
60–64	348	371	388	418	405	425
65–	365	353	426	438	429	476
Yhteensä • Totalt • Total	2 166	2 131	2 070	1 966	1 889	1 960
Miehet • Män • <i>Men, %</i>	78,5	78,4	80,0	78,2	76,6	77,4
Naiset • Kvinnor • <i>Women, %</i>	21,5	21,6	20,0	21,8	23,4	22,6

Lähde: Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; THL. • Källa: Dödsorsaker. FOS. Statistikcentralen; THL. • *Source: Causes of death. OSF. Statistics Finland; THL.*

46. Huumemyrkytyksiin kuolleet ikäryhmittäin 2007–2012
Dödsfall till följd av narkotikaförgiftningar efter åldersgrupp 2007–2012
Deaths from drug poisoning by age group, 2007–2012

Huumeiden ja lääkkeiden päihdekäytön aiheuttamat tapaturmaiset myrkytykset¹⁾ • Förgiftningar genom olycksfall vid användning av narkotika och läkemedel i berusningssyfte.¹⁾ • *Accidental poisonings caused by drug use or intoxicant use of pharmaceuticals.¹⁾*

Ikäryhmä • Åldersgrupp • Age group	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	Lkm • Antal • Number					
–15	–	–	–	–	–	–
15–19	7	10	5	2	7	9
20–24	27	25	23	29	29	28
25–29	22	20	25	25	47	26
30–34	18	27	30	32	30	34
35–44	14	23	16	17	36	36
45–54	4	7	6	9	13	20
55–	–	–	–	4	3	2
Yhteensä • Totalt • Total	92	112	105	130	165	155
Miehet • Män • <i>Men, %</i>	89,1	87,5	82,9	85,0	87,0	84,5
Naiset • Kvinnor • <i>Women, %</i>	10,9	12,5	17,1	15,0	13,0	15,5

1) Hjelt-instituutissa arvioidaan asiakirjojen pohjalta vainajan lääkkeiden käyttöä päihtymistarkoituksessa. Tästä syystä esitetyt luvut ovat täsmällisempiä kuin peruskuolemansyyhin tai huumausainelöydöksiin perustuvat tilastot (Kuvio 9). EMCDDA:n selection D määritelmän mukaisesti huumemyrkytyksiin ei sisällytetä myrkytyksiä, joissa aiheuttajana ovat pelkästään uni- tai rauhoittavat lääkkeet. • Vid Hjelt-institutet bedöms de avlidnas användning av läkemedel i berusningssyfte utgående från handlingar. Därför är de presenterade uppgifterna mer exakta än den statistik som bygger på den grundläggande dödsorsaken eller narkotikafyndet (Diagram 9). I narkotikarelaterade förgiftningar i enlighet med EMCDDA selection D upptas inte förgiftningar som enbart beror på sömnmediciner eller lugnande mediciner i narkotikarelaterade förgiftningar. • *The Hjelt Institute uses different kinds of records to assess whether the deceased had used medicines for intoxication purposes, which explains why the figures presented by the Hjelt Institute are more precise than statistics that are based on the primary cause of death or drug findings (Figure 9). In accordance with the EMCDDA Selection D definition, drug poisonings do not include poisonings caused by hypnotics or sedatives.*

Lähde: Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikkö. • Källa: Hjelt-institutet rättskemiska enhet vid Helsingfors Universitet. • *Source: Hjelt institute, forensic toxicology unit, University of Helsinki.*

47. Huumausainelöydökset ruumiinavauksissa 2003–2012
Narkotikafynd vid obduktioner 2003–2012
Drugs found in post-mortem examinations 2003–2012

Vuosi År Year	Heroini Heroin <i>Heroin</i>	Buprenofiini Buprenorfin <i>Buprenorphine</i>	Metadoni Metadon <i>Methadone</i>	Kannabinoidit Cannabinoider <i>Cannabinoids</i>	Amfetamiinit Amfetamin <i>Amphetamines</i>	Kokaiini Kokain <i>Cocaine</i>	Gamma Gamma <i>GHB</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
2003	4	73	3	82	51	1	1	147
2004	–	72	11	80	52	3	1	176
2005	3	83	14	71	66	2	2	179
2006	2	88	21	99	64	1	6	191
2007	1	97	26	94	94	3	2	234
2008	3	104	33	93	73	3	1	248
2009	3	111	34	119	94	4	11	256
2010	2	156	36	116	113	4	3	304
2011	1	150	27	124	93	2	11	288
2012	3	129	21	141	114	5	20	309

Lähde: Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikkö. • Källa: Hjelt-institutet rättskemiska enhet vid Helsingfors Universitet. • *Source: Hjelt Institute, forensic toxicology unit, University of Helsinki.*

48. Henkilövahinkoihin johtaneet alkoholitapaukset tieliikenneonnettomuuksissa 2009–2013
Alkoholfall i vägtrafikolyckor med personskada 2009–2013
Alcohol-related cases of road traffic accidents involving injury, 2009–2013

	2009	2010	2011	2012	2013
	Kuljettajien lukumäärä • Antal förare • Number of drivers				
Kuolemaan johtaneet • Med dödlig utgång • <i>With fatal injuries</i>	56	59	65	42	54
Loukkaantumiseen johtaneet • Med annan personskada • <i>With non-fatal injuries</i>	645	567	538	444	451
Yhteensä • Totalt • Total	701	626	603	486	505
	Prosenttia • Procent • Per cent				
Osuus kaikista • Andel av alla • <i>Percentage of all</i>					
kuolemaan johtaneista • med dödlig utgång • <i>cases with fatal injuries</i>	22,0	24,5	23,8	17,9	22,1
loukkaantumiseen johtaneista • med annan personskada • <i>cases with non-fatal injuries</i>	10,5	9,7	8,8	8,1	8,9
Yhteensä • Totalt • Total	10,9	10,3	9,4	8,5	9,5

Alkoholin vaikutuksen alaiset moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuljettajat ikäryhmittäin • Alkoholpåverkade förare av motorfordon, efter åldersgrupp • *Motor vehicle drivers under the influence of alcohol by age*

Ikäryhmä • Åldersgrupp • Age group	2009	2010	2011	2012	2013
	Lukumäärä • Antal • Number				
–17	55	39	44	29	18
18–24	231	178	166	155	147
25–34	172	156	140	87	118
35–54	196	190	180	169	155
55–	47	63	73	46	66
Tuntematon • Okänd • <i>Unknown</i>	–	–	–	–	1
Yhteensä • Totalt • Total	701	626	603	486	505
Miehet • Män • <i>Men</i>	604	567	526	420	441
Naiset • Kvinnor • <i>Women</i>	97	59	77	66	63
Tuntematon • Okänd • <i>Unknown</i>	–	–	–	–	1

Lähde: Tieliikenneonnettomuustilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Statistik över vägtrafikolyckor. FOS. Statistikcentralen. •
Source: Statistics on road traffic accidents. OSF. Statistics Finland.

49. Poliisin tietoon tulleet liikennejuopumustapaukset koko maassa ja maakunnissa 2000–2013
Fall av trafikfylleri polisen fått kännedom om i hela landet och landskapsvis 2000–2013
Drink driving offences recorded by the police, nationwide and by region, 2000–2013

Vuosi År Year	Rattijuopumus • Rattfylleri • Drink driving				
	Rattijuopumus ja huu- maantuneena ajaminen Rattfylleri och körning- narkotika på verkad Driving while under the influence of alcohol or drugs	Törkeä ratti- juopumus Grovt rattfylleri Aggravated drink driving	Yhteensä Totalt Total	Tuhatta 18 vuotta täyttäneyttä kohti Per 1 000 invånare i åldern 18 år och över Per 1000 inhabitants aged 18 and over	100 000 moottori- ajoneuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motor- fordon ¹⁾ Per 100 000 motor vehicles ¹⁾
2000	9 400	13 383	22 783	5,7	891
2005	11 068	14 944	26 012	6,3	874
2011	10 050	11 409	21 459	5,0	577
2012	8 801	10 333	19 134	4,4	580
2013	8 993	9 001	17 994	4,1	533

Maakunta Landskap Region	Rattijuopumus yhteensä Rattfylleri, totalt Drink driving, total		Tuhatta 18 vuotta täyttäneyttä kohti Per 1 000 invånare i åldern 18 år och över Per 1000 inhabitants aged 18 and over		100 000 moottoriajo- neuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motor- fordon ¹⁾ Per 100 000 motor vehicles ¹⁾	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Koko maa • Whole country	19 134	17 994	4,4	4,1	580	533
Uusimaa	4 945	4462	4,0	3,5	597	528
Varsinais-Suomi	1 725	1523	4,5	4,0	589	510
Satakunta	747	735	4,1	4,0	476	460
Kanta-Häme	683	628	4,9	4,5	579	520
Pirkanmaa	1 539	1578	3,9	3,9	521	519
Päijät-Häme	852	802	5,2	4,9	702	646
Kymenlaakso	759	765	5,1	5,1	630	621
Etelä-Karjala • South Karelia	663	565	6,0	5,2	743	623
Etelä-Savo	680	659	5,4	5,2	681	645
Pohjois-Savo	990	888	4,9	4,4	645	564
Pohjois-Karjala • North Karelia	581	607	4,3	4,5	532	544
Keski-Suomi • Central Finland	951	895	4,3	4,1	562	518
Etelä-Pohjanmaa • South Ostrobothnia	686	691	4,5	4,5	485	475
Pohjanmaa • Ostrobothnia	392	476	2,8	3,3	315	374
Keski-Pohjanmaa • Central Ostrobothnia	233	200	4,4	3,8	512	427
Pohjois-Pohjanmaa • North Ostrobothnia	1 418	1306	4,7	4,3	599	538
Kainuu	321	265	4,9	4,0	605	489
Lappi • Lapland	880	894	5,9	6,0	751	745
Ahvenanmaa • Åland Islands	89	55	3,9	2,4	326	195

1) Autot ja moottoripyörät. • Bilar och motorcyklar. • Cars and motorcycles.

2) Vesi-, ilma- tai junaliikennejuopumus. • Fylleri i sjö-, luft- eller tågtrafik. • Waterway, air or rail traffic.

3) Pl. liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla. • Exkl. trafikfylleri med motorlöst fordon. • Excl. drink driving with unpowered vehicle.
 Vuoden 2012 ja 2013 tilastossa Tilastokeskus on käyttänyt aluejakoa 1.1.2013 ja 1.1.2014. • I statistiken för 2012 och 2013 har Statistik-
 centralen använt regionindelningen 1.1.2012 och 1.1.2013. • In the statistics for 2012 and 2013, Statistics Finland has applied the regional
 divisions introduced on 1 January 2013 and 1 January 2014.

Muut liikennejuopumusrikokset • Övriga trafikfyllerifall • <i>Other drink driving offences</i>			Liikennejuopumus- tapaukset yhteensä Trafikfyllerifall, totalt <i>Drink driving offences, total</i>	Liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla Trafikfylleri med motorlöst fordon <i>Drink driving with unpowered vehicle</i>	Vuosi År Year
Muu liikennejuopu- mus ²⁾ Annat trafikfylleri ²⁾ <i>Other cases of drink driving²⁾</i>	Kulkuneuvon luovutta- minen juopuneelle Överlämnande av fortskaffningsmedel till berusad <i>Relinquishing a vehicle to a drunken person</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>			
412	2 082	2 494	25 277	165	2000
510	2 196	2 706	28 718	112	2005
431	1 445	1 876	23 335	92	2011
409	1 105	1 514	20 648	69	2012
386	1 012	1 398	19 392	64	2013

Muut liikennejuopumusrikokset Övriga trafik fyllerifall <i>Other drink driving offences</i>		Liikennejuopumustapaukset yhteensä ³⁾ Trafikfyllerifall, totalt ³⁾ <i>Drink driving offences, total³⁾</i>		Landskap
2012	2013	2012	2013	
1 514	1 398	20 648	19 392	Hela landet
315	279	5 260	4 741	Nyland
155	130	1 880	1 653	Egentliga Finland
61	52	808	787	Satakunta
35	29	718	657	Egentliga Tavastland
110	117	1 649	1 695	Birkaland
79	49	931	851	Päijänne-Tavastland
82	73	841	838	Kymmenedalen
36	42	699	607	Södra Karelen
48	65	728	724	Södra Savolax
85	71	1 075	959	Norra Savolax
57	44	638	651	Norra Karelen
105	94	1 056	989	Mellersta Finland
48	60	734	751	Södra Österbotten
54	44	446	520	Österbotten
14	15	247	215	Mellersta Österbotten
137	124	1 555	1 430	Norra Österbotten
31	12	352	277	Kajanaland
51	73	931	967	Lappland
11	25	100	80	Åland

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen. • Source: Offences known to the police. OSF. Statistics Finland.

50. Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet koko maassa ja maakunnissa 2013
 I alkoholrelaterade vägtrafikolyckor dödade och skadade i hela landet och landskapsvis 2013
 Persons killed or injured in road traffic accidents involving alcohol, nationwide and by region, 2013

Juopunut osallinen Berusad person involverad <i>Drunken person involved</i>	Kuolleita • Dödade • Killed			Loukkaantuneita • Skadade • Injured		
	Juopunut itse Den berusade själv <i>Drunken person-himself/herself</i>	Muu tiellä liikkuja Annan som rört sig på väg <i>Other road user</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Juopunut itse Den berusade själv <i>Drunken person-himself/herself</i>	Muu tiellä liikkuja Annan som rört sig på väg <i>Ot her road user</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
Henkilöauton kuljettaja • Personbilsförare • <i>Driver of passenger car</i>	34	15	49	283	273	556
Muun moottoriajoneuvon kuljettaja • Förare av annat motorfordon • <i>Driver of other motor vehicle</i>	4	2	6	72	20	92
Polkupyöräilijä • Cyklist • <i>Cyclist</i>	5	-	5	28	8	36
Muun ajoneuvon kuljettaja • Förare av annat fordon • <i>Driver of other vehicle</i>	2	-	2	15	13	28
Jalankulkija • Fotgängare • <i>Pedestrian</i>	4	-	4	18	2	20
Yhteensä • Totalt • Total	49	17	66	416	316	732

Maakunta Landskap <i>Region</i>	Onnettomuuksia Olyckor <i>Accidents</i>	Kuolleita Dödade <i>Killed</i>	Loukkaantuneita Skadade <i>Injured</i>
Koko maa • Hela landet • Whole country	561	66	727
Uusimaa • Nyland	111	10	134
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	55	7	72
Satakunta	37	6	44
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	13	3	15
Pirkanmaa • Birkaland	53	4	69
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	19	2	27
Kymenlaakso • Kymmenedalen	28	6	37
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	4	-	6
Etelä-Savo • Södra Savolax	17	2	17
Pohjois-Savo • Norra Savolax	21	1	23
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	28	1	36
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	31	6	36
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	28	6	40
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	23	2	31
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	11	-	15
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	47	4	80
Kainuu • Kajanaland	8	2	7
Lappi • Lappland • <i>Lappland</i>	25	4	36
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	2	-	2

Lähde: Tieliikenneonnettomuustilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Statistik över vägtrafikolyckor. FOS. Statistikcentralen. •
 Source: Statistics on road traffic accidents. OSF. Statistics Finland.

51. Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset 2004–2013

Brott mot alkohollagstiftningen 2004–2013

Offences under the Alcohol Act, 2004–2013

Vuosi År Year	Alkoholirikkomus Alkoholförseelse <i>Alcohol violation</i>	Alkoholirikos Brott mot alkohollagen <i>Alcohol offence</i>	Lievä alkoholirikos Lindrigt alkoholbrott <i>Minor alcohol offence</i>	Törkeä alkoholirikos Grovt alkoholbrott <i>Aggravated alcohol offence</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Tullin tietoon tulleet alkoholi- rikokset Alkoholbrott som kommit till tullens kännedom <i>Alcohol offences recorded by the customs authorities</i>
2004	3 022	750	3 772	843
2005	3 068	810	3 787	622
2006	2 372	662	3 034	654
2007	2 451	608	3 059	550
2008	2 484	597	3 081	565
2009 ¹⁾	2 271	204	486	26	2 987	660
2010	2 940	153	947	13	4 053	692
2011	3 723	157	1 230	11	5 121	829
2012	3 222	126	1 246	7	4 601	892
2013	2 971	186	1 288	29	4 474	1 014

1) Alkoholirikosten rikosnimikkeet uudistettiin vuonna 2009. Taulukon tiedot on esitetty uusien nimikkeiden mukaisesti. • Brottsbenämningarna för alkoholbrott förnyades 2009. Uppgifterna i tabellen visas efter de nya benämningarna. • *The designations of alcohol offences were amended in 2009. The data in the table have been set out according to the new designations of offence.*

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus; Tulli. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen; Tulli. • *Source: Offences known to the police. OSF. Statistics Finland; Customs.*

52. Huumausainerikollisuus 2004–2013

Narkotikabrottslighet 2004–2013

Drug-related crime, 2004–2013

Vuosi År Year	Huumaus- ainerikos Narkotikabrott <i>Narcotics offence</i>	Huumaus- aineiden käyttörikos Straffbart bruk av narkotika <i>Unlawful use of narcotics</i>	Törkeä huumaus- ainerikos Grovt narkotika- brott <i>Aggravated narcotics offence</i>	Huumausaine- rikoksen valmistelu Förberedelse till narkotikabrott <i>Preparation or abetment of narcotics offences</i>	Huumausaine- rikokset yhteensä Narkotikabrott totalt <i>Narcotics offences in total</i>	Rangaistus- vankien päärikoksena huumausainerikos Straffångar med narkotikabrott som huvudbrott <i>Drug related crime as main crime %</i>
2004	4 672	9 217	582	15	14 486	17,9
2005	4 589	9 248	561	27	14 425	16,1
2006	4 168	8 480	657	12	13 317	15,2
2007	4 206	10 333	883	26	15 448	14,6
2008	4 835	9 823	789	35	15 482	16,1
2009 ¹⁾	6 274	11 257	922	71	18 524	14,1
2010	6 444	12 158	1 083	39	19 724	15,6
2011	7 226	12 093	1 036	39	20 394	17,0
2012	7 752	11 292	1 025	33	20 102	17,4
2013	8 560	12 778	1 237	81	22 656	18,0

1) Tilastointitapa on muuttunut vuodesta 2009 lähtien. Vuodesta 2009 tilastoissa on otettu huomioon myös Tullin ja Rajavartiolaitoksen tietoon tulleet huumausainerikokset. Tilastomuutos näyttäytyy huumausainerikollisuuden määrän lisääntymisellä noin 5–6 %. • Sättet att föra statistik ändrades 2009. I statistiken från och med 2009 har man också beaktat narkotikabrott som kommit till Tullens och Gränsbevakningsväsendets kännedom. Statistikändringen visar sig i en ökning av narkotikabrottsligheten med cirka 5–6 procent. • *The compilation of statistics changed as of 2009. The statistics for 2009 include crimes reported to the Customs and Border Guard. This accounts for a 5% to 6% increase in the volume of drug-related crime.*

Lähde: Tilastokeskus, Rikosseuraamuslaitos. • Källa: Statistikcentralen, Brottspåföljdsmyndigheten. • *Source: Statistics Finland, Criminal sanctions agency.*

53. Takavarikoidut huumausaineet 2004–2013

Narkotikabeslag 2004–2013

Drug seizures, 2004–2013

Vuosi År Year	Kannabis- kasvi Cannabisväxt <i>Cannabis plants</i>	Hasis Hasch <i>Hashish</i>	Marihuana Marihuana <i>Marijuana</i>	Kokaiini Kokain <i>Cocaine</i>	Heroiini Heroin <i>Heroine</i>	Amfetamiini + metamfetamiini ¹⁾ Amfetamin + metamfetamin ¹⁾ <i>Amphetamines + Methamphetamines¹⁾</i>
	Kpl Stycken <i>Number of</i>	Kg • Kilo • Kilogrammes				
2004	7 840	467	26	1,1	0,2	109
2005	9 500	431	43	1,2	52,4	117
2006	7 510	283	33	6,5	0,2	129
2007	7 600	360	36	4,0	0,4	152
2008	14 000	47	56	3,0	0,2	130+17
2009	12 500	440	100	2,8	2,0	110+5
2010	15 000	250	80	4,2	0,4	113+39
2011	16 400	860	97	3,5	1,0	71+28
2012	18 150	714 ²⁾	714 ²⁾	25,7	0,1	124+15
2013	23 000	122 ³⁾	285	4,5	0,2	84+7,4

Vuosi År Year	Subutex Subutex <i>Subutex</i>	Ekstaasi Ecstasy <i>Ecstasy</i>	LSD LSD <i>LSD</i>	Bromodra- gonfly Bromo- dragonfly <i>Bromodragonfly</i>	GBL + GHB ¹⁾ GBL + GHB ¹⁾ <i>GBL + GHB¹⁾</i>	MDPV MDPV <i>MDPV</i>	Kat Khat <i>Khat</i>
	Kpl • Stycken • <i>Number of items</i>				Litraa Liter <i>Litres</i>	Kg • Kilo • Kilogrammes	
2004	32 970	23 243	195	2 118
2005	25 500	52 200	452	2 550
2006	22 979	39 185	171	..	24	..	3 283
2007	20 600	83 000	2 138	..	91	..	3 300
2008	12 000	34 000	3 082	..	150+9	..	2 250
2009	17 000	15 100	620	1 200	84+2	4	3 300
2010	27 000	7 600	790	7 600	37+5	9,5	2 250
2011	31 700	17 800	1 260	1 100	930+2,5	2,4	5 800
2012	48 700	23 623	1 102	2 653	228+1	5,1	1 920
2013	37 078	121 595	3 965	649	265+0,7	5,3	4 767

1) Vuoteen 2007 saakka yhteenlaskettuna, vuodesta 2008 erikseen. • Sammanräknat till 2007, separat från och med 2008. • *Combined until 2007, separate from 2008.*

2) Vuodesta 2012 alkaen hasis ja marihuana on laskettu yhteen • Hasch och marijuana har räknats samman sedan 2012 • *As of 2012, the data on hashish and marijuana are combined.*

3) Vuositilaston laskentakriteerit poikkeavat aikaisemmista. Vuoteen 2011 saakka luvut perustuvat takavarikkopöytäkirjoista laskettuihin määriin. Vuodesta 2012 lähtien tiedot perustuvat KRP:n rikosteknisen laboratorion ja tullin tietoihin. Ainoastaan kannabiskasvien määrät on edelleen laskettu takavarikkopöytäkirjoista. • Beräkningskriteriet i årsstatistiken avviker från tidigare. Fram till 2011 baserar sig siffrorna på de mängder som beräknats ur beslagsprotokoll. Från 2012 framåt baserar sig uppgifterna på uppgifter från Centralkriminalpolisens Kriminaltekniska laboratorium och tullens. Endast mängden cannabisväxter beräknas fortfarande från beslagsprotokoll. • *The criteria for calculating the annual statistics have been revised. Until 2011 the data were based on figures calculated from the seizure protocols. Since 2012 the data are based on data retrieved from the Customs and the Forensic Laboratory of the National Board of Investigation Finland. Only the number cannabis plants is still calculated from the seizure protocols.*

Lähde: Keskusrikospoliisi. • Källa: Centralkriminalpolisen. • *Source: Finnish National Bureau of Investigation.*

54. Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun määrä 2004–2013

Tullbeslag av alkohol och sprit 2004–2013

Alcoholic beverage and ethyl alcohol seizures by the Customs, 2004–2013

Vuosi År Year	Alkoholijuomat Alkoholdrycker <i>Alcoholic beverages</i>	Pirtu Sprit <i>Ethyl alcohol</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
litraa • liter • litres			
2004	52 520	33 366	85 886
2005	6 034	1 722	7 756
2006	6 095	406	6 501
2007	115 438	518	115 956
2008	45 411	185	45 596
2009	11 830	830	12 660
2010	4 725	151	4 876
2011	5 990	119	6 109
2012	5 666	20	5 686
2013	11 110	26	11 136

Lähde: Tulli • Källa: Tull • *Source: Customs.*

55. Väikivaltarikollisuus 2000–2013

Våldsbrott 2000–2013

Violent crimes, 2000–2013

Vuosi År Year	Tappo Dråp <i>Mans- laughter</i>	Murha Mord <i>Murder</i>	Tapon, murhan tai surman yritys Försök till dråp mord eller dråp under förmildrande omständigheter <i>Attempted mans- laughter, murder or homicide</i>	Pahoinpitely Misshandel <i>Assault</i>	Törkeä pahoinpi- tely Grov misshandel <i>Aggravated assault</i>	Lievä pahoinpi- tely Lindrig misshandel <i>Petty assault</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
2000	108	37	333	18 424	1 972	7 424	28 298
2005	77	36	349	20 086	2 071	8 324	30 943
2011	64	49	306	26 762	2 053	11 356	40 590
2012	46	43	350	25 390	1 874	10 967	38 670
2013	57	38	264	24 015	1 791	9 709	35 874

100 000 asukasta kohti • Per 100 000 invånare • *Per 100 000 inhabitants*

2000	2,1	0,7	6,4	355,6	38,1	143,3	546,2
2005	1,5	0,7	6,6	382,2	39,4	158,4	588,8
2011	1,2	0,9	5,7	495,5	38,0	210,2	751,5
2012	0,8	0,8	6,4	467,9	34,5	202,1	712,6
2013	1,0	0,7	4,8	440,5	32,9	178,1	658,1

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen. • *Source: Offences known to the police. OSF. Statistics Finland.*

56. Päihtyneiden säilöönotot koko maassa ja maakunnissa 2000–2013
Omhändertagna berusade i hela landet och landskapsvis 2000–2013
Persons taken into police custody for drunkenness, nationwide and by region, 2000–2013

Vuosi År Year	Lukumäärä Antal Number	100 000 asukasta kohti Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants
2000	96 944	1 871
2005	101 856	1 938
2011	77 535	1 435
2012	71 679	1 321
2013	67 699	1 242

Maakunta • Landskap • Region	Lukumäärä Antal Number	100 000 asukasta kohti Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants			
		2012	2013	2012	2013
Koko maa • Hela landet • <i>Whole country</i>	71 679	67 699		1 321	1 242
Uusimaa • Nyland	22 844	21 702		1 458	1 369
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	5 000	4 791		1 066	1 017
Satakunta	2 125	2 142		940	954
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	2 025	1 873		1 154	1 067
Pirkanmaa • Birkaland	4 423	3 942		893	788
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	3 553	3 522		1 754	1 740
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1 542	1 481		850	819
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	1 889	1 876		1 419	1 419
Etelä-Savo • Södra Savolax	2 713	2 277		1 777	1 493
Pohjois-Savo • Norra Savolax	4 753	4 518		1 915	1 819
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	2 907	2 665		1 754	1 611
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	4 541	4 204		1 650	1 527
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	1 760	1 692		907	872
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	1 790	1 628		996	903
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	703	499		1 025	727
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	4 626	4 531		1 155	1 124
Kainuu • Kajanaland	1 174	928		1 455	1 160
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	3 063	3 175		1 675	1 740
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	248	253		870	883

Vuoden 2012 ja 2013 tilastossa Tilastokeskus on käyttänyt aluejakoa 1.1.2013 ja 1.1.2014. • I statistiken för 2012 och 2013 har Statistikcentralen använt regionindelningen 1.1.2013 och 1.1.2014. • *In the statistics for 2012 and 2013, Statistics Finland has applied the regional divisions introduced on 1 January 2013 and 1 January 2014.*

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen. • *Source: Offences known to the police. OSF. Statistics Finland.*

57. Alkoholijuomien myynnin nimellishintaindeksejä 2004–2013
Nominella prisindex för försäljning av alkoholdrycker 2004–2013
Nominal price indices for the sales of alcoholic beverages, 2004–2013

Vuosi År Year	Viinat Brännvin <i>Vodka, gin, etc.</i>	Muut väkevät juomat Övriga starka drycker <i>Other strong beverages</i>	Väkevät viinit Starkvin <i>Fortified wines</i>	Miedot viinit Lättvin <i>Light wines</i>	Siiderit Cider <i>Ciders</i>	Long drink- juomat Long drink <i>Long drinks</i>	Vahva olut Starköl <i>Strong beer</i>	Keskiolet Mellanöl <i>Medium beer</i>	Kaikki juomat Alla drycker <i>All beverages</i>
2000=100									
Myynti yhteensä • Försäljning totalt • Sales total									
2004	82,5	87,6	80,3	100,8	106,3	103,3	104,2	103,9	98,0
2005	79,0	86,1	76,3	101,1	106,3	103,8	104,5	101,2	96,3
2006	79,4	87,4	76,7	101,8	107,8	105,6	106,9	101,2	97,0
2007	80,0	89,3	77,6	102,8	109,0	107,5	109,2	101,4	98,2
2008	87,7	98,9	82,9	108,3	113,5	112,2	114,2	106,7	104,3
2009	94,7	105,6	89,2	113,7	117,9	117,3	119,8	114,3	110,9
2010	99,3	109,3	93,6	116,5	119,1	122,1	123,4	120,5	115,5
2011	100,4	110,8	96,0	118,3	120,4	125,6	126,5	121,9	117,5
2012	106,1	116,2	102,8	122,7	128,3	134,1	134,1	132,4	125,3
2013	108,2	120,1	104,6	125,7	130,6	137,6	139,4	134,9	128,4
Vähittäismyynti • Detaljhandel • Retail sales									
2004	70,1	77,3	78,8	97,7	105,2	100,5	92,8	98,4	91,5
2005	64,1	74,1	74,6	97,0	104,2	99,9	91,2	94,2	88,5
2006	64,0	75,0	75,0	97,3	105,3	101,8	92,9	94,1	89,1
2007	64,1	76,7	75,8	98,0	106,1	103,8	94,0	94,6	90,2
2008	72,0	87,5	81,1	102,5	110,1	108,7	98,7	99,5	96,0
2009	79,4	94,7	87,2	107,6	115,1	115,7	105,6	106,8	102,8
2010	84,1	98,0	91,4	109,7	115,7	121,7	111,2	112,0	107,0
2011	84,4	98,6	93,2	110,6	116,2	125,8	113,3	111,8	107,5
2012	90,3	104,3	100,2	114,2	125,3	135,1	120,5	122,5	115,6
2013	91,0	107,6	101,7	116,3	125,9	137,1	123,9	122,4	116,8
Anniskelu • Servering • Licensed serving									
2004	104,1	104,4	108,3	114,2	107,4	105,8	113,6	112,8	109,7
2005	105,0	105,6	107,8	119,2	108,7	107,5	115,5	112,5	110,5
2006	106,7	107,5	108,8	121,7	110,8	109,3	118,4	112,7	111,6
2007	109,1	109,8	111,1	124,3	112,6	110,9	121,7	112,1	112,8
2008	114,6	116,8	115,5	134,6	117,8	115,3	126,9	118,1	119,2
2009	119,5	122,1	125,6	141,1	121,2	117,8	131,0	125,9	125,0
2010	123,1	126,3	135,9	146,5	123,2	120,9	133,0	134,3	130,7
2011	126,1	129,5	149,1	152,5	125,7	123,7	136,9	139,8	135,2
2012	129,7	134,2	151,4	160,7	131,8	130,8	144,9	148,6	142,5
2013	135,4	139,1	158,1	167,6	136,5	136,2	151,5	157,8	149,8

Lähde: Alkoholijuomien hintaindeksi. SVT. THL • Källa: Prisindex för alkoholdrycker. FOS. THL • Source: Alcoholic beverage price index. OSF. THL

58. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 2004–2013
Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 2004–2013
Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 2004–2013

Vuosi År Year	Viinat Brännvin <i>Vodka, gin, etc.</i>	Muut väkevät juomat Övriga starka drycker <i>Other strong beverages</i>	Väkevät viinit Starkvin <i>Fortified wines</i>	Miedot viinit Lättvin <i>Light wines</i>	Siiderit Cider <i>Ciders</i>	Long drink- juomat Long drink <i>Long drinks</i>	Vahva olut Starköl <i>Strong beer</i>	Keskiolut Mellanöl <i>Medium beer</i>	Kaikki juomat Alla drycker <i>All beverages</i>
2000=100									
Myynti yhteensä • Försäljning totalt • <i>Sales total</i>									
2004	78,4	83,3	76,2	95,7	100,9	98,2	99,0	98,8	93,1
2005	74,4	81,1	71,8	95,2	100,1	97,7	98,4	95,3	90,7
2006	73,4	80,9	70,9	94,2	99,8	97,8	98,9	93,7	89,8
2007	72,3	80,6	70,0	92,8	98,4	97,1	98,7	91,5	88,7
2008	76,1	85,8	71,9	94,0	98,5	97,3	99,1	92,6	90,5
2009	82,2	91,6	77,4	98,6	102,3	101,8	103,9	99,2	96,2
2010	85,2	93,7	80,2	99,8	102,1	104,6	105,8	103,3	99,0
2011	83,2	91,8	79,5	98,0	99,7	104,1	104,8	101,0	97,4
2012	85,5	93,6	82,9	98,9	103,4	108,1	108,1	106,7	101,0
2013	85,9	95,4	83,1	99,8	103,7	109,2	110,7	107,1	102,0
Vähittäismyynti • Detaljhandel • <i>Retail sales</i>									
2004	66,6	73,4	74,8	92,8	100,0	95,5	88,2	93,5	86,9
2005	60,4	69,8	70,2	91,4	98,1	94,1	85,8	88,7	83,3
2006	59,2	69,4	69,4	90,1	97,5	94,2	85,9	87,1	82,4
2007	57,9	69,2	68,4	88,5	95,8	93,7	84,9	85,4	81,5
2008	62,5	75,9	70,4	88,9	95,5	94,3	85,6	86,3	83,3
2009	68,9	82,2	75,7	93,3	99,9	100,4	91,7	92,7	89,2
2010	72,1	84,0	78,3	94,1	99,2	104,3	95,4	96,0	91,7
2011	69,9	81,7	77,2	91,6	96,2	104,2	93,9	92,6	89,1
2012	72,7	84,1	80,7	92,0	100,9	108,9	97,1	98,7	93,2
2013	72,3	85,4	80,8	92,4	100,0	108,9	98,4	97,2	92,8
Anniskelu • Servering • <i>Licensed serving</i>									
2004	98,9	99,2	102,9	108,5	102,1	100,5	107,9	107,2	104,3
2005	98,9	99,4	101,6	112,2	102,4	101,2	108,7	106,0	104,0
2006	98,7	99,4	100,7	112,7	102,5	101,1	109,6	104,3	103,2
2007	98,6	99,2	100,3	112,3	101,7	100,2	109,9	101,2	101,9
2008	99,5	101,4	100,2	116,8	102,2	100,0	110,1	102,5	103,4
2009	103,7	105,9	109,0	122,4	105,1	102,2	113,7	109,2	108,5
2010	105,5	108,3	116,5	125,6	105,6	103,6	114,0	115,2	112,0
2011	104,4	107,3	123,5	126,3	104,1	102,4	113,4	115,8	112,0
2012	104,5	108,1	121,9	129,5	106,2	105,4	116,8	119,7	114,8
2013	107,5	110,5	125,6	133,1	108,4	108,2	120,3	125,3	118,9

Lähde: Alkoholijuomien hintaindeksi. SVT. THL • Källa: Prisindex för alkoholdrycker. FOS. THL • Source: Alcoholic beverage price index. OSF. THL

59. Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto 1995–2013
 Distributionsnät för detaljhandel med alkoholdrycker 1995–2013
 Network for the retail sales of alcoholic beverages, 1995–2013

Vuosi År Year	Alkon myymälät Alkos butiker Alko stores	Vähittäismyynti- paikat Detaljhandels- ställen Retail outlets ≤ 4.7 %	Tilaviini- ja sahtimyymlät Gårdsvins- och sahtibutiker Stores for selling fruit wine and sahti	Alkon luovutus- paikat Alkos utlämnings- ställen Alko delivery points
1995	251	8 076	21	3
2000	275	7 348	49	124
2005	327	6 699	49	139
2008	344	6 093	44	124
2009	346	5 947	40	122
2010	343	5 755	35	118
2011	348	5 586	32	110
2012	351	5 511	31	108
2013	352	5 371	31	107

2013:

Maakunta • Landskap •
 Region

Koko maa • Hela landet •

<i>Whole country</i>	352	5 371	31	107
Uusimaa • Nyland	74	1 141	2	8
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	31	472	1	12
Satakunta	17	280	1	5
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	12	179	2	-
Pirkanmaa • Birkaland	29	460	4	6
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	16	206	2	-
Kymenlaakso • Kymmenedalen	13	183	2	3
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	9	138	-	2
Etelä-Savo • Södra Savolax	15	235	4	5
Pohjois-Savo • Norra Savolax	16	272	2	11
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	11	202	2	9
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	20	278	2	6
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	16	229	2	9
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	8	198	-	3
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	4	75	-	1
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	27	387	-	9
Kainuu • Kajanaland	9	107	1	4
Lappi • Lappland • <i>Lappland</i>	22	283	3	14
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	3	46	1	-

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

60. Alkoholijuomien anniskeluverkosto 1995–2013
Nät för servering av alkoholdrycker 1995–2013
Network for the licensed serving of alcoholic beverages, 1995–2013

Vuosi År Year	Anniskeluravintolat • Restauranger med serveringstillstånd • <i>Licensed restaurants</i>					
	Anniskeluluvat ¹⁾ • Serveringstillstånd ¹⁾ • <i>Serving licences¹⁾</i>				Asiakaspaikkoja ³⁾ • Gästplatser ³⁾ • <i>Seating for customers³⁾</i>	
	A-luvat A-tillstånd <i>A licences</i>	B-luvat B-tillstånd <i>B licences</i>	C-luvat C-tillstånd <i>C licences</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	A+B-luvat A+B-tillstånd <i>A+B licences</i>	C-luvat C-tillstånd <i>C licences</i>
1995	3 222	270	5 989	9 481	642 176 ²⁾	–
2000	4 640	264	4 050	8 954	1 616 404	332 974
2005	5 321	225	2 912	8 458	1 945 277	262 751
2008	5 694	270	2 358	8 322	2 024 869	223 992
2009	5 750	289	2 259	8 298	2 077 588	220 178
2010	5 812	312	2 178	8 302	2 091 621	215 553
2011	5 847	319	2 112	8 278	2 125 118	213 509
2012	5 916	351	2 024	8 291	2 121 319	209 026
2013	5 919	372	1 937	8 228	2 137 705	208 198

2013:

Maakunta • Landskap • *Region*

Koko maa • Hela landet • Whole country	5 919	372	1 937	8 228	2 137 705	208 198
Uusimaa • Nyland	1 888	112	353	2 353	644 538	28 031
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	523	31	148	702	188 425	15 461
Satakunta	242	11	83	336	85 749	7 514
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	173	18	53	244	75 961	5 512
Pirkanmaa • Birkaland	482	23	140	645	158 009	14 542
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	227	14	72	313	70 906	7 632
Kymenlaakso • Kymmenedalen	206	6	90	302	53 394	9 044
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	158	4	63	225	53 719	6 496
Etelä-Savo • Södra Savolax	222	13	120	355	82 259	14 752
Pohjois-Savo • Norra Savolax	234	13	100	347	92 595	10 320
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	130	5	59	194	36 832	8 675
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	260	12	113	385	95 428	12 582
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	142	11	96	249	70 089	14 477
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	144	14	82	240	57 571	12 179
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	52	6	38	96	20 267	4 109
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	321	14	162	497	126 586	19 242
Kainuu • Kajanaland	81	7	46	134	36 426	4 923
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	369	12	115	496	176 309	12 587
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	65	46	4	115	12 642	120

1) A-luvat: kaikki alkoholijuomat, B-luvat: miedot alkoholijuomat, C-luvat: enintään 4,7 til-% alkoholijuomat. • A-tillstånd: alla alkoholdrycker, B-tillstånd: svaga alkoholdrycker, C-tillstånd: alkoholdrycker med högst 4,7 % volymprocent. • *A licences: all alcoholic beverages, B licences: light alcoholic beverages, C licences: alcoholic beverages with no more than 4.7% by volume.*

2) Käytössä olleet asiakaspaikat. • Gästplatser i bruk. • *Number of seats in use.*

3) Anniskelulupien mukaiset asiakaspaikat. • Gästplatser enligt serveringstillstånd. • *Seating for customers according to serving licences.*

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • *Source: Valvira.*

61. Mainonnan valvonta 1995–2013
Reklam tillsyn 1995–2013
State control of alcohol advertising, 1995–2013

Vuosi År Year	Päätös ¹⁾ • Beslut ¹⁾ • Decision ¹⁾ Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården <i>National Supervisory Authority for Welfare and Health</i>	Aluehallintovirasto Regionförvaltningsverket <i>Regional State Administrative Agency</i>
1995	37	16
2000	73	17
2005	99	13
2011	96	24
2012	104	50
2013	89	43

1) Valvirassa ja AVI:ssä käsitellyt diaariin kirjatut mainonta-asiat. • Reklamärenden som införts i diariet och som handlagts av Valvira och RFV. •
Advertising cases processed and registered at Valvira and the Regional State Administrative Agency.

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

62. Vähittäismyyntin valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2004–2013
Åtgärder i samband med tillsyn av detaljhandel 2004–2013
Control measures related to alcohol sales through retail outlets, 2004–2013

Vuosi År Year	Huomautuksia ja ohjaavia kirjeitä Anmärkningar och styrande brev <i>Notices and instructive letters</i>	Varoituksia Varningar <i>Warnings</i>	Määräaikaisia peruutuksia Återkallelser för viss tid <i>Temporary revocations of licence</i>	Pysyviä peruutuksia Permanent återkallelser <i>Permanent revocations of licence</i>	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet <i>Restriction of licence</i>
Vähittäismyyntipaikoille annettuja • Utfärdat till detaljhandelsställen • <i>Issued to retail outlet</i>					
2004	21	9	15	13	–
2005	60	8	16	4	–
2006	38	18	10	8	–
2007	36	14	25	6	–
2008	32	12	18	9	–
2009	41	15	11	27	–
2010	56	21	13	14	–
2011	73	21	10	22	–
2012	66	14	4	2	–
2013	60	17	6	9	–

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

63. Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2004–2013
 Åtgärder i samband med tillsyn av alkoholservering 2004–2013
 Control measures related to licensing supervision, 2004–2013

Vuosi År Year	Huomautuksia ja ohjaavia kirjeitä Anmärkningar och styrande brev Notices and instructive letters	Varoituksia Varningar Warnings	Määräaikaista peruutuksia Återkallelser för viss tid Temporary revocations of licence	Pysyviä peruutuksia Permanent återkallelser Permanent revocations of licence	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet Restriction on licence
Anniskeluravintolille annettuja • Utfärdat till restauranger med serveringstillstånd • Issued to licensed restaurants					
2004	270	133	35	86	-
2005	394	218	77	51	5
2006	359	224	93	32	3
2007	439	327	77	54	3
2008	410	347	95	55	-
2009	532	344	72	83	13
2010	583	290	82	52	10
2011	494	258	70	43	10
2012	440	197	61	25	11
2013	453	221	63	29	11

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

64. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittäin ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista 2004–2013
Konsumenternas alkoholutgifter efter distributionsväg samt deras andel av de privata konsumtions-
utgifterna 2004–2013
Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure, 2004–2013

Vuosi År Year	Alkoholimenot • Alkholutgifter • <i>Alcohol expenditure</i>			Yksityiset kulutusmenot Privata konsumtions- utgifter <i>Private consumer expenditure</i>	Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutusmenoista Alkoholutgifternas andel av de privata konsumtionsutgifterna <i>Alcohol expenditure as a percentage of private consumption expenditure</i>
	Vähittäiskulutus Detaljandels konsumtion <i>Consumption through retail outlets</i>	Anniskelukulutus Konsumtion av serverad alkohol <i>Consumption through licensed serving</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>		
	1 000 000 €				%
	Käyppiin hintoihin • Löpande priser • <i>Current prices</i>				
2004	2 368	1 383	3 751	78 042	4,8
2005	2 362	1 410	3 772	81 095	4,7
2006	2 461	1 465	3 926	85 768	4,6
2007	2 602	1 496	4 098	90 708	4,5
2008	2 717	1 510	4 227	95 639	4,4
2009	2 865	1 466	4 331	94 170	4,6
2010	2 934	1 466	4 400	99 084	4,4
2011	3 008	1 521	4 530	105 771	4,3
2012	3 064	1 540	4 603	109 026	4,2
2013	3 046	1 510	4 556	111 046	4,1
	Vuoden 2000 hintoihin • 2000 års priser • <i>2000 prices</i>				
2004	2 249	1 314	3 563	74 712	
2005	2 224	1 328	3 552	77 009	
2006	2 277	1 355	3 633	80 308	
2007	2 350	1 351	3 701	83 098	
2008	2 357	1 310	3 667	84 691	
2009	2 486	1 271	3 757	82 239	
2010	2 515	1 257	3 772	84 926	
2011	2 492	1 260	3 753	87 111	
2012	2 469	1 241	3 709	87 321	
2013	2 419	1 199	3 618	88 191	

Lähteet: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira; Kansantalouden tilinpito. SVT. Tilastokeskus. • Källor: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira; Nationalräkenskaper. FOS. Statistikcentralen. • Sources: Alcoholic beverage consumption OSF. THL; Valvira; National accounts. OSF. Statistics Finland.

65. Valtion alkoholitulot 2004–2013
Statens alkoholinkomster 2004–2013
State revenues from alcohol, 2004–2013

Vuosi År Year	Alkoholi- juomavero Skatt på alholdrycker Tax on alcoholic beverages	Osuus valtion vero- ja veroluonteisista tuloista Andel av statens skatter och inkomster av skattenatur As a share of taxes and other similar revenue	Valtion alkoholitulot ¹⁾ Statens alkoholinkomster ¹⁾ State revenues from alcohol ¹⁾	Osuus valtion tuloista ilman rahoitustaloustoimia Andel av statsinkomsterna exkl. finanstransaktioner As a share of state revenue before financial transactions
	Milj. € • Mn € • EUR million	%	Milj. € • Mn € • EUR million	%
2004	1 071	3,3	1 747	4,6
2005	973	3,0	1 658	4,2
2006	992	2,9	1 701	4,2
2007	1 015	2,8	1 782	4,1
2008	1 092	2,9	1 892	4,3
2009	1 207	3,8	1 991	5,3
2010	1 284	4,0	2 087	5,4
2011	1 281	3,5	2 132	4,9
2012	1 381	3,7	2 246	5,0
2013	1 336	3,4	2 221	4,8

1) Sisältää alkoholijuomaveron ja arvonlisäveron. • Inbegriper alkoholskatt och mervärdesskatt. • Includes tax on alcoholic beverages and value-added tax.

Lähteet: Valtiovarainministeriö; THL. • Källor: Finansministeriet; THL. • Sources: Ministry of Finance; THL.

66. Päihdehuollon¹⁾ menot ja tulot 2003–2012
Missbrukarvårdens¹⁾ utgifter och inkomster 2003–2012
Expenditure and income in services for substance abusers¹⁾, 2003–2012

Vuosi År Year	Käyttömenot Driftsutgifter Current expenditure	Käyttötulot Driftsinkomster Current income	Nettomenot Nettoutgifter Net expenditure
	1 000 €		
2003	118 178	13 606	104 572
2004	126 879	14 625	112 254
2005	129 968	11 321	118 647
2006	137 993	11 716	126 277
2007	151 218	14 595	136 623
2008	162 127	12 588	149 539
2009	171 389	14 250	157 139
2010	168 582	12 739	155 843
2011	179 135	13 788	165 347
2012	190 450	14 754	175 696

1) Kuntien kustantamat palvelut. • Service finansierad av kommuner. • Services paid by municipalities.

Lähde: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet. FOS. Statistikcentralen. • Source: Finances and activities of municipalities and joint municipal boards. OSF Statistics Finland.

67. Haittakustannukset pääryhmittäin 2012
Skadestkostnader per huvudgrupp 2012
Harm-related expenditure by main category, 2012

Haittakustannukset 2012 • Skadestkostnader 2012 • <i>Harm-related expenditure, 2012</i>						
	Alkohol • Alkohol • <i>Alcohol</i>			Huumaussaineet ja lääkkeiden väärinkäyttö • Narkotika och missbruk av läkemedel • <i>Drugs and medicine abuse</i>		
Välittömät kustannukset Direktnakostnader <i>Direct costs</i>	Min ¹⁾	Max ¹⁾	Muutos ed. v., % ²⁾ Förändring jämfört med året innan, % ²⁾ <i>% change on previous year²⁾</i>	Min ¹⁾	Max ¹⁾	Muutos ed. v., % ²⁾ Förändring jämfört med året innan, % ²⁾ <i>% change on previous year²⁾</i>
Milj. € • Mn € • <i>EUR million</i>						
Kustannukset yhteensä • Kostnader sammanlagt • <i>Total costs</i>	1 264	1 470	1,2	364	434	2,6
Terveystenhoito • Hälso- och sjukvård • <i>Health care</i>	81	142	-4,1	38	61	8,8
Eläkkeet ja sairauspäivärahat • Pensioner och sjukdagpenningar • <i>Pensions and sickness allowances</i>	188	278	-0,2	7	23	6,0
Sosiaalipalvelut ja -turva • Social service och socialskydd • <i>Social services and social security</i>	231	275	7,1	72	101	7,0
Järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito • Upprätthålland av ordning och säkerhet • <i>Costs of maintaining public order and safety</i>	251	251	1,9	75	75	3,4
Oikeusjärjestelmä ja vankeinhoito • Rättssystem och kriminalvård • <i>Legal system and prison administration</i>	134	142	1,2	57	59	1,7
Onnettomuus- ja rikosvahingot • Olycks- och brottskador • <i>Accident and crime damage</i>	358	358	-0,5	111	111	-1,7
Muut kustannukset (ehkäisevä päihdetyö, alkoholi- holivalvonta) • Övriga kostnader (förebyggande missbrukarvård, alkoholtillsyn) • <i>Other costs substance abuse prevention, alcohol supervision)</i>	23	23	0,4	4	4	-34,4

1) Haittakustannusten minimi ja maksimi ovat laskennallisia arvioita, joiden väliin todellisten kustannusten oletetaan sijoittuvan. • Skadestkostnadernas minimioch maximibelopp är beräknade uppskattningar och de faktiska kostnaderna antas placera sig mellan dem. • *The minimum and maximum costs arising from alcohol-related harm are calculated estimates, and the real costs are assumed to be some where in between the two.*

2) Muutosprosentti laskettu keskiarvosta • Förändringsprocenten har beräknats på medelvärde. • *The percentage change is based on the average.*

Lähde: Päihdehaittakustannukset, THL. • Källa: Skadestkostnader för alkohol och andra droger, THL. • *Source: Costs of alcohol and drug harm, THL.*

68. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä 2013
Inhemska och utländska produkter inom försäljningen av alkoholdrycker 2013
Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages, 2013

Juomaryhmä Varugrupp Type of beverage	Kotimaiset Inhemska Domestic	Ulkomaiset Utländska Imported	Yhteensä Totalt Total
	%		
Väkevät juomat ¹⁾ • Starka drycker ¹⁾ • <i>Strong beverages¹⁾</i>	67,1	32,9	100
Väkevät viinit • Starkvin • <i>Fortified wines</i>	67,0	33,0	100
Miedot viinit • Lättvin • <i>Light wines</i>	2,6	97,4	100
Siiderit • Cider • <i>Ciders</i>	80,9	19,1	100
Long drink ²⁾ • Long drink ²⁾ • <i>Long drinks²⁾</i>	96,6	3,4	100
Mallasjuomat • Maltdrycker • <i>Beers</i>	89,9	10,1	100

1) Sisältää tislattulla alkoholilla väkevoidyt long drink -juomat. • Inbegriper long drink med tillsatt destillerad alkohol. • *Includes long-drink beverages fortified with distilled alcohol.*

2) Sisältää käymisteitse valmistetut long drink -juomat. • Inbegriper long drink som tillverkas genom jäsning. • *Includes fermented long drinks.*

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

69. Alkoholijuomien tuonti 2004–2013
Import av alkoholdrycker 2004–2013
Imports of alcoholic beverages, 2004–2013

Vuosi År Year	Väkevät juomat Starka drycker <i>Strong beverages</i>	Kuohuviinit Skumvin <i>Sparkling wines</i>	Siiderit Cider <i>Ciders</i>	Muut viinit Övriga viner <i>Other Wines</i>	Mallasjuomat Malt drycker <i>Beers</i>	Arvo Värde Value
	1 000 litraa • liter • litres					1 000 €
2004	17 077	3 128	11 621	48 260	31 782	241 103
2005	17 183	3 557	16 618	52 304	32 850	262 340
2006	17 152	4 051	18 402	52 730	36 363	281 643
2007	17 684	5 157	20 434	59 065	37 491	309 367
2008	17 337	5 560	14 716	60 002	47 136	321 654
2009	15 588	5 947	13 774	60 151	42 180	299 929
2010	14 773	6 516	14 895	60 609	62 265	316 141
2011	15 491	6 782	14 309	61 263	58 202	328 814
2012	15 367	6 782	11 649	59 546	51 089	332 340
2013	14 936	6 852	10 488	58 062	53 027	339 910
2013:						
EU	12 263	5 692	10 370	28 209	49 114	245 775
Muu Eurooppa • Övriga Europa • <i>Rest of Europe</i>	483	7	58	436	249	4 199
Muut maat • Övriga länder • <i>Other countries</i>	2 191	1 153	118	29 418	3 664	89 936

Lähde: Tulli; THL. • Källa: Tull; THL. • Source: Customs; THL.

70. Alkoholijuomien vienti 2004–2013
 Export av alkoholdrycker 2004–2013
Exports of alcoholic beverages, 2004–2013

Vuosi År Year	Väkevät juomat Starka drycker Strong beverages	Kuohuviinit Skumvin Sparkling wines	Siiderit Cider Ciders	Muut viinit Övriga viner Other Wines	Mallasjuomat Malt drycker Beers	Arvo Värde Value
	1 000 litraa • liter • litres					1 000 €
2004	19 960	22	7 828	731	24 978	73 874
2005	26 047	32	8 433	984	18 719	83 718
2006	31 399	55	9 035	1 186	17 430	97 643
2007	36 345	88	8 128	2 031	20 417	111 898
2008	42 117	109	9 008	2 412	18 310	131 974
2009	40 907	162	8 217	3 092	16 933	128 196
2010	26 403	253	10 365	2 918	20 395	105 801
2011	40 077	232	11 385	2 613	17 391	140 004
2012	46 038	177	14 886	1 710	22 032	148 634
2013	47 919	156	16 448	1 347	19 079	147 968
2013:						
EU	34 366	109	16 309	922	14 426	101 852
Muu Eurooppa • Övriga Europa • Rest of Europe	3 745	47	137	405	4 595	24 408
Muut maat • Övriga länder • Other countries	9 808	-	3	20	58	21 708

Lähde: Tulli; THL. • Källa: Tull; THL. • Source: Customs; THL.

Päihteitä koskevan lainsäädännön kehitys ja päihdeoloihin vaikuttaneita tapahtumia

Alkoholi:

- 1919 Kieltolaki tulee voimaan 1.6.1919.
- 1931 Neuvoa-antava kansanäänestys kieltolaista 29–30.12.1931.
- 1932 Kieltolaki kumotaan. Väkijuomalaki (45/1932).
Alkoholimonopoli perustetaan.
Vähittäismyynti sallitaan kaupungeissa ja kauppaloissa.
Anniskelumyynti sallitaan erityistapauksissa myös maalaiskunnissa.
Ostoikäräjat: vähittäismyynnissä 21 vuotta, anniskelumyynnissä 18 vuotta.
Alkoholimonopoli perustetaan ja Oy Alkoholiliike Ab aloittaa toimintansa 5.4. klo 10.00
- 1943 Viinakortti otetaan käyttöön sodan aikana.
- 1946 Ostajaintarkkailuorganisaatio perustetaan.
- 1949 Miedot viinit vapautettiin ostajaintarkkailusta.
- 1952 Väkevät viinit vapautettiin ostajaintarkkailusta.
- 1958 Ostajaintarkkailuorganisaatio puretaan. Viinakortti jää edelleen.
Väkevät viinit sidotaan uudelleen viinakorttiin.
- 1962 Alkon ensimmäinen itsepalvelumyymälä avataan.
- 1969 Alkoholilaki (459/1968) ja laki keskioluesta (462/1968) tulevat voimaan 1.1.1969:
Kunnallista määräämisvaltaa lisätään.
Vähittäismyynti sallitaan myös maaseudulla.
Vähittäismyynnissä mietojen juomien ostoikäräjaa alennetaan 21 vuodesta 18 vuoteen.
Väkevien juomien ostoikäräja alennetaan 21 vuodesta 20 vuoteen.
Alkoholijuomaverolait (463–466/1968) tulevat voimaan 1.1.1969.
- 1971 Viinakortti poistuu
- 1977 Alkoholimainonta kielletään lailla.
Alkon myymälöiden kesäaikainen lauantaissulkemiskokeilu alkaa.
- 1991 Alkon myymälöiden kesäaikainen lauantaissulkemiskokeilu päättyy.
Alkoholitarkastus siirtyy kunnilta lääninhallitusten vastuulle.
- 1992 WHO:n Euroopan alkoholiohjelma (European Alcohol Action Plan) allekirjoitetaan.
- 1994 ETA-sopimus tulee voimaan 1.1.1994.
Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994) tulee voimaan 1.7.1994:
Siirrytään määräveroon.
- 1995 EU-jäsenyys tulee voimaan 1.1.1995.
Alkoholilaki (1143/1994) tulee voimaan 1.1.1995:
Alkoholijuomien tuonti-, vienti-, valmistus- ja tukkumyyntimonopolijärjestelmä puretaan, väkevien juomien ja viinien vähittäismyyntimonopoli säilytetään.
Enintään 4,7 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien, käymisteitse valmistettujen siiderien ja long drink juomien myynti sallitaan keskioluen ohella elintarvikeliikkeissä, kioskeissa, huoltoasemilla ja keskiolutravintoloissa.

- Mietojen alkoholijuomien mainonta sallitaan tietyin rajoituksin.
Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994) tarkistettiin 1.1.1995.
Tullimääräyksiä väljennetään 1.1.1995.
Matkustajien alkoholituontia säätelevät aikarajat poistetaan.
WHO:n Euroopan alkoholiperuskirja (European Charter on Alcohol) hyväksytään.
Esitys Kansalliseksi alkoholiohjelmaksi julkaistaan.
- 1996 Matkustajatuonnin aikarajoja palautetaan.
- 1997 EY-tuomioistuimen päätös julkistetaan ns. Franzenin tapauksesta.
Esitys kansallisen alkoholiohjelman toimeenpanemiseksi julkaistaan.
- 1998 Tehdään päätös vähittäismyyntimonopolin irrottamisesta konsernista.
Viimeinen Alkon tiskimymälä muutetaan itsepalvelumyymäläksi.
- 1999 Oy Alko Ab aloittaa toimintansa itsenäisenä vähittäismyyntimonopolina.
WHO hyväksyy Euroopan 2. alkoholiohjelman (European Alcohol Action Plan 2000–2005).
- 2001 2000-luvun alkoholiohjelma ”Yhteistyötä ja vastuuta”.
WHO:n Euroopan aluetoimiston, Ruotsin hallituksen ja Euroopan komission kokouksessa Tukholmassa hyväksyttiin ”Nuoret ja alkoholi” -julistus, jonka tarkoituksena on lasten ja nuorten suojeleminen alkoholihaitoilta.
- 2002 Alkoholipolitiikka 2000-työryhmän loppuraportti ”Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa”.
Päihdepalvelujen laatusuosituksien -raportti.
- 2003 Valtioneuvoston periaatepäätös alkoholipolitiikan linjauksista.
- 2004 Matkustajien muista EU-maista verotta omaan käyttöönsä hankkimien ja mukanaan tuomien alkoholijuomien määrälliset tuontirajoitukset poistetaan 1.1.2004.
Alkoholijuomaverot alennetaan 1.3.2004.
Alkoholiohjelma 2004–2007 valmistuu 1.4.2004.
Viro liittyy EU:n jäseneksi 1.5.2004.
- 2006 Eduskunta hyväksyi esityksen alkoholilain muutoksista. Esityksen perusteella alkoholimainontaan ja hinnoitteluun liittyviä rajoituksia terävöitetään ja alkoholijuomapakkauksiin lisätään terveystietoa.
- 2008 Alkoholijuomaverot korotetaan 1.1.2008 alkaen.
Alkoholiohjelman toteuttamista päätetään jatkaa vuosina 2008–2011.
Alkoholilain muutos tulee voimaan 1.1.2008 (588/2007). Lakimuutoksen myötä kielletään niin sanotut alkoholin paljousalennukset eli kahden tai useamman tuotteen myyminen alennettuun hintaan. Myös muita alkoholin hinnoitteluun ja mainontaan liittyviä rajoituksia tarkennetaan.
- 2009 Alkoholijuomaverot korotetaan 1.1.2009 ja 1.10.2009.
Alkoholirikoksia koskevia säädöksiä uudistettiin (641/2009–643/2009). Uusilla säädöksillä pyritään puuttumaan mm. aiempaa tehokkaammin alaikäisten alkoholin hallussapitoon ja alaikäisille kohdistettuun alkoholimainontaan.
Kansanterveyslaitos ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus yhdistetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseksi (THL).
Lääninhallitukset lakkautetaan ja niiden päihteisiin liittyvät lupa- ja valvonta-tehtävät siirretään aluehallintovirastoille vuoden 2010 alusta lähtien (869/2009)

- 2010 Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV) ja Terveystuotevalvontakeskus (TEO) yhdistetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoksi (Valvira).
- 2011 Alkoholiohjelman toteuttamista päätetään jatkaa vuosina 2012–2015.
- 2012 Alkoholijuomaveroa korotetaan 1.1.2012 alkaen.

Huumeet:

- 1942 Huumausainelaki (233/1942).
Ensimmäinen lakitasoinen huumausainesäädös Suomessa.
Sovellettiin kansainvälisten huumausainesopimusten määräyksiä.
- 1956 Huumausainelaki (572/1956).
Huumausaineiden valmistus ja kauppa kiellettiin.
Rangaistussäännöksiä laajennettiin.
- 1961 YK:n huumausaineyleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (439/1965).
Sopimukseen yhdistettiin kaikki aikaisemmat huumausainesopimukset.
Luettelo kontrolloitavista huumausaineista.
- 1966 Huumausaineasetus (514/1966).
Huumausaineiden käyttö määriteltiin rangaistavaksi teoksi.
- 1971 YK:n psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (781/1976).
Luetteloa kontrolloitavista huumausaineista laajennettiin.
- 1972 Huumausainelaki (41/1972).
Sisällöltään rikosoikeudellinen. Säänteli vuoden 1961 YK:n huumausainesopimuksen alaisia aineita ja valmistusta.
- 1981 Huumausaineasetus (282/1981).
Asetus laajensi huumausaineluetteloon merkittyjen lääkeaineiden määrää huomattavasti.
- 1988 YK:n huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa koskeva yleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen vuonna 1994 uuden huumausainelainsäädännön ja rikoslain kokonaisuudistuksen myötä.
- 1993 Uusi huumausainelaki (1289/1993) ja Rikoslain kokonaisuudistus (1304/1993).
Huumausainelainsäädännön nykyaikaistaminen.
Rikoslain kokonaisuudistuksessa huumerikokset siirrettiin huumausaineista rikoslakiin.
- 1994 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös syytetoimista luopumiseksi, jos huumausainerikoksen tekijä sitoutuu hoitoon.
- 1997 Huumausainepoliittisen toimikunnan huumausainestrategia 1997.
(Komiteanmietintö 1997:10). Taustamateriaalia toimikunnan mietintöön.
(Komiteanmietintö 1997:11).
Sosiaali- ja terveysministeriön määräys (28/1997) opioidiriippuvaisten potilaiden vieroitushoidosta ja korvaushoidosta buprenorfinia, metadonia ja levasetyyliimetadolia sisältävillä lääkkeillä.
- 1998 Valtioneuvoston periaatepäätös kansallisesta huumausainepoliitikasta (STM julkaisuja 4/1999).
Rikoslain kokonaisuudistuksessa säädettiin rahanpesusta (68–79/1998).

- 2000 Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepolitiikan tehostamisesta.
- 2001 Schengenin säännösten soveltaminen Suomessa aloitetaan.
Laki rikoslain muuttamisesta (654/2001), huumausaineen käyttörikos.
Toimenpideohjelma huumausainepolitiikan tehostamisesta vuosille 2001–2003 valmistuu.
- 2002 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus opioidiriippuvaisten vieroitus-, korvaus- ja ylläpito-hoidosta erällä lääkkeillä (289/2002).
- 2004 Huumausainepoliittinen toimenpideohjelma vuosille 2004–2007 valmistuu.
Tartuntatautiasetuksen (786/1986) muutos, jonka mukaan kunnan on huolehdittava tartuntatautien vastustamistyöstä mukaan lukien suonensisäisesti huumeita käyttävien terveysneuvonta ja tartuntatautien torjunnan edellyttämän tarpeen mukaan käyttövälineiden vaihtaminen.
- 2005 Asetus huumausainetestien tekemisestä (218/2005).
Asetus käsitteli työterveyshuollossa tehtävien huumausainetestien käytäntöjä.
- 2007 Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepoliittisesta yhteistyöstä vuosille 2008–2011.
- 2008 Opioidiriippuvaisten lääkehoitoasetus (289/2002) kumottiin asetuksella (33/2008). Uudella asetuksella pyritään vastaamaan korvaushoidon lisäntyneeseen tarpeeseen.
Uusi huumausainelaki (373/2008). Huumausainelainsäädäntö saatettiin vastaamaan EY-säädöksiä.
Valtioneuvoston asetus huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista (543/2008).
Valtioneuvoston asetus huumausaineiden valvonnasta (548/2008).
- 2009 Huumausaineiden laillisen kaupan valvontaviranomaistehtävät osoitettiin uudelle Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealle (593/2009).
Sisäasiainministeriön ja oikeusministeriön valtakunnallisia huumausaineiden valvontaan liittyviä tehtäviä keskitettiin uudelle poliisihallitukselle (497/2009) ja rikosseuraamuslaitokselle (953/2009). Lääninhallitukset lakautettiin ja niiden päihteisiin liittyvät lupa- ja valvontatehtävät siirrettiin aluehallintovirastoille (869/2009).
- 2010 Huumausaineiksi määriteltyjen aineiden listaa täydennettiin MDPV:n osalta (595-596/2010).
- 2011 Huumausainelain alaa laajennetaan niin, että ns. muuntohuumeita voidaan ottaa kontrollin piiriin kansallisella haittojen arviointimenettelyllä (322/2011).
- 2012 Valtioneuvoston periaatepäätös toimenpideohjelmasta huumausaineiden käytön ja sen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi 2012–2015.

Päihteisiin liittyviä lakeja ja direktiivejä:

Kansanterveyslaki (66/1972), Raittiustyölaki (828/1982), Sosiaalihuoltolaki (910/1982), Raittiustyöasetus (233/1983), Päihdehuoltolaki (41/1986), Lääkelaki (395/1987), Mielenterveyslaki (1116/1990), Rikoslaki (39/1889), Poliisilaki (493/1995), Lastensuojelulaki (417/2007), Terveystenhuoltolaki (1326/2010).
Neuvoston direktiivi yhteisön ajokortista (91/439/ETY) sisältää määräyksiä ajo-oikeuden myöntämisestä ja päihderiippuvuudesta, Järjestyslaki (612/2003).

Utvecklingen av alkohol- och narkotikalagstiftningen samt händelser med inverkan på alkohol- och narkotikaläget

Alkohol

- 1919 Förbudslagen träder i kraft 1.6.1919.
- 1931 Rådgivande folkomröstning om förbudslagen 29–30.12.1931.
- 1932 Förbudslagen upphävs. Alkohollagen (45/1932):
 Alkoholmonopolet bildas.
 Detaljhandel tillåts i städer och köpingar.
 Försäljning genom servering tillåts i speciellfall även på landsbygden.
 Åldersgränser för inköp: vid detaljförsäljning 21 år, försäljning genom servering 18 år.
 Alkoholmonopolet upprättas och Oy Alkoholiliike Ab inleder sin verksamhet 5.4 kl. 10.00.
- 1943 Det s.k. brännvinskortet införs under kriget.
- 1946 En organisation för kundkontroll inrättas.
- 1949 Lättvinerna undantas kundkontrollen.
- 1952 Starkvinerna undantas kundkontrollen.
- 1958 Organisationen för kundkontroll upplöses, men brännvinskortet kvarstår.
 Återinföring av alkoholkort för inköp av starkviner.
- 1962 Alkos första självbetjäningsbutik öppnas.
- 1969 Alkohollagen (459/1968) och Lagen om mellanöl (462/1968) träder i kraft 1.1.1969.
 Den kommunala bestämmanderätten ökas.
 Detaljhandel tillåts även på landsbygden.
 I detaljhandeln sänks åldersgränsen för inköp från 21 år till 18 år i fråga om svaga drycker.
 Åldersgränsen för inköp av starka drycker sänks från 21 år till 18 år.
 Lagarna om accis på alkoholdrycker (463–466/1968) träder i kraft 1.1.1969.
- 1971 Brännvinskortet tas ur bruk.
- 1977 Alkoholreklam förbjuds genom lag.
 Försöket med lördagsstängt sommartid i Alkos butiker inleds.
- 1991 Försöket med lördagsstängt sommartid i Alkos butiker upphör.
 Ansvaret för alkoholövervakningen övergår från kommunerna till länsstyrelserna.
- 1992 WHO:s europeiska alkoholprogram (European Alcohol Action Plan) under tecknas.
- 1994 EES-avtalet träder i kraft 1.1.1994.
 Lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) träder i kraft 1.7.1994:
 Övergång till skatt som påförs enligt alkoholhalten.
- 1995 EU-medlemskapet träder i kraft 1.1.1995.
 Alkohollagen (1143/1994) träder i kraft 1.1.1995:
 Import-, export-, tillverknings- och partiförsäljningsmonopolet på alkohol drycker hävs, detaljhandelsmonopolet på starka drycker och viner kvarstår.

- Försäljning av cider och long drink med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsning tillåts vid sidan om mellanöl i livsmedelsbutiker, kiosker, bensinstationer och mellanölsrestauranger.
 Reklam för svaga alkoholdrycker tillåts med vissa begränsningar.
 Lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) revideras 1.1.1995.
 Tullbestämmelserna luckras upp 1.1.1995.
 Tidsgränser som reglerar resandeförsel slopas.
 WHO:s europeiska alkoholpolitiska stadga (European Charter on Alcohol) godkänns.
 Förslag till nationellt alkoholprogram offentliggörs.
- 1996 Tidsgränserna för resandeförsel återställs.
- 1997 EG-domstolens beslut i det s.k. Franzen-fallet offentliggörs.
 Förslag till genomförande av det nationella alkoholprogrammet offentliggörs.
- 1998 Beslut om lösgörand av detaljhandelsmonopolet från koncernen Alko-Bolagen.
 Alkos sista diskbutik förvandlas till en självbetjäningbutik.
- 1999 Oy Alko Ab inleder sin verksamhet som ett självständigt bolag med monopolställning inom detaljhandeln.
 Det andra europeiska alkoholprogrammet (Second European Alcohol Plan 2000-2005) godkänds av WHO.
- 2001 2000-talets alkoholprogram ”Samarbete och ansvar”.
 På ett möte som WHO:s regionkontor för Europa, Sveriges regering och Europeiska kommissionen håller i Stockholm antas en deklaration om unga och alkohol. Dess syfte är att skydda barn och unga mot skadeverkningarna av alkohol.
- 2002 Arbetsgruppen ”Alkoholpolitik 2000” blir färdig med sitt betänkande ”Mot en mångfasetterad alkoholpolitik”.
 Kvalitetsrekommendation för missbrukarvården -rapport.
- 2003 Statsrådets principbeslut om alkoholpolitikens riktlinjer.
- 2004 Mängdbegränsningarna för skattefri införsel av alkoholdrycker för eget bruk från EU-länder avskaffas 1.1.2004.
 Skatterna på alkoholdrycker sänks 1.3.2004.
 Alkoholprogrammet 2004–2007 blir färdigt 1.4.2004.
 Estland blir EU-medlem 1.5.2004.
- 2006 Riksdagen godkände en proposition med förslag till ändring av alkohollagen. Begränsningarna för alkoholreklam och prissättning skärps och alkoholdrycks förpackningarna ska förses med en hälsovarning.
- 2008 Alkoholskatten höjs från och med den 1 januari 2008.
 Man beslutar att fortsätta alkoholprogrammet åren 2008–2011.
 Ändringen av alkohollagen trädde i kraft 1.1.2008 (588/2007). Genom lag ändringen förbjuds så kallade mängdrabatter, dvs. försäljning av två eller flera produkter till rabatterat pris. Samtidigt preciseras vissa andra restriktioner gällande prissättning och reklam.
- 2009 Skatten på alkoholdrycker höjs 1.1.2009 och 1.10.2009.
 Författningarna om brott mot alkohollagen förnyades (641/2009–643/2009).
 Med de nya författningarna strävar man bland annat efter att ingripa i min

derårigas innehav av alkohol och alkoholreklam som riktas till unga mer effektivt än nuförtiden.

Folkhälsoinstitutet och Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården slås samman till Institutet för hälsa och välfärd THL.

Länsstyrelserna läggs ned och deras tillstånds- och övervakningsuppgifter gällande rusmedel överförs till regionförvaltnings verken från och med början av 2010 (869/2009).

2010 Social- och hälsovårdens produkt tillsynscentral (STTV) och Rättsskyddscentralen för hälsovården (TEO) fusioneras och bildar Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).

2011 Man beslutar att fortsätta alkoholprogrammet åren 2012–2015.

2012 Alkoholskatten höjs från och med den 1 januari 2012.

Narkotika

1942 Narkotikalag (233/1942).

Den första finländska lagen om narkotika.

De internationella narkotikaavtalens bestämmelser tillämpas.

1956 Narkotikalag (572/1956).

Tillverkning av och handel med narkotika förbjöds.

Straffbestämmelserna utvidgas.

1961 FN:s allmänna avtal om narkotika.

Finland ratificerar avtalet genom förordning (439/1965).

I detta avtal förenas alla tidigare narkotikaavtal.

Förteckning över narkotika att kontrollera.

1966 Narkotikaförordning (514/1966).

Bruk av narkotika blev en straffbar gärning.

1971 FN:s allmänna avtal om psykotropiska ämnen.

Finland ratificerar avtalet genom förordning (781/1976).

Förteckningen över narkotika att kontrollera utvidgas.

1972 Narkotikalag (41/1972). Straffrättslig till sitt innehåll.

Reglerar ämnen och tillverkning av narkotika enligt FN:s narkotikaavtalen 1961.

1981 Narkotikaförordning (282/1981).

Förordningen ökar betydligt antalet läkemedel som upptagits i förteckningen över narkotika.

1988 FN:s allmänna avtal om illegal handel med narkotika och psykotropiska ämnen.

År 1994 ratificerar Finland avtalet genom en ny narkotikalagstiftning och en totalreform av strafflagen.

1993 Ny Narkotikalag (1289/1993) och totalreform av Strafflagen (1304/1993):

Modernisering av narkotikalagstiftningen.

I samband med totalreformen av strafflagen överförs narkotikabrotten från narkotika lagen till strafflagen.

1994 Social- och hälsovårdsministeriets beslut om att avstå från åtal om förövare av narkotikabrott förbinder sig till vård.

- 1996 En nationell narkotikapolitisk kommitté tillsätts.
Bedömning av narkotikaläget samt förslag till åtgärder i syfte att bekämpa narkotikamissbruk och narkotikabrottslighet.
- 1997 Narkotikapolitiska kommitténs narkotikastrategi 1997.
(Kommittébetänkande 1997:10).
Bakgrundsmaterial för kommitténs betänkande. (Kommittébetänkande 1997:11).
Social- och hälsovårdsministeriets föreskrift (28/1997) om avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer med läkemedel som innehåller buprenorfin, metadon och levacetylmadol.
- 1998 Statsrådets principbeslut om den nationella narkotikapolitiken. (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 4/1999).
I totalreformen av strafflagen regleras om penningtvätt (68–79/1998).
- 2000 Statsrådets principbeslut om effektivisering av narkotikapolitiken.
- 2001 Man börjar tillämpa Schengenregelverket i Finland.
Lag om ändring av strafflagen (654/2001), straffbart bruk av narkotika.
Åtgärdsprogrammet för effektivisering av rusmedelspolitiken åren 2001–2003 blir färdigt.
- 2002 Social- och hälsoministeriets förordning om avgiftning samt substitutions- och underhållsbehandling av opioidberoende personer med vissa läkemedel (289/2002).
- 2004 Åtgärdsprogrammet för narkotikapolitiken 2004–2007 blir färdigt.
Ändring av förordningen om smittsamma sjukdomar (786/1986) enligt vilken kommunen ska sörja för bekämpningen av smittsamma sjukdomar, inklusive utbyte av sprutor och andra redskap för personer som använder droger intravenöst, enligt vad förebyggandet av smittsamma sjukdomar förutsätter.
- 2005 Statsrådets förordning om utförande av narkotikatester (218/2005).
Förordningen behandlar företagshälsövärdens praxis för narkotikatester.
- 2007 Statsrådets principbeslut om narkotikapolitiskt samarbete 2008–2011.
- 2008 Social- och hälsovårdsministeriets förordning om avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer med vissa läkemedel (33/2008).
Förordningen från 2002 om läkemedelsbehandling av opioidberoende personer (289/2002) upphävdes genom denna förordning (33/2008), som syftar till att svara mot det ökande behovet av substitutionsbehandling.
En ny narkotikalag stiftades (373/2008). Narkotikalagstiftningen reviderades till att motsvara EG-bestämmelserna.
Statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses vara narkotika (543/2008).
Statsrådets förordning om kontroll av narkotika (548/2008).
- 2009 Det nya säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, Fimea (593/2009) fick tillsynsmyndighetsuppgifterna för den lagliga handeln med narkotika.
Inrikesministeriets och justitieministeriets nationella uppgifter för kontroll av narkotika koncentrerades till den nya polisstyrelsen (497/2009) och regionförvaltningsverket (953/2009).

- Länsstyrelserna avskaffades och deras tillstånds- och övervakningsuppgifter angående rusmedel överfördes till regionförvaltningsverken (869/2009).
- 2010 Förteckningen över ämnen som definieras som narkotika kompletterades angående MDPV (595–596/2010).
- 2011 Omfattningen av narkotikalagen utvidgas på så sätt att så kallade designer droger kan tas under kontroll genom ett nationellt förfarande för bedömning av olägenheter.
- 2012 Statsrådets principbeslut om ett åtgärdsprogram för en minskning av användningen av narkotika och de skador användningen av narkotika orsakar 2012–2015.

Lagstiftning om berusningsmedel

Folkhälsolagen (66/1972), Lagen om nykterhetsarbete (828/1982), Socialvårdslagen (910/1982), Förordning om nykterhetsarbete (233/1983), Lagen om missbrukarvård (41/1986), Läkemedelslagen (395/1987), Mentalvårdslagen (1116/1990), Strafflagen (39/1889), Polislagen (493/1995), Barnskyddslagen (417/2007), Hälso- och sjukvårdslag (1326/2010).

Rådets direktiv om körkort (91/439/EEG) innehåller bestämmelser om utfärdande av körkort i samband med narkotikaberoende, Ordningslagen (612/2003).

Legislation and other issues with an impact on the alcohol and drug situation

Alcohol

- 1919 Prohibition Act effective as of 1 June 1919.
- 1931 Consultative referendum on the Prohibition Act on 29-30 December 1931.
- 1932 Repeal of the Prohibition Act. Alcohol Act (45/1932):
Establishment of a state alcohol monopoly.
Retail sales allowed in cities and towns.
Licensed serving also allowed in special cases in rural areas.
Age limits for buying alcohol: 21 years in retail sales, 18 years in licensed serving.
Establishment of a state alcohol monopoly, the state-owned company Oy Alkoholiliiike Ab starts to operate on 5 April 1932 at 10 am.
- 1943 The "liquor card" brought into use during the war.
- 1946 A buyer surveillance organisation established.
- 1949 Light wines freed from buyer surveillance.
- 1952 Fortified wines freed from buyer surveillance.
- 1958 The buyer surveillance organisation abolished. The "liquor card" remains.
The alcohol card system reintroduced for buying fortified wines.
- 1962 Alkos first self-service shop was opened.
- 1969 Alcohol Act (459/1968) and Medium Beer Act (462/1968) effective as of 1 January 1969:
Municipal autonomy in decision-making enhanced.
Retail sale allowed also in rural areas.
The age limit for buying mild alcoholic beverages was lowered from 21 to 18.
The age limit for buying strong alcoholic beverages lowered from 21 to 20.
Acts on Taxes on Alcoholic Beverages (463–466/1968) effective as of 1 January 1969.
- 1971 The alcohol card abolished.
- 1977 Alcohol advertising banned by law. Alko starts experimenting with keeping alcohol shops closed on Saturdays during the summertime.
- 1991 An experiment with keeping Alko shops closed on summer Saturdays ended.
- 1992 WHO's European Alcohol Action Plan signed.
- 1994 EEA Treaty effective as of January 1994.
Alcohol Tax Act (1471/1994) effective as of 1 July 1994:
Transfer to a tax system based on alcohol content.
- 1995 Finland a member of EU as of January 1995.
Alcohol Act (1143/1994) effective as of 1 January 1995:
Abolishment of the monopoly on the alcohol imports, exports, production and wholesale; the retail sales monopoly on spirits and wines retained.
Retail sales of fermented beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume (ciders and long drinks) became permitted in grocery shops, kiosks, petrol stations and licensed restaurants; these outlets were already selling medium beer.
Advertising of mild alcoholic beverages permitted with certain restrictions.

- Alcohol Act and Alcohol Tax Act (1471/1994) amended as of 1 January 1995.
 Customs regulations relaxed as of 1 January 1995.
 Time limits on passenger imports of alcohol abolished.
 WHO's European Charter on Alcohol approved.
 Proposal for a national alcohol policy strategy published.
- 1996 Time limits on passenger imports were reintroduced.
- 1997 Ruling of the European Court of Justice in the so-called Franzen case.
 Proposal for the implementation of the national alcohol policy programme published.
- 1998 A decision to detach of the retail sales monopoly from the Alko Group.
 The last Alko shop selling beverages over the counter was converted into a self-service shop.
- 1999 Alko Inc. starts up as an independent retail sale monopoly.
 Second European Alcohol Action Plan 2000–2005 was adopted by the WHO.
- 2001 National Alcohol Policy Programme for the 2000s.
 Declaration on Young People and Alcohol adopted at a conference in Stockholm by the WHO. Regional Office for Europe, the Swedish government and the European Commission. The main purpose of the Declaration was to protect children and young people from the harm caused by alcohol.
- 2002 The Alcohol Policy 2000 working group completes its memorandum ”Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa” (‘Towards a multi-path alcohol policy’).
 Report on quality recommendations on services for substance abusers.
- 2003 Government resolution on alcohol policy guidelines.
- 2004 Abolishment of quotas on tax-free alcohol imports for personal use by passengers to other EU countries as of 1 January 2004.
 Tax on alcoholic beverages lowered as of 1 March 2004.
 Alcohol Programme 2004–2007 completed on 1 April 2004.
 Estonia a member of the EU as of 1 May 2004.
- 2006 Government proposal on amending the Alcohol Act was adopted by Parliament. The proposal concerned stricter restrictions on alcohol advertising and pricing, as well as and health warnings to be added to the packaging of alcoholic beverages.
- 2008 Taxes on alcoholic beverages raised as from 1 January 2008.
 Decision made to continue the Alcohol Programme in 2008–2011.
 The Alcohol Act amended, effective as of 1 January 2008 (588/2007). The amendment prohibits the use of so-called quantity discounts, that is, to offer two or more packages or portions of alcoholic beverages at a reduced total price. It also introduces stricter restrictions on alcohol pricing and advertising.
- 2009 Taxes on alcoholic beverages raised on 1 January 2009 and 1 October 2009.
 The legislation on alcohol offences was amended (641/2009–643/2009). The new legislation will enable more effective intervention than hitherto in, for instance, possession of alcohol by under-age persons and alcohol advertising targeting under-age persons.
 The National Public Health Institute and the National Research and Development Centre for Welfare and Health are merged to form the National Institute for Welfare and Health (THL).

- The State Provincial Offices were closed down, and their supervisory and licensing duties with regard to intoxicants were transferred to the Regional State Administrative Agencies as of the beginning of 2010 (869/2009).
- 2010 The National Product Control Agency for Welfare and Health (STTV) and the National Authority for Medicolegal Affairs (TEO) merged to form the National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira).
- 2011 Decision made to continue the Alcohol Programme in 2012–2015.
- 2012 Taxes on alcoholic beverages raised as from 1 January 2012.

Drugs

- 1942 Narcotics Act (233/1942).
The first statute on narcotic drugs in Finland.
Implementing the regulations of international conventions on narcotic drugs.
- 1956 Narcotics Act (572/1956).
The production and sales of narcotic drugs prohibited.
The scope of the penal provisions extended.
- 1961 UN Single Convention on Narcotic Drugs.
Finland ratified the Convention by Decree (439/1965).
The Convention consolidated all previous conventions on narcotic drugs.
A list of narcotic drugs with legal controls.
- 1966 Narcotics Decree (514/1966).
Drug use was made a criminal act.
- 1971 UN Convention on Psychotropic Substances.
Finland ratified the Convention by Decree (781/1976).
New substances added to the list of narcotic drugs with legal controls.
- 1972 Narcotics Act (41/1972).
Emphasis on criminal law. Regulated the substances listed in the 1961 UN Single Convention on Narcotic Drugs and their production.
- 1981 Narcotics Decree (282/1981).
The Decree added substantially to the number of pharmaceuticals in the list of narcotic drugs.
- 1988 UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. Finland ratified the Convention in 1994 in connection with the new narcotics legislation and the reform of the Penal Code.
- 1993 New Narcotics Act (1289/1993) and reform of the Penal Code (1304/1993).
Updating of narcotics legislation.
Following the reform of the Penal Code, drug offences were transferred from the Narcotics Act under the Penal Code.
- 1994 Decision of the Ministry of Social Affairs and Health not to prosecute if the perpetrator of a drug offence agrees to undergo treatment.
- 1996 Appointing the National Drug Policy Committee. Assessment of the drug situation and a proposal for measures to combat drug abuse and drug-related crime.
- 1997 Drug Strategy 1997 issued by the National Drug Policy Committee (Memorandum 1997/10). Background to the committee memorandum

- (Memorandum 1997/11).
The Provision of the Ministry of Social Affairs and Health (28/1997) on detoxification and substitution treatment of opioid addicts with medicinal products containing buprenorphine, methadone and levacetylmethadol.
- 1998 Government Resolution on National Drug Policy. (Publications of the Ministry of Social Affairs and Health 4/1999).
The reform of the Penal Code laid down provisions against money laundering (68–79/1998).
- 2000 Government Resolution on intensifying the drug policy.
- 2001 Implementation of the provisions of the Schengen Agreement started in Finland. An amendment of the Penal Code (654/2001) concerning drug use offences. A Drug Policy Action Programme for 2001–2003 to intensify drug policy.
- 2002 Decree of the Ministry of Social Affairs and Health on Withdrawal, Substitute and Maintenance Therapies of Opioid-dependent Persons by Certain Medicines (289/2002).
- 2004 The Drug Policy Action Programme for 2004–2007 finalised.
An amendment to the Communicable Diseases Decree (786/1986) introduced a requirement for municipalities to prevent infectious diseases by, for example, providing health counselling for intravenous drug users as well as by exchanging needles and syringes where necessary.
- 2005 Decree on Drug Testing (218/2005). The decree deals with testing practices in occupational health care.
- 2007 Government Resolution on Co-operation Regarding National Drug Policy 2008–2011.
- 2008 Decree of the Ministry of Social Affairs and Health on Withdrawal and Substitute Therapies of Opioid-dependent Persons by Certain Medicines (33/2008).
The decree on pharmacotherapy for opioid addicts (289/2002) was abrogated by a new decree (33/2008). The aim is to meet the greater need for substitution treatment.
Narcotics Act (373/2008). A new Narcotics Act was enacted (373/2008). Finnish drug legislation was brought into line with EC provisions.
Government Decree on substances, preparations and plants considered as narcotics (543/2008).
Government Decree on the control of narcotics (548/2008).
- 2009 The supervision of licensed import and export of substances classified as drugs was assigned to the newly founded Finnish Medicines Agency (FIMEA; founded under the Act on the Finnish Medicines Agency, 593/2009). The Ministry of the Interior and Ministry of Justices drug supervision on the national level was assigned to the newly founded National Police Board (497/2009) and the Criminal Sanctions Agency (953/2009).
The State Provincial Offices were closed down, and their supervisory and licensing duties with regard to intoxicants were transferred to the Regional State Administrative Agencies (869/2009).

- 2010 The list of narcotic drugs was supplemented with MDPV (595–596/2010).
The scope of the Narcotics Act (373/2008) is expanded through an amendment (322/2011) to cover so-called designer drugs.
- 2011 The scope of the Narcotics Act was expanded through an amendment (322/2011), and now so-called designer drugs can be brought under legislative control after an national harm assessment.
- 2012 The Government resolution on an action plan to reduce drug use and related harm in 2012–2015.

Legislation on alcohol and drugs

Primary Health Care (66/1972), Temperance Work Act (828/1982), Social Welfare Act (910/1982), Temperance Work Decree (233/1983), Act on Welfare for Substance Abusers (41/1986), Medicines Act (395/1987), Mental Health Act (1116/1990), Penal Code (39/1889), Police Act (493/1995), Child Welfare Act (417/2007), Health Care Act (1326/2010). Council Directive on Driving on Driving Licences (91/439/EEC), with provisions on the granting of a driving licence to persons addicted to psychotropic substances, Public Order Act (612/2003).

Tilasto- ja tutkimusaineistot ja tietosisältö

Tämä julkaisu sisältää tilastotietoa alkoholijuomien kulutuksesta, kaupasta, alkoholi-juomien hinnoista, alkoholivalvonnasta, huumausaineiden ja lääkeaineiden käytöstä, päihteiden aiheuttamista terveydellisistä ja sosiaalisista haitoista ja päihdehuollosta.

Alkoholijuomien myynti- ja kulutustilastot on kerätty Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) rekistereistä ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tilastoista. Valvira ylläpitää aluehallintovirastojen kanssa yhteiskäytössä olevaa alkoholitietojärjestelmää Allua, johon on tallennettu tiedot alkoholielinkeinon toimijoista ja alkoholiluvista. Valvontaa varten tietojärjestelmään kerätään tietoja myös alkoholi-toimituksista luvanhaltijoiden välillä sekä ravintoloiden anniskelumyynnistä ja vähittäismyymälöiden myynnistä. Tietojärjestelmän tiedoista kootaan kansalliset kapasiteetti-, myynti- ja kulutustilastot.

Alkoholijuomien tuonti- ja vientitilastot on kerätty Tullin ulkomaankauppatilastojen tietokannasta <http://uljas.tulli.fi/>.

Alkoholielinkeinotilastot on kerätty Alkon, Tilastokeskuksen, Valviran ja Tullin rekistereistä.

Tiedot alkoholin valvonnasta on saatu Valviran rekistereistä. Osana valvontaa Valvira ylläpitää luparekisteriä ja tuoterekisteriä. Luparekisteri sisältää tiedot Suomessa toimivista alkoholijuomien valmistajista, tukkumyyjistä sekä anniskelu- ja vähittäismyyn-tiluvanhaltijoista. Tuoterekisteriin tallennetaan perustiedot Suomessa markkinoilla olevista alkoholijuomista sekä niistä vastuussa olevista elinkeinonharjoittajista.

Tiedot päihdesairauksien hoidosta on kerätty THL:n terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteristä. Vuodesta 1996 alkaen tautiluokituksena on ollut käytössä ICD-10.

Päihdehuoltoa koskevat tilastot on saatu THL:n sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteristä. Kuntien kustantamaa päihdehuoltoa koskevat tiedot on kerätty Tilastokeskuksen kuntien ja kuntayhtymien talous ja toimintatilastosta. Tämän lisäksi päihdehuoltoa koskevaa tietoa on saatu THL:n koordinoimasta huumehoidon tietojärjestelmästä. Se on päihdehoitoyksiköiden vapaaehtoisuuteen perustuva erillisselvitys, jossa kerätään anonyymiä tilastotietoa huumeiden käytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneista asiakkaista.

Päihdetapauslaskentatiedot on kerätty THL:n 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 ja 2011 suorittamien valtakunnallisten yhden päivän laskentojen tuloksista. Päihdetapauslaskennalla kerätään tietoja kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa tapahtuvasta päihde-ehdoista asiointista lukuun ottamatta lasten päivähoitoa. Vuonna 2011 päihde-ehdoista asiointeja kertyi yhden laskentavuorokauden aikana 11 738.

Poliisin tietoon tulleet rikokset: liikennejuopumus-, päihtyneiden säilöönotto- ja väkivaltarikostilastot on kerätty Tilastokeskuksen rekistereistä. Työkyvyttömyyseläketiedot on saatu KELAn ja Eläketurvakeskuksen rekistereistä.

Huumausaineita koskevat tiedot: Huumausainerikollisuutta koskevat tiedot on saatu Tilastokeskuksen ja keskusrikospoliisin rekistereistä, huumausainekuolemia koskevat tiedot Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikön toksikologian laboratorista. Huumeiden kokeilua ja käyttöä koskevat tiedot on saatu THL:n keräämistä tiedoista ja Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksesta (EMCDDA).

Tiedot takavarikoinneista on saatu Tullin ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen rekistereistä.

THL:n tilastoaineistojen osalta tilastojen kuvaukset ja laatuselosteet löytyvät verkosta osoitteesta http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa.

Tiedot aikuisväestön (15–64-vuotiaat) alkoholinkäytöstä perustuvat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuosittain toteuttamaan tutkimukseen ”Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys” (AVTK) www.thl.fi/avtk. AVTK -tutkimusta varten on poimittu väestörekisteristä vuosittain 5 000 henkilön satunnaisotos 15–64-vuotiaista Suomen kansalaisista. Tutkimukseen vastanneiden lukumäärä tutkimusvuosina 1979–2013 on vaihdellut 2 545–4 925 vastaajan välillä. Vastanneiden lukumäärä oli korkein (N=4 925) vuonna 1979 ja matalin (N=2 545) vuonna 2013.

Tutkimuksen vastausprosentit ovat tutkimusaikana olleet keskimäärin 70 %, mutta vaihdelleet välillä 51–84 %. Vastausaktiivisuus on ollut viime vuosina laskussa, ja matalin vastausprosentti (51 %) oli vuonna 2013. Naiset (vastausprosentti 58 %) vastasivat vuonna 2013 tutkimukseen miehiä (vastausprosentti 44 %) aktiivisemmin. Etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Verrattaessa vuosien 2009–2013 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen.

Tiedot nuorten (14–20-vuotiaat) alkoholin ja kannabiksen käytöstä perustuvat THL:n Kouluterveyskyselyyn (www.thl.fi/kouluterveyskysely), joka tehdään opettajan ohjaamana luokkakyselynä peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaille sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. Ammatilliset oppilaitokset ovat olleet kyselyssä mukana vuodesta 2008 lähtien. Kysely on tehty vuoteen 2011 saakka parillisina vuosina Etelä-Suomessa, Itä-Suomessa ja Lapissa, ja parittomina vuosina muualla Manner-Suomessa sekä Ahvenanmaalla. Kyselyä ei tehty lainkaan vuonna 2012. Vuodesta 2013 alkaen kysely tehdään samaan aikaan koko maassa. Uusin aineisto kerättiin peruskouluissa ja lukioissa 2–30.4.2013 ja ammatillisissa oppilaitoksissa 4.3–30.4.2013. Seuraava kysely tehdään vuonna 2015.

Kouluterveyskyselyn kattavuus on vuosina 2000–2013 peruskoulujen 8. ja 9. luokan osalta vaihdellut 72–84 prosentin välillä ja lukioiden 1. ja 2. vuosikurssin osalta 64–75 prosentin välillä. Selkeää laskevaa tai nousevaa trendiä kattavuudessa ei ole havaittavissa. Vuonna 2013 peruskoulujen kattavuus oli 84 ja lukioiden 70 prosenttia kaikista ao. luokkien oppilaista Suomessa. Ammatillisista oppilaitoksista ei ole saatavissa vuosittaisia kattavuustietoja. Tutkimukseen vastanneiden lukumäärä tutkimusvuosina: 2002–2003: N=153 530, 2004–2005: N=158 163, 2006–2007: N=161 889, 2008–2009: N=199 676, 2010–2011: N=192 414, 2013: N=182 864.

Statistik- och forskningsmaterial och uppgiftsinnehåll

Denna publikation innehåller statistik över konsumtion, produktion och försäljning av alkoholdrycker, alkoholpriser, alkoholtillsyn, bruk av narkotika och läkemedel, sociala och hälsomässiga skadeverkningar samt missbrukarvård.

Statistik över försäljningen och konsumtionen av alkohol har sammanställts på basis av uppgifter i Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens (Valviras) register och Institutet för hälsa och välfärds statistik. Valvira administrerar tillsammans med regionförvaltningsverken ett gemensamt informationssystem om alkohol, Allu, där uppgifter om aktörer inom alkoholnäringsen och alkoholtillstånd har sparats. I informationssystemet samlas med tanke på tillsynen också uppgifter om alkoholleveranser mellan tillståndsinnehavarna och restaurangernas försäljning av alkohol via utskänkning samt detaljhandelns försäljning. Av informationssystemets uppgifter sammanställs nationell statistik över kapacitet, försäljning och konsumtion.

Uppgifterna för statistiken över import och export av alkoholdrycker har tagits från Tullens databasen för statistik om utrikeshandel <http://uljas.tulli.fi/>.

Uppgifterna för statistiken över alkoholnäringsen har samlats in från Alkos, Statistikcentralens, Valviras och Tullens register.

Uppgifterna om alkoholtillsynen härrör från Valviras register. Som ett led i tillsynen för Valvira ett tillståndsregister och ett produktregister. I tillståndsregistret ingår uppgifter om alkoholtillverkare, partihandlare och innehavare av utskänkings- och detaljförsäljningstillstånd med verksamhet i Finland. I produktregistret sparas basuppgifter om alkoholdrycker på den finländska marknaden och de näringsutövare som ansvarar för dessa.

Uppgifterna om sjukhusvård på grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar har tagits från THL:s vårdanmälningsregister inom hälso- och sjukvården. I början av 1996 togs sjukdomsklassifikationen ICD-10 i bruk.

Uppgifterna för statistiken över missbrukarvård har man fått från THLs vårdanmälningsregister inom socialvården. Uppgifterna om missbrukarvård som finansieras av kommunerna har samlats in från Statistikcentralens kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhetstatistik. Därutöver har man fått uppgifter om missbrukarvård från informationssystemet för narkomanvården, som THL samordnar. Inom ramen för informationssystemet får man genom en särskild utredning anonyma statistikuppgifter från enheter för missbruksbehandling om klienter som sökt vård på grund av narkotikabruk. Enheternas deltagande är frivilligt.

Uppgifterna från inventeringen av alkohol- och narkotikarelaterade fall baserar sig på resultaten från de riksomfattande inventeringar som THL genomfört under ett dygn 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 och 2011. Vid inventeringen av alkohol- och

narkotikarelaterade fall samlas uppgifter in om alla de missbruksrelaterade ärenden som förekommer inom social-, hälso- och sjukvården, med undantag av barndagvården. År 2011 utgjorde antalet alkohol- och narkotikarelaterade fall under ett inventeringsdygn 11 738.

Uppgifterna om invalidpensioner har hämtats från Folkpensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens register.

Brott som kommit till polisens kännedom: Uppgifterna i statistiken över trafikfylleri, omhändertagande av berusade och våldsbrott har tagits från Statistikcentralens register.

Uppgifterna om narkotika: Uppgifterna om narkotikarelaterad kriminalitet är hämtade från Statistikcentralens och centralkriminalpolisens register, uppgifterna om narkotikarelaterade dödsfall har man fått från toxikologiska laboratoriet i enheten för rättskemi i Hjelt-institutet vid Helsingfors universitet och uppgifterna om experimentering med och användning av narkotika från datamaterial, som THL samlat in och från Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruka (ECNN).

Uppgifterna om konfiskering är hämtade från Tullens och Rättspolitiska forskningssinstitutets register.

Kvalitetsbeskrivningar och andra beskrivningar med anknytning till THL:s statistikmaterial hittas på webbadressen http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa.

Uppgifterna om användningen av alkohol bland den vuxna befolkningen (15–64 år) bygger på undersökningen om den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK) www.thl.fi/avtk som Institutet för hälsa och välfärd THL genomför årligen. För AVTK-undersökningen väljs ur befolkningsregistret årligen ett randomiserat urval av 5 000 personer som representerar befolkningen i åldern 15–64 år. Antalet personer som deltagit i enkäten under forskningsåren 1979–2013 har varierat mellan 2 545 och 4 925 personer. Antalet deltagare var högst (N=4 925) år 1979 och lägst (N=2 545) år 2013.

Svarsprocenten i undersökningen har varit i genomsnitt 70 % under undersökningstiden, men procenten har varierat mellan 51 och 84 %. Svarsaktiviteten har minskat under de senaste åren, och svarsprocenten var lägst (51 %) år 2013. År 2013 besvarade kvinnor (svarsprocent 58 %) enkäten aktivare än män (svarsprocent 44 %). Svarsprocenten är numera särskilt låga för unga män (15–34 år). Vid en jämförelse av uppgifter för 2009–2013 med uppgifter för tidigare år ska den minskade svarsprocenten beaktas.

Uppgifterna om användningen av alkohol och cannabis bland unga (14–20 år) bygger på THL:s enkät Hälsa i Skolan (www.thl.fi/kouluterveyskysely), som genomförs som en klassenkät under lärarens handledning. Deltagarna är elever i grundskolans årskurser 8 och 9 samt 1 och 2 årets studerande vid gymnasier och yrkesläroanstal-

ter. Yrkesläroanstalterna har deltagit i enkäten sedan 2008. Fram till 2011 har enkäten genomförts under jämna år i Södra Finland, Östra Finland och Lappland, och under udda år i övriga Fastlandsfinland och på Åland. År 2012 genomförs enkäten inte. Fr.o.m. år 2013 kommer undersökningen att vartannat år genomföras samtidigt i hela landet. Den senaste enkäten genomfördes i grundskolorna och gymnasierna under perioden 2.4–30.4.2013 och i yrkesläroanstalter under perioden 4.3–30.4.2013. Nästa data samlas in år 2015.

Åren 2000–2013 varierade täckningen av enkäten Skolhälsa för grundskolornas årskurser 8 och 9 mellan 72 och 84 procent och för gymnasiernas årskurser 1 och 2 mellan 64 och 75 procent. En klar stigande eller sjunkande trend i täckningen kan inte observeras. År 2013 var täckningen för grundskolorna 84 och för gymnasierna 70 procent av alla elever i klasserna i fråga i Finland. Årliga täckningsuppgifter för yrkesläroanstalterna finns inte att få. Antalet deltagare i undersökningen enligt år: 2002–2003: N=153 530, 2004–2005: N=158 163, 2006–2007: N=161 889, 2008–2009: N=199 676, 2010–2011: N=192 414, 2013: N=182 864.

Statistical and research data as well as data content

The publication contains statistical information on the consumption, production, sales and prices of alcoholic beverages, alcohol supervision, narcotic drug and psycho-active pharmaceutical use, social and health-related harm from alcohol and drugs, and care and services for substance abusers.

Statistics on the sales and consumption of alcoholic beverages are based on the registers of National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) and National Institute for Health and Welfare (THL). Statistics on the sales and consumption of alcoholic beverages are based on the registers of the National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) and the statistics of the National Institute for Health and Welfare (THL). Together with the regional state administrative agencies, Valvira maintains a joint alcohol database, Allu, which contains data on alcohol industry actors and alcohol licences. For supervision purposes, the database also includes data on alcohol deliveries between licence holders as well as on retail sales and licensed serving in restaurants. The data are used to compile national statistics on capacity, sales and consumption.

Statistics on alcohol imports and exports are based on the registers of the Customs foreign trade statistics database <http://uljas.tulli.fi/>.

Statistics on the alcohol industry are based on the registers of Alko, Statistics Finland, Valvira and the Customs.

Statistics on alcohol supervision are based on Valvira's registers. Valvira maintains a licence register and a product register as part of its supervisory activities. The licence register contains data on alcoholic beverage manufacturers, wholesalers and licence holders (both licensed serving and retail sales) operating in Finland. The product register includes basic data on alcoholic beverages on the market in Finland as well as on the business responsible for them.

Data on the treatment of diseases related to alcohol and drugs are from THL's Care Register for Health Care. The disease classification system ICD-10 came into force in early 1996.

Statistics on care and services for substance abusers are based on THL's Care Register for Social Welfare. Data on specialised services for substance abusers, funded by municipalities, are derived from the statistics on the finances and activities of municipalities and joint municipal boards produced by Statistics Finland. In addition, data have been obtained from the Drug Treatment Information System, co-ordinated by THL. Data for the Information System are submitted on a voluntary basis by units providing services for substance abusers. The aim is to obtain anonymous statistical data on clients who seek treatment on account of substance abuse.

Data on alcohol- and drug-related cases are based on the results of one-day national-level censuses carried out by THL in 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 and 2011. THL's Survey of Substance Abuse Cases in Health and Social Services collects data on the number of service visits during one day involving alcohol or drug use within all health and social services, with the exception of child day care. In 2011, alcohol- and drug-related visits totalled 11 738 during one census day.

Data on disability pensions come from the registers of the Social Insurance Institution and the Finnish Centre for Pensions.

Data on offences recorded by the police for statistics on drink driving, violent offences and persons taken into police custody for drunkenness come from the registers of Statistics Finland.

Data on narcotic drugs: Data on drug-related crime come from the registers of Statistics Finland and the National Bureau of Investigation, Data on drug-related deaths are received from the toxicology laboratory of the Forensic Toxicology Unit at the Hjelt Institute, University of Helsinki, data on drug experimentation and use from the, THL and from the EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction).

Data on drug seizures come from the registers of the Customs and the National Research Institute of Legal Policy.

As regards THL's statistical datasets, the descriptions and quality reports for all statistics are available at http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa

Data on the alcohol use of the adult population (people aged 15–64) are based on the survey “Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population” (AVTK) www.thl.fi/avtk carried out annually by the National Institute for Health and Welfare (THL). For the AVTK survey, a random sample of 5000 Finnish citizens aged 15–64 is drawn from the Population Register each year. In 1979–2013, the number of respondents in the survey has varied between 2545 and 4925. The highest number of respondents was in 1979 (N=4925) and the lowest in 2013 (N=2545).

The response rate for the survey has been on average 70 per cent during the period studied but has varied between 51 and 84 per cent. In recent years the response rate has been declining, and in 2013 it was the lowest ever (51%). The response rate was higher for women (58%) than for men (44%) in 2013. Especially young men (aged 15–34) have had low response rates in recent years. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2013 are compared with preceding years.

Data on the alcohol and cannabis use of young people (aged 14–20) are based on THL's School Health Promotion Study (www.thl.fi/kouluterveyskysely), which is carried out in the form of surveys to entire classes, supervised by the teacher, and cover.

pupils in their 8th and 9th year of comprehensive school and pupils in their 1st and 2nd year of upper secondary school and vocational school. The study was extended to vocational schools in 2008. Until 2011, the study was conducted in even-numbered years in Southern Finland, Eastern Finland and Lapland and in odd-numbered years elsewhere in mainland Finland and the Åland Islands. No survey was conducted in 2012. As of 2013 the survey will be conducted at the same time nationwide. The latest survey data were collected on 2–30 April 2013 in comprehensive schools and upper-secondary schools and on 4 March–30 April 2013 in vocational education. The next survey will take place in 2015.

In 2000–2013, the response rates for the School Health Promotion Study have varied between 72 and 84 per cent for pupils in their 8th and 9th year of comprehensive school and between 64 and 75 per cent for pupils in their 1st and 2nd year of upper secondary school. No clear downward or upward trend can be detected in the response rates. In 2013, the response rate 84 per cent for vocational schools and 70 per cent for upper secondary schools. Annual response rates are not available for vocational schools. Number of respondents in the survey each year: 2002–2003: N=153 530, 2004–2005: N=158 163, 2006–2007: N=161 889, 2008–2009: N=199 676, 2010–2011: N=192 414, 2013: N=182 864.

Käytetyt käsitteet

Päihde: Alkoholi, korvikkeet, liuottimet, lääkeaineet ja huumausaineet.

Alkoholijuoma: Nautittavaksi tarkoitettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Väkevä juoma: Alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viina ja muu väkevä juoma. Viinoja ovat vodkat sekä maustamattomat ja maustetut viinat. Muita väkeviä juomia ovat konjakit ja brandyt, viskit, rommit, liköörit ja punssit, katkerot ja juomasekoitukset.

Mieto juoma: Alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viini, siideri, long drink -juoma ja olut eli mallasjuoma.

Tislattu juoma: Tislaamalla valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Välituote: Alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 1,2 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia ja joka ei ole olutta, viiniä eikä muuta käymisteitse valmistettua alkoholijuomaa.

Väkevä viini: Viinistä tai hedelmäviinistä etyylialkoholia lisäämällä valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Mieto viini tai hedelmäviini: Viinirypäleistä, hedelmistä tai marjoista käymisteitse valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 15 tilavuusprosenttia etyyli-alkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.

Siideri: Tuoreista tai kuivatuista omenoista tai päärynöistä tai niistä valmistetuista täysmehuista käymisteitse valmistettu hedelmäviini, jonka alkoholipitoisuus on enintään 8,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.

Long drink -juoma: Käymisteitse tai tislattua alkoholia lisäämällä valmistettu alkoholijuoma. Käymisteitse valmistettu long drink -juoma sisältää enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Tislattua alkoholia lisätään ainoastaan ns. vahvoin long drink -juomiin, jotka sisältävät enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joiden myynti on sallittua vain Alkon myymälöissä ja A- ja B-ravintoloissa.

Vahva olut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Keskiolut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Mieto olut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholipitoinen virvoitusjuoma: Alkoholipitoisuus yli 1,2 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Huume: Yleiskäsite, joka sisältää sekä huumausaineet että ne pääasiassa keskushermostoon vaikuttavat lääkeaineet, joita voidaan käyttää päihtymistarkoitukseen.

Huumausaine: Määritellään valtioneuvoston asetuksessa huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista (543/2008).

Opioidit: Voimakkaita, kipua poistavia huumeita tai lääkkeitä (esim. heroini tai buprenorfiini). Opioidiriippuvuutta voidaan hoitaa lääkkeellisellä vieroitus- tai korvaushoidolla.

Alkoholijuomien ostoikärajat: Vähittäismyynnissä 18 vuotta täyttäneet voivat ostaa mietoja alkoholijuomia ja 20 vuotta täyttäneet kaikkia alkoholijuomia. Anniskelussa ikäraja on 18 vuotta. Juomien, joiden alkoholipitoisuus on 1,2–2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia, vähittäismyynti ja anniskelu on sallittua 18 vuotta täyttäneille.

Alkoholijuomien kulutus:

Tilastoitu kulutus: Alkoholijuomien vähittäismyynti ja alkoholijuomien anniskelu kotimaassa (sisältää erät: Alkon myymälöiden myynti vähittäismyyntiasiakkaille, alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille sekä anniskeluravintoloille).

Kulutuksen käsite viittaa alkoholijuomien kulutukseen koko maa tasolla.

Vähittäiskulutus: Vähittäiskulutus sisältää Alkon myymälöistä ja tilauspalvelupisteistä myydyt alkoholin sekä alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille, huoltoasemille, kioskeille ja tilaviini- ja sahtimyymöille.

Anniskelukulutus: Tukkumyyjien alkoholijuomien toimitukset anniskeluravintoloille. A-ravintolat: anniskelulupa kaikille alkoholijuomille

B-ravintolat: anniskelulupa enintään 22 tilavuusprosenttia sisältäville alkoholijuomille

C-ravintolat: anniskelulupa enintään 4,7 tilavuusprosenttia sisältäville alkoholijuomille

Tilastoimaton kulutus: Matkailijoiden alkoholituomiset, alkoholijuomien kotivalmistus, laitton juomien kotivalmistus, salakuljetus ja korvikealkoholi sekä matkailijoiden ulkomailla nauttima alkoholi.

Alkoholijuomien kokonaiskulutus: Tilastoitu ja tilastoimaton kulutus yhteensä.

Tilastoidun kulutuksen arvo: Alkoholijuomien kulutuksen arvo koko maassa. Vähittäiskulutuksen arvo ei sisällä long drink -juomien, siiderien ja mallasjuomien paluupullojen arvoa.

Alkoholijuomien myynti: Alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelu maakunnissa tai pienemmissä alueyksiköissä.

Tilastoidun myynnin arvo: Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa tai pienemmissä alueyksiköissä. Vähittäismyynnin arvo ei sisällä long drink -juomien, siiderien ja mallasjuomien paluupullojen arvoa.

Sekakäyttö: Eri päihteiden samanaikainen käyttö.

Päihdepalvelut: Päihdehuollon erityispalvelut ja sosiaali- ja terveyspalvelut, joista haetaan apua päihteiden käyttöön liittyvistä syistä.

Päihdehuollon erityispalvelut: A-klinikat ja nuorisoasemat sekä vastaavat avohoitoyksiköt, katkaisuasemat ja kuntoutusyksiköt, päihdeongelmaisille tarkoitetut asumispalvelut, ensisuoja ja päivätoimintakeskukset.

Päihde-htoinen asiakkuus: Päihdeongelmainen tai myös A-klinikoiden palveluita käyttävä päihdeongelmaisten omainen.

Päihdehuollon laitos: KELAn kuntoutusrahaan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhuoltoasemat.

Päihdesairauksien sairaalahoito: Sairaalahoitajakso, jossa päihdediagnoosi on joko 1. päädiagnoosina ja/tai 1. - 3. sivudiagnoosina.

Terveydenhuollon vuodeosasto: Erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon vuodeosasto.

Alkoholisairaus:

ICD-9 diagnoosit: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10 diagnoosit: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Huumesairaus:

ICD-9 diagnoosit: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10 diagnoosit: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Väkivaltarikollisuus: Poliisin tietoon tulleet murhat, tapot, surmat ja pahoinpitelyrikokset ja tapon, murhan tai surman yritys.

Använda begrepp

Alkohol och andra droger: Alkohol, T-sprit och andra surrogat, lösningsmedel, läkemedel och narkotika.

Alkoholdryck: Dryck för njutningsändamål, vilken innehåller över 2,8 volymprocent etylalkohol.

Stark dryck: Alkoholdryck, vars alkoholhalten är över 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör brännvin och övriga starka drycker. Till brännvin räknas vodka samt okryddat och kryddat brännvin. Andra starka alkoholdrycker är cognac och brandy, whisky, rom, likör och punsch, bitters och blanddrycker.

Svag dryck: Alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör vin, cider, long drink och öl, d.v.s. maltdrycker.

Destillerad dryck: Genom destillation tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är över 2,8 volymprocent etylalkohol.

Mellanprodukt: Alkoholdryck, vars alkoholhalt är över 1,2 men högst 22 volymprocent och som inte är öl, vin eller annan alkoholdryck som har framställts genom jäsnings.

Starkvin: Av vin eller fruktvin tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 22 volymprocent etylalkohol.

Lättvin eller fruktvin: Av vinduvor, frukt eller bär genom jäsnings tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 15 volymprocent etylalkohol och som inte innehåller tillsatt etylalkohol.

Cider: Av färska eller torkade äpplen eller päron eller av juice som tillverkats därav genom jäsnings tillverkat fruktvin, vars alkoholhalt är högst 8,5 volymprocent etylalkohol och som inte innehåller tillsatt etylalkohol.

Long drink-dryck: En alkoholdryck som tillverkats genom jäsnings eller genom att tillsätta destillerat sprit. En long drinkdryck som tillverkats genom jäsnings innehåller högst 4,7 volymprocent etylalkohol. Destillerat sprit tillsätts endast i s.k. starka long drink-drycker, som innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol och som får säljas endast i Alkos affärer och i A- och B-restauranger.

Starköl: I huvudsak av malt genom jäsnings tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är över 4,7 volymprocent etylalkohol.

Mellanöl: I huvudsak av malt genom jäsnings tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 4,7 volymprocent etylalkohol.

Lättöl: I huvudsak av malt genom jäsning tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Alkoholhaltig läskedryck: Alkoholhalt över 1,2 men högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Narkotika: Ett allmänbegrepp som omfattar narkotiska ämnen samt de läkemedel som påverkar det centrala nervsystemet och som kan användas i berusningssyfte.

Narkotiska ämne: Definieras i Statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses som narkotika (543/2008).

Opioider: Starka smärtstillande droger eller läkemedel (t.ex. heroin eller buprenorfin). Opioidberoende kan behandlas med medicinsk avgiftnings- eller substitutionsbehandling.

Åldersgränser för köp av alkoholdrycker: I detaljhandeln får 18 år gamla köpa svaga alkoholdrycker och 20 år gamla alla alkoholdrycker. I fråga om servering är åldersgränsen 18 år. Drycker med 1,2–2,8 volymprocent etylalkohol får säljas och serveras till personer som är minst 18 år.

Alkoholkonsumtion:

Registrerad konsumtion: Detaljhandelsförsäljning av alkoholdrycker och servering av alkohol i hemlandet: (omfattar försäljning i Alkos butiker till detaljhandelskunder, leveranser av alkoholdrycker till livsmedelsbutiker och restauranger med serveringstillstånd). Begreppet konsumtion avser konsumtion av alkohol drycker på landsnivå.

Detaljhandels konsumtion: Detaljhandelskonsumtionen inbegriper försäljning av alkohol i Alkos butiker och via Alkos utlämningsställen samt leveranser av alkoholdrycker till livsmedelsbutiker, bensinstationer, kiosker samt gårdsvins- och sahti-butiker.

Konsumtion av serverad alkohol: Leveranser av alkoholdrycker till restauranger med serveringstillstånd.

A-restauranger: tillstånd att servera alla slags alkoholdrycker

B-restauranger: tillstånd att servera alkoholdrycker med en alkoholhalt på högst 22 volymprocent.

C-restauranger: tillstånd att servera alkoholdrycker med en alkoholhalt på högst 4,7 volymprocent.

Oregistrerad konsumtion: Resandeförsel, hemtillverkning av alkoholdrycker, olaglig alkoholtillverkning, smuggling, T-sprit och andra surrogat samt alkohol som turister dricker i utlandet.

Total alkoholkonsumtion: Registrerade och oregistrerad konsumtion sammanlagt.

Värde av registrerad konsumtion: Värdet av alkoholkonsumtionen i hela landet. Värdet av detaljhandelskonsumtionen inbegriper inte returflaskans värde när det gäller long drink, cider och maldrycker.

Alkoholförsäljning: Detaljhandelsförsäljning och servering av alkoholdrycker i landskap eller mindre regionala enheter.

Värde av registrerad försäljning: Värdet av alkoholförsäljningen i landskap eller mindre regionala enheter. Värdet av detaljhandelsförsäljningen inbegriper inte returflaskans värde när det gäller long drink, cider och maltdrycker.

Blandbruk: Samtidigt bruk av alkohol, T-sprit och andra surrogat, lösningsmel, läkemedel eller narkotika.

Tjänster inom missbrukarvården: Missbrukarvårdens specialtjänster samt social- och hälsovårdstjänster som används på grund av alkohol och andra droger.

Missbrukarvårdens specialtjänster: A-kliniker och ungdomsstationer samt motsvarande öppenvårdsenheter; akutvårdsstationer och rehabiliteringsenheter; boendeservice, skyddshärbärgen och dagcentraler för missbrukare.

Alkohol- och narkotikarelaterad klientrelation: Missbrukare eller anhörig till missbrukare som använder A-klinikens tjänster.

Institution för missbrukarvård: Institutioner som är berättigade till FPA:s rehabiliteringspenning, samt alla akutvårdsstationer.

Sjukvård av alkohol- och drogrelaterade sjukdomar: Vårdperiod vid sjukhus, varvid en alkohol- och narkotikarelaterad diagnos är antingen den första huvuddiagnosen och/eller den andra eller den tredje bidiagnosen.

Vårdavdelning inom hälso- och sjukvården: Vårdavdelning inom den specialiserade sjukvården och primärvården.

Alkoholrelaterad sjukdom:

ICD-9-diagnoser: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10-diagnoser: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Narkotika relaterad sjukdom:

ICD-9-diagnoser: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10-diagnoser: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Våldsbrottslighet: Mord, dråp, dråp under förmildrande omständigheter och misshandel som kommit till polisens kännedom samt sådana försök till dråp, försök till mord eller försök till dråp under förmildrande omständigheter som kommit till polisens kännedom.

Concepts

Substance: Alcohol, surrogates, solvents, psychoactive pharmaceuticals and illegal drugs.

Alcoholic beverage: A beverage intended for consumption and containing more than 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol.

Strong alcoholic beverage: An alcoholic beverage that contains more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol (vodka, gin and other strong beverages).

Light alcoholic beverage: An alcoholic beverage that contains no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol (wine, cider, long drinks and beer or malted beverages).

Distilled beverage: An alcoholic beverage produced by distillation and containing more than 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol.

Intermediate product: An alcoholic beverage that is not beer, wine or other fermented alcoholic beverage which has an alcohol content of more than 1.2 but no more than 22 per cent by volume of alcohol.

Fortified wine: An alcoholic beverage produced from wine or fruitwine by adding ethyl alcohol and containing no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol.

Light wine or fruit wine: An alcoholic beverage produced from grape, fruits or berries by fermentation, containing no more than 15 per cent by volume of ethyl alcohol and no added ethyl alcohol.

Cider: A beverage produced from fresh or dried apples or pears or apple or pear juice by fermentation, containing no more than 8.5 per cent by volume of ethyl alcohol and no added ethyl alcohol.

Long drinks: An alcoholic beverage produced by fermentation or by adding distilled alcohol. Long drinks produced by fermentation cannot contain more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol. Distilled alcohol is only added to so-called strong long drink, containing no more than 5.5 per cent by volume of ethyl alcohol and licensed for sale only in Alko stores and restaurants.

Strong beer: An alcoholic beverage produced primarily from malt by fermentation and containing more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol.

Medium beer: An alcoholic beverage produced primarily from malt by fermentation and containing no more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol.

Mild beer: A beverage produced primarily from malt by fermentation and containing max 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.

Alcoholic soft drink: Contains 1.2 to 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.

Drug: An umbrella concept that includes both narcotic drugs and psychoactive pharmaceuticals that can be used for intoxication purposes.

Narcotic drug: Government Decree on substances, preparations and plants considered as narcotics (543/2008).

Opioids: Strong narcotics or pharmaceuticals that relieve pain (e.g. heroin or buprenorphine). Opioid addiction can be treated with medical detoxification or substitution treatment.

Age limits on purchase of alcohol: In retail sale, mild alcoholic beverages can be purchased by those aged 18 or over and all types of alcoholic beverages by those aged 20 or over. In licensed serving, the age limit is 18. Retail sales and licensed serving of drinks containing 1.2 to 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol is allowed to people aged 18 or over.

Consumption of alcoholic beverages:

Recorded consumption: Retail sales of alcoholic beverages and the licensed serving of alcoholic beverages in Finland (includes sales in Alko stores to retail clients, deliveries of alcoholic beverages to grocery stores and licensed restaurants). The concept of consumption refers to consumption of alcoholic beverages at national level.

Retail consumption: Retail consumption includes alcohol sold at Alko shops and delivery points as well as deliveries of alcoholic beverages to grocery shops, petrol stations, kiosks and shops selling fruit wine and sahti.

Consumption on licensed premises: Deliveries of alcoholic beverages to licensed restaurants.

Restaurants with licence A: licensed to serve all types of alcoholic beverages.

Restaurants with licence B: licensed to serve alcoholic beverages with an alcohol content of no more than 22 per cent by volume.

Restaurants with licence C: licensed to serve alcoholic beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume.

Unrecorded consumption: Alcoholic imports by passengers, home preparation illegal distillation, smuggling, surrogates and alcohol consumed by Finns abroad.

Total consumption of alcoholic beverages: Recorded and unrecorded consumption combined.

Value of recorded consumption: Value of recorded consumption: The value of consumption of alcoholic beverages at national level. The value of retail consumption does not include the value of return bottles for long drinks, cider and beer.

Sales of alcoholic beverages: Retail sales and licensed serving of alcoholic beverages at regional level or in smaller geographic areas such as municipalities.

Value of recorded sales: The value of sales of alcoholic beverages at regional level or in smaller geographic areas such as municipalities. The value of retail sales does not include the value of return bottles for long drinks, cider and beer.

Mixed use: Simultaneous use of different substances.

Services for substance abusers: Specialised services for substance abusers and social and health services used for alcohol- and drug-related reasons.

Specialised services for substance abusers: A-clinics and youth clinics and other similar units of community-based care, detoxification centres, rehabilitation units, housing services for substance abusers, overnight shelters and day centres.

Substance abuse client: A substance abuser or the abuser's family member who uses the services of A-clinics.

Institution providing care for substance abusers: Facilities entitled to the rehabilitation allowance of the Social Insurance Institution and all detoxification centres.

Hospital care for alcohol- or drug-related diseases: A period of hospital care with an alcohol- or drug-related diagnosis as the first primary diagnosis or as the second or third secondary diagnosis.

Inpatient care: An inpatient ward in specialised health care or in primary health care.

Alcohol-related disease:

ICD-9-diagnoses: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10-diagnoses: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Drug-related disease:

ICD-9-diagnoses: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10-diagnoses: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Violent offences: Murders, manslaughter, homicides and assaults or attempted murders, manslaughter or homicides recorded by the police.

Lähteet - Källor - Sources

- Hakkarainen, P., Perälä, J., Metso, L. (2011). Kukkaa pukkaa - kannabiksen kotikasvatusta Suomessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (2): 148–168.
- Hakkarainen, P., Metso, L., Salasuo, M. (2011). Hamppuikäpolvi, sekakäyttö ja doping. Vuoden 2010 huumeikyselyn tuloksia. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (4): 397–411.
- Helldán, A., Helakorpi, S., Virtanen, S., Uutela, A. (2013). Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys, kevät 2013. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Raportti 21/2013. Suomen yliopistopaino Oy.
- Hibell, B., Guttormsson, U., Ahlström, S., Balakireva, O., Bjarnason, T., Kokkevi, A., Kraus, L. (2012). The 2011 ESPAD Report - Substance Use Among Students in 36 European Countries. CAN.
- Hjelt-instituutti, oikeuskemian yksikkö (2014). EMCDDA Standard Table 5.
- Jaakola, S., Lyytikäinen, O., Rimhanen-Finne, R., Salmenlinna, S., Savolainen-Kopra, C., Pirhonen, J., Vuopio, J., Jalava, J., Toropainen, M., Nohynek, H., Toikkanen, S., Löflund, J.-E., Kuusi, M., Salminen, M. toim. (2014). Tartuntataudit Suomessa 2013. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Raportti 16/2014. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL).
- Jääskeläinen, M. (2012). Päihdehaittakustannuslaskennan menetelmät – Esimerkkinä vuoden 2010 päihdehaittakustannuslaskenta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Luokitukset, termistöt ja tilasto-ohjeet 5/2012. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90813/URN_ISBN_978-952-245-742-4.pdf?sequence=1
- Keskusrikospoliisi (KRP). (2014). Keskusrikospoliisin huumausainerikollisuutta koskevat julkaisemattomat tilannekatsaukset sekä keskusrikospoliisin antamat lisätiedot.
- Kouluterveyskysely. (2013). Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) (1.10.2013).
- Kuussaari, K., Ronkainen, J.-E., Partanen, A., Kaukonen, O., Vormaa, H. (2012). Kuntoutuksesta katkaisuun. Päihdetapaustilasto palvelujärjestelmän kuvaajana. *Yhteiskuntapolitiikka* 77 (6/2012).
- Noponen, T. (2005). Poliisin suorittamat päihtyneiden säilönnöt ja säilönnötojen asiakaskunta Helsingissä. Poliisiammattikorkeakoulu. Tiedotteita/Poliisiammattikorkeakoulu; 43. Espoo: Poliisiammattikorkeakoulu.
- Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. (2014). Rikollisuustilanne 2013. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 266/2014. Tammerprint Oy, Helsinki 2014.
- Ollgren, J., Forsell, M., Varjonen, V., Alho, H., Brummer-Korvenkontio, H., Kainulainen, H., Karjalainen, K., Kotovirta, E., Partanen, A., Rönkä, S., Seppälä, T., Virtanen, A. (2014). Amfetamiinien ja opioidien ongelmakäytön yleisyys Suomessa 2012. *Yhteiskuntapolitiikka* 79 (5), 513–523.
- Pahlen von der, B., Eriksson, P. (2003). Alkoholi ja aggressiivinen käyttäytyminen. *Duodecim* 119: 2488–2493.
- Partanen, P., Hakkarainen, P., Hankilanoja, A., Kuussaari, K., Rönkä, S., Salminen, M., Seppälä, T., Virtanen, A. (2007). Amfetamiinin ja opiaattien ongelmakäytön yleisyys Suomessa 2005. *Yhteiskuntapolitiikka* 72 (5): 553–561.

- Partanen, A., Vormaa, H., Alho, H., Leppo, A. (2014). Opioidiriippuvuuden lääkkeellinen vieroitus- ja korvaushoito Suomessa. *Suomen lääkärilehti* 7/2014: 481–486.
- Piispa, M., Helakorpi, S., Laitilainen, E., Uutela, A., Jallinoja, P. (2008). Huumeekontaktit ja huumemielipiteet: Tutkimus työikäisistä suomalaisista 1996–2007. Kansanterveyslaitos (KTL). Julkaisuja/KTL; B5/2008. Helsinki: Yliopistopaino.
- Raitasalo, K., Huhtanen, P., Miekka, M., Ahlström, S. (2012). Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995–2011. ESPAD -tutkimuksen tulokset. Raportteja 59. Helsinki: Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos (THL). http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90753/URN_ISBN_978-952-245-735-6.pdf?sequence=1
- Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). (2012). Valtioneuvoston periaatepäätös toimenpideohjelmastahuumeasaineiden käytön ja sen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi 2012–2015. [http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/_julkaisu/1819509#fi\(3.10.2012\)](http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/_julkaisu/1819509#fi(3.10.2012)).
- THL (2014). Päihdehuollon huumeasiakkaat 2013. Tilastoraportti 21/2014. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116674/Tr21_14.pdf?sequence=1
- Valtioneuvosto. (2011). Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma. <http://www.vn.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf332889/fi.pdf> (22.6.2011).
- Valtiovarainministeriö. (2014). Peruspalvelujen tila -raportti 2014, 9/2014 osa 2. Valtiovarainministeriön julkaisu 9/014. https://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/03_kunnat/20140319iojioj/Peruspalvelujen_tila-raportti_9_2014_II_osa.pdf (13.8.2014).
- Varjonen, V. (2014). Huumetilanne Suomessa 2014. Käsikirjoitus. Helsinki: Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos (THL).
- Vartiainen, A. (2013). Kuuden suurimman kaupungin päihdehuollon palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2012. Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 3/2013. Helsinki. http://www.kuusikkokunnat.fi/SIRA_Files/downloads/Paihdehuolto/Kuusikko_ph-raportti_2012net.pdf (20.8.2014).
- World Health Organization (WHO). (2014). Global status report on alcohol and health 2014. World Health Organization, Switzerland.